

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 18 maart 2021

Notulen van de raadsvergadering van 18 maart 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 4.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap bij agendapunt 33 is waargenomen door mevrouw C.M. Zeegers.

Tegenwoordig zijn 45 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer S.R.T. van Baarle, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükçifci, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer B.J. Eerdmans, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw E.C. Eskes, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, de heer E. Jami, de heer K. Jonker, de heer V.P.G. Karremans, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A.

Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.
Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Goedemorgen. Ik hoop dat iedereen online is en aangesloten is op deze raadsvergadering. Ik open de vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik heet allen van harte welkom, ook de mensen die de raadsvergadering volgen van elders, onze ambtenaren en de vertegenwoordigers van de media.

Ik heb een bericht van verhindering ontvangen. Wethouder Van Gils is vanaf vanmiddag 13.00 uur afwezig in verband met persoonlijke omstandigheden. Voordat we deze vergadering voortzetten, zal de griffier een ronde maken om vast te stellen welke leden aan deze vergadering deelnemen. De griffier zal de lijst in alfabetische volgorde afwerken. Ik roep u op, nadat uw naam is genoemd, uw deelname te bevestigen met beeld en geluid. Ik geef graag de griffier het woord.

De **GRIFFIER**. Ben ik hoorbaar? Ja.
Mevrouw Aafjes-Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Een hele goedemorgen allen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Goedemorgen voorzitter en griffier.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Een hele goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Baarle, hoor ik net, is nog niet ingelogd. Dus dat proberen we zo nog even. Mijnheer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. Mijnheer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Goedemorgen. Succes allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Eerdmans schijnt toch te komen, hoor ik net. Die vraagt om de inlogcode van de raad. Dus dat proberen we anders zo nog wel even. Mijnheer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Mijnheer Engberts. Goedemorgen trouwens, sorry.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Goedemorgen griffier en voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Chaos hier. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Een goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Ja, goedemorgen. Wij horen dat mijnheer Eerdmans inmiddels is ingelogd. Goedemorgen. Bent u hoorbaar mijnheer Eerdmans? Even met geluid graag. Mijnheer Eerdmans?

De heer **EERDMANS** (lr). Ik kan niks horen.

De **GRIFFIER**. Nou ja, wij hem wel.

De heer **EERDMANS** (lr). Kunt u mij horen griffier? Oh sorry.

De **GRIFFIER**. Ja. Het is goed. Akkoord.

De heer **EERDMANS** (lr). Oh ja.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Een hele goedemorgen voorzitter en griffier. Goed u weer te zien.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Goedemorgen. Ik zal even een lichtje aandoen.

De **GRIFFIER**. Ja, precies. Even mooi uitgelicht.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Yes.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Jami.

De heer **JAMI** (lr). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, goedemorgen griffier.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Goedemorgen vanuit het huis waar de VVD-vlag fier wappert. Er is niks wat de democratie tegenhoudt. Ik wens u een fijne vergadering en ik wens u een goede ochtend mevrouw de griffier en mijnheer de voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Noppen, ik weet niet of hij al ingelogd is? Nog niet. Daar komen we zo op terug. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Present, goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Goedemorgen mevrouw de voorzitter. Ik bedoel: voorzitter en mevrouw de griffier. Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Ik wou al zeggen, ik ben snel gepromoveerd hier. Goedemorgen. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, goedemorgen voorzitter. Hier geen vlag, maar wel een goed gevoel. Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Goedemorgen mevrouw de griffier en voorzitter, burgemeester Aboutaleb.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen mijnheer Van Schaik. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Goedemorgen griffier en voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Goedemorgen uit de stad die veel positieve lijstjes aanvoert, maar vandaag helaas op een verkeerd lijstje. Nog steeds niet de stemmen geteld in Rotterdam.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Smet.

De heer **SMET** (gl). Goedemorgen. Vanuit het stadhuis dit keer.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ook live vanuit het stadhuis. Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Wat een gezelligheid. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd).
Goedemorgen voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Verheij is later. Ik weet niet of hij al ingelogd is? Nee. Daar komen we dan later op terug. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus).
Goedemorgen, present vanuit het stadhuis waarop de Rotterdamse vlag fier staat te wapperen, de belangrijkste vlag die er is, want eigenlijk doen al die politieke vlaggen er niet toe. Het gaat om het stadhuis. Ik ben er.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Nou, die VVD-vlag is ook wel heel belangrijk hoor, maar goedemorgen allen.

De **GRIFFIER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Goedemorgen griffier.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66).
Goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66).
Goedemorgen griffier en goedemorgen voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Dan is mijnheer Van Baarle als het goed is inmiddels present.

De heer **VAN BAARLE** (denk).
Goedemorgen lieve mensen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. En mijnheer Van Noppen, is die al ingelogd? Ja.

De heer **VAN NOPPEN** (nida).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Ja. Beeld en geluid.
Goedemorgen mijnheer Van Noppen.
Mijnheer Verheij heeft aangegeven wat later te zijn. Dus daar komen we later op terug. Ik geef het woord aan de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer griffier. We hebben een quorum. Dus we kunnen deze vergadering aanvangen. Ik stel vast dat er voldoende raadsleden aanwezig zijn.

De vergadering wordt dus op afstand gehouden via digitale wegen. Dat geldt voor de raadsleden en voor de wethouders en ook de besluitvorming vindt vandaag op een afstand plaats. Aan het begin van deze vergadering wil ik u nog een aantal praktische instructies geven. Die kent u natuurlijk allemaal wel, maar ik herhaal ze nog een keer. Ik geef ze u graag nog even mee. Als u het woord wenst, of een interruptie wilt plegen, dan klikt u op het zogenaamde groene handje en wacht u totdat ik u het woord geef en u zichtbaar in beeld bent. Dan kunt u deelnemen aan de

vergadering dan wel dat u het in de event-chat aangeeft, daartoe een wens kenbaar maakt. Wij houden dat ook in de gaten. Ten slotte: om te voorkomen dat de stream aan het einde van de dag uitvalt, zal u vanavond, als de avondvergadering eventueel aanvangt, gevraagd worden helemaal uit te loggen en opnieuw in te loggen. Dat is een les van een aantal weken geleden, anders lopen we het risico dat het systeem vastloopt.

2. Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 18 maart 2021

De **VOORZITTER**. Ik ga met u mee naar agendapunt 2, de vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van vandaag, 18 maart 2021. Ik zal eerst als voorzitter een aantal zaken met u doornemen. Aan het einde bied ik u de gelegenheid om iets te zeggen over de agenda of om dingen aan de orde te brengen.

Ik stel u voor om de stemopnemingen bij agendapunt 7, 8 en 9 tijdens de lunchpauze te doen en de uitslagen daarvan ook na afloop van de lunchpauze bekend te maken. Dat betekent ook dat als er nog leden zijn die hun stembiljetten nog wensen in te leveren ik hen zou willen verzoeken om dat alsnog bij de griffier voor de lunchpauze te doen.

Er is één verzoek voor een beraadslaging ontvangen van NIDA, 50PLUS, DENK en de SP: 'Geen stemrecht voor Bloemhof en de Afrikaanderwijk'. Wenst iemand hierover het woord? Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, we hebben die aanvraag ingediend. De voorkeur ging ernaar uit om het dinsdagavond te bespreken. Het was een spoedaanvraag. Een vijfde van de raad hebben we zeg maar weten te mobiliseren om die aanvraag in te dienen. Helaas hebben we niet voldoende draagvlak kunnen creëren om het op dinsdagavond te bespreken. We gaan het dus nu bespreken. Ik zou het wel enorm

waarderen als we de spreektijd kunnen opplussen, zodat we zo meteen in ieder geval bij dat agendapunt gewoon echt goed en grondig met elkaar hier het debat over kunnen voeren.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Büyükcıfci, ik heb straks nog een voorstel voor de spreektijd. Dan kunt u daar het punt kwijt.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Dat is goed, maar dat heb ik dus nu al meegegeven. Ik hoop op mijn steun van mijn collega's hierin. Nou ja goed, ik heb het democratisch proces gewoon hoog staan en los van de politieke kleur of wat dan ook en wat er ook gebeurt, ik vind het in ieder geval belangrijk dat we dit goed bespreken en in alle openbaarheid hier ook met elkaar de discussie over voeren. Daar hecht ik echt veel waarde aan.

De **VOORZITTER**. We zijn openbaar en we hebben een agendapunt straks. Dan doe ik u een voorstel voor de spreektijd. Dan is dit daar aan de orde.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja.

De **VOORZITTER**. Goed. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, bij dit agendapunt zou ik graag ook de ernstige dreiging van het verscheuren van stemmen van de PVV en FvD willen bespreken. Dat wordt nu een beetje weggemoffeld. Er zijn verschillende mensen die aangifte willen doen daarover. Ik heb er schriftelijke vragen over gesteld. Ik zou willen verzoeken om dat ook bij dit debat te betrekken. Als dat erbij betrokken kan worden dan steunt de PVV dit voorstel.

De **VOORZITTER**. Toch zit het zo, mijnheer Meeuwissen, dat we wachten op de beantwoording van de ingediende raadsragen. Maar als dit punt aan de orde is, heeft u een eigen termijn. U kunt daarin kwijt wat u wilt.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, oké.
Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Oké. Verder geen andere opmerkingen bij dit punt? Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter. Ik wilde punt 33.4 van de agenda afhalen.

De **VOORZITTER**. Daar kom ik straks nog even op terug. We zijn nog niet zover. Ik heb aangekondigd dat ik eerst even de lijst doorloop en daarna krijgt u de gelegenheid om dingen te adresseren.

De heer **JONKER** (sp). Komt tijd, komt raad.

De **VOORZITTER**. Ja. Graag nog een beetje geduld. Dan stel ik u overigens voor om met dit agendapunt, dat ik net aanhaalde, de beraadslaging, direct na de vaststelling van de agenda te beginnen vanochtend. Als u daar verder geen bezwaar tegen heeft dan zou ik het graag zo willen doen. Ik zie bevestigende opmerkingen in de chat. Prima. Dan doen we dat zo.

Er zijn zeven verzoeken voor een tweeminutendeбат ontvangen. Van de VVD, Leefbaar Rotterdam, Partij van de Arbeid, D66 over 'Verkeersveiligheid'. Van de SP over 'Opdringerige reclames tijdens metroritten'. Van de SP: 'Stop alle huisuitzettingen'. Van de SP: 'Maak de prestatiebiedingen openbaar'. Van Leefbaar Rotterdam: 'Nooit meer antisemitisme in Rotterdam'. Van de Partij voor de Dieren: 'Beleid cameratoezicht'. En eigenlijk raakt dat Smart City. D66: 'Onze democratie in de juiste handen'. Heeft iemand hier een opmerking over? Over deze opsomming? Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ik heb een opmerking. Mevrouw Arsieni heeft 33.7 over 'Onze democratie in veilige handen' aangevraagd. Ik was in de veronderstelling dat dat over de gehele bespreking zou

gaan van de coronamaatregelen. Dus ik heb daar ook een motie op gemaakt. Mijn verzoek is om het onderwerp wel dermate breed te houden.

De **VOORZITTER**. Ja. Het is eigenlijk bedoeld om de discussie over de rapportage van de voorzitter van de Veiligheidsregio aan de raad over de stand van zaken rond corona politiek af te concluderen. Van mevrouw Arsieni weet ik dat ze deze motie heeft aangekondigd. Bij dat onderwerp kunt u zelf ook nog een motie indienen. Dan laat ik toe dat de evaluatie van de gang van zaken rond corona tot nu toe breed aan de orde kan zijn mijnheer Leewis. U heeft daar de mogelijkheid om ook eventueel de discussie wat breder te trekken.

Dan had ik nog iemand die iets wilde zeggen. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter. De timing is nu beter?

De **VOORZITTER**. Bij dit punt wel ja.

De heer **JONKER** (sp). Oké. Ik wilde punt 33.4 van de agenda afhalen, mijn verzoek om de prestatiebiedingen openbaar te maken.

De **VOORZITTER**. Dat is de actualiteit die ik net heb genoemd. 'Maak de prestatiebiedingen openbaar'. Dat haalt u van de agenda af. Akkoord. De raad stemt ermee in. Ik zie geen opmerkingen, dus dan ga ik ervan uit dat dat ook klopt. Dan agendeer ik deze punten als 33.1 tot en met 33.7, met dien verstande dat het agendapunt 'Maak de prestatiebiedingen openbaar' van de agenda wordt gehaald.

Er is één verzoek voor een motie vreemd aan de orde van de dag ontvangen. Die is van mevrouw Hoogwerf en mevrouw Eskes. Het gaat over 'Online lokmiddelen mensenhandel'. Die is voorzien van een negatief behandeladvies, omdat het één: toch een beleidsrijke benadering is waar het hierover gaat en van een motie vreemd

aan de orde van de dag was de afspraak dat het niet beleidsrijk zou zijn. Twee: het is een verzoek voor het indienen van een motie na een technische sessie. En de volgorde der dingen is meestal dat een technische sessie ertoe kan leiden dat er een debat in de commissie wordt aangevraagd. Beide zaken hebben ertoe geleid om dit verzoek van een negatief behandeladvies te voorzien. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Het is inderdaad geen onderwerp dat beleidsarm is. We hebben het hier al vaker over gehad. Sterker nog: dit is een lopende discussie van ongeveer twee jaar, over de inzet van lokmiddelen. We hebben de sessie met AVIM en het OM afgewacht om te kijken wat nu de mogelijkheden, vooral de juridische mogelijkheden, van het inzetten van lokmiddelen zijn. Het gaat me echt té veel aan het hart om nu op basis van procedures te zeggen: we laten die kinderen, die twee of drie kinderen per middelbare school, in de kinderprostitutie terechtkomen. Er is net een onderzoek geweest van het CKM waaruit blijkt dat 80 procent van de loverboys, de mensenhandelaren, slachtoffers online vinden. Die laten we in de steek, omdat we te maken hebben met de procedures van de gemeente Rotterdam. Laten we dat niet doen. Laten we gewoon gaan staan voor die kids en een uitspraak doen over hoe wij als Rotterdamse raad om willen gaan met preventie, want dat is gewoon waar het in de basis op neerkomt. Dus ik hoop dat de rest van de raad dat ook zal steunen. We doen het voor die kids. We doen het niet voor de procedures.

De **VOORZITTER**. Oké. Het nadeel van een beleidsrijke motie is dat u wel goed voorbereid bent en de anderen niet. Dan krijgen we een wat ingewikkeld debat. Vandaar dat dit soort vraagstukken meestal eerst in de commissie zijn. Daar voorziet de procedure in, los van uw inhoudelijke motivatie om het onderwerp. Wil daar nog iemand iets over zeggen?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Mag ik daar misschien nog kort op reageren voorzitter? Excuses.

De **VOORZITTER**. Ja.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). We hebben het er eerder over gehad in de commissie en we hebben natuurlijk ook de technische sessie gehad om juist ook iedereen op het gelijke informatieniveau te brengen. Dus volgens mij zijn we daar.

De **VOORZITTER**. Helder. Wie? Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik sta hier natuurlijk een beetje in dubio, want ik deel geheel de urgentie van mevrouw Hoogwerf. Tegelijkertijd ben ik geneigd om in principe het behandeladvies van de griffie te volgen. Ik zou eigenlijk willen vragen: als dit onderwerp op zeer korte termijn op de agenda van VB geplaatst kan worden dan kan ik het behandeladvies van de griffie volgen. Dat zou mijn voorstel dan zijn, want ik deel wel de urgentie van mevrouw Hoogwerf. Volgens mij moet dat op de agenda van VB ook mogelijk zijn.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dat deel ik ook. Het onderwerp is ontzettend belangrijk. Ik ben zelf ook bij de technische sessie geweest. Dat geldt overigens niet voor alle VB-leden. Dus ik denk dat het wel belangrijk is om dat breed in VB te bespreken, ook om te kijken wat we nog meer kunnen doen. Dus dat samen te pakken. Dus onder urgentie, dat onderstreept de VVD volkomen. Graag zo snel mogelijk in VB bespreken, dat goed doen in plaats van één motie vandaag, hoe sympathiek en goed die ook is.

De **VOORZITTER**. Helder. Wie verder? Ik zoek mijnheer Lammering. Wie nog meer?

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ook mijn partij onderschrijft de urgentie van dit onderwerp. Ook wij waren bij de technische sessie. Dit was

echt schokkend. Wij volgen de lijn van het CDA in dezen. Het is belangrijk om dit punt zo snel mogelijk in de commissie te behandelen. We volgen het advies van de griffie. Laten we het zo zeggen.

De **VOORZITTER**. Ik weet dat mevrouw Hoogwerf wil reageren, maar ik ben eigenlijk geïnteresseerd in de standpunten van andere partijen, want de vraag is: is er een meerderheid voor of niet een meerderheid voor? Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, ik hoor mijnheer Karremans zeggen: de emotie van de dag. Ja, mijn neus. We hebben het hier al twee jaar over. Dus het is niet de emotie van de dag. Je ziet eigenlijk wekelijks onderzoeken terugkomen waaruit blijkt dat we gewoon moeten handelen. Ik begrijp dan niet dat we in die procedures blijven hangen en eerst terug moeten naar een commissie en dan weer naar de raad, want dan gaan er weer maanden overheen. En we hebben nu kinderen die online ten prooi vallen aan mensenhandelaren. Dat wil ik nog even heel erg duidelijk maken.

De **VOORZITTER**. Helder. Helder. Maar dat had u al gezegd.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mag ik een vraag stellen aan mevrouw Hoogwerf?

De **VOORZITTER**. Zo meteen. Ik constateer dat mevrouw Arsieni ook de lijn van mevrouw Eskes steunt, dat het in VB geagendeerd wordt. Dat is wat mijnheer Karremans ook zegt. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, mijn punt is even, nu is mevrouw Hoogwerf weg, ik zie beide facetten, maar mijn punt is even: maakt het uit voor de motie als het teruggaat naar de commissie?

De **VOORZITTER**. Wanneer is dat?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, maar dat is even mijn vraag. Dat weet ik niet. Dus ik heb zoiets van: als het behandeld

wordt in de commissie en we krijgen het toch weer hier, alleen puur voor de motie, dan denk ik: ja, dan mag het van mij vandaag ook gebeuren. Het moet meer zijn dan alleen behandelen om een motie te kunnen indienen. Dat is het punt eigenlijk een beetje waar het mij om gaat. Ik zie de urgentie. Dus ik weet ook niet hoe we het dan moeten aftikken, want ik ben het wel met mevrouw Hoogwerf eens: als we het terugbrengen naar de commissie en dan weer terug naar de raad dan zijn we zo maar weer vier, vijf, zes weken verder. Dat begrijp ik.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ik hecht er waarde aan om even recht te zetten voor de notulen dat ik niet zoiets heb gezegd als: het is de emotie van de dag. Ik weet niet waar ze dat vandaan haalt. Ik heb juist de urgentie onderstreept. Dus daar hecht ik wel even waarde aan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik zie dat er consensus groeit in de richting van eerst in de commissie behandelen. Ik krijg hier overigens ambtelijk aangereikt dat er ook nog een ander voorstel, een initiatiefvoorstel van Leefbaar Rotterdam wacht op behandeling. Dat is het onderwerp 'seksuele uitbuiting'. Wellicht is het handig om te kijken of beide onderwerpen zo snel mogelijk op de agenda van VB gezet kunnen worden. Ja? Dan gaan we zoeken naar een zo snel mogelijke datum. Akkoord.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, ja dan vind ik dat we wel echt recht moeten doen aan mevrouw Hoogwerf. Als we inderdaad beslissen: terug naar VB, wat ik me ook kan voorstellen, dan moeten we het echt de komende vergadering in VB behandelen en niet kijken waar we daar plek hebben, want dan kan haar stelling wel eens uitkomen dat het maanden duurt. Dan vind ik dat we het de komende VB moeten behandelen.

De **VOORZITTER**. Daar gaat u zelf over. Althans, daar gaat de commissie zelf over. Maar ik weet ook dat er de eerstvolgende

commissie een zwaar onderwerp aan de orde is waar ikzelf bij betrokken ben. Dat zijn die racistische appjes. Ik vermoed zomaar dat de commissie daar ook heel veel tijd voor zal uittrekken. Maar het is aan de commissie om te beslissen wanneer ze het zouden willen behandelen. Het is helder dat de raad graag zou willen dat het zo snel mogelijk op de agenda wordt gezet. Dat geven we graag mee aan de commissie.

Ten aanzien van de spreektijd stel ik u voor uit te gaan van tweeënhalf uur. Ik teken hierbij de wens aan van mijnheer Büyükcıci die aan het begin van de raadsvergadering vroeg om meer spreektijd voor vandaag. Mag ik bij u checken wat u daarvan vindt? Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ik was even vingervlug voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dat kan gebeuren. Het voorstel is dus tweeënhalf uur. Wie verder? De SP vraagt om een halfuur uitbreiding. Mijnheer Karremans, de VVD, houdt het op tweeënhalf uur. Mevrouw Roest houdt het op tweeënhalf uur. Leefbaar Rotterdam vraagt om dertig minuten. Mijnheer Engberts gaat uit van tweeënhalf uur. De PVV gaat uit van drie uur. DENK vraagt om drie uur. Mevrouw Zeegers gaat uit van tweeënhalf uur. Mijnheer Van der Velden vraagt om drie uur. Mevrouw Verkoelen vraagt om drie uur. Andere fracties graag. Ik mis D66. Mijnheer Vonk: tweeënhalf uur.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ik moet het even zo doen voorzitter, want ik kan de chatbox niet lezen.

De **VOORZITTER**. Nee, een ogenblikje graag. Ik ben nog aan het checken hoe het zit met de standpunten bij de fracties.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, ik wilde namens NIDA laten weten dat wij voor drie uur gaan.

De **VOORZITTER**. Dat is mij helder ja. Dat had u al gedaan.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Oké.

De **VOORZITTER**. Het is net, ik zal maar zeggen de klassieke meerderheid voor het niet uitbreiden van de spreektijd, maar tweeënhalf uur. Dus dan is er geen draagvlak in de raad voor het uitbreiden van de spreektijd. Tweeënhalf uur is tweeënhalf uur vandaag. Oké.

Ik stel voor de besluitvorming over de huishoudelijke punten, de ingekomen stukken, de bekrachtiging van de geheimhouding en de hamerstukken gelijktijdig bij de behandeling van de desbetreffende punten te doen. Uiteraard kunt u aantekenen dat u geacht wordt te hebben tegen gestemd als dat nog van toepassing is. Dan wordt dat ook opgetekend in de notulen. De besluitvorming over de agendapunten 23 en verder vindt in het stemvenster plaats aan het eind van de vergadering. Gezien de onderwerpen op de agenda verwacht ik dat dit mogelijk laat in de avond aan de orde kan zijn. Voorafgaand zal er een ruime schorsing zijn, zodat u uw mind kunt opmaken over de stemming. Ten aanzien van de indiening van de moties heeft u al veel moties aangeboden aan de griffie. Deze staan alle in het raadsinformatiesysteem. Mocht u nog terloops vandaag nieuwe moties indienen dan verzoeken wij u die op de gebruikelijke manier aan de griffier aan te bieden.

3. Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van:

3.1 28 januari en 4 februari 2021

3.2 18 februari 2021

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 3, de vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 28 januari, 4 februari en 18 februari. Wenst iemand nog een opmerking te maken over de notulen? Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Nu ben ik wel op tijd, daarnet was ik te vroeg. Ik heb op 18 februari verkeerd gestemd. Dat ging over raadsvoorstel 12. Ik heb voor gestemd, zag ik later pas, door een tip van de PVV. Maar ik moet natuurlijk tegen gestemd hebben. Excuses daarvoor. Misschien kan het nog veranderd worden in de notulen.

De **VOORZITTER**. We kunnen uw stem niet veranderen, maar in de notulen kunnen we natuurlijk wel een aantekening maken dat u geacht wordt tegen gestemd te hebben. In de notulen nemen we dat mee. Maar voor de uitslag gaat dat geen gevolgen hebben.

Dan leggen we op deze manier de notulen van de drie data vast.

4. Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 7 tot en met 10

De **VOORZITTER**. Dan heb ik een mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst van het lopende jaar de weken 7 tot en met week 10. Kunt u instemmen met de voorgestelde wijze van afdoening? Dat is het geval.

5. Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:

5.1 Bijlage behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over toelichting op nullijn Warmtebedrijf

De **VOORZITTER**. Dan ga ik naar de bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet: Bijlage behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over toelichting op nullijn Warmtebedrijf. Dat besluit tot de bekrachtiging van de geheimhouding met de aantekening dat enkele namen van fracties hebben tegen gestemd et cetera. Wie kan ik hier nog het

woord geven? Mevrouw Verkoelen. Zoals te doen gebruikelijk neem ik aan?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Zoals te doen gebruikelijk ja. Niet akkoord met de geheimhouding.

De **VOORZITTER**. Ja, niet akkoord met de geheimhouding. Ik zoek mijnheer Van der Velden nog even op. Mijnheer Van der Velden, ik neem aan dat dat ook voor u geldt? De SP gaat ook niet akkoord met de voorgestelde geheimhouding. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, akkoord hoor. Ja, sorry, ik zat even te bellen. Maar akkoord. Ja.

De **VOORZITTER**. U bedoelt: niet akkoord met de geheimhouding? Of wel.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Niet akkoord. Sorry, ja, ja. Sorry.

De **VOORZITTER**. Ik dacht mijn klassiekers te kennen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, nee, dank u wel burgemeester, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja. Mijnheer Meeuwissen? Ook niet akkoord, zegt mijnheer Meeuwissen. Dan leggen we dat ook vast. Dus met de stemmen van deze partijen tegen is de geheimhouding opgelegd.

6. Het voorstel met betrekking tot het ontslag van de directeur van de Rekenkamer Rotterdam

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 6: het voorstel met betrekking tot het ontslag van de directeur van de Rekenkamer. Ik stel voor dit besluit te hameren.

7. Het (herziene) voorstel met betrekking tot de benoeming van een directeur van de Rekenkamer Rotterdam, alsmede

stemopneming naar aanleiding van dit voorstel

8. *Het voorstel met betrekking tot de benoeming van wethouder R.A. Vermeij als lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling:*
 - a. *Metropoolregio Rotterdam-Den Haag;*
 - b. *Nieuw Reijerwaard*
Alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel
9. *Het (herziene) voorstel tot:*
 - a. *Vaststelling van het 'Instellingsbesluit Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco';*
 - b. *Vaststelling van de derde wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Rotterdam 2019;*
 - c. *Benoeming van de voorzitter en de leden van de Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco, alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel*

De **VOORZITTER**. Ik ben nu volgens mij aangekomen bij de hamerstukken toch? Of niet, vergis ik mij? Nee, nog niet. De stemopneming van agendapunt 7, 8 en 9 geschiedt in de lunchpauze. Dan doen wij de telling en dan krijgt u de uitslag na de lunchpauze terug. Dus als u nog niet gestemd heeft, verzoeken wij u alsnog uw stem hier naartoe te brengen. Dat betreft ook agendapunt 7, het (herziene) voorstel met betrekking tot de benoeming van een directeur van de Rekenkamer Rotterdam. Dat betreft ook agendapunt 8, het voorstel met betrekking tot de benoeming van wethouder Vermeij als lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio en Nieuw Reijerwaard. Akkoord? En voor agendapunt 9: Vaststelling van het 'Instellingsbesluit Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco', de vaststelling van de derde wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden

Rotterdam 2019 en de benoeming van de voorzitter en de leden van de Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco, alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel. Dat kan dus straks allemaal in de lunchpauze en dan krijgt u de uitslag daarvan later vanmiddag.

A. HAMERSTUKKEN

10. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Terbregse Rechter Rottekade 88'*
11. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Ceintuurbaan 133'*
12. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Tarwewijk'*
13. *Het voorstel met betrekking tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan Hillesluis: onteigeningsplan Groningerstraat, omvattende de panden Groningerstraat 1 en Beijerlandsesteenweg 86 t/m 94 (even)*
14. *Het (herziene) voorstel met betrekking tot de vergoeding van kosten voor opsporing en ruiming van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog*
15. *Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de eerste wijziging van de Verordening tegemoetkoming kosten SMI-kinderopvang Rotterdam 2018*
16. *Het voorstel met betrekking tot het verlengen van de werkingsduur, alsmede tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16, A4*
17. *Het voorstel tot onttrekking aan het openbaar verkeer van de Commandeerijstraat*

18. *Het voorstel tot vaststelling van de Verordening rechtspositie directeur Rekenkamer Rotterdam en de Gemeentelijke Ombudsman 2021*
19. *Het voorstel tot wijziging van de Participatieverordening Rotterdam 2015*
20. *Het voorstel met betrekking tot het beschikbaar stellen van een voorschot in het kader van noodsteun aan de Schaatsbaan Rotterdam B.V.*
21. *Initiatiefvoorstel Van Schaik/Eerdmans met betrekking tot de besteding van gelden op voorstel van de fractie van Leefbaar Rotterdam in het kader van Koers van de Stad*
22. *Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gefundeerd bouwen: onderzoek naar nieuwbouw en renovatie van scholen', alsmede het (herziene) voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport*

De **VOORZITTER**. Dan ben ik nu inderdaad wel bij de hamerpunten. Dat zijn de agendapunten 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 – ik kom er zo nog op terug hoor – 17, 18, 19, 20, 21 en 22. Die worden voorgesteld aan u om te worden gehamerd, vanaf agendapunt 10 tot en met agendapunt 22. Dan gaan we kijken wat u daarvan vindt. Mijnheer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja voorzitter, dank u wel. Ik wilde aangeven dat wij tegen een aantal punten zullen stemmen. Dat is punt 13.

De **VOORZITTER**. Punt 13.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). En punt 21, in ieder geval punt 3 van het voorstel van Leefbaar Rotterdam. Er is wat ons betreft geen rol voor de overheid om mensen ofwel te bekeren ofwel te bevrijden van een geloof of ongeloof of anderszins. Dus dat is ons standpunt.

De **VOORZITTER**. Helder. Bij agendapunt 21 onderdeel 3 en agendapunt 13 wordt NIDA geacht te hebben tegen gestemd. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, de PVV wordt geacht tegen te hebben gestemd tegen 19, de Participatieverordening Rotterdam 2015. De PVV ziet niks in de werkbonus van D66, de zogenaamde Kaagbanen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Dank u zeer. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, voor ons geldt hetzelfde als mijnheer Van Noppen net noemde. Ook wij worden geacht tegen het initiatiefvoorstel van Leefbaar Rotterdam onderdeel 3 te hebben gestemd.

De **VOORZITTER**. GroenLinks, bij agendapunt 21 is dat. Zijn er nog andere mensen die een opmerking willen maken? Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Voor ons geldt hetzelfde als de sprekers hiervoor. Dus agendapunt 13, de onteigening, wij waren hier ook eerder tegen, dus daar de aantekening dat wij tegen zijn, de fractie van DENK. En voor 21 geldt dat ook voor punt 3, de afvalligheidscampagne.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Wij stemmen tegen agendapunt 13, 16 en agendapunt 19.

De **VOORZITTER**. 13, 16 en 19. Ja. Dat is helder. Mijnheer Jami.

De heer **JAMI** (lr). Voorzitter dank. Mijn fractie wordt geacht tegen te stemmen voor dat werkbonusverhaal van de collega van D66. Welk agendapunt is dat nou? Agendapunt 19?

De **VOORZITTER**. Dat is, even kijken hoor, 19.

De heer **JAMI** (lr). Ja.

De **VOORZITTER**. Leefbaar Rotterdam wordt geacht te hebben tegen gestemd. Akkoord. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, agendapunt 13, ook 50PLUS is daarop tegen. Dat is al eerder aan de orde geweest. En met betrekking tot agendapunt 21 onderschrijft 50PLUS net als anderen het derde aandachtspunt van Leefbaar Rotterdam in hun initiatiefvoorstel niet. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Oké. Helder. Dan mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja voorzitter, ik had het al in de chat gezegd, maar ook de SP is bij 21, punt 3, tegen.

De **VOORZITTER**. 21, 3, SP. Helder. Andere opmerkingen? Niet? Mijnheer Vonk, sorry.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, ook wij op 21.3 tegen, zoals het in ieder geval in het voorstel staat. Ik begrijp wel dat het is afgestemd met de wethouder. Dus we konden er in eerste instantie mee leven. Maar zoals het in de tekst verwoord is, vinden wij dat niet prettig en zijn we ook tegen.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan nog is er een meerderheid voor agendapunt 21. Dus wij hameren, zoals voorgesteld, met de gemaakte opmerkingen die in de notulen terechtkomen.

Dan zijn we nu aangekomen bij de B-cyclus, maar volgens mij hebben we afgesproken eerst de gang van zaken rondom de verkiezingen te bespreken. Dat is agendapunt 33. Dat halen we als eerste naar voren. De voorzitter wordt vervangen door mevrouw Zeegers. Mevrouw Zeegers,

wilt u alstublieft de hamer overnemen bij dit agendapunt?

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan mevrouw Zeegers.)

D. VERZOEKEN VAN RAADSLEDEN

33. Debat over 'Geen stemrecht voor Bloemhof en Afrikaanderwijk', aangevraagd door de leden Büyükcıfci en anderen

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u. Ben ik goed te verstaan? Goed, dan gaan wij beginnen met het agendapunt rond de stempassen. Ik heb hier nog niet een echt goed werkexemplaar voor mij liggen, dus het is mij nu niet bekend wie de eerste spreker is. Ik denk mijnheer Büyükcıfci. Maar wie de tweede spreker is weet ik even niet. Dus ik vraag heel eventjes aan de griffie om de volgorde van sprekers in de chat te zetten. Dan is nu het woord aan mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, dank in ieder geval. Ja, het zijn hectische dagen. Wij hebben met z'n allen natuurlijk meegedaan met de verkiezingen en met veel strijd natuurlijk ons best gedaan om op een goede manier te kunnen participeren in dat democratisch proces. We kregen steeds meer berichten in ieder geval dat er stempassen niet waren aangekomen en dat nam steeds meer toe. Nou, vorige week kwam in ieder geval ook naar buiten dat een postbode was aangehouden en dat daar ook 195 stempassen zijn gevonden. Daarna bleef ik nog steeds signalen krijgen van diverse bewoners die ook nog eens de brief van de gemeente niet hebben ontvangen, want de gemeente heeft zo'n - uit mijn hoofd- 5.600 brieven gestuurd naar verschillende adressen in Bloemhof en delen van de Afrikaanderwijk om hen er nog op te attenderen dat ze nieuwe stempassen konden aanvragen. Die brieven zijn bij die mensen, in ieder geval bij heel veel mensen, de dag ervoor ontvangen. Dus een dag voor de deadline

een brief die ze ontvangen waarin wordt gevraagd: mocht het zo zijn dat u geen stempas heeft, dan kunt u een nieuwe aanvragen. Die brief heeft niet iedereen ontvangen en als ze hem al hebben ontvangen dan is die misschien nog de dag ervoor inderdaad opengemaakt en gelezen en is er daadwerkelijk een stempas aangevraagd. Sommigen openen hun post vaak, omdat ze in een appartement wonen, pas de volgende dag. Dus die hebben die brief helemaal aan zich voorbij zien gaan en anderen zien die brief als een soort informatie dat er verkiezingen zijn. Maar goed, dus er zijn in ieder geval verschillende inzichten. Ik ben zelf op onderzoek uitgegaan op basis van allerlei signalen. Ik dacht: ik ga die wijken in en echt met mensen in gesprek. Er zijn echt bepaalde straten, in ieder geval in Bloemhof, maar ook in de Afrikaanderwijk, en ik kan die straatnamen zo allemaal noemen, maar die heb ik ook gecommuniceerd via een andere weg zeg maar met de burgemeester en met de assistent van de burgemeester, om aan te geven: er zijn echt wat dingen aan de hand en daar moeten we echt op anticiperen. Nou, het beeld dat ik heb gekregen is in ieder geval dat buiten die 195 stempassen waarvan we al wisten dat die niet waren aangeleverd echt heel veel meer mensen aangeven, tientallen mensen in ieder geval, dat was op die dinsdag toen ik daar in die wijk was, maar ook gisteren, toen stond ik bijna de hele dag op de Afrikaandermarkt, toen kwamen er heel veel mensen naar mij toe, wederom echt van die specifieke straten, die aangaven geen stempas te hebben ontvangen. U kunt zich voorstellen dat dit bij die bewoners, maar ook echt bij mij tot enorme woede heeft geleid. Nu ik het erover heb tril ik ook gewoon en ben ik ook emotioneel. Dus excuses als ik niet goed uit mijn woorden kom. Ik vind het verbazingwekkend dat we onze democratie zo hoog hebben staan en dat we kennelijk dus toch nog regels hebben opgesteld. Begrijpelijk, we moeten ons natuurlijk gewoon houden aan allerlei procedures. Maar ik zit echt met een ongeloof dat kennelijk de procedures zo hard kunnen

zijn dat het in ieder geval naar mensen toe beperkend kan zijn om alsnog hun stempas te ontvangen en hun stem uit te kunnen brengen. Ik ben in contact geweest met de voorzitter van de wijkraad. Die heeft ook een brief toegevoegd aan dit agendapunt. Hij geeft ook aan deze signalen al veel eerder bij de gemeente te hebben aangegeven en hij geeft ook aan dat dit echt allemaal heel laat is opgepakt. Ik zit echt met het idee dat dit echt veel eerder al had moeten worden opgepakt en voorkomen had kunnen worden en misschien zelfs ook echt bij veel meer mensen nieuwe stempassen hadden moeten worden aangeleverd.

Nu begrijp ik uit de brief van de burgemeester dat er wordt gezegd: ja, kijk, die stempassen aanvragen, de deadline was afgelopen vrijdag om 17.00 uur, dat was het laatste moment dat een stempas kon worden aangevraagd, terwijl de oorspronkelijke regel was: tot de dag voor de stemming, dus eigenlijk nog op de dinsdag, voor 12.00 uur, dan had er nog een nieuwe stempas aangevraagd kunnen worden, mondeling. Dat was de oorspronkelijke regel. Schijnbaar, vanwege Covid, is daar een wijziging op gekomen en is het dus 17.00 uur op vrijdag geworden. Dus vijf dagen voor de stemdag is dat opgenomen. Ik zit echt met heel veel vragen, met heel veel ongeloof en vandaar dat ik in ieder geval ook vroeg om ophoging van mijn spreektijd, omdat ik echt heel veel te vragen heb en heel veel te zeggen heb. Het beeld dat ik in ieder geval heb gekregen, is dat er heel veel mensen zijn in Rotterdam-Zuid, in Bloemhof maar ook delen van de Afrikaanderwijk die geen stempas hebben ontvangen. Dat is keer op keer aangegeven. Ik heb verschillende namen en telefoonnummers genoteerd en verschillende adressen genoteerd. Dat geldt ook voor de wijkvoorzitter. Deze mensen hebben gewoon niet hun stemrecht kunnen benutten. En ze zitten echt vol ongeloof. En elk wantrouwen jegens onze instituties moeten we echt te allen tijde zien te voorkomen. Er is echt wantrouwen jegens onze instituties. Ze

hebben echt geschreeuwd om hun stem uit te kunnen brengen. Dat was gisteren en eergisteren nog, op de verkiezingsdag. Toen hebben ze gewoon niet hun stem kunnen uitbrengen. Ik zit daar heel erg mee voorzitter. Ik zit daar echt heel erg mee. Ik heb gelukkig meerdere partijen achter me weten te scharen om een spoeddebat aan te vragen. Ik wilde dat graag op dinsdagavond. Helaas was daar geen draagvlak voor. Helaas was daar geen draagvlak voor. Dat is dan ook de reden dat we het nu bespreken, na de verkiezingen. Maar hoe kan het nu zijn dat dit zo liep? Ik zit echt vol met ongeloof. Ik weet niet eens wat ik moet vragen, omdat ik met zoveel ongeloof en zoveel emotie zit. Ik vind het werkelijk waar echt stuitend. Ik heb in ieder geval de mensen gezegd: nou, ga hier op onderzoek uit. Kom gewoon hier langs en ga met die mensen in gesprek. Ik heb ze hier. Ik kan ze zo in contact brengen. Ze hebben geen stempas ontvangen. Ja, wat moet ik nog meer zeggen? Ik kan net zo goed, voorzitter, en dat meen ik echt, ik kan net zo goed mijn raadswerk hier neerleggen. Ik kan net zo goed mijn raadswerk hier neerleggen als ik over de telefoon te horen krijg dat die mensen die mij allerlei verhalen hebben opgedaan en van wie ik zeker weet dat ze geen stempas hebben ontvangen, want geloof me, ik heb echt kritisch doorgevraagd: heeft u wel werkelijk de Nederlandse nationaliteit, ja, weet u zeker dat u uw stempas niet heeft weggegooid, nee ik weet het zeker, ik weet het zeker, ik heb hem niet ontvangen, want ik doe altijd mee aan de verkiezingen, het zijn mensen die echt hebben gewacht op een stempas. Ik kan me daar ook iets bij voorstellen. De verkiezingen zijn op maandag, dinsdag en woensdag. Mensen zijn in het weekend nog steeds in de veronderstelling dat ze hun stempas ontvangen. Ik zit vol met ongeloof. Ik weet niet eens wat ik moet zeggen. Ik weet niet eens wat ik verder moet zeggen. Ik zit er heel erg mee.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, mijnheer Büyükcifci, ik wil u even

interrumpen, omdat uw tijd ook zo doorloopt.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja, dat begrijp ik. Dat begrijp ik.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja. Ik probeer u daar even op te attenderen. Uw boodschap is heel goed overgekomen.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Uw punt is terecht voorzitter. Uw punt is terecht. Maar ik kan me er moeilijk bij neerleggen dat wij, dat geldt nu ook voor deze spreektijd natuurlijk, en de procedure van op vrijdag voor 17.00 uur een nieuwe stempas aanvragen, dat wij kennelijk de procedures nu zo hard dichten, zo hard maken, dat we juist dat ene wat we zo hoog hebben staan, het democratisch proces, de stemgang in dit geval, en mensen hun stemrecht laten benutten, dat kennelijk laten ondersneeuwen door onze procedures. Ik was ook heel erg blij toen minister Ollongren op dinsdag nog aangaf over die afgekeurde stemmen: weet u wat, die gaan we alsnog gewoon meetellen, want het percentage liep hoog op. Ik dacht: kennelijk is daar iets van ruimte om nog te kunnen spelen met die procedures. En als het zo was dat oorspronkelijk het idee was: mensen kunnen nog de dag voor de verkiezingen, dat was afgelopen dinsdag, toen hadden mensen mondeling nog een nieuwe stempas kunnen aanvragen, dat was de oorspronkelijke procedure, is kennelijk in verband met COVID daar een wijziging op gekomen. Dat is naar voren gehaald. Ja, dit kan toch niet? Dit kan toch niet?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Büyükcifci, uw vragen zijn heel duidelijk. Uw hartenkreet is heel goed overgekomen. Mag ik voorstellen dat u, als u geen aanvullende vragen meer heeft, u nu uw bijdrage afsluit? Ik denk dat uw hartenkreet heel goed is overgekomen, maar ik wil u toch ook even wijzen op een procedure, namelijk uw tijd. Het zou zonde zijn als u straks helemaal geen vragen meer kunt stellen. Dus vandaar dat ik u dat

even wil voorstellen. Het is uiteraard niet mijn bedoeling om in te grijpen op de tijdbesteding van mensen, maar ik wil mijnheer Büyükcıfci toch de gelegenheid geven om nog aanvullende vragen te kunnen stellen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Wat mij betreft, voorzitter, heb ik er ook geen enkele moeite mee als we tijd bijtellen voor mijnheer Büyükcıfci, want ik kan mij er alles bij voorstellen. Ik houd het kort. Ik onderschrijf het hele verhaal. Kijk, democratie is zo ongelooflijk belangrijk en de wil van het volk kunnen we maar op één manier uiten en dat is door middel van stemmen. Dan kan het gewoon niet zo zijn dat een stempas de bottleneck om dat te weerhouden. Dus ja, hoe we het oplossen, moeten we het oplossen, maar ik voel echt de pijn, wat mijnheer Büyükcıfci ook zegt, die voel ik echt. Ik herken het zelf. Ik ben er altijd weer trots op dat ik mag stemmen en dat ik op die manier kan bijdragen. Ja, dit is kafkaïens. Dit kan niet. Hier moeten we een oplossing voor bedenken. Ik zou het wel heel erg op prijs stellen als we hier in ieder geval iets mee doen, want dit is echt het grootste en belangrijkste grondrecht dat we hebben. En ja, dat dit gebeurd is, is eigenlijk iets wat niet kan en zeker niet omdat het op tijd gesignaleerd is. We zijn niet te laat, we zijn op tijd geweest met het verhaal, hoe kort het ook was. Daar, dat vind ik wel, moet iets mee gebeuren voorzitter. Maar verder volledige ondersteuning van het verhaal van mijnheer Büyükcıfci.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel mevrouw Verkoelen. U heeft een ordepunt zie ik, mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik heb even een ordepunt, want ik begreep net dat er tijd toegezegd wordt of dat we de spreektijd gaan verhogen als ik het goed begrepen heb, voor mijnheer Büyükcıfci.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nee. Nee.

De heer **SIMONS** (lr). Oh, heb ik dat niet goed begrepen? Ik dacht, voorzitter: dan zal ik natuurlijk vragen dat dat voor alle partijen geldt. Maar dan heb ik het dus helemaal verkeerd begrepen. Dus geen spreektijd erbij, ondanks dat we over essentiële zaken praten van ons democratisch bestel. Dat verleidt andere partijen niet om dan nog even een vraag te stellen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U had een ordepunt. Het ordepunt is bij dezen afgesloten.

De heer **SIMONS** (lr). Oké, nou dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U heeft zo meteen uw termijn. Dan kunt u uw punt kwijt.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb zo mijn termijn, jazeker. Dank u wel voorzitter voor dat heldere standpunt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Alstublieft. Dan gaan we over naar mijnheer Van Baarle van DENK.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Al begin deze maand heb ik de eerste signalen van mensen die geen stempas hebben ontvangen dan wel aangeven dat ze een vervangende stempas hebben aangevraagd, maar niet hebben gekregen doorgezet bij de burgemeester. Ik ben er echt goed ziek van, Als ik in deze stad honderden signalen krijg van mensen, van sommigen met hun adresgegevens, van sommigen niet, die aangeven dat ze zich beroofd voelen van hun grondrecht namelijk om te stemmen, dan is er iets gebeurd wat alle perken te buiten gaat en schandalig is. Ik heb gisteren nog, mijnheer Büyükcıfci had het er ook over, ik was ook op de Afrikaandermarkt, ik heb tientallen mensen gesproken, niet alleen uit de Afrikaanderwijk, niet alleen uit Bloemhof, ook mensen uit Pendrecht die aangaven: ja, mijn hele portiek heeft gewoon geen stempas gekregen en wij willen graag

stemmen, maar het kan niet. En wij hebben de gemeente gebeld, maar we krijgen niks. Er wordt niet opgenomen bij de gemeente. Of er wordt verteld dat het per se via DigiD moet en dat kan ik niet. Of: ik moest later terugbellen en vervolgens belde ik later terug en was ik te laat. Ik wist niet dat het vrijdag om 17.00 uur was. Er is hier gewoon uit democratisch oogpunt een ramp gebeurd, echt een ramp gebeurd. Ik ben hier ziedend over. Het is dan ook van ontzettend groot belang dat die signalen, die begin deze maand al doorgezet zijn door ondergetekende onder anderen, proactief zijn opgepakt door de burgemeester en de gemeente. Mijn eerste vraag is dan ook: is er alles aan gedaan, alles aan gedaan, van de zijde van de gemeente om ervoor te zorgen dat die mensen hun stempas krijgen? En dat die mensen weten wat ze moeten doen om een vervangende pas te vragen? Dat is vraag één. Vraag twee: hoe komt u tot de conclusie, dat is in de richting van de burgemeester op basis van zijn schrijven, en ook de beantwoording van Kamervragen die wij gesteld hebben, dat het om dat getal van om en nabij de tweehonderd gaat? Dat vind ik onwaarschijnlijk. Alle meldingen die ik heb doorgekregen, hele straten, niet alleen in Bloemhof, ook in Pendrecht, zoals ik net zei, ik heb het gevoel dat dit om veel meer mensen gaat, het echt om veel meer mensen gaat. Als ik op een middag op een markt door tientallen mensen word aangesproken, dan zal het eerder in de honderden lopen, misschien om wel meer dan duizend mensen gaan die geen gebruik hebben kunnen maken van hun democratische recht, dan het getal dat in de brief genoemd wordt. Dus dat is de tweede vraag. De derde vraag: er loopt nu op dit moment een onafhankelijk onderzoek. Heel goed dat dat gebeurt. Ik heb begrepen dat maandag de resultaten komen. Kan dat bevestigd worden? Vervolgens de vraag, ik heb ook begrepen dat het handelen van de gemeente geen onderdeel uitmaakt van dat onderzoek, dat vind ik vreemd. Ik vind ook dat de gemeente zichzelf in de spiegel mag

aankijken met de vraag: hebben wij voldoende gedaan? Waarom is het handelen van de gemeente geen onderdeel van dat onderzoek? Als het niet klopt, hoor ik graag het tegendeel, maar ik heb andere informatie. De volgende vraag: wat kan dit zeggen over de verkiezingsuitslag als we nu al dit soort signalen hebben? Kan daar al een indicatie van gegeven worden wat dit mogelijk zou kunnen betekenen voor de verkiezingsuitslag? En wat ik denk ik van het grootste belang vind, is: hoe gaan we recht doen aan het gevoel in de stad? Van al die mensen die beroofd zijn van hun grondrecht? Wat gaat de burgemeester doen om die mensen tegemoet te komen? Hij kan de fout niet meer goed maken dat die mensen niet hebben kunnen stemmen, maar we moeten wel iets met die mensen? Die mensen zitten nu nog steeds met de handen in het haar en voelen zich beroofd. Echt beroofd. En er moet iets gebeuren in de richting van die mensen waarbij er een vorm van uitleg en genoegdoening komt en die mensen zouden gewoon allemaal persoonlijk benaderd moeten worden. Voorzitter, tot slot, en dat is ook een punt waar ik een motie op wens in te dienen, het klopt dat er inderdaad een hoop ligt bij de minister van Binnenlandse Zaken. Wij hebben hier als gemeenteraad van Rotterdam niet alles in de hand. Dat is geregeld in de Kieswet. Daarom zou ik graag willen voorstellen dat de burgemeester op pad gaat in de richting van de minister van Binnenlandse Zaken om ervoor te zorgen dat er in de toekomst gewoon meer maatwerk in die Kieswet komt. Dus laten we genoegdoening geven aan de mensen die nu beroofd zijn van hun grondrecht, alles op alles zetten om de onderste steen boven te krijgen, maar ook in de richting van de minister lobbyen om ervoor te zorgen dat er maatwerk komt in die Kieswet, zodat in volgende gevallen niet meer mensen vanwege een deadline of weet ik veel wat beroofd worden van hun grondrecht, maar bij dit soort calamiteiten maatwerk toegepast kan worden. Daar hebben wij een motie over. Ik zie graag

een positief oordeel van de burgemeester tegemoet. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers).
Mijnheer Van Baarle heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Waarborg het stemrecht!

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 33 ‘Geen stemrecht voor Bloemhof en Afrikaanderwijk’;

Constaterende dat:

- 195 stemmers in Bloemhof geen stempas hadden ontvangen doordat een postbode van PostNL een deel van zijn post niet had bezorgd;
- de Kieswet heeft bepaald dat het tot vrijdag 11 maart 2021 mogelijk was om een nieuwe stempas aan te vragen;
- veel mensen geen vervangende pas meer konden aanvragen door de bovengenoemde deadline;

Van mening dat:

- het ontbreken van stempassen een onaanvaardbare gang van zaken is;
- een wijziging van de Kieswet eraan zou kunnen bijdragen dat burgers die buiten eigen schuld om geen stempas hebben ontvangen deze alsnog kunnen krijgen;

Verzoekt de burgemeester:

- bij Binnenlandse Zaken te lobbyen om in de toekomst wettelijk maatwerk te realiseren voor burgers die buiten eigen schuld om of door calamiteiten geen stempas hebben ontvangen zodat zij alsnog een stempas kunnen krijgen;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. S.R.T. van Baarle

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Dat was mijnheer Van Baarle van DENK. Dan gaan we over naar mevrouw Van Wifferen van D66.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66).

Voorzitter, de geluiden dat er geen stempassen zijn ontvangen in Bloemhof en ook in de Afrikaanderwijk, daar is D66 heel erg van geschrokken en de wijkraad in Bloemhof heeft hier krachtig voor aan de bel getrokken, wat ik trouwens ook heel goed vind, wat zij hebben gedaan om het zo aanhangig te maken. Maar wat zij wel hebben gezegd, ook tegen mij, ik heb een heel feitenrelaas gekregen, is dat er sneller had kunnen worden ingegrepen, zodat de bewoners meer tijd hadden kunnen hebben om een stempas aan te vragen. Ik vraag de burgemeester of hij hierop zou willen reageren. Ik kan me heel goed de woede en de onmacht voorstellen over het niet kunnen stemmen en ik begrijp dan ook de emotie van mijnheer Büyükcıfci. Ook D66 had dit graag eerder besproken. Dit om uiting aan te geven aan de frustratie en transparantie te geven over wat hier is gebeurd. Nog voor de verkiezingen, in het hart van de democratie, in onze gemeenteraad. Nou, dat kan nu niet. Dus nu hebben we het er na afloop over. D66 is wel blij, dat moeten we er ook bij zeggen, dat de brief is verstuurd aan vijfduizend adressen en ook blij dat er een onderzoek is ingesteld. Het is goed dat er op wordt geacteerd. Wij willen dan ook graag op de hoogte worden gehouden van dit onderzoek en waar we op basis van dit onderzoek acties kunnen ondernemen. Maar we hebben nu wel te maken met een zeer geschokte wijk, die is aangetast in hun grondrechten en daar moeten we iets mee. Ik wil daarom aandringen op een breed wijkgesprek over deze kwestie waarin we bewoners kunnen horen en met hen in gesprek kunnen gaan, zodat we ook uiting kunnen geven aan deze frustratie en hierop in kunnen spelen. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers).

Dank u wel mevrouw Van Wifferen van D66. Dan gaan we over naar mijnheer Van der Velden van de Partij voor de Dieren.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het is diep triest dat deze mensen geen stempas hebben

ontvangen. Echt heel triest. Ik heb er eigenlijk geen woorden voor. Ik vond dat mijnheer Büyükcıci het wel goed onder woorden bracht en met emotie en dat mag ook, want dat is ook politiek. Het is ook opkomen en strijden voor het democratisch proces. Dus ja, wat moet je er verder van zeggen? Ik heb er eigenlijk geen woorden voor. Er zijn vele vragen gesteld door de vorige sprekers en ik wacht het antwoord van de burgemeester af. Ik dank u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Van der Velden van de Partij voor de Dieren. Dan gaan we over naar mijnheer Jonker van de SP.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter. Ik kan kort zijn. Ik sluit me aan bij de vorige sprekers en ik ben benieuwd naar de beantwoording van de burgemeester. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel mijnheer Jonker van de SP. Mijnheer Meeuwissen van de PVV.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, stempassen niet bezorgd op Zuid, in Bloemhof, Pendrecht, maar ook vanuit Ommoord veel signalen dat mensen geen stempas hebben ontvangen. Dus niet alleen Rotterdam-Zuid mijnheer Büyükcıci en mijnheer Van Baarle. Niet alleen uw achterban, maar zeer zeker ook die van ons is zwaar benadeeld. Daarnaast, voorzitter, ongeregelheden met stembureauleden die dreigen de stembiljetten van PVV- en FvD-kiezers te verscheuren. Als je er aangifte over probeert te doen, ik heb gisteren vier keer een halfuur met de politie gebeld, dan proberen ze via allerlei omwegen te verzinnen dat dat niet kan en mag. Wij krijgen daar zeer veel klachten over binnen.

Voorzitter, niet alleen hier in Rotterdam zijn stempassen niet bezorgd, maar ook vanuit andere steden komen er signalen binnen dat stempassen niet bezorgd zijn. Minister van Binnenlandse Zaken, freule Ollongren

van D66, onder wie deze verkiezingen zijn georganiseerd, heeft goed werk gedaan voor haar partij D66. Via de staatsmedia heeft D66 al een enorm platform gecreëerd voor mevrouw Kaag die de afgelopen maanden zo'n beetje non-stop bij de staatsmedia haar zegje mocht doen. Stempassen die niet worden bezorgd in wijken waar geen tot nauwelijks D66-stemmers wonen. Voorzitter, ik heb hier ook al meerdere schriftelijke vragen over uit staan. Ik zou hier toch nog even willen vragen of het stempassenprobleem echt structureel is, dus niet alleen in de wijken in deze debataanvraag staan. Dat is een vraag aan het college. En dan zou ik ook nog aan mijn collega's in de raad willen vragen wat zij ervan vinden dat PVV- en FvD-stembiljetten werden bedreigd en dat er mogelijk mensen juist worden aangezet, op het idee worden gebracht om die stembiljetten te verscheuren, want het is wel heel angstvallig stil. Het lijkt alsof niemand dat boeit. Dat is toch wel diep en diep triest. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Meeuwissen van de PVV. Dan gaan we over naar mijnheer Smet van GroenLinks.

De heer **SMET** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Stemmen in Rotterdam is een enorme operatie voor de gemeente om te organiseren en ik moet ook constateren dat ik wel gelukkig ben met de aandacht die we hebben gehad in de afgelopen jaren om te kunnen stemmen. Echter, ik begrijp ook heel goed de emotie en ook de zorgen die vorige sprekers hebben uitgesproken over ik noem het even een incident, het is meer dan dat, in onder andere Bloemhof en de Afrikaanderwijk. En ik sluit me ook bij die zorgen aan en ik sluit me ook aan bij de vragen van mijnheer Van Baarle van DENK Rotterdam aan de burgemeester. Ik haal voor mezelf nog even drie elementen eruit die ik graag aan het college en aan de burgemeester wil stellen. Eén is de communicatie en de informatie over de Kieswet en over de wijzigingen in de Kieswet, zoals mijnheer Büyükcıci ook

constateerde, die vanwege corona misschien niet bij iedereen en ook nu nog steeds niet duidelijk zijn. Is daar voor de komende verkiezingen, daar moeten we het nu over hebben, door de gemeente meer aan te doen? En dan wil ik eigenlijk ook even terug naar het gebied waar het zich nu afspeelde, namelijk de wijk Bloemhof onder andere, waar ik enorme waardering uit wil spreken voor de wijkraad aldaar die hier zeer actief, zeer proactief en zeer welwillend is opgekomen voor de stemgerechtigden daar. Ik zou dat ook graag in de toekomst zien, om die communicatie en informatie ook misschien bij de toekomstige 'Wijken aan zet' vorm te geven.

Een tweede element zijn de signalen die zijn afgegeven in de afgelopen tijd door zowel individuele burgers alsook weer door deze wijkraad. Ik heb het vermoeden dat daar ook nog wat leerpunten zijn. Ik vraag me af of de burgemeester daar iets over kan vertellen, over hoe hij dat ziet voor de toekomst in ieder geval.

Een derde element is dat we ook uit de wijk Bloemhof gisteren signalen ontvingen over de handleiding voor de stembureaus, dat daar niet-correcte of niet-volledige informatie in stond, bijvoorbeeld over het tonen van een ID-bewijs. Dat baart onze fractie ook wel zorgen, omdat de informatie die verstrekt wordt aan de stembureaus wel correct moet zijn. Ik vroeg me af of de burgemeester daar ook op kan reageren.

Voorzitter, elke stemt telt. Ik heb persoonlijk ervaren dat ik twee verkiezingen terug op zes stemmen na niet ben gekozen in de gebiedscommissie en dat deed pijn. En echt, het is van het grootste belang dat we bij de toekomstige verkiezingen ook iedere stem die Rotterdammers kunnen uitbrengen kunnen tellen. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Mijnheer Smet van GroenLinks was dit. Dan gaan we over naar mijnheer Simons van Leefbaar Rotterdam.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, Leefbaar Rotterdam maakt zich natuurlijk ook zorgen als mensen niet kunnen stemmen. Daar zijn al heel veel vragen over gesteld. Dus dat zal ik niet doen. Ik wil wel tegen de burgemeester zeggen dat wij ook signalen hebben dat er in Vreewijk op een aantal adressen geen stempassen zijn ontvangen. Dus daar hoor ik graag een antwoord op van de burgemeester.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mag ik u even interrumpen? Ik zie dat mevrouw Van Wifferen een interruptie heeft.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, nou, eerlijk gezegd is dat een hele verlate interruptie, want ik moest even bijkomen van wat mijnheer Meeuwissen had gezegd door onze minister te beschuldigen van een soort van kiezersbedrog op D66. Ik vind dat heel schadelijk. Ik wil dat even verre van me werpen, want dit is wel echt een aantasting in het vertrouwen van onze democratie die daarmee echt ver buiten de orde gaat. Dat wil ik toch even genoemd hebben, ondanks dat ik daar vrij laat mee ben. Mijn excuses dat ik het betoog van mijnheer Simons daarmee verstoor.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel mevrouw Van Wifferen. Dat is inderdaad nu even ingewikkeld, want daarmee komt natuurlijk mijnheer Meeuwissen weer in beeld die op u wil reageren en dan vind ik het toch ook wel weer terecht dat ik hem even het woord moet geven. Excuus aan mijnheer Simons. Ik laat dit debatje heel even voorgaan en dan kom ik weer terug bij u. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, dank u wel dat u mij hierop laat reageren. Ja, mevrouw Van Wifferen is de boel weer aan het verdraaien, zoals we dat gewend zijn van D66. Ik denk dat D66 zich beter toch maar bezig kan gaan houden met glühweinwandelingen in coronatijd, maar goed, ik vind het wel heel ernstig. Als

iets een enorme bedreiging is voor onze democratie dan is het D66 wel en mevrouw Kaag die de islam nog verder gaat bevorderen, maar goed, dat terzijde. We weten allemaal, kijk maar eens op het twitteraccount van mijn collega Martin Bosma van de Tweede Kamer, over de enorme invloed van zowel mevrouw Kaag als freule mevrouw Ollongren op de media. De hele NPO is gewoon puur D66, net zo goed als het COC, de homobelangenvereniging puur D66 is. We worden hier in Nederland allemaal voor de gek gehouden. We krijgen gewoon al maandenlang via de staatsmedia waar we allemaal voor betalen alleen maar D66-reclame over ons uitgestort. Ik vind het schandalig dat u nu de boel zit te verdraaien mevrouw Van Wifferen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Laten we dit debat nu houden over de stempassen. Ik gaf u even het woord.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Nou, nee.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het woord gaat via de voorzitter. Laten we dit debat houden over de stempassen, waar dit debat verder over gaat. Ik geef u nog even de gelegenheid om te reageren, maar dan wil ik dit debatje wel afronden.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, nou ja, het is allemaal totaal uit de lucht gegrepen. Er is geen enkele onderbouwing van het verhaal van mijnheer Meeuwissen. Ik vind het echt alle perken te buiten gaan wat hij hier doet. Dat is het vertrouwen ondermijnen in dingen die totaal niet bewezen zijn. Dus ik wil dat toch nog even gezegd hebben.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Waarvan akte. Ik geef u nog één reactiemogelijkheid en dan ga ik over naar mijnheer Van Baarle die denk ik hier ook een reactie op wil geven. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, voorzitter, mevrouw Van Wifferen van D66 is de boel weer aan het verdraaien. Het is D66 dat de rechtsstaat ondermijnt door diep geïnfiltrerd te zijn in de staatsmedia. Dat is een grote schande en dat moet gewoon gezegd worden. Kijk allemaal op het twitteraccount van mijn collega Martin Bosma van de Tweede Kamer daarvoor. Tot zover. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Meeuwissen van de PVV. Mijnheer Van Baarle van DENK.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, ik wil voor de notulen graag opgemerkt hebben dat het gebrek aan niveau, het gebrek aan intellect en ook de platvloersheid van de uitingen van de zijde van mijnheer Meeuwissen geen recht doen aan al die mensen die nu beroofd zijn van hun grondrecht en het verschrikkelijk is dat de PVV hiermee dit debat vervuult.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Waarvan akte.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, mag ik hierop reageren?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U mag daar nog één keer op reageren.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, goed, we hebben de woordvoerder van Erdogan in Rotterdam weer gehoord. Waarvan akte verder voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Nou, mijnheer Simons, dan heeft u nu de gelegenheid om uw betoog te vervolgen.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ik raakte een beetje de weg kwijt in het debat, door wat hiervoor was, maar goed, wij proberen natuurlijk ons te focussen op Rotterdam over Bloemhof, het niet ontvangen van stempassen. Dat is ernstig, heb ik gezegd. Wij hebben ook signalen

over Vreewijk binnengekregen. Kan de burgemeester daarop reageren?

Verder wil ik ook nog een ander punt maken. Op maandag en dinsdag konden de wat meer kwetsbare mensen of mensen die bang waren voor drukte stemmen. Daar hebben we wel vrij veel signalen over gekregen, dat mensen voor een dichte deur stonden. Er is ook een aantal signalen in de media verschenen. Dus dat was eigenlijk niet duidelijk voor de mensen waar ze dan op maandag en dinsdag konden stemmen. Kan de burgemeester daar iets over zeggen?

Het derde punt dat ik wil maken, zijn de poststemmen. Hoe zit het met de poststemmen in Rotterdam? Er blijken toch heel veel fouten gemaakt te zijn, waardoor dus met name de groep zeventigplussers eigenlijk ernstig benadeeld kan worden bij het uitbrengen van hun stem. In sommige gemeenten hadden we het in eerste instantie zelfs over acht procent ongeldige stemmen. Nou, dat zou redelijk rampzalig zijn. Hoe zit dat in Rotterdam? Wij overwegen ook een motie te gaan indienen om gewoon hier specifiek onderzoek te doen naar de Rotterdamse poststemmen, ook om ervan te leren voor een eventuele volgende keer.

Dan afsluitend voorzitter: burgemeester, hoe kan het nou toch zijn dat onze mooie stad, ik kijk net op het scherm, dat wij in het land ongeveer de laatste gemeente zijn waar de stemmen nog niet zijn geteld? Wat is er aan de hand? Is het niet onder controle? Gaan er dingen fout? Kunt u ons dat even toelichten? Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Simons van Leefbaar Rotterdam. Dan gaan wij over naar mijnheer Van Zevenbergen. De SP heeft al gesproken, maar ik begrijp dat mijnheer Van Zevenbergen ook nog een bijdrage heeft.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, we hadden het in de chat al gezegd. Mijnheer

Jonker heeft het goed vertolkt, maar ik had nog ietsje meer. Ik wil ook volledig begrip tonen voor de emoties van NIDA en ook van DENK, want wij hebben het natuurlijk ook meegemaakt, al die mensen die belden en zeiden: hoe kan dat nou? En ik kreeg, en dat wilde ik eigenlijk toevoegen, ook een beetje een déjà-vugevoel. Bij de toeslagenaffaire begon het ook met kritiekloos aan procedures vasthouden. Soms moet je de wijsheid hebben om te zeggen: ja, het is de procedure, maar grondrechten zijn belangrijker en ik weet niet in hoeverre die soepelheid betracht is. Daar wil ik ook nog wel een reflectie op van de burgemeester. Hoe kan het dat we zo vasthoudend zijn terwijl over het algemeen we wat soepeler hadden moeten reageren? En wat mij opvalt is dat het toch wel weer die wijken zijn die zich ook al vaak buitengesloten voelen in de democratie. En volgens mij is het onze grootste opgave op dit moment om de mensen weer meer betrokken te maken. Dit was een leuk gebaar geweest. Tot zover nog mijn aanvullende bijdrage.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Van Zevenbergen van de SP. Dan gaan wij over naar mijnheer Lammering van de PvdA.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Er is al een hele hoop gezegd door de voorgaande sprekers. Er zijn veel emoties gedeeld. Laten we vooropstellen dat wij als partij die teleurstelling en woede ook begrijpen. Het stemrecht is ontzettend belangrijk en het recht om je stem te laten horen is zeker in deze tijd heel belangrijk. Dus wij voelen die pijn ook. Ook mooi om te zien dat die emoties gedeeld worden. Mijnheer Büyükcı en mijnheer Van Baarle, je merkt dat dat hoog bij ze leeft.

Er zijn twee punten die ik even wil aantekenen. Eén: het is goed om te zien dat de gemeente een aantal stappen heeft ondernomen om op basis van die eerste signalen toch brieven en posters te verspreiden en dat er een onderzoek is

ingesteld. We vinden het ook echt belangrijk om dat onderzoek bij het postbedrijf af te wachten om in eerste instantie ook te zien: waar is het nou in eerste instantie misgegaan? Want dit mag nooit meer gebeuren.

Aan de andere kant vragen we ons ook af: als er zoveel signalen zijn van mensen die uiteindelijk niet zijn bereikt door de gemeentelijke communicatie laat het ook zien dat we daar wellicht een zwakke plek hebben. Ik zie dat ik een interruptie heb.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, u heeft een interruptie inderdaad. Ik wou u net in de rede vallen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zou graag aan mijnheer Lammering willen vragen, en eigenlijk zou ik dat aan iedereen willen vragen – hij spreekt nu alleen maar over de betogen van de islampartijen in deze raad – wat hij ervan vindt dat specifiek PVV- en FvD-stembiljetten zijn bedreigd? Dus ik vind dat hij daar ook even op moet reageren. Of kan de PvdA dat helemaal niks schelen? Tot zover.

De heer **LAMMERING** (pvda). Nou voorzitter, om daarop te reageren, iedereen die emoties heeft gedeeld, die dit hoog heeft zitten, daar leef ik bij mee. Ik denk dat alle partijen hier in de raad hiervan zijn geschrokken. Daar wil ik het graag bij laten.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Goed dat te horen voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Gaat u verder mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Even kijken. Waar was ik gebleven? Bij de gemeentelijke communicatie. Dat laat dus ook zien dat we wellicht daar een zwakke plek hebben en nog altijd ontzettend afhankelijk zijn van wat traditionele manieren van communiceren. Het is goed

dat er posters zijn opgehangen. Het is goed dat er brieven zijn verstuurd. Maar tegelijkertijd leven we ook in een digitaal tijdperk. Dat moet en kan volgens mij wel beter.

Ik heb nog een aantal vragen openstaan voor het college. Mijn eerste vraag is: wat kan de gemeente in wettelijke zin nou betekenen in deze kwestie? Dat is mij nog niet helemaal duidelijk. Hebben wij zicht op hoeveel mensen uiteindelijk geen stempas hebben ontvangen? Welke digitale mogelijkheden heeft de gemeente om te communiceren in dit soort situaties en wat kunnen wij als gemeente nou doen om dat proces van het aanvragen van een nieuwe stempas zo goed en makkelijk mogelijk te maken? Tot zover mijn bijdrage.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dat was mijnheer Lammering van de PvdA. Dan gaan we over naar mevrouw Eskes van het CDA. Ik krijg de indruk dat daar wat misgaat en dat de verbinding niet helemaal goed loopt. Misschien is het mogelijk om dan mijnheer Karremans eerst even binnen te laten.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dat is altijd mogelijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Karremans van de VVD.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja, laat het heel helder zijn: elke stem telt en de situatie die is ontstaan in de Afrikaanderwijk en Bloemhof is natuurlijk een hele vervelende. Stemmen is een grondrecht en dat moet je ook kunnen uitoefenen. Er is een aantal vragen gesteld. Nou, daar sluiten wij ons in principe bij aan. We zijn benieuwd hoe het zit. En we zijn ook benieuwd, het is goed dat er een onderzoek is ingesteld, wanneer we dat onderzoek kunnen verwachten. Ik zou er wel bij willen zeggen dat in zeer uitdagende omstandigheden, en dan heb ik het natuurlijk over de coronapandemie, het de gemeente toch goed gelukt is, ook al is de uitslag nog niet helemaal bekend, die

verkiezingen goed te organiseren en dat geldt ook natuurlijk voor die hele organisatie die dat gedaan heeft, de burgemeester, alle stembureaus, de mensen die op de stembureaus hebben gewerkt. Een groot compliment voor hen dat zij dit toch in goede banen hebben geleid. Heel vervelend dat het hier is misgegaan. We kijken naar de beantwoording van de burgemeester. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Karremans van de VVD. Dan gaan wij denk ik nu wel over naar mevrouw Eskes van het CDA. Ja.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het is natuurlijk ongelooflijk vervelend dat dit zo heeft plaatsgevonden, dat er mensen zijn die hun stempas niet hebben ontvangen. Ik denk dat iedereen dat ook deelt, dat het belangrijk is dat iedereen gebruik kan maken van zijn stemrecht. Waardering voor de burgemeester voor de acties die zijn ingezet en ook voor de snelle brief naar de raad over wat de gemeente heeft ondernomen om daarop in te gaan. Ook goed dat er een onderzoek is ingesteld, omdat het belangrijk is dat we zeker voor volgende verkiezingen ervan leren wat hier fout gegaan is en wat eventueel de lessen zijn voor een volgende keer. Ik zou me willen aansluiten bij mijnheer Lammering waar het gaat om welke digitale middelen we hebben. We kunnen bijvoorbeeld meldingen via de telefoon versturen in bepaalde gebieden. Zijn dat opties die overwogen zijn of mogelijk zijn op het moment dat zoiets zich voordoet? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mevrouw Eskes van het CDA. Dan gaan we over naar mijnheer Vonk van de ChristenUnie-SGP.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ja, de basis voor democratie is vertrouwen. Dan is het belangrijk en het doet er ook toe hoe wij daarover spreken,

ook met elkaar, en hoe we elkaar bejegenen, maar ook dat we mensen in staat stellen om hun stem uit te brengen. En dan gaan er heel veel dingen goed. Ik ben blij dat mijnheer Karremans dat ook al even benadrukte, de ongelooflijke hoeveelheid werk die er verzet is om het in Rotterdam goed te doen en ook corona-proof te doen. Dat had ik ook graag willen benadrukken. Dat doe ik bij dezen dan. Maar er zijn ook fouten gemaakt. Er loopt nog een extern onderzoek. We zijn natuurlijk heel benieuwd naar de resultaten. Ik denk dat als het gaat over de lessen, dat we dan vooral moeten wachten op de uitkomsten van dat onderzoek. Maar toch alvast een vraag voor de burgemeester, hoe hij ernaar kijkt. De spanning tussen datgene wat je eigenlijk in de gemeente constateert en zou willen oplossen en de mogelijkheden die je daar in de wet eigenlijk niet voor hebt, omdat het allemaal landelijk ligt. Is de burgemeester het met me eens dat het goed zou zijn om het gesprek te gaan starten om de gemeente veel meer bevoegdheden te geven om ook als er in de gemeente fouten ontstaan die ook met maatwerk op gemeentelijk niveau op te lossen? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Vonk van de ChristenUnie-SGP. Ik check het nog heel even voor de zekerheid, maar volgens mij hebben we nu alle bijdragen gehad. Dan gaan we over naar de beantwoording door de burgemeester. Uw camera is uit. De burgemeester komt eraan.

De heer **ABOUTALEB**. Ja hoor, ik kom eraan. Goed, hartelijk dank voor de inbreng van alle raadsleden over het zorgelijk ontbreken van stempassen in een aantal straten van Rotterdam. Ik wil om te beginnen aangeven dat ikzelf, niet alleen mijn eigen bureau verkiezingen, maar ook ikzelf in persoon met deze kwestie bijna de hele week bezig ben geweest, vanaf ongeveer 8 maart, want ik hoor verschillende mensen spreken over contact zoeken met de gemeente vanaf begin

maart et cetera, 8 maart was de eerste keer dat ikzelf geconfronteerd werd met mogelijke missers. Een van de signalen kwam inderdaad van de wijkraad, maar ook van mijnheer Van Baarle initieel die mij nogal talrijk heeft gemeld de adressen van mensen waar een en ander niet zou zijn aangekomen. Ik wil ook met u delen dat ik hem heb laten weten dat hij al die adressen heeft nagelopen, laten lopen, en binnen onze administratie bleek ook dat al die adressen inderdaad op de kieslijst stonden, dat al die mensen inderdaad een stempas moeten hebben gehad. Die is namelijk uitgeprint, het besluit daartoe is genomen. En mogelijk is hij bij die mensen niet aangekomen. Ja, dan houdt het een beetje op wat ik aan de kant van de gemeente kan. Ik kan controleren. Het heeft me er wel toe gebracht dat ik inderdaad een aantal acties in gang heb gezet. Ik ga zo meteen ook motiveren waarom ik die acties in gang heb gezet. Ik heb als beperking dat de wetgever mij niet toestaat om zelf eigenhandig mensen van een tweede pas te voorzien. Dat mag ik niet, want dan kan daardoor ook ontstaan dat mensen misschien twee passen in huis hebben, maar in ieder geval is dat niet toegestaan in de wet. En als je de wetsmotivatie erbij bekijkt dan zijn er verschillende argumenten voor. Dus het is mij niet toegestaan. Wat wel toegestaan is, is dat mensen die van oordeel zijn dat ze geen stempas hebben gekregen zich tot mij kunnen wenden. Dat is toegestaan, die route, op allerlei middelen. Je kunt dat met DigiD doen, maar je kunt ook bellen. 14010 was geïnformeerd. En u kon ook gewoon aan het bureau op het stadhuis verschijnen. Al die opties waren denkbaar. Dus er was niet maar één optie, alleen DidiD, alle drie de opties waren denkbaar en dan konden wij vervolgens in het systeem de reeds verzonden stempas ongeldig verklaren en een tweede stempas alsnog uitgeven. Het is mij niet toegestaan, ik herhaal het nog een keer voorzitter, ik ga zo meteen nog wel iets zeggen over de politieke wens van mijnheer Van Baarle zoals die vervat is in een motie. Daar kom ik graag zo op terug. Maar het is mij niet

toegestaan om dat zelfstandig te doen. Dus dan is de weg, als je zo'n signaal krijgt, flink communiceren. Ik vind dat we dat echt breed hebben gedaan. De gebiedscommissie heeft daar ook aan bijgedragen. Er zijn uit mijn hoofd gezegd zo'n 6.500 brieven verstuurd. Wij hebben overigens breder dan alleen in Bloemhof gecommuniceerd, ook in een aantal straten eromheen. Die treft u in uw brief aan. Dus korthedshalve verwijs ik ook naar die brief. Wij hebben daar flyers opgehangen. We hebben ook daarnaast zelfstandig actief de media benaderd om hier een bericht over te plaatsen, omdat ik er ook nog rekening mee hield dat misschien niet alleen daar de mensen geen stempas hadden gekregen, maar ook elders in de stad, omdat ook mijnheer Eerdmans mij had benaderd over het ontbreken van passen in Ommoord. Dat was ook de reden waarom we breed de pers hebben benaderd en hebben gezegd: als u uw stempas niet heeft gekregen, mag ik u dan verzoeken contact met ons te zoeken? Wij hebben nog de tijd om dat nog tijdig te doen, tot en met vrijdag 17.00 uur. Waarom vrijdag om 17.00 uur? Mijnheer Büyükcı vergist zich. De verkiezingen zijn niet woensdag begonnen. De verkiezingen zijn maandag begonnen. Dat heeft natuurlijk met corona te maken, maar het heeft ook te maken met een wetswijziging. De minister en de Tweede Kamer hebben besloten dat de verkiezingen niet op woensdag begonnen, maar op maandag. Dat is denk de redenatiefout die mijnheer Büyükcı hier maakt. Je kan niet lopende de verkiezingen, wat hij gevraagd heeft, een raadsdebat of anderszins nog maandag of dinsdag een nieuwe pas uitdraaien. Dat kan niet. Dat zou helemaal niet kunnen. Daarom is vastgelegd, als je de wetsgeschiedenis uitpluist, en we hebben een van de beste mensen van Nederland die zich bezighoudt met wetgeving rondom verkiezingen, lid van de Kiesraad, onze directeur Stembureau.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers).
Mag ik u even onderbreken?

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Een ordepunt voorzitter. Een ordepunt graag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Burgemeester.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ik heb een ordepunt voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Rustig ja. Ja, u krijgt zo het woord. Ik wil u namelijk het woord geven. Ik wil ook inderdaad vragen aan de burgemeester als u ziet dat iemand een interruptie wil plaatsen daar even de ruimte voor te geven. Aan u het woord, mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ik heb een ordepunt voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja? Oké. Kijk voorzitter, we hebben een brief ontvangen van de burgemeester. Daarin staan de regels uitgelegd, het artikel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Büyükcıfci, dit is geen ordepunt.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Dit is een ordepunt. Nee voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dit is een inhoudelijk punt.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Nee, dit is een ordepunt voorzitter, want wat de burgemeester hier aangeeft klopt volgens mij niet. Dus ik wil dat graag even helder hebben, want het is vrij juridisch strikte taal, dus ik hoop in ieder geval dat we hier, hopelijk in ieder geval, toch enigszins de tijd voor uittrekken, zodat we weten waar we het over hebben. Dus graag een verzoek, voorzitter, om even in ordetijd helder te hebben: begrijpen we elkaar nu goed waar het gaat om dat artikel in ieder geval? Snappen we dat even met elkaar? Dus ik zou graag even willen oplezen wat we in de brief van de burgemeester hebben

gekregen en daarin staat: in verband met COVID is er een wijziging opgetreden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mag ik u even onderbreken mijnheer Büyükcıfci?

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja voorzitter, maar we moeten het toch gewoon snappen met elkaar, hoop ik? We moeten toch gewoon begrijpen hoe die regels in elkaar zitten?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dat is zo. Mijnheer Büyükcıfci, dat is zo, maar dit is geen ordepunt. Ik wil best coulance geven aan u, want ik zie dat u hier heel erg hard door geraakt wordt, maar dit is geen ordepunt. Wat ik kan doen: ik stel uw vraag aan de burgemeester om heel precies op deze juridische teksten in te gaan. Dan geef ik u daarna de gelegenheid, mocht dat nog niet duidelijk zijn, voor een verhelderende vraag. Dan wil ik dat met u afspreken. Maar ik moet wel de regels van dit debat ook volgen. Dan geef ik nu het woord aan de burgemeester om echt heel specifiek op die juridische zaak in te gaan.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, daar valt niet zo heel veel over te zeggen. Het is sprankelend helder dat vrijdag, jongstleden vrijdag om 17.00 uur het ultimo tijdstip was waarop ik op eventuele verzoeken van burgers, niet eigenstandig, maar op verzoeken van burgers kon reageren en stempassen kon uitprinten. Dat is het resultaat van de gewijzigde wetgeving en de verkiezingen zijn dus niet, anders dan mijnheer Büyükcıfci vermoedt, op woensdag ingegaan, die zijn op maandag ingegaan. Ik kan het niet anders maken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dan geef ik even het woord aan mijnheer Büyükcıfci. Is uw vraag hiermee precies genoeg beantwoord?

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Nou, ik probeer het echt gewoon goed te begrijpen, omdat het best wel ingewikkeld

is. Ik bedoel: ik ben juridisch in ieder geval niet zo heel goed onderlegd. Dus ik probeer het gewoon te checken. Er staat: het verzoek had uiterlijk op de vijfde dag voor de dag van de stemming om 17.00 uur moeten zijn ontvangen. En de oorspronkelijke regel is zeg maar, dus buiten COVID, dan geldt de regel: verzoekt uiterlijk op de dag voor de stemming. Dus ik haal hieruit dat als de stemmingsdag wordt gekozen: woensdag. En de vijfde dag voor de stemming is dus inderdaad die vrijdag voor 17.00 uur. Maar als de oorspronkelijke regel was: de dag voor de stemming en de stemmingsdag was woensdag, dan betekent dat dat mensen de gelegenheid hadden om de dinsdag ervoor, dus afgelopen dinsdag nog tot 12.00 uur een nieuwe stempas aan te vragen. Klopt dit? Of niet? Dat wilde ik even helder hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, oké. Is de vraag voor u duidelijk? Burgemeester, aan u het woord.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, heel helder. Maar ik ga mij herhalen voorzitter. De verkiezingen zijn niet woensdag, de verkiezingen zijn maandag begonnen. Dat is het resultaat van de tijdelijke wet, zoals die is ingediend. Dat betekent dus dat de regel tot 17.00 uur geldt als je mondeling een verzoek indient, of telefonisch of anderszins en als je het schriftelijk doet is dat vijf dagen. In dit geval hebben we zo veel mogelijk aangestuurd op bellen of langskomen. Dus was vrijdag de ultimo datum voorzitter. Als mijnheer Büyükcıfci dat wil aanvechten dan spijt het mij, maar zijn lezing van de wet is onjuist.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, maar ik lees het nu hier gewoon. Dus het verzoek had er uiterlijk op de vijfde dag voor de dag van de stemming moeten zijn. De dag van de stemming is dus kennelijk woensdag toch? Of vat ik het nu verkeerd?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De burgemeester heeft gezegd: de eerste dag

van de stemming is maandag. Maandag was de eerste dag van de stemming.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). De vijfde dag voor de stemming is dus die vrijdag toch? 17.00 uur. Dus de dag van de stemming is dan dus vrijdag dan toch? Of is dan woensdag toch?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Er is verwarring over de vijfde dag. Voor mij is het niet helemaal duidelijk waar uw verwarring zit. Ik probeer dat nu zelf even te begrijpen. U zegt: in de ene brief staat vijf dagen voor de stemming en in de andere één dag voor de stemming. En u vraagt zich af: waar zit het verschil precies?

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, dat heb ik net aangegeven. Vijf dagen schriftelijk, één dag van tevoren als je dat mondeling doet. En mijnheer Büyükcıfci kan beter de Kieswet opzij duwen en vooral de tijdelijke Kieswet lezen, want die geldt voor deze verkiezingen. Er is maar één duiding voor denkbaar. De verkiezingen zijn op maandag begonnen, niet op woensdag en derhalve was vrijdag 17.00 uur, de laatste werkdag, de vrijdag, het laatste moment waarop het afgegeven kon worden, waarop het aangevraagd kon worden, om 17.00 uur. En niet dinsdag om 17.00 uur. Dat is echt een ernstige vergissing. Mijnheer Büyükcıfci leest de wet verkeerd en hij moet niet de Kieswet lezen, maar hij moet de tijdelijke wet lezen.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Klopt. De tijdelijke wet stelt dus inderdaad: de vijfde dag voor de dag van de stemming. De dag van de stemming is woensdag. De vijfde dag voor de dag van de stemming is dus vrijdag 17.00 uur. Dat klopt. Maar de dag van de stemming is dus woensdag kennelijk. De dag van de stemming is dus kennelijk woensdag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, maar heel even voorzitter. Kijk, de regel zoals die zou gelden, buiten COVID, was in ieder geval dus: de dag voor de stemming, de dag van de stemming is woensdag, de dag voor de stemming is dus dinsdag, die uitzonderlijke regeling die in het leven is geroepen in verband met COVID, ik begrijp niet waarom dat dan het geval zou zijn, maar de mensen hadden normaal gesproken dus de dag voor de stemming tot die dinsdag de tijd en de vraag aan de burgemeester is: heeft hij alles op alles gezet om alle mogelijkheden te verkennen met de ministerie en alle verantwoordelijkheden-

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Dit is een vraag voorzitter. Dit is een vraag voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Maar dit is geen ordepunt.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Nee, de tijd mag lopen. Ja, de tijd mag lopen. Dus de vraag aan de burgemeester is dan: heeft hij echt alles op alles gezet om in ieder geval te kijken of alsnog afgeweken kon worden van deze uitzonderlijke maatregelen in verband met COVID, zodat mensen alsnog op de dag voor de stemming, op die dinsdag nog een stempas konden vragen? Want dan hadden heel veel mensen dat alsnog gedaan, mondeling. Mondeling hadden ze dan nog heel veel stempassen kunnen aanvragen. Heeft de burgemeester in ieder geval gekeken of deze mogelijkheid er was, bij de minister aangeklopt en bij andere verantwoordelijkheden? Dat is mijn vraag voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Büyükcıfci. Ik ben zeer coulant geweest naar u, dat wil ik wel even genoteerd hebben, als het gaat om uw tijd. De beantwoording door de burgemeester graag.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, ik vind het buitengewoon spijtig, maar mijnheer Büyükcıfci is waarschijnlijk de enige die vindt dat de verkiezingen op woensdag hebben plaatsgevonden. De verkiezingen hebben op maandag, plaatsgevonden. De reden waarom de verkiezingen vervroegd zijn, heeft te maken met COVID en om schriftelijk stemmen mogelijk te maken en gespreid stemmen mogelijk te maken. Derhalve is dus de eerste kiesdag maandag, niet woensdag. En dus is de laatste optie om mondeling aan te vragen, de laatste werkdag, de vrijdag daarvoor om 17.00 uur. Ik kan er niets beters van maken. Als mijnheer Büyükcıfci een andere duiding van de wet heeft, ja dat kan ik niet helpen. Dat kan ik niet helpen.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Dat ga ik uitzoeken.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, dat moet u dan maar doen. Maar ik kan het niet helpen.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Oké.

De heer **ABOUTALEB**. Ik heb met de minister zelf twee contactmomenten gehad. Om te beginnen was ikzelf niet zo blij, daar kom ik zo nog op terug, de vergelijking die mijnheer Büyükcıfci maakt over het tellen van de schriftelijk uitgebrachte stemmen, omdat ik niet zo blij was over het feit dat het enkele feit dat een envelop is overgeslagen bij het terugsturen van de stukken een stem ongeldig zou maken, toen heb ik zelf de minister gebeld en tegen de minister gezegd: dit lijkt mij toch ook uit te leggen, ook binnen de randen van de wet, dat het mogelijk moet zijn. Binnen de wet. De minister heeft mij toen beloofd om met de Kiesraad en met de Raad van State zich te verstaan en daar spoedadvies over uit te vragen en dezelfde avond kreeg ik de uitslag terug. De Kiesraad en de Raad van State waren van oordeel dat een nadere instructie, zoals dat dan heet, van de minister over het tellen van de schriftelijk uitgebrachte stemmen binnen de wet past. Dat zijn twee belangrijke rijksorganen die de minister als

het ware groen licht gaven om een nadere instructie uit te geven. De minister heeft mij ook gemeld dat zij zowel ambtelijk als persoonlijk de ontwikkelingen in Rotterdam volgt en dat zij volledig staat achter de wijze waarop wij in Rotterdam geprobeerd hebben door middel van stevige communicatie de mensen aan te sporen alsnog een stempas uit te brengen.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Voorzitter, mag ik hierop reageren?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ogenblik mijnheer Büyükcıfci.

De heer **ABOUTALEB**. De mogelijkheid van de wet af te wijken is er niet, was er niet en kan niet zomaar. Ik kan dus niet zomaar zeggen: je mag doorgaans niet door rood licht rijden, maar vandaag sta ik het toe om door rood licht te rijden. Dat kan dus niet. En die procedures, voorzitter, zijn niet voor niks uitgedokterd. Die zijn precies ook uitgedokterd om te vermijden dat een burgemeester of iemand anders naar eigen politiek goed denken de procedures bij kan sturen. Die zijn strak en niet voor niks strak. En ik houd ze ook graag strak. Je kunt met allerlei andere dingen marchanderen, maar ik wil nooit het verwijt hebben dat de burgemeester om hem politiek moverende redenen is afgeweken van de strakke procedures.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel burgemeester. Mijnheer Büyükcıfci, uw tijd gaat lopen.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Voorzitter, is de burgemeester er inderdaad van overtuigd dat de informatie naar die mensen gewoon goed is geweest? Werkelijk waar? Die mensen hebben een dag voor de deadline op die donderdag een brief op de post gekregen. Veel mensen hebben die post pas later geopend. Of ze hebben de brief geïnterpreteerd als: oh, de verkiezingen komen eraan, dit is nog even extra informatie. En heel veel mensen hebben ook aangegeven dat ze wel een envelop

hebben ontvangen, maar met alleen de kandidatenlijst. Alleen die ene envelop met de kandidatenlijst. Mensen zijn dan ook in de veronderstelling dat daar dan ook hun stempas in zit, dat ze op die manier alsnog op de dag van de stemming gewoon hun stem kunnen uitbrengen. Kunt u zich daar iets bij voorstellen? Heeft de burgemeester werkelijk alles op alles gezet om deze mensen de mogelijkheid te geven om hun stem uit te brengen? Deze mensen zijn gewoon beroofd, ze zijn gewoon werkelijk waar beroofd van hun stemrecht. Is hier echt gewoon alle moeite genomen om die mensen gewoon het stemrecht te geven?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Uw vraag is duidelijk mijnheer Büyükcıfci. Uw vraag is duidelijk. De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, vele sprekers hebben vandaag hun uiting gegeven aan het belang van verkiezingen, dat het een van de belangrijkste vraagstukken is in een samenleving om de samenleving goed te laten functioneren. Maar dat vraagt niet alleen om een actieve overheid voorzitter, dat vraagt ook burgerschap. Het vraagt ook burgerschap van mensen zelf.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja voorzitter, ze hebben hem weggegooid voorzitter. De mensen hebben hem weggegooid.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Beweert u dat nu echt voorzitter? Beweert de burgemeester nu echt dat deze mensen lui zijn geweest en hun stem misschien hebben weggegooid?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Büyükcıfci, ik begrijp dat het u zeer aan het hart gaat, maar ik vraag u even-

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Dit is echt een behoorlijk verwijt naar deze mensen toe die echt schreeuwen, omdat ze geen

stempas hebben ontvangen. En dan komt de burgemeester hier uitleggen dat ze niet aan hun burgerplicht hebben voldaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik wil de burgemeester-

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Wil de burgemeester hier nu echt beweren dat ze misschien hun stempas hebben weggegooid?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, mijnheer Büyükcıfci, ik ga het woord geven aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ik heb niet gezegd dat mensen hun stempas hebben weggegooid. Ik heb alleen gezegd dat democratie vraagt om een actieve overheid en om actief burgerschap. Dat is bijna een klassieker uit het boekje van de democratie voorzitter. Een democratie vraagt om actief burgerschap. Ik heb een oud-raadslid gebeld, omdat hij als raadslid nog mijn nummer had, die zocht contact met mij en toen ik hem vertelde dat hij een brief had gekregen toen zei hij: oh, ja, die brief, die heb ik inderdaad gehad, maar daarvan dacht ik, zei hij tegen mij, dat daar nog een brochure van de gemeente in zat en die gooi ik altijd weg. Ik zei dat tegen een persoon die dat overigens ook in de krant heeft gezegd, met naam en toenaam staat hij ook in de krant. Ja, als dat soort dingen gebeurt, als ik 6.500 brieven verspreid, en ik ga u zo meteen vertellen tot hoeveel respons dat geleid heeft. 6.500 brieven verspreid, persberichten verstuurd, tweets laten uitgaan, ook omdat ik vermoedde dat er misschien ook buiten het gebied, mijnheer Meeuwissen en mijnheer Simons spraken daarover, dingen aan de orde zouden kunnen zijn, dan mag ik verwachten dat er ook een actieve houding is aan de kant van burgers die geïnteresseerd zijn in democratie, daar ga ik van uit, dat zij inderdaad dan ook de post van de gemeente actief lezen. Voorzitter, ik kan niet corrigeren. En ik weet dat dat gebeurt, want als we praten over schulden dan weten we ook dat dat gedrag

voorkomt, dat heel veel post van gemeenten of andere zaken soms maanden bij mensen ongeopend blijft liggen. Dat kan ik niet helpen. Van mij mag u verwachten dat als ik vermoedens heb dat mensen misschien niet goed bediend zijn, dat ik ze dan informatie stuur, dat ik ze daarop aanspreek: komt u maar, ik kan u alsnog helpen. Maar ik kan het niet helpen, voorzitter, als mensen dan hun post drie of vier of vijf dagen later openen. Daar kunt u mij in gemoede niet verantwoordelijk voor houden voorzitter. Dan gaat het verwijt van mijnheer Büyükcıfci te ver.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel burgemeester. Ik zie twee mensen van NIDA. Ik wil u er even op wijzen dat u nog vier seconden heeft. Wie kan ik het woord geven? Mijnheer Van Noppen, u kwam binnen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja, ik had één technische vraag, want de burgemeester zegt: het is op maandag begonnen. Als je dan vijf dagen terugrekent dan zou je op die maandag de 8ste uitkomen. Dat vond ik eigenlijk een beetje een vreemde discussie, dat u zegt: mijnheer Büyükcıfci heeft geen gelijk met dat het op woensdag is begonnen, maar u rekent zelf ook terug vanaf die woensdag naar die vrijdag, wat dan vijf dagen daarvoor is. Als u zegt: ja, maandag zijn we begonnen, als je dan terugrekent dan zou je dus nog veel eerder uitkomen. Dus dat snapte ik eventjes niet, die opmerking.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan is NIDA nu door zijn tijd heen. Nou, wellicht kan de burgemeester nog even die vraag beantwoorden.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, ik kan dat nog één keer proberen te doen voorzitter. Voor het schriftelijk aanvragen van een pas geldt de termijn van vijf dagen. En in nood kun je nog een dag voor de verkiezingen, in dit geval de laatste werkdag, de vrijdag, mondeling of anderszins een aanvraag indienen. Ik kan het niet anders maken voorzitter. De Kieswet kent dus inderdaad

verschillende termijnen: een schriftelijke en een mondelinge en voor schriftelijke aanvragen is vijf dagen de termijn en voor mondeling of telefonisch, dat rekenen wij ook als mondeling, was dus vrijdag de laatste mogelijkheid om dat te kunnen doen. En de verkiezingen begonnen echt op maandag. Ik kan het niet genoeg zeggen. Ze zijn begonnen op maandag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers).
Helder.

De heer **ABOUTALEB**. En het gaat echt om de tijdelijke wet waar dit allemaal anders in geregeld is. Dus voor deze verkiezingen heeft het geen zin om te kijken naar de gewone Kieswet, want dat is dan niet meer van belang.

Voorzitter, naast die communicatie hebben wij ons ook intern ervan vergewist: hebben wij nou zelf nog ergens op een verkeerde knop gedrukt? Hebben wij misschien te weinig passen aan laten maken? Et cetera. Nou, dat is een onderzoek dat wijzelf hebben lopen, maar het vermoeden bestond dat er wellicht gewoon in de bezorging iets niet in orde is geweest. Dat heeft ertoe geleid dat PostNL na interventie van ons besloten heeft in een aantal straten een steekproef uit te voeren. Dat staat ook in de brief. Dat onderzoek heeft opgeleverd dat een postbode om hem moverende redenen een aantal poststukken, niet alleen overigens de stempassen, maar ook andere poststukken, niet heeft bezorgd. Daarvan heb ik aangifte gedaan. Het Openbaar Ministerie heeft uiteindelijk de verdachte gehoord en heeft aangegeven dat er een sepot aan de orde is. Is daarmee de kous af ten aanzien van de bezorging? Nou, geenszins, want dat is nog steeds een punt van aandacht. Het is zeker niet uit te sluiten dat er nog meer poststukken niet bezorgd zijn bij mensen, maar dat is een punt van nader onderzoek. Daarom heb ik ook besloten tegelijkertijd onderzoek te laten lopen naar dit vraagstuk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers).
Dank u wel. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, ik heb toch nog wel een vraag, want is er ook, gezien de ernst van de situatie, nog overwogen om bij mensen aan te bellen of bijvoorbeeld met een geluidswagen rond te gaan rijden om toch nog nadrukkelijker het onder de aandacht te brengen?

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, dat is ook gebeurd. Er is ook door PostNL, dat staat ook in de brief, aangebeld bij mensen in verschillende straten. Vervolgens hebben wij gezegd: doe daar nou nog een paar straten bij om te kijken hoe daar door de mensen is gereageerd. Hebben ze een stempas gekregen? Hebben ze hem niet gekregen? Wanneer hebben ze hem gekregen? Et cetera. Dat was ook precies de aanleiding, die steekproef, om massaal die brieven te verspreiden, om tegen de mensen te zeggen: vraagt u alsnog een stempas aan. Het risico dat je namelijk loopt bij aanbellen, en dat staat ook in mijn annotaties, is dat er ook tientallen mensen niet opendeden. Dus dan sla je die mensen over. Maar een brief laat je achter. En dat is dan voldoende informatie naast de social media die in gang gezet zijn en vergeet overigens ook niet de politieke activiteiten van politieke partijen in de buurt die redelijk aanwezig zijn geweest om de mensen te wijzen op het aanvragen van een pas, waar ik overigens waardering voor heb. Ik vind dat ondersteunend aan het kiesproces.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers).
Mevrouw Van Wifferen, is dat een antwoord op uw vraag?

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Nee, want ik bedoelde eigenlijk: niet PostNL, maar of de gemeente wellicht nog meer aandacht had kunnen geven, dat er een nieuwe pas kon worden aangevraagd. Dus niet alleen PostNL, maar ook de gemeente, dat er bijvoorbeeld aangebeld had kunnen worden, of met een geluidswagen of noem maar op.

De heer **ABOUTALEB**. Nee, een geluidswagen is niet overwogen voorzitter. Dat doen we doorgaans bij brand en andere calamiteiten of bij stroomuitval. Dat hebben we hier niet overwogen. Ik heb net aangegeven dat er zeker is overwogen om huis-aan-huis te gaan, maar door de vaststelling aan de voorkant dat je wellicht ook te maken krijgt met mensen die niet opendoen, die werken, of dat er niet open wordt gemaakt, is er de voorkeur gegeven aan schriftelijke communicatie. Uit de steekproef van PostNL bleek dat er aan de Hortensiastraat op achttien adressen niemand opendeed, aan de Sneeuwbalstraat uiteindelijk ook tien personen niet opendeden enzovoort, enzovoort. En juist, lerend van het feit dat mensen absent zijn, was de wijsheid: schriftelijke communicatie, ondersteund door mediacommunicatie is het beste.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Van Wifferen, volgens mij is uw vraag beantwoord. Mijnheer Van Baarle van DENK.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, daarop voortbordurend, dan is de vraag die ik ook eerder heb gesteld: is er daadwerkelijk alles aan gedaan in die communicatie? Ik hoor net: overwogen ze huis-aan-huis te sturen. Dat is niet gedaan, omdat mensen absent zijn. Waarom niet mensen 's avonds langs sturen? Waarom niet mensen meerdere malen langs sturen? Waarom niet alles op alles zetten met de ervaring zoals u net aangaf dat mensen die post niet lezen om mensen wel te bereiken met een huis-aan-huisbezoek?

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, 's avonds langsgaan is ook geen garantie dat je mensen aantreft.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Maar het verhoogt wel de kans. Waarom is dat niet gedaan? Dit is een grondrecht.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, daar is niet voor gekozen. Er is gekozen om schriftelijke communicatie te plegen en er

is ook ingezet via social media en via de publiciteit. Drie kanalen. En posters die op verschillende plekken zijn ingezet. Ik weet ook dat de gebiedscommissie ook heel veel mondelinge communicatie heeft gepleegd. En u bent zelf in de buurt heel actief geweest. Mijnheer Büyükçifci is ook heel actief in de buurt geweest. Er is heel veel aandacht geweest voor deze materie. Het kan natuurlijk altijd beter in de communicatie, maar dit is wat wij overwogen hebben en dit is wat wij gedaan hebben voorzitter.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, mag ik dan uitspreken dat ik het echt een gemiste kans vind dat er niet voor gekozen is dat meer te doen. Ik denk dat hier veel meer uitgehaald had kunnen worden voorzitter. En dat is dan mijn politieke oordeel. Ik kijk ook uit naar de beantwoording op de vraag waarom dit geen onderdeel is van het onderzoek in het handelen, want volgens mij is dit gewoon een flater. Voorzitter, naar aanleiding van het vorige dat besproken is, ik hoorde dat PostNL een steekproef heeft gedaan. Het onderzoek dat nu loopt is ook een steekproef. Hoe kunnen we nou met elkaar concluderen om hoeveel gevallen het gaat? Zou het niet eigenlijk zo moeten zijn dat in die wijken door PostNL, maar ook met alle adressen die doorgegeven worden gewoon alles door de mangel gehaald moet worden, alles onderzocht moet worden? Omdat we hier nu te maken hebben met indicaties waar we vast en zeker van kunnen zeggen: dit is het topje van de ijsberg.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, mijnheer Van Baarle gaat uit van verkeerde veronderstellingen. Dit is geen steekproef die nu gebeurt, het is een data-analyseonderzoek. Daarin worden alle verzonden stempassen op een bepaalde manier in het systeem onderzocht, inclusief de systemen van PostNL en de systemen van de drukker. Het is geen steekproef die nu gedaan wordt. Ik heb zelf de onderzoeker gesproken en het is een data-analyse die aan de orde is.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Nou ja voorzitter, ik heb ook met de onderzoeker gesproken en dat wordt openbaar, dat wordt ook genoemd in het eindrapport en mijn informatie is dat er een steekproef wordt uitgevoerd. En u zei net zelf ook letterlijk dat PostNL een steekproef heeft uitgevoerd. Ik wil vermijden dat we hier alleen maar over het topje van de ijsberg spreken. Dit gaat misschien wel over duizenden gevallen. Waarom nemen we niet alles door de mangel?

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, PostNL doet onderzoek via een steekproef als onderdeel van hun eigen kwaliteitscontrole. Degene die onderzoek doet, doet een data-analyse. Ik kan het niet anders zeggen. En dat rapport krijgt u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik denk dat u het hier even mee moet doen mijnheer Van Baarle. U ziet het rapport dan zelf. Mocht u gelijk hebben dan heeft u daar dan natuurlijk zeker ook de gelegenheid om daar nog iets over te zeggen, maar hier komen we verder niet uit, dit meningsverschil. Aan u het woord burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, ik heb nog een heleboel vragen. Neem me niet kwalijk. Ik heb aangegeven dat de eerste signalen mij bereikt hebben op de 8ste. De data staan ook in de brief. Op 10 maart hebben we de brieven verstuurd en we hebben de pers 9 maart actief geïnformeerd. En op 11 maart hebben we dezelfde brief gestuurd naar andere adressen. Dus we hebben in z'n totaliteit 5.600 brieven verstuurd. Heeft dat geleid tot enige actie? Jazeker. In Bloemhof zijn er alsnog 391 vervangende stempassen afgegeven. Overigens is in totaal het aantal kiesgerechtigden daar 8.800. Dat is een behoorlijk percentage van 4,43 procent. Dat is relatief hoog, want gemiddeld voor de stad is dat ongeveer een half procent. En in Bloemhof hebben, nadat wij die actie hebben ondernomen op 10 maart, alsnog 267 mensen stempassen gekregen. Dus het loonde wel degelijk de moeite. Dan is

het zo, voorzitter, dat bij die postbode een zak is aangetroffen waar 195 passen in zaten. Voor een deel zijn die bezorgd, voor een deel zijn die vervangen en alsnog bezorgd. Dus die passen zijn uiteindelijk toch ontvangen.

Ik heb aangegeven dat ik ook van mijnheer Eerdmans signalen had gekregen over Ommoord. In die brief die u heeft gekregen ziet u dat de onderzoeksopdracht ook strekt om verder te kijken dan alleen deze omgeving die we nu hebben. Dat staat ook in de brief. Dus er wordt ook zeker gekeken naar de gebieden die mijnheer Meeuwissen noemde, maar ook het signaal van mijnheer Eerdmans, omdat ik ook niet uitsluit dat ook elders op een aantal plekken, zeker in Ommoord, wellicht ook de post of beperkt of niet is bezorgd en dat zal moeten blijken uit die data-analyse en ook de steekproeven van PostNL. Dus daar willen we graag een en ander van weten. Ik weet over Ommoord één ding zeker: dat daar 110 vervangende stempassen zijn aangevraagd en die zijn ook verstrekt aan de mensen in dat gebied. Ik dank ook mijnheer Eerdmans voor het doorgeven van dat signaal, want dat heeft ons wel geholpen in dat opzicht.

Dan, voorzitter, mijnheer Büyükcıci maakte dus de vergelijking met de instructie voor schriftelijk stemmen. Daar heb ik een en ander over gezegd. Ik heb actie ondernomen richting de minister, niet alleen ik overigens, er waren volgens mij meer burgemeesters die daarover spraken. Het was ook een onderwerp in het NOS Journaal. Zij heeft haar instructie voor het tellen van die stemmen bekendgemaakt en de Raad van State en de Kiesraad zijn van oordeel dat dat binnen de wet aan de orde is.

Voorzitter, dat brengt mij bij een vraag die mijnheer Van Baarle heeft gesteld. Zou het wenselijk zijn, en ik heb begrepen dat hij daarover een motie in die richting heeft, om te kijken, en – even kijken wie dat ook alweer was, aan het eind van mijn verhaal – volgens mij was het mijnheer Vonk van

de ChristenUnie-SGP, of er ook maatwerk geleverd kan worden. Ja, die aansporing vind ik een hele belangrijke. En welke aansporing vind ik zo belangrijk? Zo leg ik hem zelf uit, ik zou graag willen dat ik als burgemeester of dat een burgemeester bij signalen van het niet bezorgd zijn van passen in een bepaald gebied, dat je ambtshalve kunt besluiten om in dat gebied alle passen die verzonden zijn ongeldig te verklaren en een nieuwe ronde te sturen. Maar dat is dus niet gepasseerd op verzoeken van burgers, want mijnheer Büyükcifci en ik hebben er net over gesproken, er zitten tijdsclimmen aan vast, vijf dagen, drie dagen, in de oude wet hadden we ook nog twee termijnen, nu hebben we er maar één, dat is alleen die vrijdag van afgelopen keer. Dat ik zelfstandig zou kunnen besluiten te zeggen: ik maak de passen in een bepaald postcodegebied ongeldig en ik draai nieuwe stempassen uit, die mogelijkheid zou ik graag willen onderzoeken. Dus mijnheer Van Baarle, als uw motie die kant uitgaat dan zal ik die bij de rest van de raad willen aanbevelen om mij rugdekking te verschaffen om dat bij de minister aan te kaarten. Daar ben ik voor. Termijnen schuiven? Nee, daar ben ik niet voor, omdat ik dan echt denk dat je dan wellicht toch de intrinsieke bedoelingen van verkiezingen zou kunnen bruuskeren, door daar toch wellicht politieke of bestuurlijke afwegingsmomenten in te bouwen om het moment van het verstrekken van stempassen naar eigen inzicht alsnog te doen. Daar ben ik niet voor. Dus als de motie die kant uitgaat dan weet u dat ik dat niet zou willen omarmen.

Dan, voorzitter, ik kan me ook voorstellen, want die signalen heb ik opgevangen, dat is niet in de gemeenteraad aan de orde geweest, maar dat er moedwillig door de overheid of door anderen aangestuurd zou zijn om dit gebied of andere gebieden moedwillig te benadelen en daar geen stempassen te bezorgen. Voorzitter, dat zou me nogal wat zijn. Het is niet in de raad gezegd, maar ik heb het wel opgevangen buiten de raad. Dat zou wat

zijn, want dan zijn we in een bananenrepubliek terechtgekomen, dat we selectief mensen wel of niet aan verkiezingen gaan laten deelnemen. Dat zou Kafka zijn. Dat werp ik verre van me, als iemand in Rotterdam met die gedachte rondloopt.

Dat onafhankelijke onderzoek, voorzitter, verwacht ik toch ergens begin volgende week. Ik ga ervan uit dat ik het wellicht maandagavond zou kunnen krijgen. Dan krijgt u dat natuurlijk ook van mij. Dan kan dat onderwerp zijn van gesprek. Ik stuur het ook naar de minister, omdat het mogelijk ook gebruikt zou kunnen worden bij de evaluatie van dit uitzonderlijke jaar met corona.

En er is de vraag gesteld of het handelen van de gemeente onderdeel is van het onderzoek. Mijnheer Van Baarle, u heeft van mij een brief gekregen. Op pagina 1 staat onderaan, punt 2: geef een weergave in tijd en handelen van de inspanningen van de gemeente vanaf het moment dat de signalen zijn ontvangen. Dus het is onderdeel van de onderzoeksopdracht.

Voorzitter, de vraag is: wat zegt dit over de uitslag van de verkiezingen? Ik denk niet zoveel. Uiteindelijk is het aan het Stembureau dat maandagochtend vergadert om een oordeel te vellen over het verloop van de verkiezingen en de uitslag van de verkiezingen, maar ik denk dat dit geen invloed heeft op de uitslag van de verkiezingen, maandag. Dat is maar een verwachting die ik daarover heb. Maar misschien loop ik op de zaken vooruit, omdat maandag uiteindelijk het Stembureau de uitslag definitief moet vaststellen en doorgeven aan de Kiesraad.

Voorzitter, mevrouw Van Wifferen, maar ook mijnheer Smet spraken over de inspanningen van de wijkraad. Ik wil in het bijzonder de voorzitter van de wijkraad hartelijk dankzeggen, mijnheer Van Lent, die met mij persoonlijk contact heeft opgenomen. Op de 8ste maart heeft hij mij een lange mail gestuurd. Hij was overigens

ook tevreden met het antwoord en ook met de acties die we hebben uitgezet hebben. Die samenwerking, mevrouw Van Wifferen en mijnheer Smet, met de wijkraad was echt heel goed. Nogmaals, het eerste signaal was er op de 8ste en de 9^e hebben we geacteerd, mevrouw Van Wifferen. Sneller kon echt niet. Het is niet zo dat ik op 1 of 2 maart al signalen had van deze sterkte, anders overigens dan in het bericht dat in het AD heeft gestaan, maar dat ging over Ommoord. En dat was weer aanleiding voor mijnheer Eerdmans om met mij contact te zoeken.

Mijnheer Van der Velden heeft geen specifieke vragen, maar sluit zich aan bij de eerder gestelde vragen. Dat deden mijnheer Jonker en mijnheer Meeuwissen ook. Mijnheer Meeuwissen, wij hebben natuurlijk meegemaakt op een aantal momenten dat een aantal mensen die gevraagd waren op het stembureau te gaan zitten een aantal gedragingen hebben vertoond die wij niet passend vonden en tegen die mensen hebben we opgetreden. En het stuit op walging van landgenoten die zich diskwalificerend uitlaten over het stemgedrag van anderen, want vrije verkiezingen moeten ook vrij zijn. Dat is heel belangrijk. Dat mag nooit inhouden dat iemand om redenen van zijn politieke kleur of zijn stemgedrag of zijn stembiljet dan bedreigd zou kunnen worden. Ik werp het verre van ons. En ik ben het eens met iedereen die daar echt stevig afstand van neemt.

Voorzitter, mijnheer Smet vroeg ook naar de communicatie over corona. Er is heel veel gecommuniceerd. Ik heb zelf filmpjes opgenomen. We hebben de afgelopen periode ook veel gebruikgemaakt van vrije media om aan te geven dat de verkiezingen op maandag zouden beginnen, dat we zo'n veertig stembureaus hebben, we hebben aandacht gevraagd voor early voting, voor schriftelijk stemmen. En ook niet onbelangrijk, mijnheer Simons, als het gaat om het vaststellen van de identiteit, de scholing van voorzitters van de kiesbureaus, die moeten een zeven

halen, anders mogen ze geen voorzitter zijn. En een wezenlijk onderdeel daarvan is het vaststellen van de identiteit van kiezers. Ik heb gisteren een aantal stembureaus bezocht en dan zag je echt dat de voorzitters daar accuraat in zijn. Mensen moeten hun identiteitsbewijs laten zien. Ze moeten hun mondkapje naar beneden doen en dan wordt op die manier de identiteit ook vastgesteld. Overigens over identiteit vaststellen gesproken, ik heb geen enkel signaal gekregen van identiteitsfraude, of iets wat daaraan raakt. Die acht procent foutmarge, mijnheer Simons, waar u van uitgaat rondom schriftelijk stemmen, dat was onze inschatting als er geen nadere instructie zou komen van de minister rondom het tellen. Die nadere instructie is er gekomen. Derhalve, want dat is ook de reden overigens waarom wij de uitslag nog niet bekend hebben gemaakt, omdat we vandaag nog bezig zijn met het tellen van de stemmen van early voting die in de enveloppen hebben gezeten. Ik verwacht overigens die uitslagen zo aan het begin van de avond te hebben. Ik verwacht dat de foutenmarge nu ook aanzienlijk lager zal zijn dan de door mij ingeschatte acht procent toen de oude steminstructie gold.

Waarom we ook een beetje uitlopen in de tijd, wij nemen de coronaregels heel serieus. Ik weet niet wat andere gemeenten hebben gedaan, maar niet al onze stembureaus, en wij hebben er natuurlijk geen twaalf, maar wij hebben zo'n vierhonderd stembureaus, hebben voldoende oppervlak om daar te kunnen stemmen en bovendien hielden wij ook nog rekening met het feit dat er waarnemers zouden kunnen komen. Dat was ook aangekondigd. En als je én stembureauleden hebt die aan het tellen zijn én de waarnemers wilt ontvangen én de pers, dan vallen heel veel stembureaus uit. Het zijn er ongeveer zeventig. Vandaar dat er besloten is, en dat is een hele logistieke operatie, om gisteravond, ik was er getuige van, al die stembussen over te brengen naar Ahoy en ervoor te zorgen dat alleen bevoegde mensen vervolgens die

telvakken binnen mochten treden en vervolgens die enorm grote stembiljetten uit te vouwen en die ook te tellen. Dus er zijn twee redenen waarom de uitslag wat langer op zich laat wachten, maar we gaan voor zeker en we gaan niet voor snel, snel tellen, omdat we het anders bij ons niet in de top 1 zouden kunnen brengen.

Nou mijnheer Lammering, ik heb u aangegeven wat de mogelijkheden van de wet zijn en wat de onmogelijkheden van de wet zijn. Ik heb ook aangegeven hoeveel mensen uiteindelijk toch bereikt zijn met die communicatie en alsnog een stempas hebben aangevraagd. Dat zijn er honderden. Dus ik ben daar op zichzelf heel blij mee. Een stempas digitaal versturen, dat kan op dit moment niet. Wellicht dat dit in de toekomst kan, maar we kunnen het dus nu niet doen.

Mijnheer Karremans vroeg aandacht voor wanneer het onderzoek komt. Dat heb ik net aangegeven. En ik sluit me aan bij zijn complimenten, want hoewel hier toch een en ander waarschijnlijk in de bezorging niet goed gegaan is, niet intentioneel, wat we graag te weten komen de komende dagen, door de data-analyse die bureau Strated aan het maken is, is er ongelooflijk hard gewerkt door veel mensen. Overigens veel complimenten aan studenten die zich ook de afgelopen dagen gemeld hebben om te helpen met allerlei vraagstukken, omdat er meer dan honderd mensen uiteindelijk uitgevallen zijn door corona. Mensen die of zelf besmet bleken te zijn of in isolatie moesten omdat familieleden uiteindelijk toch besmet bleken te zijn. Hierdoor moesten voor meer dan honderd mensen uiteindelijk vervangende stembureauleden worden aangezocht. En dat de studenten in dat gat zijn gesprongen waardeer ik zeer en daar wilde ik graag een compliment voor naar ze overbrengen. Voorzitter, ongetwijfeld heb ik hier en daar niet alles precies beantwoord, maar naar de geest is dit gewoon toch een beetje de gang van zaken. Het rapport komt maandagavond. En als dat aanleiding geeft voor verdere gesprekken dan ben ik daartoe graag

bereid. De vraag was ook of ik met de bewoners in gesprek zou willen gaan. Zeker. Dat verzoek van de raad zou ik graag willen inwilligen. Het kan nu even niet met de coronaregels, maar ik denk dat het goed is, mijnheer Van Zevenbergen hebben daar aandacht voor aangevraagd, ook mevrouw Van Wifferen, als de situatie zich daarvoor leent, wil ik me graag inzetten om met de bewoners in gesprek te gaan om vast te stellen wat hun frustratie ook definitief in mijn richting zou kunnen zijn, maar ook om te spreken over wat er fout is gegaan als we het rapport straks kennen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel voor de beantwoording. Ik check even of er nog openstaande vragen zijn in de veegronde. Als die er niet zijn? Ja, toch wel. Mijnheer Van Baarle van DENK.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Voorzitter, het kan zijn dat ik het gemist heb, maar ik had ook specifiek een punt gemaakt over de mensen die de gemeente gebeld hadden voor een vervangende pas, maar dat die mensen zijn doorverwezen naar DigiD, terwijl het ook op een andere manier kan en dat mensen aangaven dat ze de gemeente niet goed konden bereiken en dat ze daardoor geen vervangende pas hebben kunnen krijgen. Wat wordt er met die signalen gedaan?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, ik ga eerst even de vragen verzamelen burgemeester. Dan kom ik bij u. Mijnheer Simons van Leefbaar Rotterdam.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik heb het in ieder geval niet gehoord, maar ik had ook een vraag gesteld aan de burgemeester dat op de eerste twee dagen, maandag en dinsdag, nogal wat mensen voor een dichte deur stonden bij een kiesbureau, omdat daar blijkbaar toch onvoldoende over gecommuniceerd is, of misschien dat we daar lessen uit kunnen trekken om dat de volgende keer anders te doen. Die vraag had ik gesteld. En ik had het ook over de

poststemmen. Daar heeft de burgemeester wel iets over gezegd, maar heb ik het nou goed begrepen dat het ook gewoon onderdeel is van een extern onderzoek of van een onderzoek van de gemeente, om gewoon te kijken, naar aanleiding van het percentage poststemmen dat afgewezen wordt door vormfouten om het maar zo te zeggen, hoe wij daar als gemeente in staan? Die twee vragen had ik nog gesteld aan de burgemeester. Dus ik ga er ook even van uit voorzitter, dat dit in ordetijd was.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De veegronde is in ordetijd ja.

De heer **SIMONS** (lr). Oké. Nou, dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja. Leefbaar Rotterdam, mijnheer Simons. De burgemeester, drie openstaande vragen nog.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, dank. Ik heb daar wel iets over gezegd, over de DigiD. Wij hebben een drietal opties om een nieuwe pas aan te vragen. De opdracht aan 14010 was om te vertellen dat de DigiD een mogelijkheid is, dat je kan bellen, dan word je doorgezet vanaf 14010 direct naar het stembureau of dat je aan de balie kon verschijnen. Die drie opties zijn aangegeven. Dat was de opdracht en ik zou zeker willen nagaan bij 14010 of die opdracht zo op die manier is overgekomen. En of uitsluitend DigiD als suggestie is aangedragen, ik kan het me niet voorstellen, want de drie opties, daartoe heb ik echt ik zou bijna zeggen persoonlijk opdracht gegeven, om het zo laagdrempelig mogelijk te maken. Ja, en jonge mensen kunnen met die DigiD omgaan, dus dat is wel degelijk een optie. En misschien voor andere mensen die laaggeletterdheid zijn of niet met DigiD kunnen omgaan, is dat geen optie en daarom zijn alle drie de opties in de aanbieding gedaan. Ik ga dat graag na voorzitter, wat daarvan gecommuniceerd is.

Mijnheer Simons, dat early voting gaan we zeker denk ik een volgende keer beter doen. Wij hadden natuurlijk zo'n vierhonderd stembureaus en ik vermoed dat er ruim op tijd op al die vierhonderd stembureaus een bordje is geplakt: hier kunt u stemmen. En dat waarschijnlijk mensen niet begrepen dat niet alle stembureaus op maandag en dinsdag bezet waren, want voor early voting hadden we er zo'n veertig bezet. Het is denkbaar dat mensen zo'n bordje hebben gevolgd, daarnaartoe zijn gegaan en ontdekt hebben: hé, hier zit niemand. Dat klopt ook. Dus we moeten het, als we dit nog eens doen, early voting in de toekomst, beter communiceren, zodat je niet voor een dichte deur staat en dat was voorzien overigens dat die deur dicht gebleven was, omdat er voor early voting veertig stembureaus beschikbaar waren. En de andere waren als zodanig voorzien van een bord, maar er zat nog niemand. Maar dat was eigenlijk bedoeld voor de woensdag.

Dan de poststemmen. Voorzitter, ik ga ervan uit dat er een zeer uitgebreide nationale evaluatie komt van het poststemmen. Ook van het early voting. En hoe we, als we dat nog langer vasthouden als instrument, daarmee omgaan in de toekomst. Wij zullen zeker vanuit Rotterdam ook onze bijdrage leveren aan de evaluatie voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel. Dan denk ik wel dat nu alle vragen beantwoord zijn en dat we dan dit debat kunnen beëindigen. Als dat zo is dan sluit ik hierbij het debat en geef ik de voorzittershamer weer terug aan de burgemeester.

(Mevrouw Zeegers draagt het voorzitterschap weer over aan burgemeester Aboutaleb.)

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, ik dank u zeer voor uw steun. Ik ga in de agenda nu terug naar waar we gebleven waren, namelijk de B-onderwerpen als ik

me niet vergis. Ik ga zo terug naar de volgorde van de agenda, zoals we dat doen, namelijk de B-onderwerpen, maar wethouder Van Gils is vanmiddag afwezig en vroeg ons aan u voor te leggen om het punt 30, het Beheerverslag deelnemingen 2018/2019 naar voren te trekken opdat wethouder Van Gils zich kan wijden aan andere taken. Bent u daarop voorbereid, raad? Heeft u daar bezwaar tegen? Ik zie dat er in de chat alleen maar 'prima' wordt gezegd. Anderen hebben geen bezwaar. Dus ik ga ervan uit dat we dat alsnog kunnen behandelen.

B. ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

30. Beheerverslag deelnemingen 2018/2019

De **VOORZITTER**. Ik heb als eerste op mijn lijst mijnheer Simons van Leefbaar Rotterdam. Bent u zover mijnheer Simons?

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Bij de deelnemingen is de gemeente Rotterdam aandeelhouder. En in de wereld van de aandeelhouders heb je eigenlijk drie soorten aandeelhouders. De eerst is de activistische aandeelhouder. Dat lees je weleens in de krant, dat bij multinationals dan zo'n activistische aandeelhouder één procent van de aandelen in handen heeft en vaak in staat is om de koers van zo'n multinational te wijzigen. Het tweede type aandeelhouder is de actieve aandeelhouder. Dat is een aandeelhouder die bijvoorbeeld het beloningsbeleid ter discussie stelt tijdens de jaarlijkse vergadering. En dan heb je nog een derde type aandeelhouder. Dat is de passieve aandeelhouder. En helaas heb ik moeten constateren dat de gemeente Rotterdam in deze categorie valt. Wij hebben vorige week in de commissie een verslag gekregen van de belevenissen van de wethouder als aandeelhouder over 2018 en 2019. Dat bespreken we dan in 2021. Nou, daarvan heb ik gezegd: dat is natuurlijk een beetje van de gekke. Er zijn ook gewoon belangrijke punten die ook leven in de raad

en die willen we eigenlijk graag vooraf ook meegeven aan de wethouder als hij namens de gemeente Rotterdam deelneemt aan zo'n aandeelhoudersvergadering. En dan kunt u denken, daar hebben we een hele concrete motie voor, bij de BNG-bank, daar zijn we ook aandeelhouder, die investeert grootschalig in zonnepanelen, maar dan op de verkeerde plekken, in de weilanden rondom de steden. Nou, volgens mij is er in deze raad ook geen meerderheid voor. Er is wel een meerderheid voor zonnepanelen, maar dan op daken en niet in het schaarse groen rondom Rotterdam. Nou, daar hebben we dus gewoon een specifieke motie voor gemaakt om de wethouder ook te zeggen: ga daar nou eens mee op pad.

Een tweede motie gaat eigenlijk over een vraag aan de wethouder. U hoeft geen activistische aandeelhouder te worden, maar nu die passieve houding, achteroverleunen in de stoel en op tijd uw hand opsteken en ons twee jaar na dato informeren over wat daar gebeurd is, ja dat past echt niet meer bij deze tijd. Dus wij hebben een andere motie waarin we vragen om meer actief aandeelhouderschap en dat betekent dat u ook als service naar de raadsleden het tijdframe meegeeft, zodat wij u nog iets mee kunnen geven, over wat de raad belangrijk vindt. Voorzitter, dat was mijn bijdrage voor dit moment.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Vergroot samenspel tussen raad en college bij aandeelhouderschap

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van het Beheerverslag deelnemingen 2018/2019; Constaterende dat:
- het college achteraf verantwoording aflegt aan de raad voor hetgeen zij gedaan hebben tijdens algemene vergaderingen van aandeelhouders van ondernemingen

waar de gemeente een
aandeelhoudersbelang in heeft;

Overwegende dat:

- de gemeenteraad het hoogste publieke orgaan van de stad is, maar geen enkele invloed kan uitoefenen op de deelnemingen die (deels) in bezit zijn van de stad;
- het niet uit te leggen is dat het hoogste publieke orgaan van de stad aan de voorkant niets in te brengen heeft bij deze deelnemingen die (deels) publieke taken vervullen, en daarmee maatschappelijke betekenis hebben, voor de stad;
- de raad middels de huidige werkwijze achter de feiten aanloopt en haar controlerende en initiërende taken niet voldoende kan waarmaken op dit thema;
- een actief samenspel tussen raad en college op dit thema kan zorgen voor breder draagvlak, een hoger democratisch gehalte en een robuustere inbreng van de gemeente Rotterdam als aandeelhouder bij deelnemingen;

Verzoekt het college:

- de gemeenteraad actief de mogelijkheid te bieden om het college bij te sturen voorafgaand aan een algemene vergadering van een deelneming waarvan de gemeente Rotterdam aandeelhouder is;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons en G.F.E. Koster

Motie 2. Zonnepanelen op daken, niet in het groen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van het Beheerverslag deelnemingen 2018/2019;
Constaterende dat:

- BNG Bank -waarvan de gemeente Rotterdam bescheiden aandeelhouder is- voor 160 miljoen euro investeert in zonneparken;

Overwegende dat:

- het zeer onwenselijk en niet-duurzaam is om zonneparken in ons schaarse groen te plaatsen;
- zonneparken op velden zeer nadelige gevolgen hebben voor flora en fauna;

- ecologen onder andere waarschuwen voor jarenlange uitputting van de bodem onder zonneparken, kaalslag en een ernstige afname van weidevogels en insecten;

- het toch al schaarse groen in Rotterdam behouden dient te blijven;

- het draagvlak voor dergelijke zonneparken zeer gering is;

- zonnepanelen daarentegen zeer geschikt zijn om te plaatsen op daken;

Verzoekt het college:

- bij BNG Bank expliciet aan te dringen op de negatieve effecten en gevoelens vanuit de gemeenteraad en de samenleving omtrent investeringen en plaatsingen van zonneparken op ons schaarse groen;
- daarbij proactief te lobbyen voor draagvlak bij andere aandeelhouders;
- en tevens te benadrukken om meer ruimte en mogelijkheden te creëren voor de plaatsing van zonnepanelen op daken;
- de resultaten hiervan te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons en G.F.E. Koster

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer mijnheer Simons. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, voor GroenLinks is het cruciaal dat de gemeenteraad op een democratische manier controle kan uitoefenen op de koers van deelnemingen. Hierover hebben we bij het besluit over het Beleidskader deelnemingen vorig jaar pittige discussies gehad.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Postma, ik ga u ruw onderbreken. Ik krijg het bericht binnen dat wethouder Van Gils de vergadering niet kan volgen vanwege een technisch probleem. Ik schors even kort en dan vrees ik dat ik terug zal moeten naar mijnheer Simons straks. Ik ga even kijken wanneer het probleem is ontstaan en of hij

mijnheer Simons nog meegekregen heeft. Ik schors voor vijf minuten.

De heer **SIMONS** (lr). U vreest dat u bij mij terug moet komen burgemeester?

De **VOORZITTER**. Ja, dat kost ons tijd.

De heer **SIMONS** (lr). Dat klinkt onheilspellend.

De **VOORZITTER**. Nee, nee, nee, nee, het gaat om de tijd. Dat is wel jammer ja. Ik had u graag op tijd willen laten lunchen.

De heer **SIMONS** (lr). Ja. Even toch nog een punt. Ik krijg net door dat tijdens de veegronde net de tijd van Leefbaar Rotterdam is blijven doorlopen. Dus wilt u de griffie verzoeken om dat te corrigeren?

De **VOORZITTER**. Dat zal hooguit denk ik een seconde of dertig, veertig zijn, maar daar gaan wij even naar kijken.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, maar dertig seconden is belangrijk.

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, ik heb ook een interruptie op mijnheer Simons.

De **VOORZITTER**. Ja. Goed. Ik schors voor heel even.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Inmiddels is hij naar de raadzaal gekomen en is hij inmiddels ingelogd. Wethouder, hoort u mij?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Zeker.

De **VOORZITTER**. Ja. Hij is hoorbaar en verstaanbaar. Dan ga ik terug naar mijnheer Simons. De tijd van mijnheer Simons gaan we corrigeren. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik was klaar met mijn termijn. Dus graag ook de tijd niet laten lopen. Ik had alleen een interruptie van mijnheer Tak.

De **VOORZITTER**. Nee, maar u was waarschijnlijk voor de wethouder niet verstaanbaar. Dus ik zou het wel fijn vinden als u op enige manier samenvattend iets kunt zeggen over uw eigen bijdrage. U was niet verstaanbaar voor de wethouder. En die tijd corrigeren wij ook.

De heer **SIMONS** (lr). Oké, dan ga ik gewoon mijn betoog opnieuw houden.

Nou, wij zijn aandeelhouder bij onze zogenaamde deelnemingen. En eigenlijk kun je drie vormen van aandeelhouderschap onderscheiden. Dat is één: een activistisch aandeelhouderschap, dat lees je weleens in de krant, dat bij multinationals dan heeft een partij één procent en die dwingt dan toch zo'n multinational soms tot een andere koers. Het tweede aandeelhouderschapstype is actief aandeelhouderschap. Dan ga je naar een aandeelhoudersvergadering en dan breng je actief een punt in, bijvoorbeeld het beloningsbeleid. Het derde aandeelhouderschap is het passieve aandeelhouderschap. En in deze categorie valt Rotterdam, in ieder geval de wethouder die namens ons de aandeelhoudersvergaderingen bezoekt. Dan leun je een beetje achterover en als het gewenst is steek je je vinger op. Nou, dat vinden wij niet meer van deze tijd. Wij hebben daarom twee moties ingediend. Eén motie met een voorbeeld, voor de BNG-bank. Die investeert in zonnepanelen. Nou, volgens mij is er in deze raad wel een meerderheid voor zonnepanelen, maar dan op daken en niet in het schaarse groen rondom in de regio Rijnmond, maar ook niet in andere delen van het land. Dus dat vinden wij nou eens een mooi voorbeeld waarmee de wethouder de boer op kan en zo daarvoor gaat lobbyen.

De **VOORZITTER**. Helder. Hartelijk dank.

De heer **SIMONS** (lr). Ja mijnheer Tak, ik ben nog niet klaar, maar ik wacht even op mijnheer Tak, want die had daar een vraag over.

De **VOORZITTER**. Ja, mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Ik zou mijnheer Simons eigenlijk het volgende willen vragen. In de laatste fysieke raadsvergadering voor de lockdown, op 12 maart vorig jaar, hebben we het over het Beleidskader Deelnemingen gehad. Toen heeft mijn fractie samen met GroenLinks samen opgetrokken om juist te zorgen dat de gemeente een stuk activistischer zou worden. Maar goed, bij monde van uw collega Koster wilde Leefbaar Rotterdam daar niks van weten. Ik heb mijnheer Fortuyn nog gequoot in mijn bijdrage destijds om Leefbaar Rotterdam erop te wijzen dat ook uw partij, de grondslag van uw partij, ook een voorstander is van meer activistische overheidsinmenging, maar goed, als ik terugkijk naar de stemuitslagen van een jaar geleden, toen heeft u eigenlijk tegen de moties van GroenLinks en de Partij van de Arbeid gestemd die juist probeerden een activistischer aandeelhouder te bewerkstelligen. Kijk, we kunnen het daar nu natuurlijk bij het jaarverslag over hebben, en ik vind het ook goed dat u dat punt nu maakt, maar waarom heeft u dan eigenlijk een jaar geleden tegen onze moties gestemd toen we bij het Beleidskader de kans hadden om het college bij te sturen?

De heer **SIMONS** (lr). Ja, mijnheer Tak, zo kennen we de Partij van de Arbeid weer. Die begint altijd over een ver verleden. Daar kan ik me ook wel iets bij voorstellen sinds gisterenavond, maar eigenlijk moet ik gewoon concluderen, mijnheer Tak, dat u onze twee moties die we indienen voor meer actief aandeelhouderschap zeg maar gaat steunen. Dat begrijp ik uit uw woorden. Nou, daar ben ik blij om dat te horen, dat we op dit punt op één lijn zitten.

De heer **TAK** (pvda). Ja, mijnheer Simons ontwijkt eigenlijk gewoon mijn vraag. U zegt inderdaad: het verleden. Ja goed, volgens mij heeft u ook nog steeds een foto van mijnheer Fortuyn op uw fractiekamer hangen, juist omdat dat verleden de ingeving is waar u staat politiek gezien. Mijnheer Fortuyn zei eind jaren negentig al dat er meer activistische overheidsinmenging nodig zou zijn. Ik vraag u gewoon: een jaar geleden toen u de kans had bij het Beleidskader, want dat is het moment waarop u de kans heeft om de gemeente een leidraad mee te geven over hoe wij omgaan met onze deelnemingen, toen heeft u gewoon tegen die moties gestemd. Dan kunt u nu wel op twee deelonderwerpen gaan zeggen: ja, we moeten een keer op een vergadering van de BNG onze hand opsteken en onze mening geven, maar ja mijnheer Simons, daar gaat u de wereld niet mee veranderen. En die twee moties van GroenLinks en de Partij van de Arbeid, dat was uw kans om dat wel te doen. Dus ik ben heel benieuwd van u te horen: is de koers van Leefbaar Rotterdam ook naar links gegaan? Dat juich ik alleen maar toe natuurlijk. Dat zult u begrijpen. Maar ik zou wel van u graag een verklaring willen daarover.

De heer **SIMONS** (lr). Nou mijnheer Tak, de eerste vraag. U heeft de correcte observatie gedaan dat wij met trots de foto van mijnheer Fortuyn in onze fractiekamer hebben hangen. Ik vraag me even af: welke foto heeft u hangen? Van mijnheer Drees of van mijnheer Den Uyl? Maar goed, dat hoor ik graag. Verder, ja kijk, we zijn nu met de raadsvergadering bezig van 18 maart 2021. En niet met een overleg van vorig jaar. Dus ik wil me ook gewoon graag bij de actualiteit houden. Volgens mij is activistisch aandeelhouderschap helemaal niet links of rechts. Wij komen nu gewoon met concrete voorstellen. Nou, dan kunt u tegen mij zeggen: die wijzen we af omdat u vorig jaar daar iets over had moeten zeggen. Nou ja, dat vind ik een rare constatering. U heeft nu de kans om gewoon voor onze moties te stemmen en

daarmee ook gewoon aan uw eigen wens, de activistische houding op dit punt invulling te geven. Dus nogmaals, ik nodig u van harte uit om mee te stemmen met onze moties.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak, nog één keer.

De heer **TAK** (pvda). Mijnheer Simons, ik moest overigens wel lachen, uw collega mijnheer Koster kwam hier zojuist bijna binnenlopen, alsof u het getimed had, maar ik denk dat u vooral met uw collega mijnheer Koster een keer moet praten, want ik merk gewoon een koersverschil. De woorden van mijnheer Simons zijn mij vrijwel geheel uit het hart gegrepen, dat activistische aandeelhouderschap juichen wij toe. Uw individuele moties, daar gaan we zeker serieus naar kijken. Maar ik zou u dan vooral willen meegeven: steun dan ook de lijn van de Partij van de Arbeid en GroenLinks wanneer wij met een motie komen op dit gebied, wanneer het gaat over het Beleidskader Deelnemingen, want vorig jaar was uw partijgenoot mijnheer Koster vooral het grootkapitaal aan het verdedigen, maar ik ben blij te horen dat u een jaar later toch ook terug bent gekomen op de schreden van uw ideologie. Dank u wel.

De heer **SIMONS** (lr). Nou ja, kijk, die conclusie van mijnheer Tak deel ik gewoon niet en die herken ik ook niet. Ik vind het ook een beetje raar om terug te grijpen op een raadsvergadering van een jaar geleden terwijl we nu gewoon met concrete punten komen. Punt.

Ik was bij het voorbeeld van de motie, bij de zonnepanelen en dan hebben we nog een motie waarbij we aan de wethouder vragen om de raad gewoon wat meer aan de voorkant te betrekken en dat de wethouder zich ook wat actiever opstelt tijdens deze aandeelhoudersvergaderingen, want de wethouder heeft gezegd in de commissie: nee, mijnheer Simons, wij informeren u achteraf, in dit geval over de periode 2018-

2019. Nou ja, toen zat iedereen in de commissie van links tot rechts te kijken: ja, waar gaat dit nog over? Mosterd na de maaltijd. Of zoals ze in Vlaanderen zeggen: vijgen na Pasen. Wij willen graag gewoon dat de wethouder ons beter betreft en dat kan ook gewoon en ook gewoon wat actiever is in de aandeelhoudersvergaderingen, niet alleen achteroverleunt en zijn handje opsteekt als het bestuur knikt. Ik hoor graag van de wethouder hoe hij daar tegenaan kijkt. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, voor GroenLinks is het cruciaal dat de gemeenteraad democratische controle kan uitoefenen op de koers van deelnemingen. Hierover hebben we bij het besluit over het Beleidskader Deelnemingen vorig jaar, mijnheer Tak refereerde er al aan, zo lang geleden is dat niet mijnheer Simons, vorig jaar, pittige discussies gehad met Leefbaar Rotterdam en de VVD. Die partijen vonden dat deelnemingen vooral op afstand van de gemeente moeten staan en zo zelfstandig mogelijk in de markt moeten opereren. Ze stemden zelfs tegen een aangenomen motie van GroenLinks en de Partij van de Arbeid, ook daar refereerde mijnheer Tak zojuist al aan, om belangrijke strategische besluiten en grote investeringen bij verbonden partijen vooraf aan de gemeenteraad voor te leggen. Gelukkig is die motie overigens wel aangenomen. Wat schetste toen onze verbazing, voorzitter, toen deze beide partijen, Leefbaar Rotterdam voorop, bij de bespreking van het Beheersverslag Deelnemingen in de commissie opeens met verregaande ideeën voor inmenging in deelnemingen kwamen, zoals het voorstel zojuist toegelicht van Leefbaar Rotterdam om een soort vooroverleg in te plannen tussen de gemeenteraad en het college bij aandeelhoudersvergaderingen. En een plan om bij de Bank Nederlandse Gemeenten, waar Rotterdam 1 van de 87

aandeelhouders is, met een belang van 0,6 procent, te pleiten voor het stoppen met de investeringen in zonneparken. Voor alle duidelijkheid voorzitter: wij zijn inhoudelijk niet kapot van beide voorstellen. Ze zijn wat ons betreft ook een uiting dat we naast de Forumvleugel binnen Leefbaar Rotterdam ook de JA21-vleugel, de Code Oranjevleugel ook nog een vleugel-Simons en een vleugel-Koster hebben, maar voorzitter, laten we positief blijven, we juichen het ten zeerste toe dat er discussie wordt gevoerd over actief aandeelhouderschap. Ik ga er dan ook van uit dat GroenLinks en de Partij van de Arbeid in de toekomst als het gaat om actief aandeelhouderschap en bijvoorbeeld voorstellen voor verduurzaming van de Haven niet meer de kulargumenten horen als: dat is aan het Havenbedrijf, daar moeten we ons als gemeente niet mee bemoeien en daar moet de markt zijn werk doen. Voorzitter, op deze manier zetten we als gemeenteraad een belangrijke stap naar actief aandeelhouderschap.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Het ging zojuist over welke portretten in fractiekamers hangen. Dat van Fortuyn bij Leefbaar Rotterdam, dat van Drees of Den Uyl bij de Partij van de Arbeid. Voorzitter, bij ons hangt Thorbecke. En die hangt daar niet voor niets. Als hij geen ander hamerde hij op een scherpe rolverdeling van overheidsorganen en om de rolvastheid van de overheidsorganen. En dat is ook hier rondom het beleid ten aanzien van deelnemingen van groot belang. Als we ervoor kiezen om een activiteit onder te brengen bij een deelneming en niet bij een afdeling van de gemeente zelf dan doen we dat om een reden. Dan vinden we dat zo'n deelneming vrijelijker moet kunnen opereren in de samenleving dan wanneer het een overheidsorganisatie is. We zetten het op afstand. Dat doen we dus niet voor niets. Voorzitter, ja, de VVD schrok van het bericht in het deelnemingenbeheerverslag

dat de BNG investeert in zonneparken, want daar zijn wij bepaald geen voorstander van. Tegelijkertijd pleiten wij er niet voor om dat via de aandeelhoudersvergadering, waar we inderdaad nauwelijks invloed hebben met die 0,6 procent aandelen, om het daar te gaan adresseren. Nee, wij vinden dat dat geadresseerd moet worden in de rol die wij hebben, namelijk bij het vaststellen van de ruimtelijke ordening van onze stad. Dat hebben we inmiddels geagendeerd. Wij zullen daar het debat over aanvragen voor de commissie EDEM, zodat we dat vraagstuk daar kunnen beslechten, maar laten we dat niet via activistisch aandeelhouderschap bij de BNG of andere deelnemingen gaan doen. Wij zijn dus tegen de twee voorliggende moties daaromtrent. Wij hebben kennisgenomen van het Beheerverslag Deelnemingen. En dat zit wat ons betreft goed in elkaar. De enige vraag die we aan wethouder Van Gils hebben, is: kan dat voortaan wat sneller nadat het jaar waar het over gaat is afgerond? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Uw microfoon is niet goed afgesteld mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Vanuit D66 inderdaad nog even een kort woord over het verslag over de deelnemingen, het Beheerverslag. Wat ons betreft sluiten we ons volledig aan bij wat mijnheer Verheij van de VVD al aangaf. Dat verslag had wat ons betreft er veel eerder moeten zijn, want nu is het wel heel erg mosterd na de maaltijd. Dus als de wethouder daar nog wat over kan zeggen, dan is dat goed.

Het tweede wat wij kwijt willen, is: heel goed dat er in het kader is aangegeven dat er meer op diversiteit gestuurd gaat worden. In de commissie heeft de wethouder ook aangegeven dat er

binnenkort een brief volgt over de stand van zaken daarbij, bij alle verbonden partijen, de diversiteit, ook het initiatiefvoorstel dat daarvoor is ingediend door D66 en DENK. Die toezegging zou ik graag nog even bevestigd willen zien in deze raad.

En als laatste: het punt dat wij graag willen maken: we hebben al eerder van de Rekenkamer een heel kritisch rapport gekregen over het Warmtebedrijf waaruit wij de wijze lessen hebben geleerd om niet op andermans stoelen te gaan zitten in de governance-structuren die wij hebben. Nou, dat is een heel belangrijk uitgangspunt voor D66. Dus wij vinden: natuurlijk, je bent actief betrokken bij je deelnemingen en dat doe je onder andere door ook beleid op het inhoudelijke thema daarin vast te stellen, maar als aandeelhouder echt die rol naar je toe te willen trekken als gemeenteraad, dan zitten we op de verkeerde stoel en dat moeten we niet doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, dank u wel. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voorzitter. Ik moet overigens altijd zelf wel een beetje lachen als liberale partijen in deze gemeenteraad, en daar schaar ik overigens ook, gezien het debat van vorig jaar, Leefbaar Rotterdam dan ook maar even onder, opmerkingen maken over niet actief aandeelhouderschap, terwijl als ik kijk naar beursgenoteerde ondernemingen waar soms hele grote investeringsfondsen een klein deel van de aandelen proberen te bemachtigen om vervolgens invloed uit te oefenen van het bestuur van die onderneming dan staan liberale partijen op de banken om het succes van het kapitalisme te vieren. Toch wel enigszins verbazingwekkend, want op het moment dat het gaat over overheidsaandeelhouderschap, wanneer wijzelf ook gewoon in positie zijn om onze mening te geven als aandeelhouder van die deelnemingen dan zou ik zeggen: dat is eigenlijk een vergelijkbare positie. Dan zou

u ook mogen verwachten dat we als aandeelhouder onze betrokkenheid en verantwoordelijkheid nemen door ook onze mening kenbaar te maken over de koers van die deelnemingen. Dat doen we gelukkig in heel veel gevallen ook, maar ik wil dit toch even gezegd hebben, na de opmerkingen van mijnheer Verheij. Ik denk: gelijke monniken, gelijke kappen. In de private sector zien we dit denk ik aan de lopende band, dat aandeelhouders buitengewoon activistisch zijn en betrokken zijn bij de deelnemingen die ze hebben. Ik denk dat de overheid daar qua professionaliteit wel degelijk veel van zou kunnen leren. We bespreken vandaag echter het Beheerverslag van deelnemingen. Daar wil ik nog wel het volgende over zeggen: ook voor mijn fractie voelde het wel erg laat. Dat kwam overigens deels zelf omdat we met onze agenda hadden zitten schuiven als commissie. Maar ook gewoon omdat het verslag vrij laat naar buiten komt. Ik begrijp dat we voor een deel moeten wachten op de jaarverslagen van onze deelnemingen voordat wij echt ons eigen verslag kunnen publiceren, maar daarmee is de informatiewaarde van het deelnemingenverslag wat mij betreft echt nog wel aan een verbetering toe. We zouden graag de wethouder willen vragen wat hij gaat doen om komend jaar ervoor te zorgen dat de tijdigheid, maar ook de informatiewaarde van dit Beheerverslag naar een hoger niveau getild kan worden. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mijnheer Tak. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Ik wil eigenlijk alleen maar heel kort ingaan op de eerste motie die mijnheer Simons aankondigde. Dan hoeven we dat straks namelijk bij de stemverklaringen niet te doen en dat scheelt. Kijk, de vraag is of die motie op z'n plek is bij een verslag over deelnemingen. Tegelijkertijd wil ik wel zeggen: het CDA Rotterdam steunt die motie. En waarom? Omdat daar die oproep in staat dat je

zonnepanelen niet in het schaarse groen moet leggen, maar primair op daken. We weten allemaal: we leven in een behoorlijk volgebouwd stedelijk gebied. Dat wordt eerder meer dan minder. Dus dat groen dat er is, is bijzonder weinig en wij gaan dan ook altijd uit van: we hebben die zonnepanelen enorm nodig, we gaan uit van de zogenaamde zonneladder waarbij je zegt: eerst die daken vol, en ik snap dat daar allerlei ingewikkeldheden aanzitten, maar juist daarom steunen we ieder geluid en dus ook een motie bij een verslag deelnemingen die oproept: die panelen moeten op die daken en dat moet met gezwinde spoed. Laten we alsjeblieft ons schaarse groen beschermen hiertegen. Dus ook al heb je 0,35 procent van de inspraak, dat maakt allemaal niet zo heel veel uit, je moet gewoon je geluid laten horen. Dus wat mij betreft steun voor die motie. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Is er nog iemand die het woord wenst bij dit onderwerp? Eenmaal andermaal. Niet? Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Allereerst excuses dat mijn laptop even de geest gaf en nu bij ICT in orde gemaakt wordt, en dat u heeft moeten wachten. Allereerst, het gaat nu over het Beheersverslag Deelnemingen. Dat kijkt terug. Sommigen van u, en daar hebben we het ook in de commissie over gehad, zeiden dat het wenselijk is om dat verslag eerder te hebben. Het is nu 15 december naar uw raad toe gegaan en nu pas in de raad. Ik heb u toegezegd dat we dat snel na de zomer doen van het jaar dat daaraan voorafgaat. Dan hebben we wel alle jaarstukken die dan definitief zijn daarvoor nodig. En over die informatiewaarde, waar mijnheer Tak het over had, daarover zijn we deelnemingen van DMC, ik zal daar ook met sommigen van u, uit de commissie, contact over opnemen: welke informatiewaarde heeft u behoefte aan en hoe toegankelijk is die?

Dan over mijnheer Simons. Ik herken me niet in het beeld van een passief aandeelhouderschap. We hebben een beleidskader, recent door uw raad vastgesteld, sommigen memoreerden daaraan, waarin behoorlijk aangescherpt is hoe wij daarmee omgaan. Dat betekent: steeds aan de voorkant voor de raad een publiek kader per deelneming, dat van tijd tot tijd herijkt wordt. En daarmee wordt steeds door de raad vastgesteld waarom zo'n deelneming, wat het doel daarvan is en binnen welke voorwaarden dat moet gebeuren. Dat is ook het toetsingskader waarop wij als college, als dagelijks bestuur, daarmee omgaan. En dat doen we heel actief. In veel gevallen zijn wij de grootste aandeelhouder, soms de enige aandeelhouder en dat betekent dat je op heel veel terreinen actief bezig bent, zowel in de benoemingen van RvC-leden, in de doelstellingen en de activiteiten van de onderneming, vaak buiten de aandeelhoudersvergadering om, maar veelal daaraan voorafgaand. En in sommige gevallen zijn we een zeer bescheiden aandeelhouder, denkt u aan de Schiphol Group, maar denkt u ook aan de BNG waar het hier net over ging. Die actieve rol die we hebben doen we ambtelijk, dat doe ik bestuurlijk, vaak buiten de vergadering, maar zeker ook in de vergadering. De motie zegt: kan de raad daar niet vooraf een rol in spelen? Past dat niet in het beleidskader dat we zojuist hebben vastgesteld? Twee: het zal niet blijken te werken, omdat die stukken door de onderneming zodanig aangeleverd zijn dat het niet goed denkbaar is dat al die gemeenten of andere aandeelhouders daar nog een soort wensen-en-bedenkingenprocedure van zouden maken. Dus om die reden moet ik die motie echt ontraden.

Dat actieve rol en de sturing van de raad is natuurlijk redelijk helder. Er is een aantal heel generieke opvattingen in deze raad, dat we bij alles wat we doen meenemen. En sommigen zijn ook hier over tafel gegaan. Dat heeft met het beloningsbeleid te maken, de WNT, zeg maar een sober

beloningsbeleid voor de top. Dat heeft te maken met diversiteit in de top van de onderneming, maar ook verder in de onderneming. Dat heeft te maken met hoe duurzaam de onderneming werkt, bijvoorbeeld met sustainable development goals, maar in ieder geval transparant zijn op het gebied van duurzaamheid. We stellen hoge eisen aan de integriteit van alle deelnemingen en we zijn waar dat aan de orde is ook alert op waar die ondernemingen actief zijn en waarin zijn ze actief. Dat betekent soms ook vragen over mensenrechten of plekken waar men risico's loopt. Dat zijn de generieke dingen die bij alles wat we doen er altijd in staan. En bij een aantal is het meer specifiek. Recent heeft u ook de Havenvisie vastgesteld en het strategisch plan van het Havenbedrijf. Dat is een grote deelneming met een grote impact op de stad en daar heeft de raad volop betrokkenheid bij in dat geheel. Vanmiddag komt u denk ik ook nog te spreken over de RET, ook een grote aandeelhouder. We zijn niet de enige, maar wel by far de grootste. Daarin zijn dit soort elementen voor uw raad natuurlijk van belang. Dus in die zin actief, maar ook werkend binnen een beleidskader met de instrumenten die daarvoor zijn, een rol voor de raad en natuurlijk als er grote dingen zijn, worden die vooraf aan u gemeld. Dat is gewoon de wet, artikel 69, de actieve informatieplicht. En dan staat het u vrij om daar zelf ook uw initiatieven op te nemen. Dus binnenkort bijvoorbeeld over Stedin, waar een kapitaalstorting aan de orde is, komen we daar uitgebreid met u over te spreken. Dus ik sluit af met te zeggen dat ik die motie waar het gaat over een rol voor de raad voorafgaande aan de stukken van een aandeelhoudersvergadering echt moet ontraden, omdat het niet past bij het beleidskader, maar ook niet praktisch te realiseren is.

De BNG-motie, ik snap de sympathie. Het is buitengewoon helder dat wij in Rotterdam niet voor zonneparken zijn. Ik begrijp dat de BNG niet zelf zonneparken ontwikkelt, maar in zijn kredietverlening waarin men financiering en dienstverlening

geeft het wel doet aan partijen die uitvoering geven aan hun duurzaamheidsbelangen, het zijn vaak andere overheden, waarin ook soms zonneparken kunnen voorkomen. Ik heb, maar dat is een persoonlijke opvatting, een beetje aarzeling of wij vanuit Rotterdam moeten zeggen wat er in een gemeente in Drenthe moet gebeuren, waar een gemeentebestuur zegt: wij willen een zonnepark ergens in een hoek van de gemeente hebben, of wij daarover moeten gaan. U kunt zich voorstellen dat als het andersom zou zijn, dan zouden wij daar denk ik redelijk helder in zijn, maar het beeld dat wij, de gemeenteraad en dus ook het college, zeggen: wij zijn niet voor aantasting van het landschap als het gaat om zonnepanelen, waar we wel voor zijn, we hebben hier een helder kader over, dat kan ik best overbrengen aan de BNG. Dus dat zeg ik u graag toe, dat die opvatting in ieder geval loud and clear is, maar ik heb niet de ambitie en ook niet de verwachting dat wij als 0,6%-aandeelhouder daar het hele land van gaan overtuigen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Segers-Hoogendoorn heeft een vraag aan u.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Doordat het iets langer duurde voordat ik aan het woord kwam, ga ik hem eigenlijk gelijk eventjes heel formeel maken, want als ik het goed hoor doet de wethouder hier een toezegging. Ik heb net al gezegd: het gaat het CDA in ieder geval bij deze motie echt alleen maar om dat appel van niet in dat schaarse groen en primair die panelen op die daken. Oké, dat aandeel is heel klein. Maar als u zegt: ik zeg toe dat ik dit stevig onder de aandacht zal brengen daar waar ik kan, samen met uw collega-wethouder Bonte waarschijnlijk, kijk dan zeg ik: oké, als we die toezegging kunnen noteren dan hoef ik deze motie ook niet te steunen, want die is in principe niet echt op z'n plek bij het Beheerverslag Deelnemingen, maar ik wil dat wel even zeker weten.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder).
Dank u wel voorzitter. Ik kan die
toezegging doen. Dus die kan genoteerd
worden.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN**
(cda). Dank.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dus
dat ten aanzien van de moties en als ik
goed kijk heb ik daarmee de inbreng van
de raadsleden zo beantwoord. Dank u wel
voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Is er
behoefte aan een tweede termijn? Ik check
het eenmaal andermaal. Dat is niet het
geval. Dan dank ik de wethouder voor zijn
inbreng. Het is nu 12.45 uur. Ik stel u voor
te gaan lunchen en daarvoor een uur de
tijd te gebruiken. Dus ik wil u graag aan uw
microfoon en uw scherm beschikbaar
hebben om 13.45 uur. De vergadering is
geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

(Lunchpauze.)

(12.45 uur)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 18 maart 2021

Notulen van de raadsvergadering van 18 maart 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 4.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap bij agendapunt 7, 33.1, 33.6 en 33.7 is waargenomen door de heer J.W. Verheij.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

7. *Het (herziene) voorstel met betrekking tot de benoeming van de directeur van de Rekenkamer Rotterdam, alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel*

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Leden van de raad, ik heropen de vergadering. De burgemeester is zo dadelijk weer terug en neemt dan het voorzitterschap weer over. Aan mij de eer om de uitslagen van de briefstemmingen zoals u die van de week hebt ingevuld aan u mee te mogen delen. Het stembureau heeft geteld tijdens de lunchpauze en we hebben de uitslagen van de agendapunten 7, 8 en 9.

Ik begin bij agendapunt 7, dat is het (herziene) voorstel met betrekking tot de benoeming van de directeur van de

Rekenkamer Rotterdam, alsmede de stemopneming naar aanleiding van dit voorstel. De stemming heeft plaatsgevonden. Er zijn 45 stembiljetten uitgezet en verzonden. Daarvan zijn er 34 retour ontvangen. En daarvan zijn 34 stemmen voor mevrouw Van Asselt. Zij kan helaas niet aanwezig zijn en verexcuseert zich. De uitslag van de stemming zullen we uiteraard direct aan haar overbrengen, samen met de felicitaties en veel succes in haar nieuwe functie die zij gaat aanvaarden.

De heer **JONKER** (sp). Voorzitter? Ik ben te horen?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U bent te horen.

De heer **JONKER** (sp). Goed. Ik heb een opmerking hierover. Ik heb begrepen dat in de digitale kluis het cv van mevrouw Van Asselt terecht is gekomen op grond van het feit dat haar NAW-gegevens daarin zijn gestopt. En ik vroeg me af: is het mogelijk om die NAW-gegevens te lakken, opdat het cv van mevrouw Van Asselt toch kan worden toegevoegd bij de openbare stukken?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De griffier seint naar mij dat er een openbaar cv gemaakt zal worden en dat dat alsnog openbaar gemaakt zal worden.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Is daarmee uw vraag beantwoord?

De heer **JONKER** (sp). Naar gelieven. Dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mooi. Dank u wel.

8. *Het voorstel met betrekking tot benoeming van wethouder R.A. Vermeij als lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling:*
- Metropoolregio Rotterdam Den Haag;*
 - Nieuw Reijerwaard, alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel*

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we nu wel naar punt 8 van de agenda. Dat betreft het voorstel met betrekking tot de benoeming van wethouder Vermeij als lid van het algemeen bestuur van een tweetal gemeenschappelijke regelingen: enerzijds Metropoolregio Rotterdam Den Haag, anderzijds de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard, alsmede de stemopneming naar aanleiding van dit voorstel. Ook hier zijn 45 stembiljetten uitgezonden, daarvan zijn er 34 retour ontvangen. Voor de benoeming in de Metropoolregio zijn er 33 stemmen voor en 1 tegen. Voor de benoeming in het bestuur van Nieuw Reijerwaard zijn er 34 stemmen uitgebracht, 32 voor, 1 tegen en 1 blanco. Waarmee mevrouw Vermeij in beide gemeenschappelijke regelingen in het bestuur is benoemd. En we wensen ook haar daar veel succes bij.

9. *Het herziene voorstel tot:*
- vaststelling van het 'Instellingsbesluit Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco';*
 - vaststelling van de derde wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Rotterdam 2019;*
 - benoeming van de voorzitter en de leden van de Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco, alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel.*

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan gaan we naar agendapunt 9. Dat betrof de stemming per brief: het herziene voorstel tot de vaststelling van het 'Instellingsbesluit

Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco', de vaststelling van de derde wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Rotterdam 2019 en de benoeming van de voorzitter en de leden van de Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco, alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel. Er zijn vijf leden voorgedragen en ik neem u even mee in de stemmingsuitslag. Retour ontvangen opnieuw 34 stembiljetten.

Voor de voorzitter: mijnheer Bod: 32 stemmen voor, 2 tegen; voor mijnheer Darkaoui: 30 stemmen voor, 4 tegen; mevrouw Eyck: 31 stemmen voor, 3 tegen; mevrouw Lindeman: 32 stemmen voor, 2 tegen; en mijnheer Roosegaarde: 30 stemmen voor, 4 tegen. Er zijn geen blanco stemmen uitgebracht, geen ongeldige stemmen. En daarmee zijn de vijf genoemde leden benoemd in de Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco. En wij wensen hen veel succes bij de uitoefening van hun functie daarin.

Dat gezegd hebbend wil ik u er nog op wijzen, er zijn 34 stembiljetten retour ontvangen. Ik dring erop aan dat we in het vervolg de 45 stembiljetten retour mogen ontvangen, want het is natuurlijk mooi als de gemeenteraad in het geheel gewoon over dit soort voorstellen stemt. Dat gezegd hebbend geef ik de voorzittershamer terug aan burgemeester Aboutaleb.

(De heer Verheij draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

B. ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

23. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Cool'*

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank voor uw hulp in dezen mijnheer Verheij. Ik ga terug naar de agenda en ik ben inmiddels beland bij de B-onderwerpen, agendapunt 23: het

voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Cool'. Ik heb een aantal sprekers op de lijst en die loop ik af. Om te beginnen mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dank u, voorzitter. Inzake het bestemmingsplan Coolkwartier hebben wij als Leefbaar Rotterdam meegetekend op één motie en op één amendement. De motie van de ChristenUnie-SGP gaat over het aankondigen van het niet verder uitbreiden van het aantal hotels, met daarin ook eventueel horeca, in de wijk Cool. Dit om de bewoners te helpen die anders een te grote drukte zouden krijgen in hun wijk of verdichting in hun straten met daarin weer nieuwe hotelkamers. Het maximum lijkt daar wel bereikt. We wachten op een nieuw beleid van wethouder Kasmi om de hotels wat meer te gaan spreiden over de stad en dit zou rond de zomer moeten komen.

Daarnaast een tweede punt: steun voor het amendement van de Partij voor de Dieren van het gebouw waarin Cinerama nu zit, dit hele gebouw aan de Westblaak te beschermen tegen sloop. Dit om te voorkomen dat de kans bestaat dat Cinerama als bioscoop last gaat ondervinden van de mogelijkheid in het bestemmingsplan om hier een woontoren van honderd meter te gaan ontwikkelen. Er is hiervoor ook een petitie gestart met inmiddels meer dan vijfduizend ondertekenaars voor behoud van Cinerama. Ik wil aan wethouder Kurvers hierover vragen om helderheid te geven wat precies onder het gemeentelijk monument wordt verstaan. Is dit alleen de monumentale entree of valt hier eigenlijk het hele theater onder? En of dan ook het pand dat rondom het Cinerama-theater zit ook niet gesloopt kan gaan worden. Dank u voorzitter, dat zijn mijn punten.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, we hebben een

uitgebreid debat gevoerd over het voorliggende conserverende bestemmingsplan Cool en ik zou graag nog drie punten willen aanstippen.

Allereerst over het hotelbeleid. In de Centrumruut Cool hebben bewoners hun zorgen geuit over de toenemende druk die de komst van een nieuw hostel geeft in de wijk. Daarmee dreigt de balans tussen de verschillende functies in de wijk verstoord te raken. Daarom steunen we een motie van ChristenUnie-SGP, Partij van de Arbeid en anderen waar zojuist mijnheer Van Putten aan refereerde, waarmee expliciet wordt gemaakt, dat we sturen op een afname van de hotelfuncties in de wijk met het nieuwe hotelbeleid.

Ten tweede, GroenLinks vindt het belangrijk dat bij dit nieuwe beleid door het college helder wordt gemaakt hoe de geluiden van stakeholders en bewoners in de stad is meegewogen in het aankomende beleid. Daarom dienen we een motie 'Participatie hotelbeleid' in.

En ten derde onderstreept GroenLinks het belang van behoud van Cinerama als functie op de huidige locatie in de stad, net als de 5.500 ondertekenaars. We zijn ook blij dat het college dit standpunt deelt. Mocht het toevoegen van woningen er toch nog eens van komen, dan gaan wij ervan uit dat de eigenaar van de locaties op zijn Rotterdams gaat voor een architectonisch hoogstaande combinatie van monument en nieuw gebouw, en we vragen het college daar ook op toe te zien. En ik sluit me wel aan bij de vraag van mijnheer Van Putten over hoe het gemeentelijk monument nou zo goed mogelijk geborgd is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Participatie hotelbeleid

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van 'Bestemmingsplan Cool'; Constaterende dat:

- het voorliggende Bestemmingsplan Cool een conserverend bestemmingsplan is;
- het college werkt aan nieuw hotelbeleid dat ook van invloed zal zijn op dit bestemmingsplan;

Overwegende dat:

- het gebied 'Cool' deel uitmaakt van de Centrumruit, een stedelijk gebied waar veel functies als wonen, scholen, winkels, horeca en hotels samen komen;
- bij de komst van een nieuw hostel bewoners zorgen hebben geuit over de toenemende druk die dit geeft in de wijk waarmee de balans dreigt te verdwijnen;
- het nieuwe hotelbeleid kan sturen op een betere spreiding van hotels door de stad;
- het gesprek over wat een goede balans is tussen verschillende functies als hotels in de stad op een goede manier gevoerd moet kunnen worden;
- juist in de wijk 'Cool' in het kader van de Omgevingswet geoefend wordt met de participatie gesprekken in de wijk tussen bewoners en alle andere stakeholders om de verschillende belangen goed in beeld te krijgen en samen af te wegen;
- deze participatie voor gezamenlijke belangenafweging ook bij het opstellen van het hotelbeleid belangrijk is;

Verzoekt het college:

- in het aankomende hotelbeleid te laten zien hoe participatie heeft plaatsgevonden, wat de opbrengst was en hoe die input is meegewogen in het nieuwe hotelbeleid;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. Kockelkoren, D.P.A. Tak en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voorzitter. Ja aan het bestemmingsplan Cool wilden we nog het volgende toevoegen. Ook voor mijn fractie is het van belang dat we met het vaststellen van dit bestemmingsplan zorgen dat we goed inhaken op het nieuwe hotelbeleid dat eraan zit te komen net voor de zomer. Zoals mijn fractie ook al eerder bij het toerismebeleid duidelijk kenbaar

heeft gemaakt, vinden wij dat het belangrijk is dat wij in gebieden van de stad waar al veel druk bestaat door toerisme, in ieder geval in de jaren dat er nog toeristen waren, in het jaar 2019, dat we ook proberen zo goed als mogelijk beleidsinstrumenten inzetten om ongebreidelde groei tegen te gaan. Daarom tekenen wij vandaag ook een motie die mijnheer Vonk zo meteen zal indienen mee, die eigenlijk als het ware voorzienbaarheid tracht te creëren in het bestemmingsplan, zodat in ieder geval ook nieuwe hotels binnen dit gebied straks ook vergunningsplichtig zullen zijn voor in ieder geval horeca-activiteiten in de plint. Dat vindt mijn partij in ieder geval een goede ontwikkeling. We hebben nu natuurlijk proactief als politieke partijen gehandeld voor het bestemmingsplan Cool. Het is natuurlijk ook een van de belangrijkste gebieden waar het gaat om hotels in onze stad. Maar wij zien dat op bijvoorbeeld andere terreinen er nog andere bestemmingsplannen naar de raad toe komen, waar we misschien op moeten voorsorteren. Of wachten wij tot straks dat hotelbeleid er eerder is en dat het dan straks met een parapluregeling, naar ik begrijp, in één keer goed kan worden geregeld? En verder sluit ik me graag aan bij de woorden van mevrouw Kockelkoren waar het gaat over Cinerama. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, we hebben al uitgebreid gesproken over het bestemmingsplan Cool in de commissie. En zoals de vorige sprekers al aangaven, kwamen daar eigenlijk drie punten in naar voren die wat ons betreft ook van belang zijn. Om met dat laatste te beginnen, mevrouw Kockelkoren had het erover, ik hoorde ook mijnheer Tak erover en mijnheer Van Putten. Ook wij hebben natuurlijk heel veel berichten ontvangen over Cinerama en over de monumentale status van Cinerama. Wij vinden Cinerama ook

hartstikke belangrijk en willen Cinerama behouden, om het zo maar te zeggen. Dus in aansluiting ook op eerdere vragen aan de wethouder even hoe dat geborgd is als gemeentelijk monument. Dat is eigenlijk ook onze eerste vraag.

Nou ja, wat je natuurlijk in dit gebied ziet, is natuurlijk een heel levendig gebied met veel horeca. Er werd ook al gesproken over hotels, cultuur en wonen. Alles komt in de Cool samen, om het zo maar te zeggen. Dat kan ook wel eens op gespannen voet staan, dat hebben we ook gezien met de komst van het hostel. Dus als het gaat over het hotelbeleid, daar werd eerder al aan gerefereerd, dan is het natuurlijk ook goed om bij het hotelbeleid ook de Cool weer te bespreken. Ik had nog wel even een vraag, want ik hoorde dat er een motie aankomt. Wij vinden dat een beetje vreemd om daar nu al op te anticiperen, terwijl het hotelbeleid, dat heel snel komt nog moet worden besproken. Wellicht kan de wethouder daar nog even op ingaan. En, eens even kijken of ik dan alles gehad heb. Dat waren mijn twee punten. Ja, we hebben het uitgebreid in de commissie gehad over het conserverende karakter, de horeca en het horecagebiedsplan, dus dat is wat ons betreft duidelijk. Daar wilde ik het even bij laten. Wellicht is het wel goed om te zeggen dat wij de motie van mevrouw Kockelkoren over de participatie van het horecabeleid, wij hebben die motie al gezien, zullen steunen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Verheij.

De heer **DE ROON** (d66). Ging ik nog een interruptie krijgen? Oh nee, mijnheer Verheij zit er al.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verheij wil zelf een bijdrage leveren.

De heer **DE ROON** (d66). Oké, dat is goed. Dank u wel voorzitter.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, de mogelijk ongebreidelde uitbreiding van het aantal hotels in Cool is te veel van het goede. Dat is onwenselijk en het is goed om dat drastisch af te remmen. Daarvoor is het belangrijk dat we op korte termijn het hotelbeleid hebben, zodat we dat ook kunnen gebruiken om er echt een rem op te zetten met vervolgbesluiten. De vraag aan wethouder Kasmi is dan ook of dit hotelbeleid zo snel mogelijk naar de raad gestuurd kan worden. We wachten er al een tijdje op.

Het andere punt dat veel aandacht vraagt in dit gebied is Cinerama. Cinerama is een fantastische bioscoop, Cinerama is heel erg mooi en we zien dit inderdaad graag behouden. Maar, zeg ik er wel bij, we gaan er niet over of dit een bioscoop blijft. Daar gaan de eigenaar en de exploitanten over. En als zij besluiten wat anders te gaan doen in dat pand dan is dat aan hun. Nu hier zeggen dat de bioscoop behouden blijft, dat zijn valse beloftes die we als gemeenteraad niet zonder meer waar kunnen maken. We hopen het uiteraard wel. Waar we wél over gaan is over het gebouw en het behoud van het gemeentelijk monument. Het is een gemeentelijk monument, daarmee is het goed beschermd en het is goed om te lezen in het bestemmingsplan dat het college er ook op stuurt om dat gemeentelijk monument als zodanig te behouden. Wat ons betreft is het niet wenselijk om daar, zoals het amendement van de Partij voor de Dieren voorstelt, nog eens een extra status aan te geven, want dan wordt het weer onoverzichtelijk met verschillende statussen van gebouwen in de stad. Een gemeentelijk monument, dat is wat het is en dat moet voldoende bescherming bieden. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ik ben hoorbaar, denk ik, in ieder geval beter, hoop ik, dan ik zichtbaar ben.

Maar goed, over dit punt. De ChristenUnie-SGP is op z'n zachtst gezegd wat ongelukkig met het voorliggende bestemmingsplan, want bij het vorige bestemmingsplan hebben we geageerd tegen de komst van een slaapfabriek in een smalle woonstraat. En dit bestemmingsplan verandert daar niet zo heel veel aan. Onze voorgangers hebben een bestemmingsplan gemaakt met veel ontwikkelruimte en als er iemand aanklopt om die ruimte te gaan benutten, dan kunnen we dus niet weigeren. Daarom is het wat ons betreft tijd voor een ander hotelbeleid en met veel spoed, wat ons betreft. Niet de druk laten oplopen in die gebieden die het toch al zwaar hebben. Niet bewoners opzadelen met nog meer rolkoffers en geluidsoverlast. We hebben begrepen dat nieuw beleid in de maak is, we zien ernaar uit. We dienen nu, samen met een heel aantal partijen, een motie in om in dat nieuwe hotelbeleid gelijk ook de voorbereidingen te treffen om bestemmingsplannen aan te passen. Zo werken we ernaar toe dat binnen afzienbare tijd een einde gaat komen aan de eindeloze ontwikkelmogelijkheden voor hotels.

En mijn tweede punt gaat ook over Cinerama, net als mijn voorgangers. Fijn dat zoveel mensen zich hebben uitgesproken voor behoud van dit klassieke filmtheater. Een gemeentelijk monument. En toch kan er, en mijnheer Van Putten noemde het ook al, als er een goed plan ligt, een toren komen van honderd meter. Kan de wethouder duidelijk maken hoe dit nu zit?

En enkele praktische vragen, de eerste is al gesteld, denk ik, namelijk of het hele gebouw monument is of alleen het bioscoop-theatergedeelte? En wat maakt Cinerama waardevol als gemeentelijk monument? Kan de wethouder de waardestelling ook delen? En stel, er komt een initiatief, waar en hoe wordt getoetst of dit samen kan gaan met de monumentale waarde van dit gebouw?

Ten slotte voorzitter, participatie is van groot belang, ook bij het opstellen van het hotelbeleid. En daarom zijn we mede-indiener van een motie over participatie bij het opstellen van het hotelbeleid die zojuist door GroenLinks is ingediend. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Aankondiging bouwstop voor hotels en horeca in Cool

‘De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan ‘Cool’;
Constaterende dat:

- het nieuwe bestemmingsplan Cool een conserverend bestemmingsplan is;
- het college werkt aan een nieuw hotelbeleid en voornemens is dit voor de zomer van 2021 aan de raad voor te leggen ter besluitvorming;

Overwegende dat:

- veel bewoners van Cool ernstige bezwaren hebben tegen nog meer intensieve hotel- en horecafuncties in hun wijk;
- nu soms ontwikkelingen vergund moeten worden die nauwelijks op draagvlak kunnen rekenen;

- het voorliggende bestemmingsplan Cool de bestaande mogelijkheden om nieuwe hotels te realiseren niet beperkt;
- dit voor de nabije toekomst wel noodzakelijk is om beter te kunnen sturen op de ontwikkeling van Cool;

Verzoekt het college:

- samen met het nieuwe hotelbeleid een wijziging van het bestemmingsplan Cool aan te kondigen. Deze wijziging in het bestemmingsplan (of omgevingsplan) zo snel mogelijk te effectueren nadat de periode van voorzienbaarheid is verstreken;
- in de aankondiging van de wijziging duidelijk te maken op welke wijze het nieuwe hotelbeleid effect zal hebben op de bouw- en ontwikkelingsmogelijkheden in Cool;

- de eigenaren in het gebied in kennis te stellen van deze voorzienbare wijziging, zodat zij gelegenheid hebben om voorafgaand aan de herziening de nu bestaande bouw- en gebruiksmogelijkheden te benutten; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.J. Vonk, D.P.A. Tak, J.W. van Putten, A. Kockelkoren, E.C. Eskes en J.W. Verheij

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. U had van de week een ontmoeting met de stad en in die ontmoeting met de stad werd u als burgemeester ook aangesproken over cultureel erfgoed en de gemeentelijke monumenten. En ja, daar had u een heel mooi verhaal over, waar ik gelijk een hele hoop vragen over had, want 50PLUS vindt dat we daar niet zo heel erg goed mee omgaan in deze stad. We hebben al niet zo veel meer over, en wat ons betreft zouden we daar wat zuiniger op kunnen worden. Dus wat betreft Cinerama zitten wij echt met een punt. Wij vinden dat dat beschermd moet worden, het hele gebouw beschermd moet worden als erfgoed, als gemeentelijk monument. En ja, in dat kader wil ik heel graag van de wethouder weten wat de anderen ook al vroegen: hoe wordt dat nu geborgd voor de toekomst en op welke wijze wordt dat geborgd? En gaan we er ook voor zorgen dat het ook echt plaatsvindt? Nou, we hebben het er uitgebreid met zijn allen over gehad, dat hoort u, we zeggen allemaal hetzelfde. Dus 50PLUS heeft het amendement van de Partij voor de Dieren medeondertekend en gaat daar hard voor staan.

En het tweede punt: de coronacrisis heeft gebracht dat er toch wel een hele hoop veranderd is in deze stad. 50PLUS was toch al niet altijd even enthousiast dat we alleen nog maar toerisme hadden, maar

dat betekent dat het hotelbeleid wel degelijk enige aanpassing vraagt en dat moet echt sneller gaan plaatsvinden, want nu leidt het bij dit programma bij de Cool ertoe dat we ons toch afvragen of dat nu nog wel goed te reguleren is. En om dat goed te gaan reguleren middels vergunningenbeleid en middels allerlei aanpassingen, zal 50PLUS in ieder geval de ChristenUnie-SGP-motie ondersteunen van geen hotels meer in dit gebied. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel. Ja het zal u niet verwonderen dat ook het CDA dezelfde punten aanhaalt als reeds de andere partijen, omdat dat ook de meest belangwekkende punten zijn uit dit bestemmingsplan. Uit het bestemmingsplan blijkt dat er nu al verzaaiing is van horeca in het gebied en dat dat ook leidt tot overlast. Wat ons betreft is het dan ook zeer onwenselijk dat via de achterdeur van hotels, die niet onder datzelfde horecabeleid vallen, alsnog extra horeca toegevoegd kan worden aan dit gebied. Wij sluiten ons dan ook aan bij de vraag die gesteld is aan de wethouder: wanneer mogen we nu dat hotelbeleid verwachten? Wat ons betreft liever gisteren dan vandaag. Wat denk ik belangrijk is, is dat we hier snel stappen in ondernemen om dit gebied ook te beschermen tegen overlast voor omwonenden.

En het tweede, Cinerama, ik ben blij dat er inmiddels duidelijkheid gegeven is door de wethouder en dat helder is dat het gebouw een gemeentelijk monument is en dat daarmee het gebouw behouden kan blijven. En voor de rest sluit ik me op dit punt aan bij datgene wat mijnheer Verheij hier al over gezegd heeft. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ja Cinerama, wie is

er niet groot mee geworden in Rotterdam? Ik denk bijna iedereen. Prachtige bioscoop, prachtig gebouw, maar waar het ons om gaat is het gebouw. Mooie architectuur en nu staat er in het voorstel: handhaving van het huidige gebouw van het Cineramatheater is het uitgangspunt van de toekomstige ontwikkeling. Dat vinden wij veel te zwak. Dat is niet sterk en vandaar dat wij met een amendement komen, dat bij toekomstige ontwikkeling het gebouw van het Cineramatheater gehandhaafd blijft. En wij rekenen op flinke steun in deze gemeenteraad. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Behoud gebouw Cinerama randvoorwaardelijk

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Cool;

Besluit artikel 27 van de regels als volgt te wijzigen:

De passage in subartikel 27.1: Het huidige Cineramatheater is een gemeentelijk monument. Handhaving van het huidige gebouw van het Cineramatheater is uitgangspunt bij toekomstige ontwikkeling

te vervangen door:

Het huidige Cineramatheater is een gemeentelijk monument. Bij toekomstige ontwikkeling blijft het gebouw van het Cineramatheater gehandhaafd;
En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden, J.W. van Putten en P.J.H.D. Verkoelen

Toelichting:

Wij willen het gebouw van het Cineramatheater behouden. Onze voorgestelde tekstuele wijziging borgt onze wens beter dan de tekst die nu in de regels van het bestemmingsplan staat.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Iemand nog bij de eerste termijn het woord bij dit onderwerp? Niet? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik zal de vragen over het bestemmingsplan voor mijn rekening nemen. Als het goed is, is wethouder Kasmi ook beschikbaar om de vragen over het hotelbeleid voor zijn rekening te nemen, alsmede de motie over de participatie rondom dat beleid. Misschien vooraf iets over het bestemmingsplan an sich. Het is eigenlijk een conserverend bestemmingsplan en neemt de situatie zoals die is over. En ik wil ook de woorden van mijnheer De Roon in de commissie in herinnering roepen, die zei: we komen wel ergens vandaan. Het is lange tijd een guur gebied geweest, niet fijn en er is jarenlang door onze voorgangers heel hard gewerkt aan het aantrekkelijk maken van onze binnenstad. En daarom ook dat in dit bestemmingsplan zoveel mogelijkheden zitten om zo veel mogelijk mogelijk te maken. En daar lopen we nu in deze tijd tegenaan, omdat dat beleid zijn vruchten heeft afgeworpen en succesvol is geweest. Dus we staan eigenlijk op een kantelpunt om dat weer in balans te gaan brengen. En dan hebben we dat bestemmingsplan nog, dat is conserverend van aard en daar zitten natuurlijk die twee hele grote actuele thema's in, die hotels en die hostels in dit gebied, dat daardoor ook belast raakt, en de bescherming die je wilt bieden aan de bewoners en tegelijkertijd die discussie over het Cinerama.

Laat ik uw moties ook beantwoorden en het amendement, want dan kom ik ook op de beantwoording van uw vragen, want die waren ook met name op die twee gericht. De motie 'Bouwstop voor hotels' kan ik van harte omarmen. Het college was ook voornemens om met dat hotelbeleid te komen en daarmee creëren we eigenlijk een soort voorzienbaarheid. En dat

betekent dat de eigenaren in dat gebied kunnen voorzien dat de gemeenteraad voornemens is om de mogelijkheden voor hotels en hostels te gaan beperken. Zij krijgen dan een bepaalde tijd om eventueel met initiatieven te komen, maar doen ze dat niet, ja dan verloopt die mogelijkheid en is er ook geen sprake meer van planschade. Dat is de beste route naar resultaat voor de stad. En ik zie deze motie dan ook als brede steun vanuit uw raad om dat ook echt te gaan doen met elkaar en ik kijk uit naar de besprekingen. Daar is dat beleid dus voor nodig en daarna zal dat ook planologisch verankerd gaan worden.

Mijnheer Tak vroeg nog: voorzien we dit nou in vele gebieden? In mijn beleving vanuit planologische perspectief op de bestemmingsplannen: nee, het is met name iets wat zich in het Centrum afspeelt en wethouder Kasmi kan misschien toelichten dat de ambitie is, volgens mij, juist het spreiden van die druk door de stad heen. En dat doen we bijvoorbeeld door een hotel straks bij het nieuwe Ahoy mogelijk te maken, om nog even een zijpad te bewandelen.

Dan kom ik bij het Cinerama, want daar zijn veel vragen over gesteld. En laat ik daar gewoon heel duidelijk over zijn: het Cinerama kent de hoogste bescherming die we hebben, het is een gemeentelijk monument. En dat is wel goed om te benadrukken. Dat is het al, alleen dat zie je niet terug in het bestemmingsplan, dat wordt genoemd in een bijlage bij het bestemmingsplan en wordt geregeld via de verordening. Dat betekent: hoe gaat dat dan in praktijk, dat het uitgangspunt is dat het gebouw behouden blijft: nee, tenzij. Maar daarvoor moet er eerst een concreet plan liggen. En als dat plan er is, dan zal daarbij altijd gevraagd worden om heel actueel historisch onderzoek en naar waardestellingen van het pand, en dan om te zien hoe zich dat verhoudt tot een plan dat er eventueel ligt. Dat is de werkwijze en dan zal Welstand erop gaan toetsen en gaan beoordelen.

De vraag van mijnheer Vonk van de waardestelling, ja die kan openbaar gemaakt worden, we zullen dan ook teruggaan in de tijd, want het is natuurlijk aangewezen als gemeentelijk monument. Dan gaan we gewoon even kijken hoe dat destijds is onderbouwd en dan doen we u dat toekomen, zodat u dat kunt nalezen. Dat betekent dus dat wij het al de hoogste bescherming hebben gegeven.

En dan kom ik op het amendement, want dat gaat eigenlijk weer een stap verder en creëert daarmee ook een soort, ja afwijking van de reguliere werkwijze. Mevrouw Kockelkoren benoemde dat wel mooi: we gaan in Rotterdam goed om met onze monumenten op een Rotterdamse manier: spraakmakend, met een combinatie van functies en met goede architectuur. En daar zullen wij te allen tijde op toetsen. En die bescherming zit er echt wel op, dat wil ik benadrukken. Dus het uitgangspunt zal altijd zijn: het behoud van het Cinerama als gebouw. U gaat daarin een stap verder en zegt eigenlijk: het pand moet als geheel gehandhaafd blijven. En het is juist in het belang, ook van onze monumenten dat ze toekomst kunnen krijgen, dat er perspectief in zit. Ik wil toch ook het postkantoor in herinnering roepen. Dat heeft tien jaar leeg gestaan voordat er weer iets komt. En gisteren is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden bij de Raad van State, dus er kan gestart gaan worden. Maar dat past bij die Rotterdamse werkwijze en daar hebben we ook laten zien dat we dat zeer zorgvuldig doen, dat Welstand dat zeer zorgvuldig zal doen en zeer serieus neemt. Kortom: ik wil echt dat reguliere proces zijn werk laten doen. Zo hebben we dat afgesproken met elkaar. Dan lopen we de professionals ook niet voor de voeten. En er moet eerst ook een plan liggen, dat er nu nog niet is. Daar hoort een actueel historisch onderzoek bij en dan zal Welstand gaan beoordelen hoe of wat er kan met het Cinerama. Dat is een reguliere werkwijze en daar zou ik niet van willen afwijken. Dus het amendement zou ik om die reden willen ontraden.

Dan denk ik dat er nog één vraag openligt, of één motie.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat u zo uitputtend genoeg geweest bent wethouder. Ik check nog even of er een vraag is blijven liggen, want het zijn onderwerpen die wij graag in één termijn doen. Er is niets blijven liggen. De raad is tevreden over de wijze van de beantwoording van de gestelde vragen en de stemming over de moties is voor vanavond. Wethouder, ik dank u zeer. Ik check of wethouder Wijbenga beschikbaar is voor het volgende onderwerp.

Nee, u bent nog steeds aan zet wethouder Kurvers. Het herziene voorstel tot vaststelling bestemmingsplan Rotterdam Central District. Mijnheer Van Putten.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Voorzitter, er ligt nog één motie op de Cool over de participatie van het hotelbeleid.

De **VOORZITTER**. Wethouder, wilt u daar nog iets over zeggen?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, maar ik verkeerde in de veronderstelling dat wethouder Kasmi zou komen. Zo niet, dan beantwoord ik nu snel namens hem, want we hebben dit afgestemd. Hij kan deze motie omarmen. Hij is ook voornemens om snel met dat hotelbeleid te komen. Dat is aan het eind van dit voorjaar. Oh, daar is wethouder Kasmi. Dan laat ik hem toch even aan het woord, dat is verstandiger.

De **VOORZITTER**. Wethouder Kasmi, u bent er. Wethouder Kurvers was, zoals een collega betaamt, sprekend met één mond, al voor u ingevallen. Zegt u het maar, een advies over de motie 'Hotelbeleid'.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik was al die tijd ingelogd en aanwezig. Fijn dat wethouder Kurvers het eventueel over zou willen nemen. Maar ik ben er zelf. De motie, inderdaad ingediend door mevrouw Kockelkoren van

GroenLinks over participatie ten aanzien van het hotelbeleid, kan ik omarmen. We hebben een breed participatietraject doorlopen bij de vaststelling en totstandkoming van de visie Toerisme en het hotelbeleid is daar een uitvloeisel van. En ik ben bereid om in het hotelbeleid ook een alinea daarover toe te voegen, zodat het inzichtelijk wordt gemaakt, hoe het hotelbeleid tot stand is gekomen. Het advies is vanuit het college de motie te omarmen. Dank u zeer voorzitter.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Dan is dat het advies over de ingediende motie 'Hotelbeleid'.

24. Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Rotterdam Central District'

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 24, het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Rotterdam Central District'. Mijnheer Van Putten als eerste spreker.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, inzake het bestemmingsplan 'Central District' is het in de commissie vooral gegaan over de afspraken met de Provenierswijk, inzake de bezonning, schaduwwerping die niet verder achteruit mag gaan en meer dan twee uur tussen maart en oktober. Wij willen ook de aandacht vestigen op het feit dat hier niet de salamatactiek toegepast gaat worden, waar ieder gebouw op zichzelf om de twee uur meer schaduwwerping blijft, maar de gebouwen opgeteld dat wel zullen gaan doen. We hebben begrepen van de wethouder dat er ook speciaal hiervoor een nieuw beleid gaat komen, dat gaat gelden voor heel de stad: hoe om te gaan met de schaduwwerping van hoogbouw. Verder zijn wij het wel eens met het bestemmingsplan. Het is alleen wel jammer dat de platanen die weg moeten voor Tree House niet herplant kunnen gaan worden. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Verheij. Mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ik dacht dat ik 'mijnheer Verheij' hoorde, maar goed. Over het Rotterdam Central District, het bestemmingsplan in dit gebied hebben we het al heel vaak gehad. Mijnheer Van Putten refereerde ook nog aan die discussie. Ik kan het heel kort houden. Ook mijn fractie zal voor dit bestemmingsplan stemmen. Ik moet nog wel even denken aan de motie van mijn partijgenoot, mevrouw Dirksen. Volgens mij is dat de motie die, zal ik maar zeggen, het langste op de plank heeft gelegen, maar die nu toch kan worden afgedaan om hier een heel mooi gebied van te maken om te wonen en te recreëren. Dus daar houd ik het bij.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Is er nog iemand anders die hier iets over wil zeggen? Ik kijk nog even in de chat. Niet, dan gaan we naar wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter, en dank voor de woorden van steun die zijn uitgesproken. Het RCD is ook weer zo'n bestemmingsplan waarin we echt de erfenis van het verleden met ons meenamen, er kon ontzettend veel. We hebben juist bij dit bestemmingsplan gekeken naar: wat zijn de eigenaren van plan om te gaan doen in dit gebied? Dus we hebben eigenlijk ook veel volume teruggebracht, omdat dat veel meer past bij de geest van deze tijd. Dank ook voor de woorden van steun van mijnheer Van Putten en de erkenning voor het bestemmingsplan. En wie 'bestemmingsplan RCD' zegt, zegt natuurlijk ook de Provenierswijk en de afspraken die we met hen hebben, die blijven gewoon van toepassing op het gebied van het RCD. Ik heb u reeds verteld dat ik zou komen met een nieuw beleidskader 'Zon' voor deze zomer, om dat voor de rest van Rotterdam en andere gebieden ook gewoon goed en ordentelijk te gaan organiseren met elkaar. Mijnheer

De Roon, dank voor de steun over de motie. Dat was in de commissie nog niet helemaal duidelijk. Wat fijn dat hij afgedaan kan worden, hij ligt er al heel lang. Maar wij hebben ook op dit bestemmingsplan moeten wachten en we hebben hier juist heel veel mogelijk willen maken in de plinten om een heel mooi, levendig, uniek gebied, wat Rotterdam zo langzamerhand geworden is, ook voor de toekomst te kunnen behouden. En een mooie mix van werken, wonen en ook plezierig een terrasje pakken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder, wij houden u eraan dat u met een beleidskader 'Zon' komt voor de zomer.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, dat stond al genoteerd.

De **VOORZITTER**. Ja, in de dubbele betekenis.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, meer kan ik niet beloven.

De **VOORZITTER**. U gaat regelen dat we veel zon krijgen voor de zomer. Daar houd ik u aan, die toezegging schrijf ik op. Raadsleden, is er nog iets wat u nog te melden heeft bij dit punt? Volgens mij heeft de wethouder accuraat ingespeeld op uw vragen. Eenmaal, andermaal, akkoord. Dank u zeer.

25. Het voorstel met betrekking tot de gewijzigde aanpak van de fosfaat-en blauwalgproblematiek in de Kralingse Plas

De **VOORZITTER**. Ik check of wethouder Wijbenga in de vergadering zit.

25: het voorstel met betrekking tot de gewijzigde aanpak van de fosfaat-en blauwalgproblematiek in de Kralingse Plas. De wethouder is ingelogd en ik geef als eerste het woord aan mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Dank u wel voorzitter. Phoslock, voorzitter bestaat uit bentoniet, een klei waar lanthaan

wereldwijd in 250 plassen wordt gebruikt. Maar als het aan Leefbaar Rotterdam ligt, zien wij meer in het afzanden van de Kralingse Plas en ik snap het ook niet van het huidige groene college dat zich er hier voor laat lenen om hier een partij chemicaliën in een plas te laten gooien. Daar komt nog bij dat het bij de Waterwet verboden is chemicaliën te gebruiken. Voorzitter, ik blijf twijfels houden. Temeer omdat de effecten van de diverse maatregelen tot vermindering van de fosfaatbelasting uit het Pakket 2017 nog helemaal niet, of slechts recent zijn uitgevoerd. Voorzitter, mijn suggestie is: wacht nu even af totdat al die maatregelen effect hebben kunnen sorteren en ga dan beginnen.

Maar ik heb een paar vragen voor de wethouder en die zit vast met zijn team mee te schrijven. Hoe zit het nou precies met de bodemwoelende vissen op de Kralingse Plas? Brasems, die er veel zitten, staan er bijvoorbeeld om bekend dat ze de bodem flink omwoelen en waarbij fosfaat weer vrijkomt uit de bodem en het water troebel wordt. Is de sliblaag en phoslock daartegen bestemd? Kan het daartegen om opnieuw te beginnen? Worden de vissen anders verwijderd?

Vraag 2: in alle stukken staat dat de langetermijneffecten zijn onderzocht. Toch wordt het middel pas enkele tientallen jaren gebruikt en zijn de langetermijneffecten nog niet bekend. Wat is nu precies de definitie van de langetermijneffecten? Hoe lang, hoeveel jaar is dat? In de toxirapporten wordt ongeveer tien jaar na toediening gesproken. Kunt u garanderen dat kinderen die nu in de plas gaan zwemmen over dertig, veertig jaar geen last krijgen van bepaalde zaken, of dat de natuur last krijgt over een flink aantal jaren.

Dan wil ik ook graag weten van de wethouder, ik hoop dat hij het bij kan houden: hoe zit het nu precies met het hondenstrandje? Moet dat daar nou wel weg of verplaatst worden door de ontlasting van dieren die in het water

terecht komt? Hetzelfde geldt voor de ganzenpoep. En hoe bent u van plan de vliegende ganzen eigenlijk tegen te houden? We kennen van D66 de vogelverschrikkers. Gaat u dan in de plas staan om ze weg te doen? En gaan ze in het gras poepen, wethouder?

Wethouder, en dit is een hele belangrijke, zet u schrap. Klopt het dat de jachthavens gebaggerd moeten worden in de Kralingse Plas? En ik meen dat dat in 2025 aan de gang is en dan haalt u het phoslock weg en dan moet dat weer opnieuw worden gedaan. Er gaat heel veel geld met de verkeerde afstemming van werkzaamheden mee verloren en daar valt te verdienen. Het zou logisch zijn dat er eerst gebaggerd wordt in die havens en dan pas phoslock zal worden toegediend. Nogmaals voorzitter, lanthaan is een chemisch goedje dat in hoge concentraties schadelijk is en niet thuishoort in de natuur. Dus tot zover in de eerste termijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes heeft mij gevraagd even voor te gaan. Mijnheer Lansink-Bastemeijer ik zet u nog even in de wacht. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja excuus dat ik zo voorpiep, maar ik moet een kind van school halen, dus ik dacht: ik kan precies nog even twee minuten een bijdrage doen voordat dat het geval is. Ja, wij spreken hier over de problematiek van de blauwalg in de Kralingse Plas, al vele jaren een doorn in het oog van de gebruikers van de plas. Wat ons betreft is alles afwegend, na alle deskundigen die uitgenodigd zijn voor de technische sessie die al hun bijdragen hebben gedaan, duidelijk geworden dat er al meer dan tien jaar ervaring is met het gebruik van phoslock, dat het veilig is voor mens en dier en dat we eigenlijk zien dat dit een duurzame oplossing is, dat we mogelijk ooit nog eens een onderhoudsdosering toevoegen, maar dat dit wel echt een structurele oplossing biedt. Wat ons betreft steun voor deze maatregel. Wij snappen de vragen over de flankerende maatregelen die nog niet de

tijd hebben gehad om volledig uitgewerkt te worden. Maar tegelijkertijd geven deskundigen ook aan dat de verwachting niet is dat daarmee de problematiek volledig is opgelost. En om voor iedereen weer een fijne zwemplas te kunnen creëren is wat ons betreft phoslock nodig. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. U gaat nu uitloggen en ik zie u graag straks terugkomen, mevrouw Eskes. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Collega-partijgenoten van mij hebben zich ooit als blauwe smurfen op de Kralingse Plas weten te begeven om aandacht te vragen voor de oplossing met betrekking tot de blauwalgproblematiek. We hebben daar, mijnheer Rozema heeft daar tijdens de commissiebehandeling een heel exposé over gehouden, veelvuldig moties over ingediend dan wel op meegestemd om echt tot een oplossing te komen. Ik ben blij dat we toch nog even dat stapje terug hebben gedaan om te kijken: wat is er in de wereld nou nog meer te krijgen? Om vervolgens op phoslock uit te komen. Ik ben wat dat aangaat ook wel gerustgesteld door de rapportages en de woorden van de wethouder dat, zeker in de verdunning die wij gebruiken, het eigenlijk geen kwaad kan voor mens of dier en mevrouw Eskes gaf dat ook al aan. En ik denk dat we dan twee vliegen in één klap slaan: het is een veilige, beproefde methode, het kan voor een hele lange tijd in ieder geval ervoor zorgen dat blauwalg uit onze plas is en dat het gewoon weer lekker gebruikt kan worden door zwemmers, want ja, blauwalg betekent gewoon stoppen met zwemmen. Ik ben het ook met mevrouw Eskes eens in die zin, dat we ons wel moeten realiseren dat dit toch ook weer wat onderhoud en flankerende maatregelen nodig heeft, maar dat heeft eigenlijk elke maatregel die we met betrekking tot blauwalg zullen aannemen. Dus in die zin ben ik blij dat we deze stap zetten en ik wens de wethouder

veel succes om het voortvarend in december uit te voeren.

De **VOORZITTER**. Bedankt. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. Nou, D66 heeft er niet heel veel aan toe te voegen en er is al heel veel gezegd. Het is ontzettend belangrijk dat de Kralingse Plas gewoon die goede plas is waar mens en dier goed in kunnen vertoeven, kunnen zwemmen op allerlei verschillende manieren. En ja, helaas is het toch nodig gebleken om daar toch weer een maatregel weer voor in te voeren, die, naar uit dit onderzoek blijkt, daar ook wel voor geschikt is en ook duurzaam is. Dus wij stemmen in met deze maatregel, maar we snappen wel goed alle kritische vragen die erover zijn. We zijn natuurlijk wel benieuwd naar de antwoorden.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dank u wel. De Kralingse Plas is een bijzonder stuk natuur, waar we zorgvuldig mee moeten omgaan. Een structurele oplossing voor de verstikkende blauwalg in de Kralingse Plas is dan ook broodnodig en moet wat GroenLinks betreft op de meest ecologisch verantwoorde manier worden aangepakt. De voorgestelde aanpak met phoslock is inmiddels wereldwijd in driehonderd wateren beproefd, waaronder in zeven plassen in Nederland. Dit heeft mij, ondanks de vragen die gesteld zijn en de zorgen die ook wij, zeker gezien de historie rondom de Kralingse Plas, hebben gezien, er toch van overtuigd dat het college hiermee op een zorgvuldige manier te werk zal gaan, zodat het taaie blauwalgprobleem in onze geliefde Kralingse Plas eindelijk wordt opgelost. Wel wil ik het college verzoeken om ons als raad goed te informeren over de voortgang van de aanpak zelf en de uitvoering van de ondersteunende maatregelen, zodat we

goed de vinger aan de pols kunnen houden op weg naar een gezonde Kralingse Plas.

De **VOORZITTER**. Een vraag van mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja mevrouw Kockelkoren, voorzitter. Mevrouw Kockelkoren, dus u bent er dus voor dat er chemicaliën in de plas gaan, terwijl afzanden eigenlijk de grootste wens was? Ik vind het een beetje onbegrijpelijk.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, net als mijnheer Van Schaik ben ik ook bij het webinar geweest met de toelichting van de mensen die echt weten wat voor materiaal dit is, hoe het is toegepast, wat er voor wetenschappelijk onderzoek aan ten grondslag ligt. Dus dit is een voorstel waarmee niet over één nacht ijs wordt gegaan wat GroenLinks betreft. Anders dan de aanpak in het verleden, waar wij ook nog steeds buikpijn van hebben. En dat heeft mij ervan overtuigd dat dit een aanpak is die op een verantwoorde wijze het blauwalgprobleem in de Kralingse Plas oplost.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, via de voorzitter wil ik vragen: mevrouw Kockelkoren, ik herken heel GroenLinks niet meer. Het is voor mij nu ook wat duidelijker waarom u gisteravond zo'n grote verkiezingsnederlaag hebt gekregen, want alles waar u voor stond om in dit college te gaan, geeft u op. Alles waar u voor stond. Hoe kunt u nou voor chemicaliën zijn? U geeft juist de groenere weg aan. Waar blijft u? Kom op.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ik vind het een beetje een jammerlijke aantijging van mijnheer Van Schaik. Zoals hij ook in de commissiebehandeling heeft gehoord, is fosfaat een natuurlijk materiaal en dat gaat een mineraalverbinding aan met lanthaan, dus er is helemaal geen sprake van chemicaliën. En ja, de blauwalgproblematiek is gewoon een heel taai probleem. En ik deel uw zorg en uw vragen, daar heb ik ook graag antwoorden

op. Maar ik denk dat dit de meest duurzame, zorgvuldige aanpak is die we voor de Kralingse Plas op dit moment hebben. Het afzanden is ook geen aanpak, die zonder slag of stoot en zonder omwoeling van de Kralingse Plas tot stand kan komen. Dus het is het wegen van de beste maatregel en dat doen wij hierbij.

De **VOORZITTER**. Helder. Als er verder geen wedervraag is van Leefbaar Rotterdam dan gaan we verder. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, wij zijn tegen het gebruik van chemische toepassing in de Kralingse Plas, geen verstandige keuze. We gaan nu phoslock gebruiken. Nou ja, dit goedje bestaat uit lanthaan, een metaal dat in India wordt gewonnen en ja, dat hoort natuurlijk absoluut niet thuis in de Rotterdamse stadsnatuur. Diverse keren heeft de gemeenteraad gevraagd om een structurele oplossing van de blauwalgproblematiek in de Kralingse Plas. Een bloemlezing van alle moties en schriftelijke vragen hebben wij al in de commissie verzorgd, maar phoslock is echt geen structurele oplossing. Waarom is het college afgestapt van het idee om de bodem van de plas af te zanden? Jarenlang werd er namelijk op deze structurele oplossing aangekoerst. Nou ja, dat zal vast wel weer met geld te maken hebben. Wij komen echter met twee moties die wel structureel zijn, of de pijn in ieder geval wel enigszins verzachten. De eerste motie verzoekt geen onomkeerbare stappen te nemen alvorens de uitkomst van de maatregel momenteel bij het Kralings Verlaat. Laten we die nou eerst eens afwachten, want die ziet erop toe dat het schutwater niet meer uit de boezem van de Rotte wordt gewonnen. En de tweede motie zorgt ervoor dat er geen riooloverstort plaatsvindt in de Kralingse Plas. Want waarom zou je een hoofdmaatregel nemen, als de bron van fosfaat niet wordt aangepakt? Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Geduld is een schone zaak

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het raadsvoorstel over ‘Wijziging van de hoofdmaatregel bestrijding blauwalgbloei Kralingse Plas’;

Constaterende dat:

- waterinlaat naar de Kralingse Plas via het Kralings Verlaat voor bijna een derde verantwoordelijk is voor toevoer van fosfaat vanuit de boezem van de Rotte;

- het schutwater van het Kralings Verlaat sinds december 2020 wordt gewonnen uit de Kralingse Plas, om zo toevoer tegen te gaan;

Overwegende dat:

- de resultaten van deze defosfatiseringsmaatregel moeten worden afgewacht alvorens te kiezen voor meer ingrijpende maatregelen, zoals toepassing van phoslock;

Verzoekt het college:

- de uitkomsten van de maatregel over het tegengaan van waterinlaat vanuit de boezem van de Rotte naar de Kralingse Plas eerst af te wachten alvorens te kiezen voor een hoofdmaatregel in de bestrijding van blauwalgbloei;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 2. Stop riooloverstort op de Kralingse Plas

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het raadsvoorstel over ‘Wijziging van de hoofdmaatregel bestrijding blauwalgbloei Kralingse Plas’;

Constaterende dat:

- blauwalgbloei in de Kralingse Plas wordt veroorzaakt door de toevoer van fosfaatrijk water;

Overwegende dat:

- overstort van rioolwater in de Kralingse Plas leidt tot een nutriëntenexplosie, met blauwalgbloei tot gevolg;

- het toepassen van hoofdmaatregelen ter bestrijding van blauwalgbloei geen nut heeft bij een blijvende toevoer van fosfaatrijk water;

Verzoekt het college:

- geen riooloverstort meer toe te staan op de Kralingse Plas;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja voorzitter, dank u wel. Ik hoor mijnheer Van der Velden zeggen dat lanthaan uit India komt en niet in de Kralingse Plas thuishoort. Ik kom oorspronkelijk ook uit India en ik kom graag in de Kralingse Plas en mijn kinderen ook. En die willen ook graag recreëren net als alle andere Rotterdammers. Dus wij vinden het ook belangrijk dat we die blauwalg te lijf gaan en in de commissie is dat uitvoerig besproken. De onderzoeken wijzen uit dat het kan. Wat ons betreft is het een goede manier om snel het water weer gezond genoeg te krijgen om in te recreëren. We hebben wel aangegeven dat het goed zou zijn als de flora en fauna daar geen hele grote schade van ondervinden. Dus ik hoor dat graag nog terug van de wethouder straks. Dat is dan ook de vraag die in deze bijdrage verpakt is. Dank u voorzitter.

De **GRIFFIER**. Wij schorsen heel even om te kijken of we dit geluid en die piep eruit kunnen halen. Een paar minuutjes.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ben ik nu hoorbaar zonder piep? Oké, heel goed, dank. Dan

geef ik graag het woord aan wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Beste raadsleden, een belangrijk onderwerp is het Kralingse Bos en de Kralingse Plas. Met coronatijd nog meer, gezien hoe belangrijk deze functie is om te verpozen, je te vermaken, om te recreëren. Ook een belangrijke plek in ecologisch opzicht. Er is een heel divers gebruik in het Kralingse Bos en ook een heel intensief gebruik. De kwaliteit van het water is echter al jaren onder de maat. We voldoen met de Kralingse Plas niet aan de Europese richtlijnen voor water en voor zwemwater is het een groot deel van het jaar door de blauwalg niet geschikt. Daarom hebben we nu, na een paar niet zo succesvol verlopen experimenten, nu een degelijke meerjarenaanpak, afgestemd en ook betaald met het Hoogheemraadschap Schieland-Krimpenerwaard, met de Provincie en we betrekken de partners rond de Plas daar ook bij. En de Universiteit Wageningen hebben we gevraagd om voortdurend onze scenario's en keuzes tegen het licht te houden en te beoordelen. Daarop is een aanpak gekomen, tien flankerende maatregelen en één hoofdmaatregel. En juist die meerjarige uitvoering moet ons de beste kans geven. En voortvarend, dat belooft ik mijnheer Lansink-Bastemeijer helemaal, voortvarend, meerjarig om te komen tot een betere kwaliteit van het water. In die hoofdmaatregel zat wel een stuk lastigheid, dat is namelijk dat het veel kwalijke nevenconsequenties had, namelijk het 25 centimeter ondieper maken van de Plas met grote effecten op de ecologie, op de plantengroei en met nadelen ook voor recreatief gebruik. En phoslock was daarvoor als hoofdmaatregel het alternatief. En inmiddels heb ik de rapportages aan u allen ter beschikking gesteld met deskundige beoordelingen. Mevrouw Kockelkoren zei dat mooi: dit is met het lanthaanmiddel als toepassing, dat is geen chemisch door mensen geconstrueerd middel, dat komt gewoon uit een erts, gewoon een natuurlijk product dat

in de phoslocktoepassing opgenomen is. Daarmee, met een laag van een paar centimeter op de bodem van de Plas, is de kans dat dit goed gaat werken des te groter geworden. En dat bedenken we natuurlijk niet zelf.

Mijnheer Van Schaik vroeg: waar is het toegepast? Nou, het is al dertien jaar geleden in Nederland voor het eerst toegepast en dat heeft een goede uitwerking gehad en kent nu onderhoudsdoseringen. Maar daarnaast is het elders in de wereld al veel langer toegepast. Een prettige bijkomstigheid is dat het ook nog eens acht miljoen goedkoper is, maar dat is niet de beweegreden geweest. De effectiviteit en de ecologische voordelen waren daarin de motivatie. We hebben daar veel over gesproken en gewisseld met elkaar. En ik heb nog een paar opmerkingen te doen, voorzitter. Dat is namelijk toch een aantal vragen dat nog bij Leefbaar Rotterdam speelde: bodemwoelende vissen horen gewoon bij de Plas. En dat het laagje dunner is aangebracht, neemt niet weg dat die gewoon wel kan blijven in de Plas en niet ten koste gaat van de toepassing. En voor de vissen zelf is het ook niet kwalijk, dus de vissen kunnen dat woelen gewoon blijven doen. Dus het is beoordeeld als niet schadelijk voor het bestand van de vissen.

Daarnaast heeft mijnheer Van Schaik nog een vraag gesteld over het hondenstrandje. En ik verwijs naar waar ik nog op terugkom met u, dat we met al die diverse gebruikers van de Kralingse Plas nu in gesprek zijn. Ik heb u ook een tijdlijn genoemd in de commissie, ik heb daar wel een toezegging aan verbonden om terug te komen op de conclusies. Nog voor de zomer staat dat voor de eerste keer op de agenda: het rondje om de Plas, en daar komt ook het hondenstrandje aan de orde.

Even kijken, het baggeren van de jachthaven in 2025, ja dat klopt. Ik heb zelf de datum 2026 gekregen, maar dat is wel een van de maatregelen die we moeten nemen.

Mevrouw Kockelkoren vroeg naar de voortgangsbewaking en dat kan ik gewoon van harte toezeggen, want ik wil u graag op de hoogte houden, omdat ik ook uw steun nodig heb in die maatregelen die we nemen. Want het blijft natuurlijk wel een maatregelenpakket dat in balans allerlei belangen, en soms conflicterende belangen moet dienen.

Ik rond af, voorzitter, met de moties van de Partij voor de Dieren. De Partij voor de Dieren vindt het een spannende operatie, omdat het een ingreep is in een ecologisch, delicaat systeem. Maar dat spannende vind ik zelf ook. De vraag is alleen: is dit de meest verstandige beslissing? En dat vind ik nog onverminderd wel het geval. Het weghalen van deze hoofdmaatregel en alleen flankerende maatregelen is evident geadviseerd als onverstandig. Het moet tegelijkertijd.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, dat klopt. Kijk, ik word al niet vrolijk dat de wethouder begint met: de kans dat het goed komt. Dus dat betekent dat hij ook niet erg overtuigend is. En ik had mijn vraag gesteld over dat die jachthavens moeten worden uitgediept, kunt u het dan ook niet laten uitstellen? Want u maakt mij niet wijs, als ze gaan baggeren in die jachthaven dat dan het phoslock ook weer weggaat en dat daar weer de blauwalg mee terugkomt. Tot zover, want ik heb er nog een paar voor de wethouder.

De **VOORZITTER**. Wethouder, als u niet aan het praten bent, wellicht uw microfoon uitdoen, want u schuift nogal veel met papier en dat horen wij. Wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, mijnheer Van Schaik voegt nu een nieuwe vraag toe, over het vrijkomen van nutriënten, fosfaten bij het baggeren. Ja, dat zit natuurlijk gewoon in dit totale pakket. Dus natuurlijk moet er wel gebaggerd worden in die haven. En een

ecologisch robuuster systeem kan dat gewoon verdragen. Dus we gaan natuurlijk niet uitstellen, want anders stelt alles op alles uit. De kracht van dit pakket is juist de gezamenlijke 'tegelijkertijd-uitvoering' van die diverse maatregelen. En dat dan over vijf jaar een haventje moet worden uitgebaggerd, dat kan de Plas dan ook aan.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter?

De **VOORZITTER**. Als de wethouder is uitgesproken krijgt u een tweede kans. De wethouder mag uitspreken eerst. Dan mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, de wethouder zegt 'een haventje', is de wethouder überhaupt wel eens bij de Kralingse Plas geweest? Er liggen meerdere haventjes, dus ik vind dat ook weer een beetje een opmerking van 'een haventje'. Kijk, deze wethouder is een VVD'er en dat ken ik uit ervaring uit 2012, toen is er twaalf miljoen in de Plas gegooid en dat was drie jaar later ook weg. Daarom zit ik er zo strikt bovenop en daarvoor blijf ik hier op dit dossier met de wethouder over discussiëren. Maar hij moet niet zo raar doen, 'een haventje', daar houd ik niet van.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, waar mijnheer Van Schaik wel of niet van houdt, dat is voor zijn rekening. Ik heb het gezegd zoals ik het bedoelde. We hebben een paar kleine haventjes aan de Plas en die moeten gewoon worden uitgebaggerd, want er is ook gewoon vaarplezier op de Plas en dat moet ook door kunnen gaan.

Even kijken, de Partij voor de Dieren heeft, denk ik, wel een goed betoog gedaan over het belang van ecologisch verantwoord aanpakken. Maar ik wil toch zeggen: deze Plas is niet vanzelf een natuurlijk ecologisch systeem. We hebben daar jarenlang diverse ingrepen gedaan en het wordt door de mens ook intensief gebruikt. En ik wil eigenlijk tegen mijnheer Van der Velden zeggen: 25 centimeter neerleggen

op de bodem van de Kralingse Plas vind ik een ecologisch zwaardere menselijke ingreep dan die centimeter phoslock die we erop doen. En in combinatie met die flankerende maatregelen is dat ook breed beoordeeld als een verantwoorde ingreep in dit systeem. Dus u begrijpt dat ik daarmee de motie 'Geduld is een schone zaak' zal ontraden.

Ten aanzien van de riooloverstort: riooloverstort is natuurlijk een ongewenste noodmaatregel over de hele stad. Op allerlei plaatsen geeft dat natuurlijk ergernis en het is een noodzakelijkheid, omdat ons rioolsysteem niet in staat is, en de opvang van water in de stad niet in staat is om met de heftige regenbuien die af en toe de stad teisteren goed om te gaan. We proberen met de rioleringsaanpak en met wateropvang in de stad dat steeds minder vaak te laten gebeuren. En ook hiervoor geldt dat in de buurt van het Kralingse Bos we natuurlijk die riooloverstort ook niet willen. Ik wil wel even zeggen dat in de praktijk er nu al jarenlang geen directe riooloverstort is op de Kralingse Plas en als dat gebeurt dan is dat echt bij uitzondering in een heel extreme omstandigheid, waar we nog niet een-twee-drie van uitgaan. En deze vraag is overigens uitgebreid aan de orde geweest in het webinar en er is ook toegelicht waarom we denken dat dit niet een punt is dat gemaakt hoeft te worden. We gaan er niet van uit dat riooloverstort op de Kralingse Plas nodig is. Het enige is, je kan in dit onderwerp geen garanties geven. Als er morgen een 'perfect storm' is met heel grote hoeveelheden neerslag, dan gelden even dat soort regels niet, want dan moet het water gewoon heen waar het het beste heen kan. Deze motie ontraad ik dan ook. We doen geen riooloverstort standaard en als beleid op de Kralingse Plas, dat willen we juist niet. Alleen bij extreme omstandigheden, ja daar kan ik geen garantie over geven. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik check of er nog een vraag is blijven liggen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Gaat uw gang, mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u, ik heb toch nog een vraag aan de wethouder en dat betreft gewoon onze eerste motie. Daarin vragen wij gewoon de uitkomsten van de maatregel over het tegengaan van die waterinlaat, vanuit de boezem van de Rotte. Dus daar komt geen fosfaat meer in. Laten we nou eerst afwachten wat daar de resultaten van zijn, voordat je deze zware maatregel inzet. En dat is eigenlijk mijn verzoek, laten we daar nou gewoon op wachten. En daar heb ik geen reactie van de wethouder op gehoord. Wat vindt u daarvan?

De **VOORZITTER**. En dan doen we nog even een tweede veegronde, een vraag van mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja graag ook in technische tijd, voorzitter. Wethouder Wijbenga beantwoordt mijn vraag niet. Mijn eerste vraag was: het gaat niet om de schadelijkheid van de vissen, maar het gaat om wat voor effect die maatregelen hebben op een bodemwoelende vis, op de effectiviteit van de phoslock in de sliblaag en woelen die vissen dit weer te veel om, die woelen dat om, waardoor het fosfaat weer vrijkomt. Dus dat was de vraag.

De **VOORZITTER**. Twee vragen nog even, wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, om met de eerste vraag te beginnen, ik begrijp dat helemaal, want ik ben ook een leek. Ik had diezelfde vraag kunnen stellen en die is ook gesteld. Die is in het webinar aan de orde geweest. En dat phoslock daalt gewoon weer neer en dat laagje is gewoon in staat om het woelen van de vissen of het door die laag heen groeien van planten te verdragen en toch die nutriënt-fosfaatopnemende functie te behouden. En u moet ook bedenken: dat

lanthaan kan wel losgewoeld worden, maar blijft natuurlijk gewoon zijn functie als erts behouden in het opnemen van die zuurstoffen. Ik kan hier dan ook niets anders doen dan echt verwijzen naar het webinar, waarin dat technisch veel beter is uitgelegd door de professor van de Universiteit Wageningen.

Ten tweede de vraag van de Partij voor de Dieren, daar wil ik toch van zeggen: het is niet zo dat je één maatregel eruit kunt halen en kunt zeggen: dan gaan we eens even wachten. Het is wel vijf voor twaalf als het gaat om de waterkwaliteit in de Kralingse Plas. En er is nadrukkelijk gekozen voor een totaalpakket van één hoofdmaatregel op de bodem en tien flankerende maatregelen. En mijnheer Van der Velden zegt: ik haal er één maatregel uit en dan gaan we eens kijken wat die doet en dan gaan we daarna verder. Dan weet ik zeker dat mijnheer Lansink-Bastemeijer echt boos op mij wordt, want hij zegt: nou dat is voortvarendheid van lik-me-vestje. Dat betekent gewoon dat we de komende drie jaar echt niet gaan verbeteren als het gaat om de kwaliteit van het water en zeker niet van de blauwalg, want met die ene maatregel gaat het natuurlijk op voorhand gewoon niet lukken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank, wethouder. Ik check nog even bij mijnheer Van der Velden of dat voldoende is.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, ik heb toch nog een vraag aan de wethouder. Kunt u exact aangeven wanneer u ten uitvoering gaat met deze maatregel, deze zware maatregel? En je kan natuurlijk ook, voordat je deze zware maatregel inzet, alvast kijken wat dat doet, die waterinlaat naar de Kralingse Plas via het Kralings Verlaat, want die is bijna voor een derde verantwoordelijk voor de toevoeging van het fosfaat uit de Rotte. Waarom kijkt u daar niet naar, dat is toch een groot gedeelte, een derde, dat kunt u toch eerst bekijken en dan pas iets zwaars inzetten? Desnoods een maand later.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Nee voorzitter, het gaat over.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, die informatie klopt, dat die inlaat belangrijk is. En daarom is het ook een van de flankerende maatregelen geworden. Maar kijk, dan herhaal ik hoe groot die impact ook is op dat zuurstofgehalte. Het is wel een van de redenen van de problematiek en die wordt ook beheersbaarder gemaakt en gemitigeerd, maar als we die alleen doen, dan zeggen de deskundigen: dan zult u niets verbeteren aan de kwaliteit van het water. Nou dat vind ik voor de biodiversiteit, voor de ecologie niet verstandig en dat is ook wat Europa zegt: jullie voldoen niet aan die waterrichtlijn. En ik vind het ook niet goed voor al die mensen die in de zomertijd willen kunnen genieten van het zwemwater, want de blauwalg heeft dan te veel kans. Dus ik houd vast aan het advies om gelijktijdig het komende jaar deze maatregelen uit te voeren en niet volgordelijk.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, wanneer gaat u ermee beginnen? Wanneer precies?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, in die technische sessie hebben we al die tijdlijnen genoemd. Bepaalde activiteiten lopen natuurlijk gewoon nu al, het maaisel ophalen en de manier van met de bodem omgaan en de inrichting van de oevers. Als het gaat om phoslock, dan gaan we aan het eind van het jaar beginnen, want onze bedoeling is om voor de zomer van 2022 de phoslock-maatregel aangebracht te hebben. Dat kan ook makkelijker, omdat dat een kwestie van maanden is daar waar bodemverhoging van 25 centimeter ons een jaar zou kosten. Dus dat kan ook lukken, om dat gereed te hebben voordat de zomer van 2022 aangevangen is.

De **VOORZITTER**. Dat was het antwoord op uw vraag mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dat was het antwoord en de wethouder en ik verschillen van mening over de toepassing van phoslock. Dat blijkt ook uit onze moties en ik denk dat we niet dichterbij elkaar komen.

De **VOORZITTER**. Dan zien wij de stemming wel komen vanavond.

Ik heb nu een ordevoorstel, waarde raadsleden. Wethouder Van Gils, daar had ik vanochtend van aangekondigd dat hij vanwege persoonlijke omstandigheden weg moest vanmiddag. Dat was niet helemaal te voorzien. Dus ik zou graag met uw instemming agendapunt 26 nog even willen parkeren. We kijken of de wethouder vanmiddag nog terugkomt of in ieder geval aan het begin van de avond, en nu alvast aan te vangen met agendapunt 27. U kunt daarmee leven? Ik zie niet al te veel bezwaren, sterker nog ik zie juist steun voor het voorstel. Hartelijk dank.

27. Het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman: 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede'

De **VOORZITTER**. Dan gaan we daarmee beginnen. Ik check eerst even of wethouder Grauss beschikbaar is. Wethouder Grauss is ingelogd. Dan gaan we het hebben over het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman: 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede'. Mijnheer Jami.

De heer **JAMI** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, kinderarmoede is een buitengewoon ernstige zaak. Leefbaar Rotterdam heeft zich in de vorige periode sterk ingezet om armoede in de brede zin te bestrijden en in 2019 heeft mijn fractie opnieuw aandacht gevraagd voor de omslachtige wet- en regelgeving inzake kinderarmoede en toen kwamen wij met het initiatief om de kindervijkraden in Rotterdam te implementeren. Want, voorzitter, armoede heeft buitengewoon

nadelige effecten voor de kinderen en de samenleving. Naast het risico op uitsluiting zijn de kinderen in armoede ook slechter af op andere gebieden. Zo groeien kinderen in armoede minder gezond op. Ouders hebben zorgen en stress door geldtekort. Daar hebben ook de kinderen last van. De band met hun ouders staat dan ook onder druk, ze krijgen hierdoor minder aandacht van hun ouders. De kinderen zelf hebben door stress minder ruimte in hun hoofd om te leren en kunnen zich slechter concentreren. Kortom: armoede beïnvloedt op een negatieve wijze de ontwikkeling van een kind.

Voorzitter, mijn fractie onderschrijft bijna alle punten van de Kinderombudsman, maar zal de aanbeveling van de Ombudsman en de motie van de Partij van de Arbeid en consorten inzake mobiele telefoons voor kinderen niet steunen. Smartphone-gebruik heeft een negatieve invloed op hun leerprestaties, zo blijkt uit een onderzoek onder zestienjarige leerlingen, omdat zij met een verbod op telefoons in de klas substantieel hoger scoren op een toets dan leerlingen die wél hun telefoon mochten meenemen. De oorzaak van deze negatieve relatie en correlatie is volgens veel wetenschappers multitasking. Voorzitter, mijn fractie rekent erop dat de wethouder snel en slagvaardig met de meeste aanbevelingen aan de slag gaat. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank u voorzitter. Ik houd het heel kort. Wij zijn blij met het rapport van de Kinderombudsman en we zullen ook een aantal moties steunen die collega's zo dadelijk in kunnen dienen, of al ingediend hebben. Onder andere een motie om de mobiele telefoon in het kindpakket te krijgen of in ieder geval te onderzoeken hoe dat kan. En een motie om de kinder- en jongerenparticipatie breed te verankeren in onze stad. Verder hebben we hier een uitgebreid commissiedebat over gehad. Er zijn goede

aanbevelingen gedaan door de Kinderombudsman. We zijn met een aantal punten ook al aan de slag om te komen tot een toegankelijker armoedebelief en wij zullen de wethouder hierop kritisch volgen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, een glashelder rapport van de Kinderombudsman over een belangrijk onderwerp. De gemeentelijke regelingen die kinderen moeten helpen om met hun ouders uit de armoede te geraken. Nou, we hebben het uitgebreid besproken in de commissie. Het laatste woord is er ook wat ons betreft niet over gezegd. Maar voor nu twee punten om de conclusies een stapje verder te brengen. Het eerste is een constatering van de Rekenkamer dat de gemeenten in de regio heel verschillend beleid voeren en dat biedt de kans om van elkaar te leren. Vandaar onze motie: 'Regio tegen kinderarmoede', waarin wij als raad de gemeenten in onze regio oproepen om de 'best practices' uit te wisselen en samen te kijken hoe de regelingen kunnen verbeteren, bijvoorbeeld als het gaat om het bereik van de regelingen.

Het tweede punt is de participatie van kinderen bij de opzet en uitvoering van deze regelingen. De Kinderombudsman heeft daar stevige noten over gekraakt. En voor de ChristenUnie-SGP is het essentieel dat de overheid beter leert luisteren naar haar burgers. Daar begint en eindigt het werk dat wij voor de stad doen. In de commissie werd breed gedeeld dat dit niet alleen geldt voor de armoederegelingen, maar eigenlijk voor veel meer beleidsterreinen. En daarom een motie om in kaart te brengen hoe de gemeente de participatie van jeugd en jongeren nu vormgeeft. Want of je het nu hebt over kinderarmoede, de hulp aan jongeren in coronatijd of de opzet van een zomercampus, de stad maken we samen. En dit rapport laat opnieuw zien: dat kan en moet beter. Wat ons betreft een eerste stap, deze motie, om op basis van de

uitvoering in de nabije toekomst samen te zoeken naar manieren om die participatie van kinderen en jongeren structureel te versterken en uit te breiden. Ik hoop op brede steun. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Kinderen en jongeren doen mee

'De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede';

Constaterende dat:

- de Kinderombudsman onderzoek heeft gedaan naar de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede in onze regio en daarover een glashelder rapport heeft doen verschijnen onder de titel 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede';
 - in dit rapport onderzocht is of de gemeentelijke regelingen aansluiten bij de behoefte van ouders en kinderen die in armoede leven;
 - de Kinderombudsman concludeert dat de kinderen en ouders meer centraal moeten worden gesteld zodat de regelingen meer voorzien in de daadwerkelijke behoefte van de doelgroep;
 - geen enkele gemeente in de regio de kinderen op een voldoende en gestructureerde wijze weet te betrekken bij de opzet en de uitvoering van de regelingen die voor hen zijn bestemd;
- Overwegende dat:

- voor de goede match tussen beleid van de gemeente en de behoefte van de doelgroep de participatie van de doelgroep van essentieel belang is;
- op meerdere dossiers de kinderen en jongeren niet of niet structureel worden betrokken bij de totstandkoming, uitvoering en evaluatie en bijstelling van beleid;
- het de gemeente helpt als er een algemeen kader is waarin staat beschreven hoe kinderen en jongeren worden

betrokken bij de totstandkoming, uitvoering en evaluatie en bijstelling van beleid;

- betrokkenheid niet alleen betrekking heeft op informeren maar ook op het mee laten ontwerpen en uitvoeren en op het geven van een duidelijke stem bij evaluatie en bijstelling;

Verzoekt het college:

- in beeld te brengen welk kader er nu is voor jeugdparticipatie en hoe kinderen en jongeren worden betrokken bij totstandkoming, uitvoering, evaluatie en bijstelling van beleid en hoe dat nu wordt toegepast;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.J. Vonk, D. Yildirim, J. Smet, R.C.G. Segers-Hoogendoorn, N. Arsieni en E. Jami

Motie 3. Regio tegen kinderarmoede

'De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede';

Constaterende dat:

- de Kinderombudsman onderzoek heeft gedaan naar de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede in onze regio en daarover een glashelder rapport heeft doen verschijnen onder de titel 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede';

- in dat rapport onderzoek is gedaan naar de gemeentelijke regelingen in de gemeenten: Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Rotterdam en Vlaardingen;
- de Kinderombudsman in haar rapport benoemt dat er (soms grote) verschillen zijn tussen de verschillende gemeenten;
- die verschillen niet alleen betrekking hebben op de hoogte van bedragen voor bijvoorbeeld deelname aan sport en cultuur, maar ook in de manier waarop regelingen zijn opgezet en worden uitgevoerd;

Overwegende dat:

- de verschillen tussen de gemeenten een goede kans bieden om uit de verschillende beste ervaringen en lessen te trekken en zo van elkaar te leren;

- het bereiken van kinderen in armoede met regelingen voor iedere gemeente een vraagstuk is;

- van elkaar leren de regelingen voor kinderen in armoede alleen maar beter kan maken;

- een regionale conferentie, waarin zoveel mogelijk gemeenten vertegenwoordigd zijn die in het onderzoek zijn betrokken, een goede manier is om die ervaringen te delen en lessen te trekken;

Roept de gemeenteraad van Rotterdam op:

- om de overige gemeenten uit de regio op te roepen om samen met Rotterdam een regionale conferentie te beleggen rondom het bereiken van kinderen in armoede en regelingen en andere best practices voor het bestrijden van kinderarmoede en daaraan deel te nemen;

Verzoekt de griffie:

- om namens de raad deze oproep aan de genoemde gemeenten kenbaar te maken;

Verzoekt het college:

- om bij positieve reacties van de regiogemeenten en voldoende animo de host te willen zijn van een dergelijke conferentie en de organisatie voor de conferentie op zich te nemen;

- gemeenteraadsleden ook mee te nemen in het uitnodigingsbeleid voor deze conferentie;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.J. Vonk, D. Yildirim en R.C.G. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, kinderen zijn natuurlijk de toekomst, maar kinderen in armoede staan op achterstand om die toekomst met beide handen aan te grijpen. En de Kinderombudsman geeft aan in dit rapport dat de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede niet

altijd goed terechtkomen. Nou dat is echt een probleem. Als de regelingen niet bekend zijn, te ingewikkeld zijn, of om allerlei andere redenen niet op de goede manier worden gebruikt. Dus het ligt ook wel bij de overheid die dingen onnodig complex maakt. Dat moet echt anders. Dus laten we die aanbevelingen uit dat rapport krachtig omarmen en gelukkig doet de wethouder dat ook. Daar hebben we het in de commissie met elkaar over gehad. Met een overheid die niet tegenover de burger staat, maar naast de burger gaat staan. En we moeten dus ook naast de nieuwe generatie staan. En om die reden dienen we samen met de ChristenUnie-SGP een motie in om het bereik van jongeren te verbeteren. En dat begint natuurlijk bij de behoefte van kinderen en ouders, die meer centraal zetten en daarom naar jongeren te luisteren. En ook te leren van goede praktijken om ons heen. En we zullen nog wat van die moties steunen die deze gedachte ondersteunen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u wel mevrouw Arsieni. Mijnheer Yigit. Mijnheer Yigit, bent u daar? Dan gaan we naar mevrouw Yildirim als eerste.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank, voorzitter. Voorzitter, elk kind heeft recht op een eerlijke toekomst en elk kind zou zeker moeten zijn van een zorgeloze jeugd. Helaas weten we dat de praktijk anders is, in Rotterdam groeit één op de vijf kinderen op in armoede en dat zijn aanzienlijk meer kinderen dan het landelijk gemiddelde van één op twaalf kinderen. Er ligt dus een serieuze opgave voor onze stad. Voorzitter, de drie B's, de begrijpelijkheid van de kindregelingen, het bereik van de regelingen en de bekendheid van de regelingen zijn een blijvende uitdaging voor de gemeente. Wij kunnen om die reden nog niet trots zijn op dit rapport. De ideologie van zelfredzaamheid zorgt er dus voor dat we liever geld pompen in communicatiecampagnes en allerlei zaken dan dat we liever het geld laten vloeien naar de mensen die dat nodig hebben. Daarom heb ik in deze commissie steeds

gepleit, destijds in de commissie, voor het makkelijker toekennen van de regelingen. En ook de wethouder zet op dit onderwerp verdere stappen.

Voorzitter, niet zelden krijgen kinderen die in de armoede leven ook te maken met sociale uitsluiting. Om die reden kunnen ze soms geen verjaardag bijwonen of moeten ouders een bioscoopkaartje weigeren. En hebben we ook hier voldoende aandacht voor? Eerder heb ik de motie: 'Evaluatie kindpakketten' ingediend om de kinderraden mee te laten denken over de pakketten. Kinderen weten het beste waar ze behoefte aan hebben. Door de coronacrisis loopt deze werkwijze een vertraging op en op dringend advies van de Ombudsman over het ontbreken van een mobiele telefoon, wil ik graag voorsorteren door ook vanuit de raad de wens te uiten de mobiele telefoon toe te voegen aan de bestaande regelingen. Hiervoor dien ik een motie in. De mobiele telefoon wordt namelijk ingezet in het onderwijs, kinderen en jongeren hebben er contact mee met andere leeftijdsgenootjes, en zeker nu is dat vaak de enige mogelijkheid voor contact. Onbegrijpelijk, voorzitter, dat anno 2021 dit nog geen onderdeel is van de pakketten.

Voorzitter, ook valt op dat de Ombudsman aangeeft dat naast het verstrekken van goederen, wat zeker door moet gaan, we ook moeten kijken naar brede participatie. Dus ook naar die sociale uitsluiting. Hiervoor heb ik in de commissie de suggestie gedaan van een kinderpactiefonds in de wijken om op een laagdrempelige manier mee te kunnen doen aan de activiteiten in de wijken en dat dit ook getrokken wordt door een medewerker in die betreffende wijk. Om die reden teken ik ook de motie van de ChristenUnie-SGP mee met het verzoek om te kijken naar een soort bredere visie op kinderen- en jongerenparticipatie.

Voorzitter, dan blijft over de laatste constatering van de Ombudsman, namelijk het feit dat kinderen in armoede eenzijdig

eten en niet de toegang hebben tot rijke levensmiddelen. Hoe gaan we daarmee om? Dat is nog een vraag die ik heb richting de wethouder. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. De onmisbare mobiele telefoon

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van Rapport van de Kinderombudsman over ‘Wie, wat waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede’;

Constaterende dat:

- de Kinderombudsman in haar rapport aangeeft dat de mobiele telefoon onmisbaar is voor kinder- en jongerenparticipatie, omdat kinderen en jongeren via hun telefoon hun rooster bekijken, ze meepraten in de groepsapp van de klas en dat zij met de mobiele telefoon mee kunnen doen aan het onderwijs dat via de telefoon in de les wordt aangeboden;
- hiernaast de Kinderombudsman aangeeft dat vooral aan kinderen en jongeren zelf gevraagd moet worden wat hun behoeften zijn en dat zij desgevraagd de mobiele telefoon hierbij expliciet adresseren;

Overwegende dat:

- het wenselijk is dat de mobiele telefoon toegankelijk wordt gemaakt via minimaregelingen en/of het jeugdtegoed;
- de mobiele telefoon geen luxeproduct meer is, maar een wezenlijk middel is om te kunnen participeren in de samenleving en het onderwijs voor kinderen en jongeren;

- bovendien in coronatijd een mobiele telefoon ook nog eens soms de enige mogelijkheid is voor kinderen en jongeren om contact met vrienden te hebben;

Verzoekt het college om:

- te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om deze dringende conclusie van de ombudsman zo spoedig mogelijk te implementeren door de mobiele telefoon toegankelijk te maken via minima- of

kinderregelingen van de gemeente Rotterdam;
En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. D. Yildirim, A. van Zevenbergen en L.L.P.R. Roest

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Ik check of mijnheer Yigit nu al beschikbaar is van DENK. Eenmaal andermaal, niet? Dan gaan we naar mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ja, we hebben het hier over het uitstekende rapport van de Kinderombudsman en wij steunen uiteraard de conclusies en aanbevelingen. Wat het meeste opviel, is dat het zo moeilijk is om de betrokkenheid van kinderen te organiseren. Ik heb al eens eerder voorgesteld, we zouden eigenlijk bij elk beleidsplan dat we hebben er een soort paragraafje aan toe moeten voegen: wat vinden die kinderen en wat vinden die jongeren er dan van? Maar ik denk ook wel dat dat een stap te ver is, dus ik zal er geen motie over indienen. We hebben toentertijd ook aangekondigd in de commissie dat we een motie gingen indienen om de mobiele telefoon in de minimaregeling te krijgen. Gelukkig is die ingediend en die steunen wij natuurlijk volledig. Dat snapt u, want de mobiele telefoon is geen luxe meer, helaas, sorry dat ik ‘helaas’ zeg, een onderdeel van ons dagelijks leven geworden. En kinderen hebben ook een dagelijks leven en scholen eisen soms gewoon het gebruik van een mobiele telefoon.

Verder hebben we ook een motie ingediend over kansengelijkheid voor kinderen. Kinderen moeten net zoveel kansen hebben als volwassenen. En scholen zijn nu vindplaatsen, zoals ze dat zelf zeggen, voor kinderarmoede. Wij zouden graag zien dat scholen meer een werkplaats worden ter bestrijding van kinderarmoede. Daarom pleiten wij in onze

motie om een armoedepreventie-medewerker en ik weet dat DENK dat ook doet. Wij willen daar ietsje verder mee gaan en samen met enkele scholen gaan onderzoeken, en ik weet dat met name in Delfshaven er scholen zijn die dat graag willen, naar de meer innovatieve aanpak, waarin we de scholen meer betrekken bij de bestrijding van kinderarmoede. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Ieder kind kansgelijk

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 27 ‘Rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman’; Constaterende dat:

- de Gemeentelijke Kinderombudsman Stans Goudsmit e.o. in haar rapport ‘Wie, wat waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede’ aantoont dat de bekendheid en toegankelijkheid van de armoede-kindregelingen (Jeugdtegoed, Stichting Meedoen, Jeugdfonds sport & cultuur) in Rotterdam gering is;
- en de aanbeveling doet armoedepreventie-medewerkers aan te stellen op scholen;
- scholen een vertrouwde omgeving voor zowel kinderen als ouders zijn en scholen een belangrijke signalerende, informerende en doorverwijzende rol hebben;
- scholen kwalitatief goed onderwijs willen verzorgen en daardoor niet alle taken met betrekking tot armoede zelf willen/kunnen uitvoeren en daarvoor duurzame afstemming en samenwerking zoeken met lokale partners;
- de Kinderombudsman mede daarom naast haar aanbevelingen het inzetten van armoede-preventiemedewerkers adviseert; Mede overwegende dat:
- het armoedevraagstuk generatie op generatie aanwezig blijft en ingezette interventies tot nu toe niet tot structurele oplossingen leiden;

- Armoedeplatform Delfshaven in het onderzoek ‘Een gelijke start. Een onderzoek naar kinderen in armoede onder 21 basisscholen in Delfshaven’ eveneens constateert dat er veel gezins- en kindondersteunende regelingen en organisaties zijn, maar dat vraag en aanbod onvoldoende bij elkaar komen;
 - de basisscholen in Delfshaven gezamenlijk met het armoedeplatform en wijkpartners een model hebben voorgesteld waarin scholen vind- en werkplaats zijn en wijkpartners een schil vormen rondom de scholen;
- Verzoekt het college:
- met de Rotterdamse scholenkoepels in gesprek te gaan, met als doel om er gezamenlijk voor te zorgen dat ieder kind in Rotterdam kansgelijk op kan groeien;
 - te onderzoeken of naast de aanbevelingen van de ombudsman inclusief het inzetten van preventiemedewerkers, een nieuwe innovatieve aanpak mogelijk is, bijvoorbeeld (pilots) met het voorgestelde Delfshavense model;
 - de ervaringen die hiermee worden opgedaan te evalueren en hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. A. van Zevenbergen, P.J.H.D.
Verkoelen en E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Yigit is inmiddels aangesloten. Mag ik u het woord geven mijnheer Yigit?

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Ja, we hebben het eigenlijk vorige week al gehad over het rapport van de Kinderombudsman, de bekendheid en de toegankelijkheid van de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede is onder de loep genomen. We hebben echt een heel duidelijk rapport gehad, waarin verschillende belangrijke conclusies zijn getrokken. Zo vinden kinderen eten en kleding het allerbelangrijkste. Helaas zijn

dit soort primaire behoeftes niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid. Ik heb de wethouder ook vorige week al aangegeven dat wat mij betreft dit topprioriteit moet zijn. Maar daar moeten wij ook in de toekomst naar blijven kijken: hoe kunnen wij dit in onze regelingen gaan verwezenlijken? Ik heb vandaag ook een aantal moties dat ik graag wil indienen om ook een bijdrage te leveren aan de armoedeaanpak, zodat klasgenoten gezellig mee kunnen doen aan een schoolreisje, er een fijne en vertrouwelijke contactpersoon is op school bij wie je het kan hebben over je problemen, bepaalde dingen die je ervaart. En ook om ouders actiever en beter te informeren als het gaat ook om onze regelingen, want dat gebeurt helaas nog niet. Tot zover, voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Yigit heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Zakgeld tijdens schoolreisje

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 27: het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman ‘Wie, wat, waar? Onder de loop: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede’;
Constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam het mogelijk maakt dat kinderen mee kunnen op schoolreisje als hun ouders dat niet kunnen betalen;
- er ook altijd kosten zijn tijdens de schoolreisjes;
- uit het rapport van de Kinderombudsman blijkt dat jongeren zakgeld als een belangrijke behoefte zien;
- professionals wijzen op het belang van zakgeld tijdens schoolreisjes omdat kinderen die opgroeien in armoede anders niet mee kunnen doen met hun vrienden en klasgenootjes;
Van mening dat:
- sommige kinderen vrije tijd tijdens het schoolreisje vervelend vinden omdat ze

geen geld hebben om iets te eten of iets anders te kopen;

- kinderen zakgeld nodig hebben tijdens het schoolreisje om mee te kunnen doen met hun vrienden en klasgenootjes;

Verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om bij de vergoeding van het schoolreisje een deel van die vergoeding beschikbaar te stellen als zakgeld tijdens dat schoolreisje;

- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. E. Yigit

Motie 6. Een (armoedepreventie) medewerker aanstellen op Rotterdamse scholen

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 27: het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman ‘Wie, wat, waar? Onder de loop: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede’;

Constaterende dat:

- professionals gemeenten adviseren om duurzaam te investeren in contacten op scholen en in de wijk over de armoederegelingen;

- uit het rapport van de Kinderombudsman blijkt dat alle gesprekspartners wijzen op de rol die scholen kunnen spelen om te helpen bij de bekendheid en procedures rondom de armoederegelingen;

- het bieden van hulp voor de armoederegelingen via een maatschappelijk werker als een hoge drempel wordt gezien omdat er snel een assumptie kan worden gemaakt dat iemand thuis met veel problemen zit;

Van mening dat:

- scholen een uitstekende vindplaats van ouders zijn om het gesprek aan te gaan;

- scholen ouders kunnen wijzen op de armoederegelingen;

- contact op school vaak laagdrempelig is door bijvoorbeeld een docent die een brochure van het Jeugdfonds mee kan geven aan een kind of ouder;

- de gemeente een rol kan spelen bij het vergroten van de bekendheid en hulp rondom de aanvraagprocedures van de armoederegelingen omdat leerkrachten en medewerkers op scholen al ontzettend veel taken hebben;

Verzoekt het college:

- in gesprek te treden met onderwijsinstellingen in Rotterdam om de mogelijkheden te verkennen voor het aanstellen van een (armoedepreventie) medewerker die kan helpen met de aanvragen van de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

Motie 7. De taal van armoede is voor alle kinderen hetzelfde

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 27: het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede';

Constaterende dat:

- een deel van de ouders die in armoede leven het Nederlands niet altijd even goed beheersen;
- de Kinderombudsman geen anderstalige informatie heeft kunnen vinden over de armoederegelingen op de website van de gemeente Rotterdam;
- de Kinderombudsman stelt dat de gemeenten een grote mogelijkheid laten liggen om een deel van de doelgroep te bereiken;
- bijvoorbeeld bij de huisarts folders staan in verschillende talen zodat iedereen op de hoogte wordt gesteld over zorg;

Van mening dat:

- door de informatie alleen in het Nederlands te geven veel Rotterdammers niet bereikt kunnen worden terwijl zij de regelingen heel hard nodig hebben;
- een link naar Google Translate niet voldoende is om Rotterdamse ouders die het Nederlands niet goed beheersen te

voorzien van informatie over de armoederegelingen;

Verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om informatie over de Rotterdamse armoederegelingen in meerdere talen aan te bieden aan ouders die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

Motie 8. Zet social media in om actiever informatie te verspreiden over de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 27: het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede';

Constaterende dat:

- iedereen die de Kinderombudsman sprak vindt dat gemeenten nog actiever informatie over de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede kunnen verspreiden;
- professionals aangeven dat folders en brieven slecht gelezen worden en wijzen op het belang van social media;
- ook kinderen en ouders sociale media en YouTube als dé manier noemen om informatie over de regelingen te verspreiden;

Van mening dat:

- ouders en kinderen actiever via social media beter geïnformeerd kunnen worden over de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede;

Verzoekt het college:

- gemeentelijke social mediakanalen zoals YouTube en Instagram in te zetten om middels filmpjes kinderen en ouders beter te informeren over de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank, voorzitter, ik houd het heel kort. Kijk, de kern van dit verhaal is: zet ouders en kinderen centraal. En zoals we met zijn allen vaak plegen te zeggen: die beroemde menselijke maat. Want regelingen zijn veel te veel ingericht vanuit het perspectief van de gemeente in plaats van de gebruiker. En daarom wil ik de twee moties die mijnheer Vonk al aankondigde van de ChristenUnie-SGP, waar wij graag op meegetekend hebben er uitlichten, die wij die van harte ondersteunen: 'De kinderen en jongeren doen mee'-motie en de 'Regio tegen kinderarmoede'. Daar laat ik het bij voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer.

Mijnheer Büyükçifci heeft de volgende moties ingediend.

Motie 9. Verrijk de armoede-informatie

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021; Constaterende dat:

- Rotterdam relatief veel armoede kent. Opgroeien in armoede heeft enorme invloed op het leven van het kind;
- de Kinderombudsman heeft vastgesteld dat kinderen en ouders vaak niet bekend zijn met gemeentelijke armoederegelingen door taalbarrières;
- hierdoor is relevante informatie in de praktijk niet toegankelijk voor iedere Rotterdammer;
- de Kinderombudsman een sterke aanbeveling heeft gemaakt om informatie in andere talen beschikbaar te stellen;

Verzoekt het college:

- zich in te spannen om informatie toegankelijk te maken voor eenieder.

Daarbij vertalingen van de relevante

gemeentelijke regelingen binnen jeugdhulp en schuldhulp beschikbaar te stellen. Hierbij kijkend naar de talen die het meest gesproken worden binnen de doelgroepen; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Büyükçifci

Motie 10. Kleedgeld voor onze Rotterdammertjes

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021; Constaterende dat:

- Rotterdam relatief veel armoede kent; Opgroeien in armoede heeft enorme invloed op het leven van het kind;
- kinderen om kleding vragen. Uit het onderzoek van de Kinderombudsman is gebleken dat kinderen zelf aangeven kleding het meest nodig te hebben;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken of het mogelijk is om kinderen die in armoede leven (richtlijn bijstandsniveau) kleedgeld toe te kennen in de vorm van kledingbonnen;
- te onderzoeken of kledingwinkels in Rotterdam hier een bijdrage aan willen geven;
- de resultaten van dit onderzoek aan de raad voor te leggen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Büyükçifci

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Nog andere raadsleden? Eenmaal, andermaal? Dan gaan we naar wethouder Grauss. Ik hoor u niet wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ik zie hem wel hier heen en weer gaan.

De **VOORZITTER**. Ja, u moet uw microfoon volgens mij iets harder zetten op het scherm en anders beter in uw microfoon praten.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Hoort u mij nu goed, voorzitter?

De **VOORZITTER**. Dat is beter, ja.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Kijk, ik heb hem iets harder gezet. Dank. Dank voor alle aanwezigen, maar allereerst dank aan de jongeren en de kinderen en de Kinderombudsman mevrouw Goudsmit om dit onderzoek te organiseren. Voorzitter, ik hoor u er nog even door. Dat gaat nu goed?

De **VOORZITTER**. Ja, u kunt verder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Dank u. Dus dank vooral voor het rapport, een stevig rapport en dat heb ik van harte omarmd. We zetten stappen vooruit, maar we willen met elkaar nog veel meer stappen zetten. We hebben een buitengewoon goede discussie in de commissie gehad en ook indachtig uw drukke agenda zal ik mij beperken tot de moties en een enkele vraag die aan een motie te koppelen is.

Voorzitter, tien moties. De eerste motie van de Partij van de Arbeid, SP en GroenLinks over de onmisbare telefoon. Een aantal sprekers heeft het er al over gehad. Ik wil die namens het college omarmen, want we gaan graag in lijn met de aanbevelingen van de Ombudsman, de Kinderombudsman, kijken of en hoe we dit mogelijk kunnen maken. Dat hebben we natuurlijk ook al gezegd in de andere motie 'Participeren kun je leren'. Dit is echt een heel concreet instrument dat ook gewoon echt gekoppeld is aan het participeren, maar ook gewoon, ja overeind blijven in de klas. Dus voorzitter, de eerste kan ik omarmen.

De tweede van de ChristenUnie-SGP, PvdA, GroenLinks, Leefbaar Rotterdam, D66 en CDA over 'Kinderen en jongeren doen mee'. In het dictum staat: in beeld brengen welk kader er nu is voor jeugdparticipatie en hoe kinderen en jongeren worden betrokken bij de totstandkoming, uitvoering, evaluatie en bijstelling van beleid en hoe dat nu wordt toegepast. Een heel brede motie over

jeugd- en jongerenparticipatie. In de commissie heb ik al gezegd dat ik die vraag hoorde en dat ik daar alle begrip voor heb, maar ja, de eerlijkheid gebiedt te zeggen: dat domein ligt toch bij een andere wethouder, dus we hebben contact gehad met wethouder Vermeij en namens haar, maar ja ik spreek toch namens het college, kan ik zeggen dat we deze motie omarmen, met daarbij wel een nadere duiding. Ik moest de waarschuwing doorgeven dat het huidige budget voor Jeugdparticipatie beperkt is. Wethouder Vermeij, het college, gaat voor u op papier zetten wat er op dit moment al gebeurt en daarover kan het gesprek met de commissie plaatsvinden. Dus motie 2: omarmen.

Motie 3: ChristenUnie-SGP, PvdA en het CDA. De titel is: 'Regio tegen kinderarmoede'. Er zit een aantal voorstellen in van u aan de gemeenteraad en een heel beperkt verzoek om bij positieve reacties van de regiogemeenten én voldoende animo we eventueel de host willen zijn van een dergelijke conferentie en de organisatie op ons willen nemen en daarbij ook de gemeenteraadsleden meenemen in het uitnodigingsbeleid. Voorzitter, ik wil dat graag toezeggen. Het bereiken van kinderen in armoede en het bestrijden van kinderarmoede is natuurlijk een belangrijk thema en daar kunnen we echt altijd van elkaar leren: de goede voorbeelden, maar soms ook wegen die we met elkaar ingaan, die misschien niet zo effectief zijn. Dus leren is buitengewoon belangrijk en wij zijn hier een groot voorstander van. En als de animo groot genoeg is, dan willen wij ook graag de host ervoor zijn. Voorzitter, motie 3 kan ik ook omarmen.

Motie 4 en 6, die neem ik allebei even in combinatie. Motie 4 van de SP luidt: 'Ieder kind kansgelijk', motie 6 van DENK: 'Een armoedepreventie-medewerker aanstellen op de Rotterdamse scholen'. Ik ga deze moties ontraden met een toezegging, want ik ben het eigenlijk helemaal eens met zowel DENK als de SP, dat de school niet

alleen een vindplaats is, zoals mijnheer Van Zevenbergen dat zo mooi zei, maar ook een werkplaats. Wat u nog niet weet, is dat we al bezig zijn met een pilot voor de nieuwe aanpak. Die pilot is in Oosterflank, dus ook in Prins Alexander doen we allerlei vernieuwende zaken. We hebben een armoedefunctionaris op twee scholen. Die willen we op twee scholen aanstellen en we zijn er al mee bezig, maar ik kan me goed voorstellen dat u daar niet van op de hoogte bent. Dus daar wil ik informatie over geven. Dat is de toezegging. En natuurlijk doen we meer, hebben we Schoolmaatschappelijk Werk, wethouder Bokhove, even uit mijn hoofd, stopt daar 6,1 miljoen jaarlijks in. We hebben ook het Jeugdeducatiefonds verdubbeld. Dus al die manieren hebben extra inzet en we kijken ook naar wat het meest effectief is en dat rapporteren we. Maar vooral die pilot in Oosterflank, dat is eigenlijk wat u wilt en aan het eind van het jaar ga ik u daar meer informatie over geven. Dus met die toelichting vind ik deze moties daarmee overbodig en ja, moet ik ze helaas ontraden. Maar materieel, u proeft dat mijn hart op dezelfde wijze hard klopt.

Voorzitter, dan heb ik twee moties: de motie 7 van DENK met de titel: 'De taal van armoede is voor alle kinderen hetzelfde', en de motie 9 van NIDA: 'Verrijk de armoede-informatie'. Het zijn eigenlijk twee moties. Voorzitter, misschien krijg ik nu een interruptie.

De **VOORZITTER**. Gaat u maar eerst even door, maak dit maar even af.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja. Oké. Motie 7 en 9 gaan beide over de taal, het verzoek of we de informatie in meerdere talen kunnen aanbieden, omdat ouders niet altijd de taal beheersen. Voorzitter, deze moties ga ik ook ontraden. Natuurlijk willen we informatie zo toegankelijk mogelijk maken, dat doen we. Op allerlei manieren. We laten ervaringsdeskundigen meekijken, we kijken of we met beeldbrieven kunnen werken, het simpel maken. We gaan niet in andere

talen communiceren, wel is er bijvoorbeeld de website-vertaalknop en werken we heel nauw samen met allerlei verschillende intermediairs, die ook weer in andere talen kunnen communiceren met de eigen doelgroep. Dus dat gezegd hebbende, moet ik deze twee moties ontraden.

Voorzitter, dan heb ik motie 5 van DENK: 'Zakgeld tijdens schoolreisje'. Het dictum luidt: de mogelijkheden te onderzoeken om bij de vergoeding van het schoolreisje, een deel van die vergoeding beschikbaar te stellen als zakgeld tijdens dat schoolreisje en hierover te rapporteren aan de raad. Voorzitter, ik vond deze buitengewoon lastig, want ik kan het me zo goed voorstellen en ik ken ook die geluiden vanuit de praktijk, dat sommige kinderen lastig meegaan met schoolreisjes omdat het geld er niet voor is. En als dat er dan wel is, of het geregeld is, ja dan rent iedereen bij zo'n mooie attractie en die kopen dan wat en een aantal kinderen kan dat niet. Ik begrijp de problematiek. Tegelijkertijd heb ik er altijd moeite mee om dingen in geld te regelen, want dat geld komt niet altijd terecht bij waar je dat wilt doen. Dus als je voorstelt om zakgeld te geven tijdens het schoolreisje, ik kan me ook voorstellen dat als er andere problemen zijn in het gezin dat kinderen dat geld nou juist daar niet uitgeven, maar mee naar huis nemen of iets anders doen. Maar DENK heeft het zo mooi omschreven, dat ik er niet omheen kan. Ik ga hem omarmen. Want die problematiek herkennen we en u geeft de ruimte om te onderzoeken of dat op een bepaalde manier mogelijk is. Dus ik weet nog niet of het mogelijk is en op welke manier en ik wil er graag het gesprek ook met het onderwijs over aangaan: zien jullie dit ook, onderwijzers, begeleiders et cetera? Dus ik geef geen enkele garantie dat dit het precies gaat worden, maar ik ga wel mijn stinkende best doen om met een goed antwoord te komen. Voorzitter, dus motie 5 omarmen we.

Motie 8, wederom van de vrienden van DENK met de titel: 'Zet social media in om

actiever informatie te verspreiden over de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede', YouTube, Instagram et cetera. Nou, deze is overbodig en ik heb daar drie lijnen van argumenten voor. De eerste is: we doen al een aantal dingen, de uitbreiding van de jeugdgroep hebben we bijvoorbeeld ook heel vaak op social media gezet, een actieve campagne met filmpjes. Twee: ja we zijn bezig onze regelingen en we hebben erover gecommuniceerd breder op te pakken en om daar ook campagnes bij te doen. Dat doen we al en daar gaan we mee verder. En ten derde is er natuurlijk het programma 'Toegankelijk toekennen', daar zijn we mee bezig. Het doel daarvan is het bereik vergroten, maar ik ben er altijd wel heel scherp op om effectief, dus het gaat nooit om het instrument, het filmpje of wat dan ook, het gaat erom dat we jongeren bereiken en dat ze stappen zetten, dus dat de cijfers beter worden. En we moeten altijd dingen doen op een manier die klopt, die zorgvuldig is, die passend is, die privacy-proof is. En of het dan de stadskrant, social media of een intermediair is, of wat dan ook, als we mensen maar bereiken op een goede manier. Dus vanwege deze redenen zijn we er al mee bezig en is deze motie mijns inziens overbodig.

En dan eindig ik met motie 10 van NIDA: 'Kleedgeld voor onze Rotterdammertjes', met als dictum, voorzitter: te onderzoeken of het mogelijk is om kinderen die in armoede leven kleedgeld toe te kennen in de vorm van kledingbonnen, te onderzoeken of kledingwinkels in Rotterdam hier een bijdrage aan willen geven en de resultaten voor te leggen aan de raad. Voorzitter, soms doen we het al. Het aanschaffen van kleding is al mogelijk via het AOW- en Jeugdtegoed. Welke? Nou, Actiesport, de Bristol en Blue Boom. Nou ken ik persoonlijk Blue Boom niet, maar misschien verschillende luisteraars wel. Dus ook in deze tijd, via Klick&Collect is dat mogelijk.

Ik ben deze week, volgens mij was het gisteren of eergisteren, nog even langs

geweest bij de Voedselbank en die hebben nu ook een samenwerking met Dress for Success. Ik weet nog niet of ze dit al gecommuniceerd hebben, maar ze hebben kledingbonnen van Dress for Success gegeven aan de Voedselbank om ook dat mogelijk te maken. En natuurlijk, we hebben ook de Kledingbank. En onze voorzitter zelf en een heleboel anderen hebben ervoor geknokt dat, toen niks open kon, de Kledingbank nu ook op dezelfde wijze wordt ingezet als de Voedselbank. Mevrouw Olman heb ik ook persoonlijk nog even gesproken deze maand. Mooi en goed werk doen ze in de stad en daar is het ook voor volwassenen en kinderen mogelijk. Dus we doen een aantal dingen al en daarom zal ik deze motie moeten ontraden.

De **VOORZITTER**. Ik ga eerst even naar mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. Ik wil nog even een heel stuk terugspoelen in de beantwoording van de wethouder, namelijk naar het punt over de moties over armoedepreventie op scholen. Volgens mij zijn dat motie 4 en motie 6, uit mijn hoofd. Zoals mijnheer Van Zevenbergen zei: er zijn scholen in Delfshaven, die hebben een expliciet beroep op ons gedaan, op ons allemaal, op de raad en het college: wij willen daar een rol in spelen. En u zegt: nou, we hebben een pilot nu lopen in Oosterflank. Hartstikke mooi, fijn dat u ons daarover gaat informeren. Maar welke stappen gaat u nemen om dat gesprek met die scholen in Delfshaven verder te brengen? Want ik heb begrepen dat u, met een delegatie vanuit het college, met hun hebt gesproken, maar ik heb ook begrepen dat daar vervolgens nog geen vervolg aan is gegeven. En ik hecht er wel aan dat we ook met die scholen in gesprek blijven. Die steken hun hand op: wij willen hier iets aan doen. Dan moeten wij die hand ook aanpakken.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja, helemaal mee eens. Delfshaven is natuurlijk echt een mooi gebied, waar aan

de ene kant de armoede heel hoog is, maar waar wel gewoon een stevig netwerk is dat agendeert. Nou, en die 21 basisscholen samen met allerlei andere mensen, Ineke Palm van de gebiedscommissie, Nico van Splunter et cetera, zeiden: we willen geen extra geld, dat zeiden de scholen, maar wij zijn de vindplaats, zoals mijnheer Van Zevenbergen zojuist al zei. Wij zijn de werkplaats, dus zou je die dingen niet beter kunnen organiseren? En ze hadden dat geagendeerd bij wethouder Kasmi, wethouder Bokhove en ondergetekende. We zijn samen in de digitale afspraak geweest. We hebben daar echt een uur met elkaar goed gesproken. Ja en het verslag daarover, u weet dat zijn altijd ingewikkelde dingen, zo'n verslag is naar buiten gegaan. Maar ja, natuurlijk gaan we het gesprek aan. Hoe zouden we dat dan kunnen doen, maar dat is eigenlijk wel één of twee stappen eerder dan waar we nu mee bezig zijn met Oosterflank. Dus vandaar dat ik nog even niks zei over Delfshaven, want hoe we dat precies gaan doen en wat dan, ja dat moet ik ook met wethouder Kasmi en wethouder Bokhove goed bespreken. Maar het was weer een mooi gesprek en ja, er moeten gewoon dingen gebeuren. Maar ik ga hierover nu geen toezeggingen doen over hoe precies en wat. Dat vind ik niet netjes. En er is een bericht naar de mensen: ja natuurlijk, we pakken de handschoenen, we pakken de hand aan, natuurlijk.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar mijnheer Yigit.

Mevrouw **ROEST** (gl). Mag ik hierop reageren, voorzitter? Ja, de wethouder zegt: ik doe geen toezeggingen over de invulling en het hoe en hoe we dat precies gaan doen, maar wel over dat u met hen in gesprek gaat en niet alleen in gesprek gaat, maar dat u ook met hen stappen gaat zetten om te komen tot die brede coalitie die zij voorstellen.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja, kijk voorzitter, we hebben met die

scholen en met de mensen daar echt een goed gesprek over gehad. En ja, daar gaan we mee aan de slag. Maar vraagt u mij even nog niet hoe precies, want dat zeiden ze ook: mogen de scholen met jullie echt in gesprek gaan. En zij hebben ook niet precies de kant-en-klare oplossing. Dus, is er een hand uitgestoken? Ja. Gaan er dingen mee gebeuren? Ja. Is het te traag? Nou, soms heb ik ook wel eens het gevoel dat wij met zijn allen sneller kunnen bewegen. Maar op de vraag: is er dus die uitgestoken hand en gaan we dingen doen, is het antwoord: ja. Maar hoe precies, dat is nog niet kant-en-klaar. En ik wil ook gewoon met de wethouders van Jeugd en van Onderwijs en van Armoede, hier samen en slim optrekken en vol gas.

De **VOORZITTER**. Oké. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Wat ik eigenlijk belangrijk vind is, zoals ik ook in mijn betoog net aangaf, dat we lezen in het rapport van de Kinderombudsman dat eten en kleding het allerbelangrijkste is. Echter zien we niet echt cijfers. Hoeveel kinderen hebben te maken met een tekort aan eten of kleding? We hebben wel wat algemene cijfers. Eén op de vijf kinderen leeft in armoede, maar de definitie van armoede is heel erg breed. En kijk, wat ik in ieder geval met de motie over social media ook wel wil bereiken is, in ieder geval, dat wij zeggen: nu, wij kunnen door bepaalde obstakels niet in eten en drinken, kleding voorzien door middel van gemeentelijke regelingen, dat wij aangeven dat wij een Kledingbank hebben in Rotterdam, dat wij Voedselbanken hebben in Rotterdam. Dat zijn ook belangrijke plekken waar je terecht kan, want we weten wel dat er rijen waren ook in de winter en dat mensen er goed gebruik van maken, maar helaas merk ik zelf nog steeds dat, als je zegt: de Kledingbank is er, sommige mensen in bepaalde wijken in Rotterdam zeggen: wat, waar, hoe? Dus in dat opzicht zou ik er ook wel voor pleiten dat die Kledingbanken en ook de Voedselbanken meer aandacht krijgen en meer bekendheid gaan krijgen.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank, voorzitter. Even over het vorige punt, want ik kan me herinneren dat Delfshaven anderhalf jaar geleden, of een jaar geleden of misschien wel twee jaar geleden een brandbrief heeft geschreven. Ik heb dat toen geprobeerd te agenderen, het kwam niet door de griffie, want het was niet actuawaardig. En nu krijg ik weer een berichtje vanuit Delfshaven van: joh, hoe zit het nou? En ik zie de wethouder best wel worstelen met zijn antwoord op de vraag van mijn collega van GroenLinks, dus ik begrijp eigenlijk niet waarom we zoveel signalen krijgen vanuit Delfshaven van: joh, wij willen actief die transformatie ondergaan, wat was het dat de collega zei? Van vindplaats naar werkplaats? En dat we dan nu een pilot hebben in Oosterflank. Het gaat mij niet om de gebieden, maar ik zie daar actieve bewoners van Delfshaven, die met schoolbesturen tot een akkoord komen, ze trekken aan de bel bij meerdere raadsleden en dan hebben we het nu eigenlijk over een pilot in Oosterflank. Hoe komt het dat die pilot daar niet is gestart?

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja, volgens mij moet ik iets zeggen over eten en kleding, en over de samenwerking in Delfshaven. Om met dat laatste te beginnen, want mevrouw Yildirim ging daar ook over. Kijk, er gebeurt heel veel in Delfshaven. Daar hebben we goed contact over, daar zijn we zij aan zij aan het knokken en er worden echt stappen vooruitgezet. Maar Delfshaven is een ontzettend mooi, strak georganiseerd gebied, dat de lat heel er hoog legt, en terecht. En zegt: we willen stappen vooruitzetten. Er zijn dingen in gang gezet en ze willen nog stappen vooruitzetten. Nou, u hoort van mij dat ik zeg: daar ben ik graag toe bereid, maar ik wil dat wel goed doen, samen met de wethouders van Jeugd en Onderwijs. Dus er is voortgang geweest, er zijn stappen gezet en als u daar behoefte aan hebt, kan ik, er is nu een hele grote voortgangsbrief in de maak, wat ook elk jaar in april uitgebreid overzicht geeft van alle cijfers naast het verhaal achter de cijfers, dan zou ik in die brief nog

eventueel wat over Delfshaven kunnen schrijven, wat er in die tijd is gebeurd. Maar er zijn echt stappen gezet en stappen vooruit en terecht zeggen ze daar: ja, laten we nog verdere stappen zetten. En het mooie is, voorzitter, als ik niet oppas wordt het weer een verkapte commissievergadering en dan moet u mij maar even op de delete-knop zetten, maar het mooie is dat het onderwijs zegt: ja, we hebben het druk. Maar wij zien dat de kinderen echt in de knel zitten, dat die ouders in de knel zitten. Dus wij doen niet de deur dicht, nee, we zeggen: kom gemeente, kom CJG, kom wijkteam, kom gezinsaanpak, blijf doorgaan. Knok samen met ons en dus echt de deuren openzetten, want hier voelen de ouders vertrouwen en voorzitter, u weet, ik zoek elke keer de verbinding met punten van vertrouwen, voor zoveel mensen die bekneld zijn geraakt door de overheid, in brede zin, landelijk, plaatselijk, wat dan ook en we moeten dat vertrouwen langzamerhand terugwinnen om effectief te zijn.

De **VOORZITTER**. Afronden, wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja, dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik moet u helpen, want u moet weg.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Over een halfuur pas. Iets met een diploma-uitreiking van mijn vrouw, dus als ik dat bij kan wonen digitaal, dan zou dat mooi zijn.

Voorzitter, eten en kleding. Ja sommige dingen mag de overheid, de gemeente en sommige dingen mogen we niet. Daar hebben we ook in de commissie over gesproken en het Rijk heeft allerlei regelingen mogelijk gemaakt. De Voedselbank is één grote Voedselbank van Nederland met een Voedselbank in Rotterdam die dit voor zesduizend gezinnen in de hele regio doet. Naast die Voedselbank zijn er nog heel veel kleine, lokale initiatieven. Maar dé Voedselbank in

Rotterdam, met Rob Boswinkel aan het stuur, dat is echt wel een begrip. Die Kledingbank, we hebben een Kledingbank aan de Oostkousdijk, we hebben een Kinderkledingbank aan de Noordsingel. Zo zijn er nog op veel verschillende plekken zaken. Dat is niet één begrip en één iets en ik begrijp heel goed dat mijnheer Yigit zegt: niet iedereen weet overal wat er plaatsvindt. Zorg nou dat het veel beter bekend is. En van sommige dingen wil je best wel wat afstand nemen om er te komen, maar soms moet je ook gewoon onderling communiceren. Ik probeer heel veel op pad te zijn, óf digitaal óf fysiek om te zien wat er speelt, pasgeleden in het Oude Noorden, met allerlei zaken. Die zeiden ook, de wijkraad daar: zou het niet goed zijn om hier ook een Kledingbank te hebben? Toen zei ik: nou zoek even uit wat er allemaal al is. Want soms is er best wel veel, maar weten we dat niet van elkaar. Dus ik ben het helemaal met mijnheer Yigit eens dat we dat beter inzichtelijk moeten hebben, goed communiceren ook via Facebook, Instagram et cetera. En ik vind dat we ook jaarlijks, als het kan, de partners aan elkaar moeten koppelen in zo'n gebied en hen erover laten praten: wat speelt er? En als er een goed functionerend armoedeplatform is, dan is dat zo'n toegevoegde waarde. Delfshaven heeft zo'n goed armoedeplatform en dat leidt dan ook tot een terechte stap: en we willen dan nog wel drie stappen verder. Geweldig.

Over eten en drinken. Sommige dingen mogen we wel, sommige dingen mogen we niet, maar we zoeken de grenzen ervan op, de oude motie van mevrouw Arsieni over participatie, wat valt er allemaal onder? Maar armoede is niet van deze wethouder, armoede is van de hele stad. Armoedebestrijding doet elk collegelid. Wethouder De Langen is bijvoorbeeld met 'Lekker Fit' bezig en daar zit de interventie ook over met jongeren, over wat zijn nou gezonde keuzes van eten en van bewegen? Dus we willen echt effectief zijn, we zullen alle onderwerpen meenemen en het onderwijs, wethouder Kasmi, één deur

verder, is daar heel actief mee, heb je daarbij nodig: de integrale aanpak. En wat we niet mogen van het Rijk, dat is om ze geld te geven op terreinen als eten en drinken, maar wij laten niemand in de kou staan.

De **VOORZITTER**. Wethouder, wilt u tot een afronding komen graag?

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja voorzitter, dat is goed. Maar dan ga ik u aanhalen, dus geen lege magen hier, er zijn allerlei noodvoorzieningen mogelijk om te zorgen dat mensen kunnen eten en dat ze goed gekleed zijn. Maar structureel voor bepaalde groepen bepaalde dingen regelen, soms mag dat, soms mag dat niet en ik begrijp dat ook de Kinderombudsman namens de kinderen zegt: ja, dat snappen we niet altijd. Nou, er zijn net verkiezingen geweest en ik hoop dat er een heel mooi kabinet komt, dat een aantal dingen voor het armoedebeleid aanpast. Voorzitter, daar zet ik een punt achter.

De **VOORZITTER**. Ja, hartelijk dank. Volgens mij is dit voldoende toelichting op de gestelde vragen. Hartelijk dank. Als er verder geen vragen zijn, stel ik voor nu kort te gaan pauzeren, namelijk een kleine vijftien minuten tot 15.45 uur. Ik schors graag kort tot 15.45 uur.

Heropening

28. Inlichtingenbureaus are watching you

De **VOORZITTER**. Goedemiddag nog een keer. We zijn aangekomen bij agendapunt 28. Ik heropen de vergadering. 'Inlichtingenbureaus are watching you'. Mijnheer Jami. Ik ga ervan uit dat wethouder Moti meeluistert.

De heer **JAMI** (lr). Dank, voorzitter. In Nederland krijgen mensen alleen een bijstandsuitkering als zij zelf niet over voldoende middelen beschikken om te kunnen voorzien in hun bestaan. Daarbij wordt gekeken naar inkomsten en vermogen. Vermogen kan bestaan uit geld,

maar bijvoorbeeld ook uit een waardevolle postzegelverzameling, een huis in het buitenland. Als mensen betraapt worden op fraude, voorzitter, zoals het verzwijgen van vermogen, krijgen ze een boete. Dan moeten ze de te veel ontvangen uitkering terugbetalen. Soms bestaat de zogenaamde fraudeverordening uit een schuld aan de overheid. Tot nu toe mag die van het vermogen worden afgetrokken, waardoor mensen soms hun recht behouden op een bijstandsuitkering. Voorzitter, mensen die informatie achterhouden brengen de solidariteit van ons sociale stelsel aan het wankelen. Het valt niet uit te leggen dat iemand die vermogen heeft, of heeft verzwegen, toch hulp krijgt. Maar voorzitter, ik heb het hier niet op een paar tientjes, ik heb het hier over honderden of zelfs duizenden euro's verzwegen vermogen. Ik heb het over een huis in het buitenland, ik heb het over in een dikke bolide rijden, terwijl je een uitkering hebt. Volstrekt onacceptabel. Mijn fractie roept de wethouder op om geen zwabberbeleid te voeren, maar consistent en slagvaardig de zesduizend heronderzoeken, die het vorige college had geïmplementeerd, te blijven uitvoeren. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Arsieni. Mevrouw Arsieni? Dan gaan wij in de tussentijd naar mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, hoort u mij?

De **VOORZITTER**. Zeker. U kunt beginnen.

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Wij hebben het vandaag dus over inlichtingenbureaus en wat daar belangrijk bij is, is dat wij ook transparant omgaan met informatie. Natuurlijk moeten wij fraude aanpakken, maar het moet ook niet een heksenjacht worden. En, voorzitter, als je wordt doorgelicht is het ook je recht om te weten met wie je gegevens worden gedeeld, en waar ze worden gedeeld. En wij vinden dat de Rotterdammers

geïnformeerd moeten worden over met welke instanties hun gevoelige informatie soms wel wordt gedeeld. En daarom heb ik daar een motie voor ingediend, voorzitter.

Een ander punt dat ik ook nog wil aankaarten is dat wij ten strengste tegen financiële targets zijn bij onderzoek naar fraude, want we hebben ook in het rapport 'Ongekend onrecht' kunnen zien, dat ging over de toeslagenaffaire, dat er organisaties zijn, bureaus, die nog steeds werken met financiële targets om fraude aan te pakken en we hebben ook gezien dat dat tot schrikbarende situaties heeft geleid. En, voorzitter, wij pleiten er dan ook voor om op geen enkele wijze te sturen naar financiële targets bij het uitvoeren van heronderzoeken om ook een schandaal als de toeslagenaffaire te voorkomen in Rotterdam. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Yigit heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Meer transparantie voor meer vertrouwen in het inlichtingenbureau

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 28:

Inlichtingenbureaus are watching you;
Constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam gebruikmaakt van het inlichtingenbureau;
 - het inlichtingenbureau gegevens bij onder meer UWV (Polisadministratie), RDW, SVB, DUO en deels de Belastingdienst (o.a. rekeningen die op naam van de burger zijn geregistreerd) met gemeenten deelt middels datatransport;
 - het inlichtingenbureau ook gegevens over uitkeringsgerechtigden in Rotterdam verstrekt op verzoek van de gemeente;
 - Concern Auditing aanbevolen heeft om de transparantie en communicatie richting de Rotterdammers over het gebruik en de werking van het risico-inschattingsmodel te verbeteren;
- Van mening dat:
- Rotterdammers geen idee hebben over welke gegevens van hen met wie en waar

worden gedeeld en hoe ze die kunnen opvragen;

- transparantie van cruciaal belang is voor het vertrouwen van de Rotterdammers in de gemeente;

- er op een zo helder mogelijke manier gecommuniceerd moet worden naar de Rotterdammers toe over welke gegevens over hen worden gedeeld met andere instanties;

Verzoekt het college:

- Rotterdammers te informeren over op welke manier persoonlijke gegevens van hen gedeeld worden met andere overheidsinstanties en op welke manieren zij deze gegevens kunnen opvragen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

Motie 5. Geen financiële prikkels bij rechtmatigheidsonderzoeken naar de uitkeringen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 28:

Inlichtingenbureaus are watching you;
Constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam gebruikmaakt van het inlichtingenbureau;
- het inlichtingenbureau gegevens bij onder meer UWV (Polisadministratie), RDW, SVB, DUO en deels de Belastingdienst (o.a. rekeningen die op naam van de burger zijn geregistreerd) met gemeenten deelt middels datatransport;
- het inlichtingenbureau ook gegevens over uitkeringsgerechtigden in Rotterdam verstrekt op verzoek van de gemeente;
- werkzoekenden waar geen signalen of meldingen van fraude over binnenkomen uitgenodigd kunnen worden door de gemeente Rotterdam voor een onderzoek naar de rechtmatigheid van de uitkering;
- 7500 heronderzoeken per jaar (2021 en 2022) door de gemeente Rotterdam zullen plaatsvinden om de rechtmatigheid van de uitkeringen te toetsen;

- uit het rapport 'Ongekend onrecht' blijkt dat bij fraudebestrijding geen financiële targets moeten worden gehanteerd;

- getuigen van de toeslagenaffaire aangeven dat er geen institutioneel belang mag zijn bij fraudebestrijding;

Van mening dat:

- fraude keihard aangepakt moet worden, maar dit niet ten koste mag gaan van het vertrouwen van welwillende eerlijke Rotterdammers;

- bij een onderzoek naar de rechtmatigheid van de uitkering geen financiële targets gehanteerd moeten worden zodat er geen sprake zal zijn van institutioneel belang van de gemeente;

- de situaties en toestanden rondom de toeslagenaffaire in Rotterdam voorkomen moeten worden;

Verzoekt het college:

- op geen enkele wijze te sturen op financiële targets bij het uitvoeren van de heronderzoeken om de rechtmatigheid van de uitkeringen van Rotterdammers te toetsen;

- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Dan check ik nog even of mevrouw Arsieni er is. Nee? Dan mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Kan ik beginnen? Oké, dank u wel voorzitter. In tegenstelling tot wat mijnheer Jami zei, hebben wij erg veel moeite met inlichtingenbureaus, dat hebben we al eerder gezegd. Wij hebben er moeite mee, dat onze burgers al bij voorbaat verdacht zijn, dat zie je vaak gebeuren bij inlichtingenbureaus. Het is wat betreft de SP een duidelijk duistere overheidspraktijk. En als je jezelf de vraag stelt in wiens voordeel dat inlichtingenbureau er is en waarom ze opgericht zijn, dan, helaas, is dat vaak in het voordeel van de overheid. Maar ik wil

het nu even hebben over de inlichtingenplicht. In onze ogen is die vaak zo onduidelijk dat mensen het eigenlijk nooit goed doen. We hebben daarover twee moties ingediend.

Eén, we willen de vrijstelling die nu 300 euro is bij de gemeente Rotterdam verhogen naar 1200, de landelijke trend. Dit is de vrijstelling die gegeven mag worden als er dus door middel van familieleden wat geld aan iemand gegeven wordt. Wij willen ook een generaal pardon bepleiten voor slachtoffers van de inlichtingenplicht. De inlichtingenplicht stelt erg onduidelijke eisen aan de burger, je kunt het haast niet goed doen, vandaar dat er zoveel slachtoffers zijn. We willen volledige compensatie voor allen die ten onrechte een boete en/of een terugvordering hebben gekregen. We willen ook een soort compensatieloket openen waar alle meldingen voor onterechte boetes en invorderingen gemeld kunnen worden. Ook boetes die gegeven zijn, zonder dat er sprake was van opzet of grove schuld moeten wat ons betreft gecompenseerd worden. En dat zou dan via een compensatiefonds gefinancierd kunnen worden. Voorlopig, voorzitter, is dit mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Vrijstelling van giften tot 1.200 euro per jaar voor bijstandsgerechtigden

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 28
‘Inlichtingenbureaus are watching you’;
Constaterende dat:
- de Tweede Kamer de motie-Van Dijk c.s. heeft aangenomen die de regering verzoekt voor mensen in de bijstand een landelijke vrijstelling van giften te realiseren van 1.200 euro per jaar;
- de gemeente Rotterdam momenteel een vrijstelling van giften beschikbaar stelt tot het bedrag van 300 euro per jaar;

- de gemeenten Amsterdam en Nijmegen nu al een vrijstelling van 1.200 euro per jaar geven;

Verzoekt het college:

- om bijstandsgerechtigden zo spoedig mogelijk een vrijstelling van giften tot 1.200 euro per jaar te geven;
 - bijstandsgerechtigden hierover via meerdere wegen op de hoogte te stellen;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van dag.’

w.g. A. van Zevenbergen

Motie 3. Onbedoeld de inlichtingenplicht overschreden? Een generaal pardon

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 28

‘Inlichtingenbureaus are watching you’;
Constaterende dat:

- in deze politieke termijn volgens de beantwoording van de schriftelijke vragen (21bb1761) 19.323 bijstandsgerechtigden de inlichtingenplicht (art. 58 lid 1) hebben overschreden;
 - uit het SP-meldpunt Bijstand valt op te maken dat talloze bijstandsgerechtigden niet te verwijten valt dat zij met opzet of door grove schuld de inlichtingenplicht hebben overschreden gezien de onduidelijke communicatie omtrent de inlichtingenplicht;
 - het college inziet dat de informatieverstrekking met betrekking tot de inlichtingenplicht beter kan doordat zij contact heeft met het Advokatencollectief Rotterdam om te bezien hoe de informatievoorziening omtrent de inlichtingenplicht beter kan (zie 21bb1761);
- Overwegende dat:
- bijstandsgerechtigden bij de oplegging van een terugvordering in de schulden zijn geraakt door de gemeente en daarbij ook zijn uitgesloten van een schuldregeling;
 - deze gedupeerden het verdienen om met een schone lei te beginnen zonder schuldenlast;
- Verzoekt het college:
- bijstandsgerechtigden die sinds de invoering van de Participatiewet ten

onrechte een terugvordering of boete hebben gekregen volledig te compenseren;
- hierbij een 'compensatieloket' te openen waar alle meldingen van onterechte terugvorderingen en boetes worden onderzocht;
- iedereen die een boete heeft gekregen voor schending van de inlichtingenplicht zonder dat er sprake was van opzet of grove schuld, te compenseren door middel van een 'compensatiefonds';
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw Arsieni is weer helemaal 'running' in het systeem. Mag ik u het woord geven?

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Voorzitter, we hebben over dit agendapunt een lange bespreking in de commissie gehad. En dat is logisch, want het is best een heel complex verhaal hoe dat zit met het opsporen van bijstandsfraude. Naar aanleiding van signalen die bij de gemeente binnenkomen en hoe de fraude daarna wordt onderzocht, en hoe de inlichtingenplicht precies werkt en er ook maatwerk bestaat bij het terugvorderingenbeleid. We gaan daaraan nog een hele technische sessie wijden sowieso, dus het is vast niet voor het laatst dat dit punt op de agenda staat. Maar D66 wil toch vast in ieder geval één punt maken. Een bijstandsgerechtigde wordt extreem gecontroleerd als je dat vergelijkt met een controle op bijvoorbeeld belastingontwijking. En eigenlijk hebben we een systeem dat gebaseerd is op wantrouwen en waarbij de burger zijn onschuld moet bewijzen in plaats van andersom. En dat is de tijdsgeest geweest van de afgelopen tien jaar, een overheid die zijn eigen burgers niet vertrouwt en uitgaat van het slechte in de mens. En in een web van rigide regels is de menselijke maat zoekgeraakt. Als er een fout wordt gemaakt dan wordt dat al heel snel

bestempeld als fraude. En dat was eigenlijk ook het grote probleem van de toeslagenaffaire, daar was weinig ruimte voor dat maatwerk. En dat is de vraag waar ik mee worstel en waar ik eigenlijk bijna tot op het moment van deze bespreking mee geworsteld heb: hoeveel ruimte is er nou daadwerkelijk binnen de Participatiewet om maatwerk toe te passen. Daar is best wel veel verwarring over. Ook de manier waarop gemeenten omgaan met dat kader dat de Participatiewet biedt. En wat D66 betreft is het echt goed om mensen die willens en wetens frauderen aan te pakken, maar wij vinden wel dat die discussie over pietluttige bedragen moet stoppen. Mensen die door een simpele vergissing in de problemen worden gebracht, daar moeten we echt van af. En de gemeente haalt elk jaar een flink bedrag aan terugvorderingen binnen, maar die zijn vaak niet terecht. Mede omdat de gemeente bijvoorbeeld het volledige bedrag terugvordert, waar je eigenlijk niet het volledige bedrag had moeten terugvorderen volgens de rechter. Dus wij willen ook een soberder beleid rond die terugvorderingen. Nou ja, dat alles betekent natuurlijk het terugbrengen van de menselijke maat en stoppen met de overdaad aan controle.

Nou, landelijk wordt natuurlijk het een en ander in gang gezet ondertussen en daar wordt door een groot aantal partijen in samen opgetrokken en dan zullen we na deze verkiezingen zien hoe daarmee verder wordt omgegaan. Maar vooruitlopend daarop dienen we alvast een motie in met CDA, PvdA, GroenLinks en de ChristenUnie-SGP om klaar te staan voor deze aanpassingen en nu zo veel mogelijk in te zetten op dat maatwerk. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. De menselijke maat terug(vorderen)

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter

bespreking van agendapunt 28,
Inlichtingenbureaus are watching you;
Constaterende dat:

- de Participatiewet onder andere gaat over het terugvorderen van bijstandsuitkeringen door gemeenten;

- het volledige ontvangen bedrag moet worden teruggevorderd als de uitkering achteraf onterecht blijkt;

Overwegende dat:

- niet alle onterechte uitkeringen berusten op fraude: veel onterecht uitgekeerde uitkeringen zijn het gevolg van onschuldige vergissingen of fouten;

- personen die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering in grote problemen kunnen komen door een vergissing of fout;

- maatwerk kan zorgen voor eerlijkere en rechtvaardigere besluiten op het terugvorderen van uitkeringen en daarmee de 'menselijke maat' beter kan worden gegarandeerd;

- op dit moment de mogelijkheid tot maatwerk onvoldoende invulling kan krijgen;

- er landelijk een initiatiefwet is ingediend door CU, D66, CDA, GL, SP en PvdA genaamd 'wijziging Participatiewet in verband met het vergroten van de beslissingsruimte van gemeenten bij het terugvorderen van bijstand' die het mogelijk maakt om maatwerk in de Participatiewet toe te passen;

- Rotterdam zich alvast kan voorbereiden op de veranderende situatie na het aannemen van deze initiatiefwet;

Verzoekt het college:

- klaar te staan om na aanpassing van de Participatiewet door de initiatiefwet 'wijziging Participatiewet in verband met het vergroten van de beslissingsruimte van gemeenten bij het terugvorderen van bijstand', zo snel mogelijk maatwerk toe te passen bij het terugvorderen van bijstandsuitkeringen door kaders en instructies hierop aan te passen;

- in de tussentijd alle mogelijke ruimte te benutten om maatwerk toe te passen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N. Arsieni, D. Yildirim, R.C.G. Segers-Hoogendoorn, T.J. Vonk, L.L.P.R. Roest

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voorzitter, heel kort gezien de tijd. Ik denk dat door vriend en vijand erkend wordt dat de Participatiewet niet werkt in de praktijk voor mensen. Dat is de essentie van het verhaal. De Participatiewet is failliet en een hartenkreet van heel veel gemeenten ook in het land, is: we kunnen hier weinig mee. Nu hebben we in Rotterdam natuurlijk wel, sinds het aantreden van dit college, een positief mensbeeld en gaan we uit van de mensen die graag willen en wordt er ook volop maatwerk toegepast. En wij tekenen deze motie ook mee, maar wel vanuit de gedachte dat het vooral ondersteuning is van de koers die is ingezet door deze wethouder. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere raadsleden? Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja, dank voorzitter. Ik houd het ook heel kort. Ik sluit me korthedshalve volledig aan bij de bijdrage en de vragen van mevrouw Arsieni. Ik zou er nog één ding aan willen toevoegen. In de commissie hebben we de discussie gehad over wat eigenlijk nou ruimhartiger is: een specifiek bedrag stellen of juist zeggen, zoals wij als gemeente Rotterdam grotendeels doen: het is maatwerk, zodat we in individuele gevallen kunnen afwegen wat passend is om af te wijken van een generieke maatregel. En op zich vind ik het heel mooi dat we maatwerk toepassen, maar het nadeel daarvan is dat het weinig inzichtelijk is voor Rotterdammers wat nou precies de regels zijn waar ze zich aan moeten houden. Met het gevaar dat Rotterdammers daarin zo terughoudend zijn als ze maar kunnen zijn, omdat ze bang zijn voor boetes en voor maatregelen. Dus ik zou de wethouder nog één keer willen oproepen om daar nog een keer op in te gaan in zijn beantwoording, op welke manier wij die Rotterdammers ook tegemoet kunnen komen om te zorgen dat

zij weten wat zij precies wel en niet mogen volgens de Participatiewet en de Rotterdamse regels die wij hier hanteren, dat zij ook daar die ruimte in kunnen vinden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen heeft een vraag aan u.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, een vraag aan mevrouw Roest. Ik ben het grotendeels met u eens hoor mevrouw Roest, maar laten we even helder zijn. Dat maatwerk is erg mooi, maar bent u het niet met me eens dat we, als we het over bedragen gaan hebben, dat ambtelijke willekeur om de hoek komt kijken en dat de burger erg afhankelijk is van de inschatting van die ambtenaar? Stel dat u een soort mijnheer Jami tegenover u krijgt, nou dan ben je altijd de Sjaak, om het maar even zo te zeggen. Dan is er niets waar je op terug kan vallen. Bent u dat met me eens?

Mevrouw **ROEST** (gl). Dat is inderdaad altijd het gevaar van maatwerk. Tegelijkertijd is het gevaar van een generiek bedrag stellen weer, dat die mensen die daar net weer boven komen, dat je die niet meer kunt helpen. Dus het gaat mij erom dat we daar een balans vinden tussen die twee en ik hoor ook graag de reflectie van de wethouder daarop nog een keer. En ook de reactie op de motie die u hebt ingediend.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen. Was u klaar, mijnheer Van Zevenbergen? Oké, dan gaan we naar de wethouder. Wethouder Moti.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben verstaanbaar, neem ik aan. Ik ga gelijk door naar de beantwoording van de vragen en een vijftal moties die zijn ingediend. Maar voor ik dat doe, even vooropstellen dat dit college natuurlijk 'Mensenwerk' niet voor niets als de titel heeft gekozen voor het beleidskader van Werk en Inkomen, dat we samen met uw raad hebben vastgesteld. De kenmerken van mensenwerk, een van

de belangrijkste pijlers in ons beleidskader 'Mensenwerk', is dat we juist maatwerk willen en een goede bejegening van de Rotterdammer en dat doen we op vele manieren, waarbij we niet naïef zijn en niet denken dat er helemaal geen fraude gepleegd wordt, maar we doen het wel op een menselijke manier, deze heronderzoeken. Mijnheer Jami hield een pleidooi om in ieder geval het aantal van de zesduizend heronderzoeken vrij te houden. Nou, ik kan mijnheer Jami zeggen: dit jaar en volgend jaar hebben we juist de aantallen iets opgehoogd naar 7.500, omdat we door corona vorig jaar een kleine achterstand hadden opgelopen. Dat hebben we gedaan naar aanleiding van een toezegging aan mijnheer Versnel van de VVD, dus die toezegging is ook afgedaan.

Dan ga ik naar mijnheer Yigit, die heeft twee moties. Eén gaat over transparantie van informatie met betrekking tot de heronderzoeken en het inlichtingenbureau. Ja voorzitter, toen ik deze motie las dacht ik: ja, mijnheer Yigit heeft gewoon goed geluisterd in de commissie. Dat is precies wat ik in de commissie heb verteld, wat het college al in gang heeft gezet. We hebben Concern Auditing zelf, zonder dat de raad of de commissie daarom vroeg, gevraagd om te kijken hoe de gemeente Rotterdam het doet als het gaat om onze fraudeaanpak. En dat heeft geleid tot een aantal aanbevelingen, die heb ik ook met uw commissie gedeeld en ik heb u er ook gelijk bij gezegd dat we die aanbevelingen gaan uitvoeren. Een van die aanbevelingen is: wat we doen is goed, maar het kan wel transparanter. Nou die aanbeveling, daarvan heb ik aangegeven, dat we die gaan uitvoeren en dat ik u daar na de zomer over informeer, over hoe die transparantie dan geboden gaat worden. Mijnheer Yigit heeft dit eigenlijk in een motie opgeschreven, maar dit is precies wat het college al in gang heeft gezet en deels heeft uitgevoerd, deels nog aan het uitvoeren is, zoals ik aan de commissie heb gerapporteerd. Dus deze motie is overbodig en daarom zou ik hem willen

ontraden, de motie 'Meer transparantie voor meer vertrouwen in het inlichtingenbureau'.

Dan de tweede motie van mijnheer Yigit. Dat gaat over financiële prikkels bij rechtmatigheidsonderzoeken. Ja, ik kan mijnheer Yigit geruststellen, er is geen enkele financiële target als het gaat om de heronderzoeken. Dus daar wordt niet op gestuurd. Dus deze motie is ook overbodig. Het is er niet en het is ook niet de bedoeling dat die er komt. Dus daar hebben we deze motie niet voor nodig.

Dan ga ik naar mijnheer Van Zevenbergen. Dank ook voor de bijdrage van mijnheer Van Zevenbergen. Ik ken mijnheer Van Zevenbergen altijd als een heel constructief raadslid, die echt ook helpt om het beleid hier in Rotterdam te verbeteren. Na het beleidskader 'Mensenwerk' hebben we een richtlijn ingevoerd van kleine bedragen van 300 euro en dat is eigenlijk ook een beetje tot stand gekomen na een aantal signalen van mijnheer Van Zevenbergen, die daarbij aan mij vroeg of ik daar wat aandacht aan wilde geven en dat heeft geleid tot het beleid in Rotterdam, de aanpassing van het beleid in Rotterdam, waardoor 60 tot 70 procent van alle kleine vorderingen niet meer plaatsvindt. Ja, ik zeg altijd: mensen frauderen niet voor een tientje. Dus hoeven mensen dus ook niet met allerlei papierwerk dat aan te tonen.

Mijnheer Van Zevenbergen heeft een motie ingediend, waarin hij vraagt: maak van die grens van 300 nou 1200. Ik heb in de commissie daarop gezegd dat over dit bedrag, dit grensbedrag al een motie is ingediend in de Tweede Kamer door mijnheer Van Dijk, ook van de SP. De motie is aangenomen, maar ik zie graag voordat we in Rotterdam overgaan tot een dergelijke wijziging, dat die motie ook eerst wordt omgezet in de wetgeving. Want niets is zo kwalijk voor onze uitvoering als dat wij nu een soort flipperbeleid gaan voeren: we hebben nu 300, we verhogen het dan volgende week naar 1200, maar twee maanden later besluit het kabinet ineens:

die motie van mijnheer Van Dijk gaan we niet op die manier uitvoeren, maar we moeten er een ander bedrag opzetten, namelijk 1000 euro of 600 euro. Nou, dan mogen wij onze uitvoering weer gaan vertellen dat het anders moet. Dat is gewoon ook niet goed voor de kwaliteit van de dienstverlening naar Rotterdammers toe. Want uiteindelijk is de uitvoering mensenwerk en als we onze mensen niet goed instrueren en niet goed helpen om het beleid goed uit te voeren, dan worden Rotterdammers minder goed geholpen. Dus mijn verzoek zou zijn om deze motie nu nog niet aan te nemen, maar te wachten tot in Den Haag duidelijkheid wordt gegeven hoe het kabinet de motie-Van Dijk gaat uitvoeren.

De **VOORZITTER**. Een vraag van mijnheer Yigit aan u, wethouder.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, ik wil het toch even hebben over dat stukje transparantie. De wethouder zegt: ja, we nemen bepaalde aanbevelingen over. Dat is ook goed. Maar wat ik expliciet wil weten is: op welke manier kunnen burgers informatie krijgen over met wie hun gegevens worden gedeeld? Krijg je als burger een overzicht van: nou, dit zijn de instanties met wie wij uw gegevens hebben gedeeld? Hoe communiceert de gemeente dat? Dat wil ik even expliciet weten van u, wethouder, want dat lees ik nergens terug.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, het inlichtingenbureau is natuurlijk een nationaal bureau dat werkt in een wettelijk kader en in dat wettelijk kader is door de Tweede Kamer vastgesteld welke gegevens gedeeld mogen worden. Dat bepaalt Rotterdam niet zelf. De Tweede Kamer heeft bijvoorbeeld gezegd: nou, de gegevens van bijvoorbeeld de RDW, voertuigbezitregistratie, dat mag via het inlichtingenbureau gedeeld worden met alle gemeentes. De Tweede Kamer heeft ook gezegd dat de gegevens van DUO, van wel of geen studiefinanciering, als iemand staat ingeschreven als student, mogen worden gedeeld met de gemeentes.

Dat zijn gegevens die wij niet bepalen, maar die komen via die wet via het inlichtingenbureau wel onze kant op. En ja, de wet is de wet, de wet is voor iedereen toegankelijk, je kunt kennisnemen over welke gegevens de wetgever, de landelijke overheid heeft toegestaan om te delen met elkaar. Maar ik denk dat ik uw vraag niet begrijp, ik zie dat u nu een vraag gaat stellen.

De **VOORZITTER**. Nog een keer mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja, nee, want ik begrijp u eigenlijk ook niet, want mijn vraag is heel simpel. Begrijp ik het in ieder geval goed als u zegt: nou, als burger, heb je geen zicht op welke informatie met wie wordt gedeeld, als het gaat om dit soort onderzoeken?

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, de burger heeft er wel zicht op. De burger weet, althans in de wetgeving staat dat: als je een bijstandsuitkering hebt bijvoorbeeld, dat dan de gemeentes gegevens van jouw voertuigbezit krijgen via het inlichtingenbureau, of gegevens krijgen als je ingeschreven staat als student, als student dat kan krijgen. Of gegevens kunt krijgen over hoeveel bankrekeningen je bezit. Dat is allemaal wettelijk vastgelegd, die informatiedeling, en dat staat in de wet.

De heer **YIGIT** (denk). Maar u spreekt over 'kan'. Op het moment dat zo'n onderzoek plaatsvindt, kun jij dan ook achteraf vragen: beste gemeente, met wie heeft u mijn informatie allemaal gedeeld? Dus kan dat?

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, nou sowieso op het moment dat wij overgaan, of nog voordat wij overgaan tot. Stel, iemand heeft een auto. Nou ja, dat zei mijnheer Jami net, een hele dikke auto, een Jaguar, en die is niet opgegeven. Een nieuwe Jaguar en die is niet opgegeven. Nou, dan krijgen wij via de RDW, bij de RDW zijn die gegevens bekend van wie die Jaguar is, via het inlichtingenbureau komt dat bij ons als iemand een

bijstandsuitkering heeft, daar zit een koppeling op. Dan krijgen wij die informatie. Nou dat is dan het signaal. Op basis van het signaal wordt er onderzoek gedaan, daarna wordt er altijd hoor en wederhoor toegepast. Soms gebeurt dat schriftelijk maar heel vaak ook via een gesprek. En dan wordt tegen de betreffende Rotterdammer gezegd: wij krijgen informatie vanuit het inlichtingenbureau of vanuit RDW dat er een auto op uw naam staat, een Jaguar met kenteken XX met en waarde van dit en dit. Klopt dat? Dan is het aan de Rotterdammer om daarop te reageren en op basis daarvan wordt het besluit genomen of er wel of niet sprake is van schending van de inlichtingenplicht, of een schending van de voorwaarde voor een bijstandsuitkering.

De heer **YIGIT** (denk). Ja, maar u zegt net dus: ja, of het inlichtingenbureau of de RDW. Wat ik specifiek wil weten is: krijg je dan gewoon een overzicht: het inlichtingenbureau heeft dit of de RDW heeft bepaalde andere instanties ingeschakeld? Dat is wat ik wil weten. Of houdt de gemeente het algemeen, van het is alleen het inlichtingenbureau?

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Het inlichtingenbureau is het gegevensknooppunt waar al die gegevens automatisch op gekoppeld zijn. Dus al die gegevens van de RDW, DUO en de UWV-polisadministratie, die zijn er allemaal aan gekoppeld. Dus het is niet zo dat je daar iets om vraagt, het is gewoon allemaal geautomatiseerd, dat elke verandering die daar plaatsvindt, wordt bij dat inlichtingenbureau verzameld, zeg maar en dat wordt dan gedeeld met gemeentes. Ik heb u ook in de brief laten zien hoeveel signalen dat zijn, dat zijn echt tienduizenden signalen per jaar. Het gros van de signalen, daar doen we niets mee, want die zijn bij ons bekend of niet relevant. En een aantal van die signalen leidt wel tot nader onderzoek en dan wordt altijd de Rotterdammer om wederhoor gevraagd en dan wordt aan de

Rotterdammer ook gezegd welke informatie bij ons bekend is.

De **VOORZITTER**. Ik heb het gevoel dat u een beetje langs elkaar heen aan het praten bent. Begrijp ik u, mijnheer Yigit, om het scherp te maken, is de vraag die erachter zit: hebben mensen het recht om te weten aan wie hun gegevens gekoppeld zijn? En volgens mij kan er maar één antwoord op zijn: ja, als je erom vraagt, krijg je de gegevens, toch? Of zitten jullie nou langs elkaar te debatteren? Een burger heeft toch recht op inzage in zijn dossier, als hij erom vraagt, toch?

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Zeker, dat bedoel ik ook net te zeggen. Op het moment dat die gegevens bij ons bekend zijn, worden die altijd voor wederhoor met de burger gedeeld. Op dat moment wordt ook die informatie bekend bij die Rotterdammer. Daar heeft de burger dan recht op om op te reageren.

De heer **YIGIT** (denk). Bedankt, burgemeester. Dit was in ieder geval wat verhelderder.

De **VOORZITTER**. Ja, volgens mij was dat eigenlijk de vraag die daaronder ligt. Zelfs bij de AIVD heb je recht op inzage in je dossier, dus laat staan bij Sociale Zaken. Zo is het geregeld.

De heer **YIGIT** (denk). Dat is dan gelijk duidelijk, dank u.

De **VOORZITTER**. Ja. Dan gaan we naar mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u wel voorzitter. Ik kom even terug op die 1200 euro en die 300 euro. Want ik snap het organisatie-argument, dat je zegt: nou, we kunnen het nu wel invoeren, maar stel je voor, dan moeten we weer opnieuw alles gaan regelen. Maar het kan best nog wel even duren, gezien die wisselingen van het kabinet, voordat er goede uitvoeringsregels komen vanuit de overheid. Dan kan het dus, dat mensen die

tussendoor de klos zijn, bijvoorbeeld die 500 euro hebben. Is er dan enige coulance te garanderen wat dat betreft? Dat je zegt: ja, dan kunnen we eventueel met terugwerkende kracht, of in mijn volgende motie kom ik daar ook al op, dat je dan gaat kijken of je dan een soort pardon op kan geven? Dat was mijn vraag eigenlijk.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja op de motie van het generaal pardon kom ik zo ook nog even. Richting mijnheer Van Zevenbergen: ik gaf u net aan, dat eigenlijk deze richtlijn een beetje geïnspireerd is op gesprekken die ik met u heb gevoerd. Ik heb u ook meegenomen in die gesprekken en later hebben we volgens mij samen geconstateerd dat het ook best nog wel een tijd heeft geduurd, voordat we de goede knoppen te pakken hadden om deze richtlijn ook goed te kunnen implementeren. In ieder geval, het was niet een kwestie van een paar weken. Het heeft echt wel wat langer geduurd, voordat we dat uiteindelijk goed hadden ingeregeld en scherp hadden. Vandaar dus mijn aarzeling om te snel andere dingen te veranderen die misschien maar voor korte duur zijn. Het is gewoon voor de uitvoering niet handig en juist dan gaan er ongelukken gebeuren. U moet overigens wel weten dat het een richtlijn is. Die 300 euro is geen harde grens. Er is alle ruimte voor onze uitvoering om daarvan af te wijken. Alleen moet er wel beredeneerd afgeweken worden en dan kan het gerust 500 euro zijn als dat een goede reden heeft. In de commissie noemde ik het voorbeeld van een gift van bijvoorbeeld een laptop van een opa en oma, die een kind nodig heeft voor school. Nou, dat is een gift die nodig is voor activiteiten die verricht moeten worden in zo'n gezin en dan mag dat gewoon, ook boven de 300 euro. Daar is dan geen enkele grens voor en op die manier gaan we daar natuurlijk wel mee om. Ik hoop dat ik een beetje vertrouwen van u heb dat ik dat echt wel met dezelfde intenties doe als u. Eens dat het moet gebeuren.

Voorzitter, dan ga ik naar de motie van het generaal pardon. Die vind ik wel wat ingewikkelder, zal ik u eerlijk zeggen. Want die motie zegt dat onterechte vorderingen gecompenseerd moeten worden. Alleen het lastige is: wanneer is iets onterecht? Als iets onterecht is, hadden we dat natuurlijk al niet gegeven, want we geven niet zomaar boetes of vorderingen uit. En als het onterecht was, dan hebben mensen natuurlijk altijd het recht gehad op bezwaar en dan is het ook beoordeeld door een bezwaarcommissie, een externe commissie. En eventueel daarna kun je zelfs nog naar de rechter. Kortom: wie beoordeelt nu met terugwerkende kracht wat onterecht was als in de gangbare procedure door de gemeente, dan wel de bezwarencommissie, dan wel door de rechter het wel al eerder als terecht is beoordeeld? En over welke vorderingen hebben we het dan? En daarom denk ik dat deze motie niet echt uit te voeren is. Want je kunt geen onderscheid maken tussen onterechte vorderingen en de vorderingen die we al hebben opgelegd. Anders zouden we namelijk die vorderingen niet hebben opgelegd. Om die reden zal ik deze motie dan ook moeten afraden.

Dan kom ik bij de laatste motie: 'De menselijke maat', van mevrouw Arsieni, ondertekend ook door de Partij van de Arbeid, CDA en ChristenUnie-SGP. Die geeft aan dat er een initiatiefwet is ingediend, die de gemeentes meer ruimte gaat geven in een Participatiewet voor hoe ze om moeten gaan met boetes. Dit college is zelf ook blij met de initiatiefwet, omdat het inderdaad de gemeentes kansen en ruimte geeft als iemand iets fout doet en zij verplicht zijn om een boete op te leggen: de moet-bepaling. De Participatiewet wordt aangepast aan een kan-bepaling, de gemeentes hebben daar hebben meer ruimte om dat te doen. En uiteraard, de initiatiefwet zegt: bereid je daarop voor en zodra de wet erdoor is, de initiatiefwet erdoor is, pas hem dan ook zo snel mogelijk toe in Rotterdam. Dat gaan we

natuurlijk doen en dat doen we natuurlijk overigens bij heel veel wetgeving.

Het tweede dictum is eigenlijk een oproep aan het college om in de tussentijd alle mogelijke ruimte te benutten om maatwerk toe te passen. Nou, dat zie ik als een steun in de opgave die door het college al in gang is gezet met ons nieuwe beleidskader 'Mensenwerk', waarin we voortdurend kijken hoe je maatwerk kunt toepassen, hoe je ruimte kunt benutten. Of het nu gaat om de zoekperiode bij jongeren die we hebben afgeschaft, of het gaat om versnelling van de aanvraagperiode, de richtlijn 'Kleine bedragen', die ik al eerder noemde. Zo kan ik nog een hele rits noemen van onbegrijpbare brieven, mensen altijd bellen in plaats van alleen maar brieven sturen. Zo proberen we echt maatwerk toe te passen en dit zie ik als een oproep om daarmee vooral door te gaan en ook echt alle ruimte te benutten. Dus dat zou het college ook kunnen omarmen.

Voorzitter, dan ben ik bij de laatste vraag van mevrouw Roest beland. Een klein vraagje van mevrouw Arsieni die aangeeft: ja, enerzijds een generieke grens geeft heel veel duidelijkheid maar staat ook wel weer in schril contrast met meer maatwerk. En dat noemt mevrouw Arsieni ook: meer maatwerk. Ja, dat klopt, dat is inderdaad de balans die je moet zien te vinden tussen die twee. Dat is echt ook iets dat je voortdurend moet bekijken en dat doen wij ook voortdurend. En als het nodig is moet je dat aanpassen. Die richtlijn 'Kleine bedragen' die ik noemde, is al een voorbeeld daarvan. Eigenlijk op verzoek van mijnheer Van Zevenbergen is dat balletje gaan rollen. En daar zijn we voortdurend mee bezig om dat goed te bekijken. En ik ben blij in ieder geval, als de motie van D66 en andere partijen wordt overgenomen, dat het college dan ook wordt opgeroepen om daar voortdurend mee door te gaan. En dat is ook wat mevrouw Roest eigenlijk aan ons vroeg. De concrete vraag was: ja, is het niet handiger om toch wel een specifiek bedrag te

noemen? Nou, ik blijf van mening dat de richtlijn gecombineerd met maatwerk die we doen de beste oplossing is. Maar ik denk dat het wel goed is om daar wel duidelijker over te communiceren op onze kanalen naar die werkzoekenden toe. Dat neem ik ook wel op me, die transparantie. Niet alleen hoe we onderzoek doen, maar ook hoe regelingen eruitzien. Dat neem ik op me om daar nog een keer goed naar te kijken.

De **VOORZITTER**. Helder. Volgens mij is het een complete behandeling inclusief nog wat interrupties. De stemming over de moties is vanavond.

26. Het rapport van de Gemeentelijke Ombudsman 'Opsporing verzocht! Hoe gaat het nu met de Rotterdamse adresonderzoeken', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport

De **VOORZITTER**. Wethouder Van Gils is inmiddels terug, dus we gaan in de agenda terug naar agendapunt 26, uit mijn hoofd gezegd. Dat is het rapport van de Gemeentelijke Ombudsman 'Opsporing verzocht' et cetera et cetera. Ik geef als eerste het woord aan mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja, dank voorzitter. Ik ga het wederom, gezien de tijd, kort houden. Heel fijn dat de Ombudsman heeft onderzocht wat er is gedaan met de aanbevelingen uit het onderzoek van 2014. En ook fijn, dat de uitkomsten vrij positief zijn. Er worden nog enkele verbeterpunten geconstateerd, maar bij al die punten, geeft het college aan, daarmee ook aan de slag te willen. Complimenten dus voor beiden. Ik heb nog wel één puntje van aandacht voor het college, zo zal ik het maar even noemen, dat is dat we de dienstverleningsservicenormen eigenlijk al een hele tijd niet halen. Mijn constatering bij het lezen van het rapport was dat er eigenlijk ook toen al sprake van was. Momenteel halen we ze wel, alleen dat komt vooral vanwege de coronacrisis en

het feit dat naar die dienstverlening überhaupt minder vraag is, dat er minder hervestiging is en dergelijke. Ik wil er wel bij het college nog een keer op aandringen, dat die dienstverlening ook op peil wordt gehouden op het moment dat die coronacrisis straks langzaam afneemt en hopelijk overgaat en dat we eigenlijk weer zien dat al dat soort dingen naar het oude niveau gaan. Dus op dat punt zullen we het college kritisch volgen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Zeegers. Mevrouw Zeegers? Iemand anders die nog op dit punt het woord wil voeren? Mevrouw Yildirim vroeg of dit inderdaad punt 26 is, dat klopt, het is nu agendapunt 26. Iemand anders bij dit punt? Dan gaan we naar de wethouder. Wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Dank u wel voor de complimenten mevrouw Roest. Het college neemt inderdaad alle conclusies en aanbevelingen over, dus de gevraagde aanpassing van het formulier als mensen naar het buitenland verblijven om ze te wijzen op de verplichting als ze weer terugkomen, dat is intussen ingeregeld. En ik deel uw mening, dat heb ik in de commissie ook gedeeld: corona vertroebelt het beeld als we niet oppassen, omdat er gewoon veel minder mensen komen, studenten, expats, maar er is ook minder immigratie. Dat staat op een laag pitje. Tegelijkertijd, dat heb ik ook aangegeven, hebben we intussen de processen echt fors aangepast. Dat betekent niet op één plek in het Centrum, waar hervestiging of eerste vestiging kan komen. We zorgen dat ook grote instellingen en werkgevers dus het voorwerk doen. En dat betekent dat wij ervan uitgaan, en redelijke zeker weten dat wij die servicenormen, zeker bij die eerste vestiging, gaan halen. En heel goed dat u ons in de gaten houdt en wij doen hetzelfde naar de organisatie en over de servicenormen kunt u binnenkort bij de jaarrekening een overzicht zien. Dus dank voor de aanmoediging, ik zal er extra scherp op zijn. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Was dit genoeg zo?
Akkoord.

*29. Resultaten experiment opsporen
buitenlands vermogen volgens IBF-
methode*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar
agendapunt 29: Resultaten experiment
opsporen buitenlands vermogen. Mijnheer
Jami.

De heer **JAMI** (lr). Ja voorzitter, ik pak mijn
tekst erbij, dank. Voorzitter, minimaal 10
procent van de Nederlanders met een
migratieachtergrond die in de bijstand zit,
verzwijgt dat hij buiten de regels van de
bijstand om bezittingen of vermogen in het
land van herkomst heeft. Dit blijkt uit
onderzoek van het ministerie van Sociale
Zaken en Werkgelegenheid. Veel bezitters
met eigen landhuizen,
appartementencomplexen, winkels en
grote lappen grond, meestal gelegen in
Turkije of Marokko. Juist ter bescherming
van de bijstand moeten wij fraude keihard
aanpakken. We kunnen het niet accepteren
dat allerlei profiteurs voor miljoenen de met
moeite opgebouwde verzorgingsstaat met
hun fraudepraktijken om zeep helpen. Een
goed sociaal vangnet hoort bij een
beschaafd land als het onze. En daar staat
mijn fractie dan ook pal voor. Maar het
incasservermogen van een sociaal
vangnet, dat uit algemene middelen wordt
gefinancierd, is niet onuitputtelijk. We
moeten er dan ook zorgvuldig mee omgaan
en tegen misbruik beschermen. Leefbaar
Rotterdam is van mening dat bij
bijstandsfraude alles op alles gezet moet
worden om beslag te leggen op bezittingen
van bijstandsfraudeurs in binnen- en
buitenland. Vandaar onze motie:
'Taakverruiming in plaats van
taakvernauwing' om de criteria 'het
geboorteland is niet Nederland' te
behouden als element van het te hanteren
risicoprofiel bij onderzoeken naar
bijstandsfraude. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Jami heeft de
volgende motie ingediend.

**Motie 1. Taakverruiming in plaats van
taakvernauwing**

'De gemeenteraad van Rotterdam, in
vergadering bijeen op 18 maart ter
bespreking van Resultaten experiment
opsporen buitenlands vermogen volgens
IBF-methode;
Constaterende dat:
- het college voornemens is om de criteria
"het geboorteland is niet Nederland" te
schrappen als element van het te hanteren
risicoprofiel bij onderzoeken naar
bijstandsfraude;
Overwegende dat:
- bijstandsfraude in welke vorm dan ook
ontoelaatbaar is;
- de criteria "het geboorteland is niet
Nederland" juridisch een gangbare
indicator is en niet discriminerend is;
- het in bepaalde landen niet mogelijk is om
een bankrekening te openen of vastgoed te
beheren zonder het hebben van de
desbetreffende nationaliteit;
- taakverruiming, dus ook "het
geboorteland is niet Nederland" óók een
belangrijke indicator is van bijstandsfraude,
omdat dit dergelijke kenmerk de ruimte
voor bijstandsfraude vergroot;
Verzoekt het college;
- de criteria "het geboorteland is niet
Nederland" te behouden als element van
het te hanteren risicoprofiel bij
onderzoeken naar bijstandsfraude;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Jami

De motie is voldoende ondersteund en
maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel
voorzitter. Voorzitter, alle vormen van
fraude moeten ferm bestreden worden. Dat
is de overheid verplicht aan de over-
overgrote meerderheid van de
Nederlanders die zich netjes aan de regels
houden, die hard werken, ook als het
tegenzit en die in alle opzichten nette
burgers proberen te zijn. Onze gemeente is

gelukkig al erg effectief in de bestrijding van fraude met bijstandsuitkeringen. De duizenden heronderzoeken verdienen zichzelf nog steeds terug. En ook dank voor de bevestiging zojuist nogmaals van wethouder Moti, dat we de in het afgelopen jaar gemiste heronderzoeken de komende jaren inhalen. En we juichen het ook toe dat de wethouder de veelbelovende aanpak van fraude met vermogen in het buitenland nu verbreedt. Het is verstandig om het geboorteplaatscriterium los te laten. Niet alleen omdat dat mogelijk discriminatoir is, wat belangrijk is, maar ook omdat ook de tweede, derde, vierde en ja ook vijftigste generatie Nederlanders natuurlijk net zo goed verborgen vermogen of vastgoed in het buitenland kunnen hebben. Het is jammer dat collega Jami dat door zijn fixatie op het benutten van commerciële bureaus maar niet wil begrijpen. Wethouder en ambtenaren, ga zo door. En ten slotte, voorzitter, wil ik graag even een punt bezijden het agendapunt maken, en dat is: vanmorgen in mijn partijpolitieke enthousiasme zei ik tegen mevrouw Verkoelen dat de VVD-vlag belangrijker is dan de Rotterdamse en dat is natuurlijk absoluut niet zo. Zij had gelijk en het is goed dat we allemaal verenigd zijn onder het prachtige groen-wit-groen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik had u ter verantwoording willen roepen over die opmerking, mijnheer Versnel, maar goed, het zij u vergeven. U bent er zelf op teruggekomen. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter, fraude moeten we zeker keihard aanpakken, maar wat ik echt schandalig vind, is dat mijn collega van Leefbaar Rotterdam vandaag een motie indient, waarin hij verzoekt om het criterium 'het geboorteland is niet Nederland' te behouden. Hij pleit er dus eigenlijk voor om mensen die ergens anders zijn geboren extra te controleren, wat pure discriminatie is in mijn optiek. En wat zou een Rotterdamse gedupeerde van de toeslagenaffaire wel niet denken vandaag? Iemand die ongekend onrecht

heeft meegemaakt, omdat die toevallig ergens anders is geboren. Misschien zelfs wel op Leefbaar Rotterdam stemt. Wat zou die wel denken, voorzitter? En volgens mij heeft mijnheer Jami de afgelopen periode echt in een grot geleefd. Hij heeft nul-komma-nul respect voor het leed en verdriet van al die ouders. Daarom vandaag ook mijn motie om uit te spreken om de geboorteplaats en etniciteit niet als criteria te hanteren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Yigit heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Etniciteit en geboorteland mag niets uitmaken!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 29, Resultaten experiment opsporen buitenlands vermogen volgens IBF-methode; Constatende dat:

- de gemeente Rotterdam samen met het International Bureau Fraude-informatie (IBF) een experiment 'opsporen buitenlands vermogen volgens IBF-methode' heeft uitgevoerd;
- de selectie van de Rotterdammers voor het experiment op basis van een risicoprofiel is gekomen;
- bij het vormgeven van het te hanteren risicoprofiel elementen zoals 'het geboorteland is niet Nederland' een rol speelt;

Van mening dat:

- bijstandsfraude ontoelaatbaar is, maar elke vorm van vooringenomenheid door overheidsinstituties voorkomen moet worden;
- elementen zoals 'het geboorteland is niet Nederland' geen rol zou mogen spelen bij het vormgeven van het risicoprofiel om buitenlands vermogen op te sporen;
- dergelijke elementen geen enkele rol zouden mogen spelen bij welk ander risicoprofiel dan ook;
- dit soort elementen een risico van vooringenomenheid bevat;

Verzoekt het college:

- expliciet uit te spreken dat bij het vormgeven van het te hanteren risicoprofiel bij opsporing van buitenlandsvermogen volgens de IBF-methode, elementen zoals etniciteit en geboorteland niet als (leidend) criteria worden genomen;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM**. (pvda). Voorzitter, dank. Ik heb in de commissie, denk ik, mijn morele verontwaardiging uitgesproken, voorzitter, over dit criterium. Juridisch kon het, moreel kan het absoluut niet. Nou, het college heeft besloten om dat ook los te laten en ik zou tegen iedereen willen zeggen, tegen de Rotterdammers die kijken: wat doet je geboorteland er nou eigenlijk toe? In dit verband, maar ook daarbuiten. Wat doet je geboorteland ertoe? Mensen moeten beoordeeld worden op hun gedrag en op hun handelen en niet op hun geboorteland en zeker ook niet op hun etniciteit. Kijk naar wat mensen doen en houd het daarbij. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Mijnheer Jami wil nog iets teruggeven.

De heer **JAMI** (lr). Ja voorzitter, even heel kort hoor, en heel snel vanwege de tijd. Het is belangrijk, voorzitter, omdat geboorteland, dubbele nationaliteiten, je ook bepaalde rechten geven. Kijk naar bijvoorbeeld, en ik heb het eerder gezegd, Iran en Thailand, daar krijg je bijvoorbeeld geen recht om een landgoed te kopen, als je niet die nationaliteit hebt. Dus het is van enorm belang. En vandaar ook dat mensen heel vaak nog naar dat land met vakantie gaan. Dat is de tweede reden. Dus vandaar dat het belangrijk is dat we dat weten. Nou ja, dat is de reden die mijn fractie in ieder geval wel hanteert.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer.
Wethouder Moti.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal het heel kort houden, want we hebben in de commissie een uitgebreid debat gevoerd. Twee moties die eigenlijk 180 graden tegenover elkaar staan. En één zegt: handhaaf of voeg weer het criteria 'het geboorteland is niet Nederland' toe, en de andere zegt: zorg ervoor dat het nooit wordt toegevoegd. Voorzitter, we hebben in de commissie duidelijk uitgelegd waarom we die criteria hebben geschrapt. Dat betekent overigens niet dat de doelgroep kleiner is geworden, zeg ik naar mijnheer Jami. Mijnheer Versnel zei het goed. Het betekent eigenlijk dat de doelgroep verbreed is. We zeggen dus meer dat ook andere mensen, die ook gewoon in Nederland geboren kunnen zijn, bezit in het buitenland zouden kunnen hebben. Die willen we ook in dit onderzoek mee laten lopen. Dat gaat niet ten koste van andere groepen, dat betekent een verbreding. Dat is de reden waarom we dat hebben gedaan. Om die reden zou ik ook deze motie willen ontraden. Ik zie daardoor eigenlijk dat mijnheer Jami in deze motie juist pleit voor minder onderzoek. Dat gebeurt er als je dit criterium weer zou toevoegen. Dan ga je namelijk minder onderzoek doen, alleen maar bij een specifieke groep die dan overblijft. Daar is het college dus niet voor. Hier zou Leefbaar Rotterdam ook niet voor moeten zijn, als ze naar het vorige debat luisteren, waar juist heel veel waarde werd gehecht aan ook kijken of het geld wel daar terechtkomt waar het terecht hoort te komen.

Mijnheer Yigit heeft eigenlijk een motie ingediend die 180 graden hierop staat, lijnrecht aan de andere kant. En die is natuurlijk overbodig, voorzitter, want dat is precies wat ik in de commissie al heb gezegd. We hebben hier in het college dat criterium zelfs geschrapt. En mijnheer Yigit zegt in de motie: schrap het criterium. Ja, dat hebben we nu ook net al gedaan. Dus hiermee is die motie overbodig en zou ik

hem ook aan de gemeenteraad willen ontraden. Dat was het, voorzitter.

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter, ik heb nog wel even een aanvullende vraag, want ik vroeg ook tijdens de commissie aan de wethouder: is het dan wel zo dat het alsnog niet wordt meegenomen? Want u had het over enkele risicoprofielen. En u zei: ja het kan zijn dat bepaalde criteria worden meegenomen. En u zou ook een antwoord geven op wat er nog leidend is qua criteria of de volgorde van de criteria. Is daar nog een verschil in? Dat zou ik nog wel willen weten van de wethouder.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Nee, daar heb ik inderdaad een toezegging op gedaan, wat die andere criteria zijn en welke weging die criteria hebben. Ik kan u in ieder geval wel zeggen, voor zover dat niet uit de commissie duidelijk was, maar dan wil ik het nogmaals herhalen, dat etniciteit en geboorteland daar dus geen onderdeel meer van uitmaken. Dat hebben we juist geschrapt, dat criterium van het geboorteland. Dat is niet meer aan de orde. Dat wat u in de motie vraagt, daarvan zeg ik: ja dat is niet meer nodig, want dat hebben we geschrapt. Welke criteria gelden bijvoorbeeld wel? Dat is veelvuldig bezoek aan hetzelfde land in het buitenland. Dat is bijvoorbeeld regelmatig geld overmaken naar dezelfde buitenlandse bankrekening. En zo is er een aantal criteria en die hebben een bepaalde wegingsfactor waaruit dan het risicoprofiel kan worden vastgesteld. Waar ik ook een toezegging over heb gedaan is dat ik u, de commissie, daar schriftelijk over rapporteer, over hoe dat wegingsmodel eruitziet. En u kunt gerust zijn, geboorteland en nationaliteit maken daar geen onderdeel van uit.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik dank u zeer.

31. Zomercampus 010

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het volgende agendapunt 31: Zomercampus

010. Mevrouw Hoogwerf. Mevrouw Hoogwerf?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Zijn we al begonnen met het punt 'Zomercampus'?

De **VOORZITTER**. Helemaal juist, welkom terug.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Dank u, voorzitter. Ja voorzitter, vanwege de tijd zal ik het kort houden. We hebben de evaluatie gezien van de zomercampus van vorig jaar en we hebben ook gezien dat dat echt een toegevoegde waarde heeft gehad voor kinderen die wat dat betreft behoefte hebben aan een stukje dagbesteding en aan ondersteuning. En met name gezien de voortzetting van de coronacrisis en de impact ook op leerachterstanden met name bij kids, die zien wij ook. Dus we hopen ook dat we dit seizoen aan kunnen grijpen om die kinderen, die thuis gewoon te kampen hebben gehad met een tekort, dat we die een stukje extra aandacht kunnen geven ook op het gebied van taal en rekenen, noem het maar op. We zullen ook een aantal moties ondersteunen die met name inzetten op steun van het lokale MKB door gezonde maaltijden te bezorgen en ook kennis maken met de lokale democratie en burgerschap. Dus succes voor de kids en we hopen dat het ze een stukje verder gaat helpen met het inlopen van de achterstand.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel, voorzitter, ik probeer het ook snel te doen. In de commissie spraken we ook onze waardering en respect uit voor de grote prestatie om zoiets grootschaligs als een zomercampus in zo'n korte tijd neer te zetten. Maar we waren op grond van de evaluatie ook kritisch. De initiële doelstelling van leerachterstanden inhalen, wat voor het onderwijs natuurlijk aan de lat staat, is te weinig bereikt. De ouders werden te weinig betrokken en de deelname van kinderen betrof vooral het deel dat niet zoveel keus heeft, omdat ze door de ouders worden gebracht en weer opgehaald. Zodra ze wat ouder zijn, laten ze het massaal afweten. Slechts tien

procent van het beoogde doel. En nog geen tien procent van de kinderen gaf aan een herhaling wel te zien zitten. Als je de evaluatie serieus neemt, ga je niet zonder meer enthousiast doen over een vervolg. Wat we wel positief vinden, is dat de wethouder het punt heeft aangedragen om het de volgende keer, wanneer er ook meer tijd is om het voor te bereiden, dingen beter te gaan doen. Dat geeft ons wat vertrouwen. Maar de sleutel is: betrek de kinderen en de ouders aan de voorkant. Maak het programma samen. En in de commissie kregen we ergens wel de indruk dat de wethouder dat met ons eens is, maar het kreeg geen duidelijke plek in de toezegging. En vandaar dat we toch gemeend hebben een motie in te moeten dienen: 'Betrek ouders en kinderen meer bij de Zomercampus 010', om vooraf ook de raad aan te geven hoe de kinderen en de ouders beter worden betrokken en ons daarmee het noodzakelijke vertrouwen te geven dat we straks een programma hebben dat aansluit op de behoeften van de ouders en van de kinderen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Betrek ouders en kinderen meer bij de Zomercampus010

'De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van Zomercampus010;

Constaterende dat:

- de Zomercampus 010 in 2020 voor het eerst heeft plaatsgevonden;
 - het college het voorstel doet om te komen tot een Zomercampus 010 in 2021;
 - de evaluatie van de editie 2020 een aantal kritische punten maakt over de organisatie, ouderbetrokkenheid en de soms beperkte match tussen de wens van de doelgroep en de inhoud van het programma;
 - de wethouder Onderwijs heeft toegezegd om de raad vooraf te informeren over de precieze doelen van een volgende editie van de Zomercampus 010;
- Overwegende dat:

- een volgende editie de gemeente rond de 650.000 euro gaat kosten;
 - we in deze crisis moeten zorgen dat iedere euro goed wordt besteed;
 - meer betrokkenheid van ouders en kinderen een noodzakelijke voorwaarde is om de doelen die we gaan stellen aan deze Zomercampus 010 te realiseren;
 - met het scherp definiëren van de doelen ook precies moet worden aangegeven hoe de kinderen en de ouders zullen worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie;
- Verzoekt het college:
- om voorafgaand aan de volgende editie van de zomercampus de raad te informeren hoe de kinderen en de ouders worden betrokken bij de opzet en programmering van de zomercampus 2021;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja voorzitter, dank u wel. Gisteren was het het feest van de democratie en u zal het misschien niet verwachten, maar dat is voor mij het allergrootste feest dat er bestaat. Om als vrij burger te mogen bepalen wat de koers wordt van het land, van je stad, dat is iets fantastisch. Ik zou eigenlijk willen dat alle Rotterdammers dit feest ook zo mogen ervaren. De opkomst van de verkiezingen was ook gisteren in Rotterdam ver onder het landelijk gemiddelde met 67,4 procent en dat laat eigenlijk toch maar zien hoeveel er nog te doen is. En wij als gemeenteraad zouden daar ook onze rol in moeten nemen. Dat vinden wij als D66. En om die reden dienen wij een motie in om tijdens de volgende zomercampus als raad een bijdrage te leveren door middel van een activiteit aan de lokale democratie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Walgenbach heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Aandacht voor democratie tijdens de Zomercampus

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van de evaluatie

Zomercampus;

Constaterende dat:

- de Zomercampus de afgelopen zomer, ondanks een korte voorbereidingstijd, een overwegend succes is geweest;
- bij de betrokken partijen draagvlak is voor een vervolg van de Zomercampus 010;
- het doel hiervan is om de “zomerdip” die bij kinderen ontstaat in de lange zomervakantie te verkleinen;
- extra inzet op burgerschapsvorming in het onderwijs is opgenomen in het coalitieakkoord “Nieuwe Energie Voor Rotterdam”;

Overwegende dat:

- leerachterstanden in de periode van thuisonderwijs zijn toegenomen;
- in het kader van kansengelijkheid het van belang is dat kinderen de mogelijkheid krijgen om deze zomer zich breed door te ontwikkelen;
- wij als raad een bijdrage kunnen leveren aan kennis over de lokale democratie bij de Zomercampus 2021;

Verzoekt de gemeenteraad:

- bereid te zijn een inhoudelijke bijdrage te leveren aan de Zomercampus 2021, gericht op lokale democratie en burgerschap;
- hiervoor het stadhuis ter beschikking te stellen;

Verzoekt het college:

- in overleg met betrokken partijen te onderzoeken in welke mate dit een plek kan hebben in de programmering van de Zomercampus 2021;
 - hierover terug te koppelen aan raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. E.S. Walgenbach, J. Smet, T.B. Versnel, E. Yigit en E.C. Eskes

De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Yigit. Sorry, voordat we doorgaan, mijnheer Vonk heeft een vraag aan mevrouw Walgenbach.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel. Ja, mevrouw Walgenbach was heel snel weg. Ik heb een korte vraag. De motie is buitengewoon sympathiek, ik zou er ook graag aan mee willen doen, maar mijn vraag is eigenlijk: wat bedoelt u met die motie als u zegt: de verschillende partijen worden gevraagd om te bekijken of we dit kunnen opnemen in het programma? Wordt er ook gevraagd aan de kinderen en de ouders of zij het ook een heel goed idee vinden en zij ook buitengewoon enthousiast zijn over het onderwerp? Want als dat vooraf getest wordt, dus als u dat ook even kan toezeggen, dat dat er ook mee bedoeld wordt met de motie, dan ben ik ook buitengewoon blij met deze motie en ga ik voor stemmen.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Dank u wel. Dat staat er eigenlijk voornamelijk in, omdat nog niet bepaald is welke partijen het gaan uitvoeren. Dus die gunning moet nog gedaan worden. En de fantastische suggestie van mijnheer Vonk natuurlijk om de ouders en de kinderen hierin mee te nemen. Dus die geven we mee aan de wethouder. Dank u wel.

De heer **VONK** (cu-sgp). Heel goed, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Wellicht is mijnheer Vonk daarmee gerustgesteld. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, dank u wel. Ja, de zomercampus, daar zijn we heel erg enthousiast over. Bijna 4.500 leerlingen hebben eraan deelgenomen. Ik was zelf ook vorig jaar even gaan kijken en wij zijn dan ook blij dat er een voortzetting komt. En wij zien ook tegelijkertijd een aantal kansen. We hebben het al gehad over ontbijt en lunch die jongeren krijgen.

Wij zouden willen dat dat op een zo gezond mogelijke manier gebeurt, dus gezonde lunch en ontbijt. En daarnaast dat dat eigenlijk ook zo veel mogelijk wordt verzorgd door lokale ondernemers, die het al moeilijk hebben. Ook zien wij een aantal kansen als het gaat om stageplekken. Er zijn heel veel Rotterdamse jongeren die geen stageplek hebben op dit moment. En wij zouden ook willen dat er zoveel mogelijk stageplekken beschikbaar komen. En tot slot, ook gezien de tijd, ook als het gaat om de toegankelijkheid van de locaties hebben wij wel wat zorgen, want niet alle locaties zijn rolstoeltoegankelijk. Ik ben er zelf dus geweest, wat ik net al zei, en dan moet je echt zo'n hele trap opgaan als je naar binnen wilt en ja, dat is voor leerlingen uiteindelijk niet helemaal inclusief. Dus wij zouden ook willen dat daar nog werk aan wordt geleverd. Daarom heb ik ook een aantal moties die ik vandaag ga indienen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Yigit heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Gezond ontbijt of lunch door lokale leveranciers voor de Zomercampus

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 31, Zomercampus 010;
Constaterende dat:
- bijna 4.500 leerlingen deel hebben genomen aan de Zomercampus 010;
- een dagdeel van het basisschoolprogramma van de Zomercampus startte met een ontbijt of lunch;
- uit het rapport uit de vragenlijsten van deelnemers aan de Zomercampus 010 blijkt dat deelnemers betere en verschillende lunchpakketten zouden willen krijgen;
- Rotterdamse lokale ondernemers flinke financiële klappen hebben gekregen door de coronamaatregelen;
Van mening dat:
- Rotterdamse lokale ondernemers zouden kunnen bijdragen aan het bieden van

gezonde, betere en verschillende ontbijt- en lunchpakketten;

- het laten verzorgen van het ontbijt of de lunch door lokale Rotterdamse ondernemers tevens hen een financiële steun in de rug zou geven tijdens de coronacrisis;

Verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met de organisatie van de Zomercampus 010 en bij hen onder de aandacht te brengen of het ontbijt of de lunch zo gezond mogelijk en zoveel mogelijk verzorgd kan worden door lokale ondernemers tijdens de aankomende Zomercampus 010;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

Motie 3. Maak stageplekken mogelijk tijdens de Zomercampus 010

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 31, Zomercampus 010;

Constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam en het Jeugdfonds Sport & Cultuur in de zomer van 2020 samen met stedelijke partners de Zomercampus heeft georganiseerd;
- er een divers programma is opgezet met een combinatie van educatie, sport, cultuur en sociale vaardigheden, waar ruim 4.500 leerlingen deel aan hebben genomen;
- ook veel inzet is geweest voor de logistiek en ict-ondersteuning van de Zomercampus;
- Rotterdam te kampen heeft met een groot tekort aan stageplekken;
- Rotterdamse jongeren grote moeite hebben om een stageplek te vinden door de coronacrisis;
- veel Rotterdamse studenten studieoverdraging dreigen op te lopen omdat zij geen stageplek kunnen vinden;
Van mening dat:
- elke kans gegrepen moet worden om voor (meer) stageplekken te zorgen in de stad;
- de Zomercampus 010 een mooie gelegenheid is om voor jongeren (meer) stageplekken mogelijk te maken op het

gebied van onderwijs, sport, cultuur, logistiek en ict;

Verzoekt het college:

- in gesprek te treden met de Zomercampus 010 om zich in te zetten voor het creëren van zo veel mogelijk stageplaatsen voor jongeren;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

Motie 4. Werken in het onderwijs? Ja, graag!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 31, Zomercampus 010;

Constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam en het Jeugdfonds Sport & Cultuur in de zomer van 2020 samen met stedelijke partners de Zomercampus heeft georganiseerd;
- er een divers programma is opgezet met een combinatie van educatie, sport, cultuur en sociale vaardigheden, waaraan ruim 4.500 leerlingen deelnamen;
- een deel van het programma van de Zomercampus 010 gericht was op loopbaanoriëntatie voor leerlingen in het voortgezet onderwijs;
- Rotterdam te kampen heeft met een ernstig lerarentekort;

Van mening dat:

- de behoefte aan onderwijspersoneel in Rotterdam groter is dan ooit;
- Rotterdamse jongeren op alle manieren geënthousiasmeerd moeten worden om in de toekomst in het onderwijs aan de slag te willen gaan;
- er extra aandacht moet komen voor het belang van werken in het onderwijs tijdens de loopbaanoriëntatie voor leerlingen in het voortgezet onderwijs;

Verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om het belang van het werk als onderwijzer expliciet onder de aandacht te brengen tijdens de loopbaanoriëntatie voor leerlingen in het voortgezet onderwijs op de Zomercampus 010;

- hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

Motie 5. Alle studenten kunnen onderwijzer worden

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 31, Zomercampus 010;

Constaterende dat:

- Rotterdam te kampen heeft met een ernstig tekort aan onderwijspersoneel;
- het kabinet maatregelen heeft genomen die gericht zijn op herstel en ontwikkeling van het onderwijs met het Nationaal Programma Onderwijs;
- meer onderwijspersoneel nodig zal zijn in Rotterdam na de coronacrisis;
- vijftien studenten van opleiding zijn veranderd en hebben gekozen voor een lerarenopleiding nadat zij geproefd hebben aan het werken als onderwijzer tijdens de Zomercampus van 2020;
- de gemeente Rotterdam in de zomer van 2021 nog een Zomercampus 010 wil organiseren;

Van mening dat:

- door de coronacrisis de behoefte aan onderwijspersoneel in Rotterdam groter is dan ooit;
- Rotterdamse jongeren op alle manieren geënthousiasmeerd moeten worden om in de toekomst in het onderwijs aan de slag te willen gaan;
- ook studenten buiten de lerarenopleidingen en de pabo's de mogelijkheid moeten krijgen om te kunnen proeven aan het werk als onderwijzer;
- de aankomende Zomercampus hier een mooie gelegenheid voor is;
- dit uiteindelijk zou kunnen leiden tot een toename van het aantal leraren in Rotterdam;

Verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om studenten, die naast hun studie in het onderwijs willen werken, (meer) ruimte te geven om te proeven aan het werk als

onderwijzer tijdens de Zomercampus van 2021;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

Motie 6. Maak Zomercampus 2021 digitaal toegankelijk

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 31, Zomercampus 010;
Constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam in de zomer van 2021 nog een Zomercampus 010 wil organiseren;
- van het totaal aantal aanmeldingen voor de Zomercampus bijna 1000 leerlingen niet hebben kunnen deelnemen aan het programma;
- wegens de beperkte financiën van de Zomercampus 2021, het gebied kleiner is dan vorig jaar waardoor minder leerlingen en hun ouders bereikt kunnen worden;
- gelet op de beperkte financiën voor de organisatie van de Zomercampus 2021 een keuze is gemaakt in de doelgroep;
- door de coronamaatregelen veel leerlingen genoodzaakt thuis moeten blijven;
Van mening dat:
- het ongewenst is dat wegens de beperkte financiën van de Zomercampus 2021 minder leerlingen en hun ouders bereikt kunnen worden;
- uitsluiting van leerlingen die willen deelnemen aan de Zomercampus 2021 voorkomen moet worden;
- het digitaal mogelijk maken van (delen van) de Zomercampus 2021 het bereik van het aantal leerlingen zal vergroten;
Verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om (delen van) het programma van de Zomercampus 2021 ook digitaal mogelijk te maken;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

Motie 7. Een beperking mag geen belemmering zijn voor de Zomercampus 2021

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 31, Zomercampus 010;
Constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam in de zomer van 2021 nog een Zomercampus wil organiseren;
- Campus 010, inclusie en toegankelijkheid tot een speerpunt heeft gevormd voor de aankomende editie van de Zomercampus010;
- niet alle locaties van de Zomercampus 2020 even goed toegankelijk waren voor leerlingen met een beperking;
Van mening dat:
- zo veel mogelijk leerlingen in staat moeten worden gesteld om deel te nemen aan de Zomercampus 010;
- een beperking geen belemmering mag vormen om deel te nemen aan de Zomercampus;
- er meer rekening gehouden moet worden met jongeren met een beperking;
Verzoekt het college:
- in gesprek te treden met Zomercampus 010 om de locaties zo toegankelijk mogelijk te maken voor leerlingen met een beperking en te inventariseren welke maatregelen hier getroffen voor moeten worden;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Bedankt. Nog iemand anders die een bijdrage wil leveren aan dit onderwerp? Niet? Wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja goedemiddag, voorzitter, ben ik te verstaan?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Oké. Fijn, voorzitter, dank u wel. Ja we hebben uitvoerig de zomercampus in de commissie twee weken terug besproken met elkaar. Daarin heb ik al het nodige gezegd over de evaluatie die we hebben gehouden en de lessen die daar naar boven zijn gekomen en dat we die ook vooral willen meenemen naar de volgende editie. Een van de dingen waar we het met elkaar ook over hebben gehad, is kijken of we de ouders tijdens deze editie beter een plek kunnen geven en veel meer kunnen betrekken. Het is in de eerste editie niet helemaal goed gelukt. Nou, dat was vanwege de tijdsdruk die erop zat om in heel korte tijd zo'n grote zomercampus te organiseren. En een van de lessen van de evaluatie was ook: begin eerder. Dat hebben we ook gedaan. We hebben nu ook meer tijd, dus ik denk dat we u daarin ook tegemoet kunnen komen. Er zijn de nodige moties ingediend. Ik heb ze nog niet allemaal binnen, maar wat ik in ieder geval kan zeggen over de motie van mijnheer Vonk, over het beter betrekken van de ouders en kinderen, daar sta ik positief tegenover en die kan ik omarmen.

Ten aanzien van de motie van mevrouw Walgenbach over: kijken of ook in de zomercampus burgerschapslessen en lessen over democratie terug kunnen komen. Nou, ik denk dat dat wel moet lukken. We gaan de programmamakers dit in ieder geval meegeven en ik voorzie dat dat een plek kan krijgen in het programma.

Dan de motie van mijnheer Yigit over ontbijt en lunch. Dat vind ik een heel sympathieke motie. Ik ga dit onder de aandacht brengen, nogmaals, ook van de organisatie, in de hoop dat het gaat lukken. Maar wel met die slag om de arm, nogmaals, dat ik het onder de aandacht ga brengen en dat ik het dus een sympathieke motie vind. Het is uiteindelijk wel aan de organisatie of ze dit ook allemaal rond kunnen krijgen.

En ten aanzien van de motie over toegankelijkheid: ja, die is echt overbodig. Dat is ook iets waar wij gewoon aan de

voorkant rekening mee houden en dat hebben we vorig jaar bij de vorige editie ook gedaan. We hebben vooral gezocht naar locaties die ook toegankelijk zijn voor mindervalide mensen. Dus dat doen we nu ook weer. En de rest van de moties, voorzitter, ja ik heb ze niet gehad dus die kan ik nu heel moeilijk voorzien van een reactie.

De **VOORZITTER**. Oké. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja, dank u wel. Ik had wel een vraag, want de wethouder zegt dat alle locaties rolstoeltoegankelijk zijn.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dat is wel het streven. Ik weet niet of dat gaat lukken op alle locaties, maar daar gaan we in ieder geval rekening mee houden, met de groepen. Dat daar waar het zich voordoet, dat we er daar in ieder geval voor zorgen dat die rolstoeltoegankelijk zijn. Dat hoeft je niet bij elke locatie te organiseren, want het gaat om een beperkt aantal mensen dat afhankelijk is van een rolstoel. En vooral voor die mensen moeten we het gewoon goed organiseren en dat gaan we ook doen.

De heer **YIGIT** (denk). Ja, tot slot. Ja, ik was zelf bij een van die locaties, die was zeker niet rolstoeltoegankelijk en ik zag er heel veel kinderen, dus ik hoop dat u ons kan garanderen dat er een inclusieve zomercampus zal gaan plaatsvinden.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Zeker, zeg ik via de voorzitter, dat is helemaal onze intentie. Nogmaals, we gaan goed kijken daar waar het mogelijk is, waar behoefte is aan rolstoeltoegankelijke locaties, dan zullen we dat ook organiseren en kijken naar de groepen, naar de mensen.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Zo zijn alle vragen beantwoord.

C. ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT

32. Openbaar vervoer en corona

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar een volgende categorie onderwerpen, onderwerpen met een regulier debat. Het eerste betreft: 'Openbaar vervoer en corona'. Ik zal nog even checken of de portefeuillehouder wethouder Bokhove beschikbaar is op de lijn. Mevrouw Bokhove is ingelogd. Dan geef ik als eerste het woord aan mevrouw Hoogwerf. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ik denk dat u mij bedoelde bij dit onderwerp.

De **VOORZITTER**. Ik heb op mijn lijstje gewoon staan mevrouw Hoogwerf en ik lees die naam slaafs voor.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Oh, we hebben het toch nu over agendapunt 32?

De **VOORZITTER**. Helemaal juist, ja. En daar staat mevrouw Hoogwerf op mijn lijst.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Oh, nou dan was het de bedoeling dat mijn naam daar zou staan, maar dat maakt niet uit.

De **VOORZITTER**. Hartelijk welkom.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ik dank u wel. Voorzitter, onlangs hebben we in de commissie gesproken over dit onderwerp en het was al snel duidelijk dat eigenlijk iedereen het wel al met elkaar eens is. De voorgestelde bezuinigingsmaatregelen gaan veel en veel te ver. Het op deze wijze bruut schrappen in de dienstverlening van het OV in Rotterdam is wat Leefbaar Rotterdam betreft absoluut onacceptabel. Tegelijkertijd snappen we heel goed, dat de gemeente hier zelf eigenlijk niks over te zeggen heeft. Het is een eis vanuit de Rijksoverheid die vertaald wordt door de MRDH. Maar voor niets gaat de zon op en dat er water bij de wijn gedaan moet worden, zal niemand kunnen ontkennen. Het nemen van de zogenaamde no-regret-maatregelen is dus eigenlijk niet meer dan

logisch. Sterker nog, hier zitten efficiëntieslagen tussen, die eigenlijk sowieso al genomen hadden moeten worden. Maar voor Leefbaar Rotterdam houdt het daarmee verder op. Wij willen niet dat er gemarchandeerd wordt met de veiligheid van reizigers en personeel, niet dat er complete lijnen geschrapt worden en ook niet dat er personeel de laan uitgestuurd wordt. De dip in het reizigersaantal als gevolg van de coronacrisis is maar tijdelijk en we hebben het volste vertrouwen dat we het dieptepunt inmiddels achter ons hebben liggen. Laten we de Rijksoverheid ervan overtuigen dat het een kwestie is van nog eventjes doorbijten en zij het ons mogelijk maakt om deze dip te overbruggen zonder kaalslag te hoeven plegen in het OV. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, de discussies over openbaar vervoer in coronatijd die we de afgelopen periode hebben gevoerd, laten twee dingen zien: één, hoe ontzettend belangrijk openbaar vervoer is voor Rotterdammers. Nu, in deze tijd, waarin veel mensen thuiswerken, maar ook heel veel mensen afhankelijk zijn van het openbaar vervoer om op hun werk te komen, of om familie of vrienden te bezoeken. Maar ook straks, na corona, als de groeiende stad vraagt om nieuwe investeringen in het openbaar vervoer. GroenLinks roept daarom het college op zich binnen de Metropoolregio met hand en tand te verzetten tegen bezuinigingen die langdurige schade toebrengen aan de kwaliteit, de betaalbaarheid of de veiligheid van het openbaar vervoer. We steunen dan ook moties met die strekking.

Het tweede dat de discussies over openbaar vervoer ons leren is hoe afhankelijk we als stad zijn van de Metropoolregio en het Rijk. En als die partijen niet bewegen, dan heeft het openbaar vervoer in Rotterdam, de RET in

en na deze coronatijd een heel groot financieel probleem. Het is ontzettend vervelend, en mijn collega mijnheer Van Drunen refereerde daar al aan, maar als stad hebben we daar dus niet het laatste woord in. Wij steunen dus van harte de oproep aan het college om, liefst samen met andere grote steden, alle mogelijke instrumenten in te zetten richting het Rijk, om onnodige bezuinigingen van tafel te krijgen. Voorzitter, er ontstaat in de formatie van een nieuw kabinet momentum en het is broodnodig om de formerende partijen te blijven herinneren aan hun belofte om Nederland de crisis uit te investeren.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, zelden hebben we de politiek zo eensgezind gezien als het over het openbaar vervoer gaat. De tijd dat rechts Nederland zich blindstaarde op eindeloos veel asfalt, lijkt definitief achter ons. En dat is goed nieuws. Want onze snelgroeiende stad heeft bussen, trams en metro's keihard nodig om ervoor te zorgen dat Rotterdam ook over tien jaar nog goed bereikbaar is. Het is dan ook volslagen onnavolgbaar waarom het demissionaire kabinet eerst reorganisatievoorstellen wil ontvangen, alvorens zij kleur bekent over de benodigde financiële steun. En ruimhartig is die steun de afgelopen jaren beslist niet geweest, want onze ov-bedrijven kregen niet alle kosten, maar een raadselachtige 93 procent vergoed. 93 procent, wie bedenkt zoiets? Ik zie het al helemaal voor me: zo'n type met zijn rekenmachine op zijn bureau die net nog even drie McKinseyrapporten van zijn baas had gekregen en dacht nog even een efficiëntieslag door te kunnen voeren. De Haagse Excel-technocraat waar onze minister van Financiën zo gelukkig mee is. En voorzitter, het is nou precies die mentaliteit die me zorgen baart, want wat gaat het Rijk doen als we braaf onze rekensommetjes opsturen naar Den Haag? Voor je het weet, worden we vriendelijk bedankt en krijgen we er nog

een keer zo'n zelfde korting van zeven procent overheen. Of we het nu willen of niet, we zitten midden in een onderhandelingsspel, waarvan onze voorstellen de eerste zet zijn. Kortom: wij moeten ons niet in onze kaarten laten kijken, zeker niet als we zelf nog niet eens goed in beeld hebben, of hebben kunnen nadenken wat die voorstellen precies betekenen voor het Rotterdamse openbaar vervoer. Wat de Partij van de Arbeid betreft moeten wij nu pal staan achter onze mensen die werkzaam zijn in het openbaar vervoer. We gaan nu niet onnodig mensen op straat zetten die straks weer hard nodig zijn om onze groeiambities waar te maken. Mijn fractie wil een duidelijk signaal geven, dat we niet akkoord gaan met een verregaande reorganisatie op dit moment. Alle inzet moet erop gericht zijn om het Rijk in beweging te krijgen en te komen tot een fatsoenlijke financiële compensatie. Daarom dienen wij vandaag de motie 'Praatjes vullen geen gaatjes' in. Met loze beloftes redden wij ons openbaar vervoer niet. Met nu toegeven aan de druk uit Den Haag ook niet. Laten we samen de schouders eronder zetten om de toekomst van onze bussen, trams en metro's te borgen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Praatjes vullen geen gaatjes

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van openbaar vervoer en corona;

Constaterende dat:

- corona grote effecten heeft op het OV van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag;
- deze effecten van tijdelijke aard zullen zijn;

Overwegende dat:

- de langetermijnambities voor de Metropoolregio ongewijzigd ambitieus zijn;
- ook prognoses over het gebruik van het OV vooraleer een sterke groei van het OV-gebruik voorspelden;

- een goed functionerend en uitgebreid OV-net, dé toekomstige sleutel blijft voor een groot aantal grootstedelijke uitdagingen, zoals een groeiend aantal inwoners in een groeiend aantal woningen;
- partijen in hun verkiezingsprogramma's de mond vol hebben van investeren in goed openbaar vervoer in allerlei soorten en maten: van hyperloops tot aan de Lelylijn en uitbreiding van metronetwerken;
- roekeloze voorstellen voor 'transitiemaatregelen' onze ambitie voor de toekomst fnuiken;
- deze juist ongekennde schade aan zullen richten aan het toekomstige groeipotentieel van de regio en zijn leefbaarheid;

Verzoekt het college om:

- binnen de MRDH ervoor te pleiten dat van de klaarliggende transitiemaatregelen nu alléén de zogenaamde 'no regret'-maatregelen, tijdelijke en beperkte vervoerskundige maatregelen en het inzetten van een eigen bijdrage van de MRDH worden doorgevoerd en de transitiemaatregelen daarmee tot het absolute minimum te beperken;
- de MRDH te vragen alle overige transitiemaatregelen eerst verder uit te werken alvorens deze worden overwogen, waarbij gedwongen ontslagen, grote reorganisaties of maatregelen die een verslechtering van de handhaving tot gevolg hebben als laatst worden ingezet (als het echt niet anders kan);
- dan ook volledig in te zetten op het verkrijgen van aanvullende rijkssteun;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.P.A. Tak, R.C.G. Segers-Hoogendoorn, B. van Drunen, D.A. van Groningen en J.P. Postma

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Mevrouw Van Groningen. Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja velen hebben het al gezegd, ons openbaar vervoer zit in zwaar weer en we staan ook voor een hele lastige keuze. Wat de Rotterdamse VVD betreft, kun je aan twee knoppen draaien, namelijk

bezuinigingen of ook zorgen dat er weer geld in het laatje komt. In ieder geval moeten we dan aan de voorkant helder hebben wat de scenario's voor bezuinigingen zijn voor de toekomst van ons openbaar vervoer. We willen geen papieren werkelijkheid, maar een realistische keuze, die er ook voor gaat zorgen dat we straks niet met één-nul of zelfs meer achterstaan. Dat is ook de reden waarom we vandaag de motie van de Partij van de Arbeid op dit vlak steunen. En als we kijken naar de scenario's die er voor ons liggen, zijn er voor de Rotterdamse VVD twee dingen niet bespreekbaar: we willen geen tariefsverhoging, maar we willen ook geen concessies op het gebied van sociale veiligheid. Het openbaar vervoer, voorzitter, moet veilig zijn voor ons allemaal en daar gaan we niet aan tornen. Een beetje minder veilig is niet acceptabel, nu niet, nooit niet. En de Rotterdamse VVD vindt het daarom essentieel om de sociale veiligheid op peil te houden, zodat je er veilig kunt werken, maar ook veilig kunt reizen. En daarom dienen we vandaag de motie 'Sociale veiligheid op peil' in, om dat ook mogelijk te maken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen, mijnheer Segers-Hoogendoorn wil u een vraag stellen.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank, voorzitter. Ja mevrouw Van Groningen zei net twee punten waar zij een rode lijn trekken, maar ik herinner mevrouw Van Groningen ook wel even aan de steun van de CDA-motie in het najaar, waar we drie punten noemden. En ik wil wel even uit haar mond horen dat de VVD in Rotterdam daar ook nog steeds achter staat, want u vergeet de rode lijn bij het schrappen van lijnen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Absoluut.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan, mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Zoals gezegd, we kunnen aan twee knoppen draaien, voorzitter, en wat de Rotterdamse VVD betreft zetten we dan ook hard in om de mensen weer in het openbaar vervoer te krijgen. Want zoals mijnheer Segers-Hoogendoorn al zegt: als we ook lijnen gaan schrappen, dat is absoluut niet wat we willen. Dan kunnen we maar beter ervoor zorgen dat mensen zo veel mogelijk gebruikmaken van de lijnen die we nu hebben. En daarom moeten we blijvend laten zien dat ons openbaar vervoer aantrekkelijk, veilig en betrouwbaar blijft. En daar kunnen we dus het schrappen van die lijnen niet bij gebruiken. Natuurlijk moeten we het ook betaalbaar houden, want alleen dan kunnen we het openbaar vervoer behouden, maar ook in de nabije toekomst de mensen weer enthousiasmeren hiervoor te kiezen. De Rotterdamse VVD wil heel graag dat we met campagnes laten zien dat veiligheid van het openbaar vervoer gewoon geregeld is. En zodat mensen met een gerust hart ook weer het openbaar vervoer nemen. En daarom dienen we vandaag de motie 'OV: veilig en betrouwbaar' in.

Tot slot, het is al door velen gezegd, we zijn een rader in het grote geheel, we zijn een onderdeel in de MRDH, maar dat wil niet zeggen dat wij alles accepteren. En daarom steunen we de motie van D66 om gezamenlijk bij de MRDH aan de noodbel te trekken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Sociale Veiligheid op peil

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 18 maart 2021, ter bespreking van Openbaar vervoer en Corona;
Constaterende dat:

- het OV in de regio vanwege de coronacrisis in financieel zwaar weer zit;
 - de MRDH in haar transitieprogramma inzet op bezuinigingen o.a. op het gebied van sociale veiligheid;
- Overwegende dat:
- OV-medewerkers veelal te kampen hebben met agressie en bedreigingen in het OV;
 - juist OV-medewerkers zich veilig moeten voelen in hun werk en alles wat daar afbreuk aan doet onacceptabel is;
 - een concessie op sociale veiligheid ook effect heeft op reizigers in het OV;
 - veiligheid van medewerkers of reizigers nooit ter discussie mag staan;
 - daarnaast het verminderen van de sociale veiligheid ook effect heeft op het imago van het OV;
 - het juist nu het belangrijk is om te laten zien dat het OV veilig en tevens betrouwbaar is;
- Verzoekt het college om:
- de sociale veiligheid in het OV op peil te houden, zodat de veilige (werk) omgeving gewaarborgd blijft;
 - de gevolgen van de transitieplannen te monitoren en de raad hierover te informeren;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen

Motie 3. Openbaar Vervoer veilig en betrouwbaar

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 18 maart 2021, ter bespreking van Openbaar vervoer en Corona;

Constaterende dat:

- het OV in de regio vanwege de coronacrisis in financieel zwaar weer zit;
 - de MRDH in haar transitieprogramma inzet op bezuinigingen in het OV;
- Overwegende dat:
- momenteel veel mensen het OV mijden omdat enerzijds gevraagd is zo min mogelijk te reizen en anderzijds mensen bang zijn om besmet te raken in het OV;

- er veel hygiënemaatregelen worden genomen om reizigers veilig te laten reizen, echter dit niet zo bekend is;
- een bezuiniging die leidt tot het wegsnijden van lijnen effect heeft op de betrouwbaarheid van het OV in de regio;
- minder ritten ook minder geld oplevert als mensen wel kiezen om met het OV te reizen;
- de ambitie om duurzaam te reizen in het geding komt als mensen het OV blijven ontwijken;
- in plaats van bezuinigen ook ingezet kan worden op juist, zodra het kan, mensen te stimuleren het OV te nemen;

Verzoekt het college om:

- via alle mogelijke kanalen te communiceren dat het OV veilig en betrouwbaar is;
- zodra het kan in te zetten op het stimuleren van OV, zodat reizigers weer de tram, bus en de metro nemen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ja gezien de eensgezindheid ook bij de vorige sprekers, houd ik het kort en sluit ik me aan bij die eensgezinde boodschap om op te komen voor het OV. Ik wil daarin benadrukken, voorzitter, dat het voor ons zo belangrijk is dat we opkomen voor al die kwetsbare mensen die zo ontzettend afhankelijk zijn van het OV. Dan denk ik aan de reizigers, die soms afhankelijk zijn van lijnen die misschien economisch gezien niet per se het meest rendabel zijn, mensen die voor hun werk afhankelijk zijn van het OV, ook moeten reizen op tijden die misschien niet het meest courant zijn, maar voor hun wel essentieel. Ik denk ook aan de medewerkers en ook met name de mensen die kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt, die werken in het openbaar vervoer, bijvoorbeeld de surveillanten.

Voorzitter, onze boodschap is, en we hopen ook dat de wethouder op alle plekken waar zij in de gelegenheid is die boodschap wil overbrengen: ga niet bezuinigen waar het de kwetsbare mensen treft, reizigers en medewerkers. Want bedenk dat in dat geval de kortetermijnwinst op langere termijn verlies betekent. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Erg bedankt. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zal ook, gelet op de tijd, niet een heel uitgebreid verhaal vertellen. Ik sluit mij aan bij wat een groot deel van de eerdere sprekers heeft aangegeven. Maar wat ik wel wil doen, is even twee moties aankondigen. Dat heeft enerzijds te maken met de bezuinigingen natuurlijk, die voor het OV aanstaande zijn. En daarbij roep ik het college op zich hard te blijven maken voor betaalbaar en met name ook toegankelijk openbaar vervoer, waarbij de burgers zo min mogelijk zullen lijden onder de bezuinigingen. En juist omdat we ook het OV zo aantrekkelijk mogelijk proberen te maken. En als tweede -ik zie het: ik heb geen tijd meer- weten we dat de RET ooit geld heeft geïnd van reizigers en de reservering van dat geld is op dit moment beschikbaar om het terug te geven. En daar willen wij ook een motie over indienen. Over een bepaalde periode moet dat geld beschikbaar blijven, als het niet teruggestort is aan de burgers, voor eventueel de Voedselbank, zowel voor de reguliere Voedselbank als voor de islamitische Voedselbank. Hierbij twee moties vanuit ons, voorzitter, en dank voor de ruimte die u hebt gegeven buiten de tijd om.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Kleed het OV niet uit!

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter

bespreking van agendapunt 32 Openbaar vervoer en corona;
Constaterende dat:

- Rotterdam veel geld heeft geïnvesteerd in het openbaar vervoer met als ambitie om een OV-stad te worden;
- de MRDH minder frequent wil rijden, minder toezicht in het ov, lijnen wil korten of opheffen en de prijs voor een ritje in de toekomst verhogen;
- de zorgwekkende maatregelen van de MRDH ernstige gevolgen zullen hebben voor de reizigers;
- Nederland al het duurste OV van de hele Europese Unie heeft waarbij de prijzen 35 procent boven het gemiddelde liggen;

Van mening dat:

- de bezuinigingen niet ten koste mogen gaan van het openbaar vervoer alsmede eerder aangenomen moties die ten uitvoering liggen;
 - het openbaar vervoer betaalbaar alsmede toegankelijk moet blijven voor alle burgers;
- Verzoekt het college:

- om zich hard te blijven maken voor betaalbaar en toegankelijk openbaar vervoer waarbij de burgers zo min mogelijk zullen lijden onder de bezuinigingen;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. F. Achbar

Motie 9. Doneer resterend bedrag van gedupeerden

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 32 Openbaar vervoer en corona;

Constaterende dat:

- de RET vorig jaar 87.000 euro te veel heeft afgeboekt onder reizigers;
- het in veruit de meeste gevallen gaat om een bedrag tussen de nul en drie euro per reiziger;
- de betreffende reizigers al geruime tijd het onterecht afgeschreven bedrag via een kaartautomaat kunnen terugzetten op hun OV-chipkaart;

- nog maar vijftien procent van de gedupeerden het bedrag waarop zij recht hadden hebben opgehaald;
- er sinds begin januari 2021 nog 70.000 euro open staat waarbij de gedupeerden nog vijf jaar het recht hebben om geld terug te vragen;

Van mening dat:

- het hierbij gaat om een enorm bedrag welke niet na vijf jaar als inkomsten mag worden gerekend voor de RET;

Verzoekt het college:

- om vast te leggen bij de RET dat het resterende bedrag na vijf jaar wordt gereserveerd voor een donatie naar de voedselbank;
 - hierbij vast te stellen dat het resterende bedrag evenredig wordt verdeeld tussen een islamitische voedselbank en een gewone voedselbank;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. F. Achbar

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Daarmee bent u overigens wel door uw spreektijd heen. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank u, voorzitter. Wat op zich wel grappig en opmerkenswaardig is, is dat wij als enige punt op de agenda voor een regulier debat dit punt hebben staan, terwijl er van debat in feite helemaal geen sprake is. Want als de Rotterdamse raad nou ééns unisoon was, dan was het wel nu. En andere raadsleden hebben dat ook al aangegeven. We gaan allemaal voor ditzelfde geluid en dit geluid lieten wij ook al raadsbreed horen, zoals ik net al in mijn interruptie bij mevrouw Van Groningen zei: in het najaar, afgelopen jaar, toen we een CDA-motie raadsbreed hebben ondersteund, zelfs volgens mij raadsbreed ondertekend, maar in ieder geval aangenomen, waarin we heel duidelijk drie rode lijnen hebben getrokken. En die noem ik toch nog maar een keer op: de

Rotterdamse politiek zegt: er kan geen sprake zijn van het schrappen van lijnen. We zeggen: er kan geen sprake zijn van het verhogen van tarieven. En we zeggen: er kan geen sprake zijn van het verlagen van de service. Drie heel heldere rode lijnen die we hebben getrokken en waar we als raad nu nog steeds achter staan. Korthedshalve wil ik opmerken dat ik me graag aansluit bij de woorden van mijnheer Tak, op het gepruttel van hem over de voortreffelijke minister van Financiën na uiteraard, maar vooral het wijzen van hem op het feit dat we voor de no-regret moeten gaan, voor de bedrijfsvoeringmaatregelen die ons sowieso al wat gaan opleveren, maar dat we echt die rode lijnen nog eens heel helder trekken. Dus daarom staat onze naam ook op zijn motie. En ik wil me ook heel graag aansluiten bij het pleidooi van mijnheer Vonk daar waar het gaat over nou juist die kwetsbare groepen, want daar hebben we ook eerder al aandacht voor gevraagd. Kijk, het punt van de zogenaamde onrendabele lijnen is altijd heel ingewikkeld, want een onrendabele OV-lijn vervoert heel vaak kwetsbare mensen die op een andere manier mogelijkerwijs niet op hun plaats van bestemming komen met al alle gevolgen van dien. Dus wij moeten echt veel slimmer en veel fundamenteeler kijken naar dat soort dingen. En dat soort lijnen staan nu ook echt vol in de wind, dus ik sluit me zeer aan bij wat mijnheer Vonk zegt over het zorgen voor kwetsbare groepen.

En ik sluit af, voorzitter, ja mevrouw Van Wifferen komt zo nog aan het woord, maar ik wil toch ook even zeggen dat ik de inzet van mevrouw Van Wifferen bij de MRDH enorm wil prijzen. Want zij heeft een opdracht gekregen van de Rotterdamse raad, wat ik net al zij, die behoorlijk unisoon was, maar zij heeft ook behoorlijk wat tegenwind ervaren daar in die MRDH-burelen van andere gemeenten. En het is haar toch maar mooi gelukt, maar daar mag ze zo zelf alle woorden aan besteden, want dat is haar ook van harte gegund. Maar het is haar ook zomaar gelukt om toch een heel stevig MRDH-signaal nu te

laten zien, zwart-op-wit te hebben, waarbij we heel duidelijk in Den Haag op de deur bonzen en zeggen: er moet geld bij. Dus dat moet ook gezegd worden. En daar laat ik het bij, voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik was van plan mevrouw Van Wifferen als laatste het woord te geven als lid van de Adviescommissie, dus ik check nog heel even of er nog iemand anders het woord wenst te voeren op dit punt. Dat is niet het geval. Mevrouw Van Wifferen, u mag in technische tijd een bijdrage leveren.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, als het goed is mag ik dan eerst in technische tijd en daarna nog mijn politieke verhaal, want ik scheid dat meestal.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we eerst maar beginnen met uw bijdrage als lid van de commissie.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja. Oké, doe ik dat, dank u wel. Nou als eerste, voorzitter via u, dank voor de complimenten van mijnheer Segers-Hoogendoorn, dat wordt gewaardeerd. Het OV in Rotterdam is hard getroffen door corona. Daarom moeten er maatregelen worden getroffen. Lege bussen, lege trams en lege metro's laten rondrijden, dat kan niet. En D66 vindt het dan ook logisch dat er een transitieplan moet komen, maar de inhoudelijke argumenten ontbreken. Er wordt niet goed onderbouwd wat de gevolgen zijn voor de Rotterdammers. Dat moet eerst worden uitgezocht, voordat er zulke vergaande maatregelen überhaupt op tafel zouden moeten komen. D66 wil niet dat er iets kapot wordt gemaakt en wij staan ook nog steeds achter die raadsbrede motie met die drie punten die mijnheer Segers-Hoogendoorn net opnoemde.

Wat wij vinden is dat er op dit moment te veel een boekhoudkundig verhaal ligt met te weinig echte argumenten en wordt bekeken wat het betekent. Daarom

steunen we ook de Partij van de Arbeid, de motie ervan, om dat verder uit te zoeken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen, we hebben een technische storing op de lijn. Mevrouw Van Wifferen? We hebben een technische storing op de lijn. Ik hoor wat koffiegepruttel op de lijn en ik versta u daarom ook niet goed en af en toe valt u helemaal weg. Koffiegepruttel was het toch?

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Er was hooguit sprake van D66-gepruttel. Kunt u mij verstaan?

De **VOORZITTER**. Ik zei: het lijkt op koffiegepruttel.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik versta u niet.

De **VOORZITTER**. Ja, dan hebben we een probleem.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Oh, nou dat was hooguit D66-gepruttel.

De **VOORZITTER**. Hoort u mij nu?

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, ik hoor u.

De **VOORZITTER**. Oké, er zit blijkbaar ook nog een aanzienlijke vertraging op de lijn. Volgens mij is het verstandig dat wij een keer iemand bij u langs laten komen om te kijken naar uw lijn. Maar, ga verder.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Oké. Nou, maar D66 wil wel dat als er maatregelen getroffen moeten worden, deze van tijdelijke aard zijn en dat alle maatregelen die vervoerskundig zijn en die betrekking hebben op het schrappen van lijnen en dergelijke, dat die van tafel gaan als er weer genoeg reizigers zijn. En daar dienen we een motie voor in. En voor de rest vinden we het heel belangrijk dat we een goede lobby starten, zowel richting de politieke partijen alsook richting de formatie. En daarom hebben we ook nog

een motie om aan de burgemeester te vragen om, als hij met de G4 om tafel zit voor de formatie, ook de belangen van het OV stevig voor het voetlicht te brengen. Tot zover mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Trek aan de (OV-)noodbel

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van agendapunt 32, Openbaar vervoer en corona;
Constaterende dat:

- de coronacrisis grote gevolgen heeft voor de financiële positie van het al kwetsbare openbaar vervoer;
- de burgemeester samen met de andere burgemeesters uit de G4 gehoord wordt in het kader van de landelijke coalitieonderhandelingen na de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021;
- de burgemeester hierbij de zorgen van Rotterdam (en andere gemeenten) omtrent het openbaar vervoer in deze regio kenbaar kan maken;

Overwegende dat:

- goed openbaar vervoer in de ogen van D66 noodzakelijk is om de Rotterdamse regio bereikbaar te houden en het tevens noodzakelijk is voor de verduurzaming van de regio;
- er grote investeringen nodig zijn om het openbaar vervoer in de toekomst toegankelijk en betaalbaar te houden;
- gemeenten zelf niet de financiële middelen hebben om deze investeringen te dragen;

Draagt het college op:

- om tijdens de coalitieonderhandelingen, gezamenlijk met de G4, te pleiten dat het Rijk hogere structurele investeringen in het openbaar vervoer doet;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. I. van Wifferen, D.P.A. Tak en R.C.G. Segers-Hoogendoorn

Motie 5. Tijdelijke OV-maatregelen ook echt tijdelijk

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van agendapunt 32, Openbaar vervoer en corona;

Constaterende dat:

- de coronacrisis grote gevolgen heeft voor het openbaar vervoer;

- de MRDH het noodzakelijk acht om kostenbesparende maatregelen te nemen;

Overwegende dat:

- D66 geen voorstander is van bezuinigingen op het openbaar vervoer omdat het openbaar vervoer in de ogen van D66 juist betaalbaar en toegankelijk moet blijven, vanwege het belang van de bereikbaarheid van de Rotterdamse regio en de verduurzaming van de regionale mobiliteit;

- D66 helaas wel moet constateren dat er door de coronacrisis onvoldoende middelen zijn om zonder kostenbesparende maatregelen of grote investeringen het openbaar vervoer betaalbaar en toegankelijk te houden;
- kostenbesparende maatregelen zoals het schrappen/verkorten van lijnen of verminderen van de frequentie van het openbaar vervoer, tijdelijk van aard zouden moeten zijn om de daaruit volgende vervoersarmoede en verminderde beschikbaarheid van het openbaar vervoer zo veel mogelijk te beperken;

Draagt het college op:

- om bij de MRDH te pleiten dat de kostenbesparende maatregelen die vervoersarmoede en vermindering van de beschikbaarheid van het openbaar vervoer in Rotterdam tot gevolg hebben tijdelijk zijn en zo snel mogelijk worden opgeheven;

- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. I. van Wifferen, D.P.A. Tak en R.C.G. Segers-Hoogendoorn

Motie 6. Gezamenlijk de MRDH (OV)noodbel luiden

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van agendapunt 32, Openbaar vervoer en corona;

Constaterende dat:

- de coronacrisis grote gevolgen heeft voor het OV in de regio Rotterdam-Den Haag;

- de MRDH zich ernstig zorgen maakt over het OV in de regio Rotterdam-Den Haag als er geen extra investeringen gedaan worden;

Overwegende dat:

- het OV een vitale functie vervult in de Rotterdamse regio;

- het OV in gevaar komt als er niet op korte termijn afspraken worden gemaakt over verdere financiële steun en perspectief in 2022;

- er gesprekken gaande zijn om gezamenlijk met alle 23 gemeenten van de MRDH een brief te schrijven aan het kabinet om gezamenlijk het belang van landelijke steun en perspectief voor de toekomst voor het OV te communiceren;

Vraagt de raad:

- in te stemmen met het versturen van een (gezamenlijke) brief aan het kabinet om het belang van landelijke steun en perspectief voor de toekomst voor het OV te communiceren;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. I. van Wifferen, D.P.A. Tak, J.P. Postma, R.C.G. Segers-Hoogendoorn, P.J.H.D. Verkoelen, B. van Drunen, D.A. van Groningen, A. van Zevenbergen, R.T.J. van der Velden, M.J.P. Meeuwissen, B. van Noppen, F. Achbar en T.J. Vonk

Bijlage 1: de brief

- De minister van Infrastructuur en Waterstaat

- De minister van Financiën

- De verkenner/ informateur

- De Vaste Tweede Kamercommissie Infrastructuur en Waterstaat

- De Vaste Tweede Kamercommissie Financiën

[datum]

Onderwerp: Brandbrief - Voortbestaan openbaar vervoer in Metropoolregio Rotterdam-Den Haag onder druk

Geachte dames en heren,

Namens onze inwoners en als één van de 23 samenwerkende gemeenten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) vragen wij uw dringende aandacht voor het voortbestaan van het openbaar vervoer (OV) in onze regio.

De Coronacrisis heeft grote impact op het openbaar vervoer. Het aantal reizigers is fors gedaald en daarmee zijn de inkomsten van onze vervoerders fors teruggelopen. De vervoersbedrijven vervullen een vitale functie die ook door het Rijk voortdurend zo wordt benoemd. Alle inzet is erop gericht om het OV-aanbod zoveel mogelijk in stand te houden, waarbij speciale aandacht is voor mensen die een vitaal beroep uitoefenen en die in deze crisis in de frontlinie staan. Alle inspanningen van vervoerders en vervoersautoriteiten samen, voor een zeer beperkt aantal reizigers resulteert in grote tekorten waardoor de vervoersbedrijven sterk onder druk staan. In het zwartste scenario lopen de tekorten van vervoerders in de Metropoolregio de komende tien jaar op tot 1,2 miljard euro. Een financiële opgave die onmogelijk door de metropoolregio en vervoerders op te vangen is.

Het Rijk, de MRDH en de vervoerders hebben hun verantwoordelijkheid genomen en pijnlijke, maar noodzakelijke maatregelen getroffen om het financiële tekort op korte termijn het hoofd te bieden. Het gaat daarbij onder meer om het terugschroeven van de dienstregeling en bezuinigingen in de interne organisatie. Als er echter op korte termijn geen afspraken worden gemaakt over aanvullende financiële steun in 2021 en er geen perspectief komt voor extra financiële middelen van het Rijk voor 2022 dan zijn meer en nog ingrijpendere maatregelen nodig. De dienstverlening aan de reizigers komt dan op korte termijn in gevaar. Ook

de bijdrage van het OV aan diverse maatschappelijke doelen op de langere termijn komt dan onder grote druk te staan. U heeft het belang van OV voor de duurzame ontwikkeling van Nederland onderstreept in het Toekomstbeeld OV. Maar dat belang kan niet worden ondersteund zonder voldoende financiële middelen voor een robuust OV. Een inclusieve samenleving, verstedelijking en verduurzaming vraagt om goed OV en daarom is onze klemmende vraag: geef het geld om het OV -passend bij de maatschappelijke Ambities- ook in de toekomst mogelijk te maken.

Het OV vervult een vitale functie in onze regio, tijdens de crisis en daarna. Het OV zorgt voor het vervoer van medewerkers in vitale sectoren. Bij verdergaande bezuinigingen komt deze cruciale functie onder druk te staan. Het zal ook leiden tot vervoersarmoede en juist die inwoners raken die toch al het meest kwetsbaar zijn. Een goed en toegankelijk OV-systeem vormt de toegang tot onderwijs en werk en voorkomt dat jongeren en ouderen in een sociaal isolement komen. Die positie van het OV is te kostbaar om verloren te laten gaan. En dat dreigt nu wel te gaan gebeuren.

Een goed functionerend OV is belangrijk voor de grote maatschappelijke opgaven voor de regio, de woningbouwopgave en de transitie naar duurzame mobiliteit. Afschaling van het OV-aanbod kan ertoe leiden dat mensen weer meer in de auto stappen, met meer CO₂-uitstoot en files tot gevolg. Dit kan grote economische schade opleveren en staat haaks op gestelde milieudoelen.

We realiseren ons dat we niet aan maatregelen ontkomen. Die zijn ook genomen en dat blijven we ook doen. Er is echter een grens aan de maatregelen. We moeten absoluut voorkomen dat we het goed functionerende OV zoals we dat samen hebben opgebouwd afbreken. Daarom werken onze gemeenten binnen

de MRDH met u aan een transitieprogramma. Een goed en duurzaam OV-systeem in de toekomst kan alleen met voortgezette, extra financiële steun van het Rijk.

De urgentie is groot, de tijd dringt en daarom doen we een appel op u. Bied de steun en het perspectief waar we om vragen. Zet de continuïteit van het regionaal OV niet op het spel. Geef duidelijkheid over extra financiële middelen voor 2022.

Onze inwoners van nu, morgen en overmorgen rekenen op u.

Hoogachtend,

de gemeenteraad van A
de gemeenteraad van B
de gemeenteraad van C
etc.

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

U gaat nu over in uw rol als lid van de commissie.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja graag.

De **VOORZITTER**. Ja, nu gaan we ook de tijd stopzetten.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja. Voorzitter, namens de MRDH gaan we met zijn 23'en een brief richting het Rijk sturen om urgentie en meer geld en meer steun voor ons openbaar vervoer te vragen. Ik heb onze mederaadsleden gevraagd dit te steunen en dit is massaal gebeurd, dus we hebben een raadsbrede ondertekende motie om deze brief van de MRDH te steunen. En ik ben de andere raadsleden dankbaar voor dit krachtige signaal en het grote belang dat wordt gehecht aan het openbaar vervoer. En ik ben ze ook dankbaar dat zij constant een duidelijk signaal meegeven aan hun vertegenwoordiger aan de MRDH, zodat ik op een heldere manier en goed gedragen

door de rest van de raad daar het woord kan voeren. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mag ik u adviseren om het systeem nog even helemaal uit te zetten en opnieuw in te loggen? Wellicht dat daar het euvel in zit. Wie weet. Want wellicht bent u vanavond nog aan het woord. Dan is het handig dat u dat geprobeerd heeft.

Mijnheer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Steun het openbaar vervoer

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van agendapunt 32 'Openbaar vervoer en corona';

Constaterende dat:

- het openbaar vervoer een belangrijk middel is voor reizigers;
 - het Rijk slechts een beschikbaarheidsvergoeding beschikbaar stelt tot 93 procent;
 - na de pandemie het openbaar vervoer vaker gebruikt zal worden;
- Overwegende dat:
- het openbaar vervoer 100 procent vergoed moet worden vanuit de overheid;
 - het openbaar vervoer essentieel is in de strijd tegen klimaatverandering;
 - voorkoming van verkeersinfarcten in de stad essentieel is voor de leefbaarheid;
 - het openbaar vervoer een goed alternatief is voor de auto;

Verzoekt het college:

- om het resterende gedeelte van de beschikbaarheidsvergoeding te vergoeden;
 - de vergoeding voor het openbaar vervoer niet ten koste te laten gaan van andere sociale onderwerpen zoals armoedebestrijding, betaalbaar wonen en ontmoetingsplekken in de wijken;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dan gaan we naar de wethouder, wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Goedemiddag voorzitter en raadsleden. We hebben recent uitgebreid hierover gesproken in EDEM en ook toen was er brede consensus vanuit de raad, wat heel goed is vertolkt en verwoord door mevrouw Van Wifferen in de MRDH. En waar we natuurlijk echt onze zorgen delen. Rotterdam is als stad keihard afhankelijk van het OV en ook na zo'n dip in coronatijd moeten we zorgen dat zo snel mogelijk weer de reizigers op gang komen, dat zij weer in het OV kunnen stappen en dat daar dan ook weer alles voor afgesteld staat. Dit vraagstuk speelt natuurlijk niet alleen in Rotterdam, dit is echt landsbreed en daar leidt dat tot veel zorgen, maar ook tot veel gesprekken. Dit gaat nu zo'n beetje zo in een finale raken en als u denkt: wat ziet ze wit, dan is dat niet van de verkiezingsuitslag van gisteren, dat komt door alle inspanningen die wij moeten doen om te zorgen dat dit in goede banen wordt geleid. Want inderdaad minder reizigersinkomsten nu en in de toekomst zal daar ook nog voorlopig de verandering niet zijn, omdat er meer mensen thuis blijven werken. Nou als je dan in een doorkijkje naar meerdere jaren kijkt, zie je echt wel dat er een opgave is en ook op korte termijn zullen er maatregelen genomen moeten worden. Maar dat alles haalbaar, schaalbaar en betaalbaar, want dat is eigenlijk ook wel wat de raad in de eerdere motie heeft aangegeven. Wat willen we? We willen zo snel mogelijk die reizigers terugwinnen, met goede plannen, met campagnes, zodat dat zwartste, dat zwaarste scenario wordt voorkomen. Je kunt kosten besparen op bedrijfsvoering, door tijdelijk met wat minder capaciteit te rijden zolang die vraag niet is zoals die was. Want het liep, het was natuurlijk het meest gezonde bedrijf, de RET, en het OV maakte echt een prachtige groeicurve door. De lobby, de intensivering van rijkssteun die door u genoemd is en slim inzetten van de MRDH-budgetten over de tijd. En we willen voorkomen dat er wijken zonder OV

komen te zitten, of dat de tarieven omhooggaan. Precies conform de motie die al eerder genoemd is door meerdere partijen en ook raadsbreed werd aangenomen.

Nu krijgen we een aantal moties ter aanvulling of ter ondersteuning. Volgens mij zitten we hier met elkaar op één lijn en ik ga ook een paar moties bij elkaar nemen. De motie: 'Sociale veiligheid op peil', dat is een motie net als 'Tijdelijke OV-maatregelen ook echt tijdelijk' en de motie van de Partij van de Arbeid 'Praatjes vullen geen gaatjes', en de motie 'Kleed het OV niet uit', dat zijn vier moties die allemaal vragen om die zorgvuldigheid, een goede uitwerking, een pas op de plaats, een goede lobby naar het Rijk, ondersteuning van het beleid dat we hebben ingezet, en met verschillende aandachtspunten en misschien had het ook één motie kunnen zijn, maar eigenlijk vanuit de verschillende richtingen wordt er een heel helder signaal gegeven, zowel naar mevrouw Van Wifferen als woordvoerder vanuit de Adviescommissie, als naar mij als wethouder, als vertegenwoordiger in de Bestuurscommissie. Die vier moties vragen om die intensieve inzet, die wil ik graag omarmen en daar zullen we ook wel weer in één keer op terugkomen. Want inderdaad, het is belangrijk dat de veiligheid voor reizigers en personeel op peil blijft. Misschien moeten we het op een iets andere manier doen, maar die waarborg, daar moeten we voor kunnen staan. Maatregelen moeten tijdelijk zijn. Zodra het weer kan moeten ze teruggedraaid kunnen worden. En ja, de motie van mijnheer Tak vraagt ook aandacht, naast een aantal andere zaken, voor het personeel. Daar gaan wij natuurlijk niet direct over als gemeenteraad, de MRDH gaat er ook niet direct over, maar ik begrijp wel het punt dat u wilt markeren. En we zullen niet iedere motie precies op de letter nemen, wel op de strekking en daarmee zie ik die ook echt als ondersteuning van het beleid om dit in zo goed mogelijke banen te leiden. En dat is ook de motie 'Kleed het OV niet uit' van

DENK, die ook de lijn van het college hierin ondersteunt. Dus die vier moties, ik zal ze nog even bij naam noemen: 2, 5, 7 en 8, allemaal ondersteunende moties om mee op pad te gaan naar de MRDH. Die adviseer ik positief.

De eerste motie van de SP zegt ook: 'Steun het Openbaar Vervoer'. Dat willen we ook, maar die vraagt ook dat de gemeente alle gaten opvult en dat is niet de verantwoordelijkheid van de gemeente. Want minder exploitatie, dat kun je niet zomaar bijleggen. Dat ondermijnt ook onze lobby naar het Rijk. Dus in die zin is dat ook onverstandig, dat heb ik u vorige week ook aangegeven. En daarnaast gaat het nog een keertje om tientallen miljoenen euro's die u dan zou willen vrijmaken uit de gemeentebegroting waartegenover u ook geen dekking heeft gezet. Dus deze motie is, nou onverstandig, onuitvoerbaar en moet ik ontraden. Dat is motie 1.

Dan moet ik even kijken. Motie 3: 'Openbaar vervoer veilig en betrouwbaar'. Dat gaat over het stimuleren van de aantrekkelijkheid van het OV. Daarvan heb ik al aangegeven dat dat ook in lijn is met de inzet die wij plegen, dus die wil ik omarmen. Die zie ik ook als ondersteuning van ons beleid.

De motie, en dan maak ik even een sprongetje, 9: 'Doneer het resterend bedrag van de gedupeerden'. Dat gaat eigenlijk over een langere periode en heeft nu niet zoveel met de transitieplannen te maken. Het gaat over geld terugbetalen aan de reiziger. Voorlopig wordt het vijf jaar lang gereserveerd, zodat alle reizigers gewoon geld hebben om dat op te kunnen halen. Lijkt mij een hele nette termijn en daar wordt veel aandacht aan besteed door de RET, ook op verzoek van de raad. En dit is dan maar weer eens een oproepje, vooral voor de mensen om dat budget op te halen op het moment dat ze een keertje bij een loket komen, een kaartje, een saldo willen ophogen, dan kunnen ze meteen dat bedrag terugvorderen. Wat er na vijf jaar met dat bedrag gebeurt, is echt aan de

RET. En op het moment dat het, ja zeker nu er tekorten zijn, kan ik me ook wel voorstellen dat ze daar een andere bestemming voor hebben dan de nu voorgestelde bestemming. Wij gaan daar niet over, dat is echt aan de RET, dus die moet ik ontraden.

Dan zijn er nog twee moties, allebei 'de noodbel'. De eerste die ik daarvan behandel is motie 6: 'Gezamenlijk de MRDH-noodbel luiden'. Een heel mooi initiatief. Het is eigenlijk niet aan ons, want het is niet aan het college gericht, maar aan de raadsleden en aan de raden zelf. Ik ben heel blij dat mevrouw Van Wifferen daar de handen voor op elkaar heeft gekregen, dat is een sterk signaal. En nou ja, ook al gaan wij er niet over, ik wil hem natuurlijk van harte aanbevelen.

En dat doe ik ook bij de laatste motie: 'Trek aan de OV-noodbel'. En daar is de vraag niet alleen aan deze wethouder om zich in te zetten in alle lobbytrajecten en zich hard te maken bij de MRDH voor het behoud en van zo veel mogelijk OV en rekening houden met de reiziger, maar ook om te vragen aan de burgemeester of hij wil lobbyen bij het Rijk en voor het verbeteren van het OV en ook deze problematiek. En ik neem aan dat ik mede namens onze voorzitter van de raad daar nadrukkelijk 'ja' op kan zeggen, want ik weet dat wij dit ook op de lobby-agenda al hadden staan en hier wordt dat nogmaals mee onderstreept. Onze burgemeester is een warm pleitbezorger van het OV en zorgt ook altijd dat hij tijdig bij nieuwe formaties in de rij staat om de Rotterdamse belangen te behartigen. Dus wat dat betreft kan die ook omarmd worden en ik heb de burgemeester geloof ik, meerdere keren zien knikken. Dus voorzitter, ik heb in sneltreinvaart, ja dat is een rare beeldspraak nu, maar alle moties beoordeeld, van advies voorzien en ja, we moeten echt hard aan de slag.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank, wethouder. Ja, wethouder Bokhove had mij gevraagd om, zoals ze dat zei, mijn

gewicht in de weegschaal te leggen naast dat van haar. Toen zei ik: 'Dat klopt, dat wordt dan 103 kilo'. Maar dat is sinds een week nu eigenlijk nog 102 kilo, dus dat wordt wel wat minder. Maar het is zeer zeker een van de belangrijkste lobby-onderwerpen voor de MRDH, maar ook voor ons als stad. Het zal zeer zeker niet ontbreken, wat mij betreft, dus die belofte kan ik alleen maar nog verder onderstrepen. Dank u zeer.

D. VERZOEKEN VAN RAADSLEDEN

33.1 Tweeminutendebat over 'Verkeersveiligheid', aangevraagd door de leden Van Groningen e.a.

De **VOORZITTER**. We gaan nu naar punt 33.1. Dan zijn we nu begonnen aan een reeks tweeminutendebatten. We beginnen met 'Verkeersveiligheid', aangevraagd door de leden Van Groningen en anderen. Mevrouw Van Groningen, mag ik bij u beginnen?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, in de hoop dat niet opeens dadelijk twee kinderen door het beeld rennen.

De **VOORZITTER**. Vinden we enig.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Nou, dat is dan heel fijn.

De **VOORZITTER**. Ja, kom maar.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, dank. We spreken vandaag over verkeersveiligheid, maar ook over verkeersasos's. Eigenlijk twee zaken die gek genoeg nauw met elkaar samenhangen. Verkeersveiligheid staat voor de Rotterdamse VVD hoog in het vaandel. En terwijl de meeste Rotterdammers zich heel netjes aan de verkeersregels houden, zijn er macho-mannetjes, die het nodig vinden om met ronkende motoren aandacht te trekken, te intimideren en te pas en te onpas door bochten te scheuren. We noemen ze dan ook wel eens: de

verkeershufters. Rotterdammers worden letterlijk uit hun slaap gehouden, ontwijken bepaalde straten of erger nog, laten hun kinderen niet buiten spelen. De wereld op zijn kop. Voorzitter, dit intimiderende, agressieve en gevaarlijke gedrag moet stoppen. En ondanks alle inspanningen is en blijft de pakkans laag. Snelheidsduivels en asociale weggebruikers komen er gewoon mee weg en de Rotterdamse VVD wil dat we hier echt werk van gaan maken. We willen samen met de politie prioriteit maken van verkeershufterigheid, zodat we de pakkans gaan vergroten. En daarom dien ik vandaag ook de motie 'Prioriteit van Verkeershufterigheid' in. En niet alleen de politie kan helpen bij de pakkans vergroten. Wat de Rotterdamse VVD betreft gaan we ook aan de slag met het naar Rotterdam halen van een pilot om verkeersboa's in te zetten en op te leiden, zodat we verkeershufters in de kraag kunnen vatten, zodra ze te hard scheuren of met ronkende motoren onze straten onveilig maken. En daarom dienen we ook de motie 'Rotterdamse verkeersboa's' in. Natuurlijk kunnen we ook fysiek veel doen, want we willen dat de verkeersveiligheid in onze stad gewoon beter wordt, zeker voor onze kwetsbare verkeersdeelnemers. De inzet van de Rotterdamse VVD is om elke Rotterdammer veilig te laten oversteken met zichtbare zebrapaden en met name onze schoolgaande kinderen. We zijn ongelooflijk blij dat de wethouder al zoveel werk maakt van verkeersveiligheid en elk ongeluk dat er nog gebeurt is te betreuren, maar we weten ook dat er achter de schermen hard gewerkt wordt. We zien alleen wel dat er steeds meer ouders zijn, die toch bang zijn om hun kinderen veilig naar school te laten gaan, omdat oversteekplaatsen niet altijd voldoende zichtbaar zijn, zeker niet in de donkere dagen van het jaar. De Rotterdamse VVD zou het fantastisch vinden als we met elkaar gaan inzetten om die looproutes naar scholen nog beter zichtbaar te maken en dus ook veiliger, zodat iedereen veilig kan oversteken, ook in de donkere dagen van het jaar. En daarom dienen we er vandaag ook een motie voor in voor veilige

looproutes naar school, samen met Leefbaar Rotterdam en het CDA.

Tot slot, voorzitter, veiligheid heeft ook te maken met hoe goed we met elkaar voorbereid zijn. En door corona hebben dit jaar de verkeersexamens op de fiets niet kunnen plaatsvinden in groep zeven en dat vinden we ontzettend jammer. En we zouden daarom ook aan de wethouder willen vragen of het mogelijk is om eenmalig komend jaar zowel de kinderen uit groep zeven en dan dus groep zeven en groep acht samen nog een keer het verkeersexamen te laten ondergaan, zodat iedereen straks veilig de weg op gaat. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Altijd zichtbaar naar school

‘De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 18 maart 2021, ter bespreking van verkeersveiligheid; Constatende dat:

- kinderen en ouderen behoren tot de meest kwetsbare verkeersdeelnemers;
- het Actieplan Verkeersveilige Scholen inzet om de schoolomgeving in samenwerking met scholen veiliger te maken;

Overwegende dat:

- veel Rotterdamse ouders de schoolomgeving en de route naar school als onveilig ervaren;
- kinderen veelal lopend of fietsend naar school gaan;
- zichtbaarheid een positieve bijdrage levert aan verkeersveiligheid, zeker in de donkere wintermaanden;
- bij hevige regen- en sneeuwval het zicht kan teruglopen tot ongeveer 50 meter;
- in Zwitserland en op sommige plekken in België schoolkinderen met fluorescerende hesjes naar school fietsen of lopen;
- in Nederland diverse naschoolse opvang en kinderopvangbedrijven werken met fluorescerende hesjes;

- veel basisscholen vanuit het Actieplan Verkeersveilige Scholen al fluorescerende hesjes op school klaar hebben liggen; Verzoekt het college om:

- vanuit het Actieplan Verkeersveiligheid Scholen Rotterdamse basisscholen op vrijwillige basis uit te nodigen om deel te nemen aan een pilot van ten minste zes maanden (september t/m maart) waarbij schoolkinderen met fluorescerende hesjes naar school fietsen of lopen;
 - na afloop van de pilot de bevindingen terug te koppelen aan de raad;
 - bij succes van de pilot deze optie zichtbaar naar school actief aan te bieden vanuit het Actieprogramma Verkeersveilige Scholen;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. D.A. van Groningen

Motie 3. Maak prioriteit van verkeersshufterigheid

‘De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 18 maart 2021, ter bespreking van verkeersveiligheid; Constatende dat:

- in 2020 er minimaal 275 verkeersmeldingen werden gedaan over verkeersshufterig gedrag zoals lawaai en hoge snelheden;
- deze meldingen niet of nauwelijks hebben geleid tot boetes;

Overwegende dat:

- de irritatie over dit gedrag steeds groter wordt en er geen zicht is op verbetering;
 - de pakkans voor verkeersshufterig gedrag vergroot dient te worden;
 - de inzet van de politie hierbij van groot belang is, de politie zich steeds meer richt op de aanpak van zware criminaliteit;
 - inzet van politie niet vrijblijvend mag zijn om verkeersovertreders aan te pakken;
- Verzoekt de burgemeester en het college om:
- de politie aan te sporen meer prioriteit te maken van verkeersovertreders en specifiek verkeersshufterigheid;
 - aan de raad inzichtelijk te maken hoe vaak de politie controleert op

verkeersshufterig gedrag en wat het effect hiervan is;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen, I. van Wifferen en B. van Drunen

Motie 4. Veilige oversteekroute naar school

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 18 maart 2021, te Rotterdam, ter bespreking van verkeersveiligheid;

Constaterende dat:

- kinderen en ouderen behoren tot de meest kwetsbare verkeersdeelnemers;
 - Rotterdam via Rotterdam Loopt 2025 als eerste stad van Nederland in kaart heeft gebracht hoe voetgangers zich bewegen;
 - in sommige gebieden verschillende basisscholen dicht bij elkaar liggen;
- Overwegende dat:
- kinderen veelal dagelijks dezelfde route van en naar school afleggen;
 - veel Rotterdamse ouders de route naar school als onveilig ervaren;
 - oversteekplaatsen op de route naar school veilig en zichtbaar moeten zijn;
 - zebrapaden zeker in de wintermaanden minder goed zichtbaar blijken;
 - glow in the dark-verf en fluorescerende borden met lampjes en fluorescerende omhulsels (zoals in Capelle a/d IJssel) bijdragen aan een betere zichtbaarheid van het zebrapad;
 - vanuit het programma Rotterdam Loopt wordt ingezet op het verbeteren van veilige looproutes door de stad en er daarnaast wordt gewerkt aan een nieuwe beslisboom voor zebrapaden;
 - in Kralingen-Oost drie basisscholen dicht bij elkaar liggen waarbij kinderen dagelijks de drukke Oudedijk moeten oversteken om veilig van en naar school te komen en datzelfde geldt voor Reyeroord rondom de Herenoord waar zich ook meerdere scholen bevinden;
 - een veilige looproute naar school via zichtbare zebrapaden kan bijdragen aan een verbetering van de verkeersveiligheid;
- Verzoekt het college om:

- in samenwerking met Rotterdam Loopt 2025 te onderzoeken op welke plekken er veilige schoolroutes in een gebied of tussen scholen gecreëerd kunnen worden door zichtbare (fluorescerende) oversteekplaatsen;
 - aan de raad terug te koppelen in welke gebieden vervolgens welke zebra's worden aangepakt om daar de schoolroutes veiliger te maken;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen, B. van Drunen, R.C.G. Segers-Hoogendoorn en F. Achbar

Motie 5. Rotterdamse verkeersboa's

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 18 maart 2021, ter bespreking van verkeersveiligheid;

Overwegende dat:

- veel Rotterdammers overlast ervaren van intimiderend, agressief en gevaarlijk verkeersgedrag en de jonge bestuurders veelal rijden in opzichtige of dure auto's en motoren;
 - er vaak door dezelfde bestuurders binnen een kort tijdsbestek dezelfde routes gereden worden;
 - de irritatie over dit gedrag steeds groter wordt en er te weinig zicht is op verbetering, de pakkans voor snelheidsduivels en verkeersasos vergroot dient te worden;
 - de inzet van de politie hierbij van groot belang is, de politie zich steeds meer richt op de aanpak van zware criminaliteit;
 - Rotterdam bijna 400 fte aan buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) kent, alleen geen bevoegdheden hebben om overtredingen als te snel of door rood rijden te beboeten;
 - er momenteel een pilot loopt in Utrecht met boa's met uitgebreide bevoegdheden rondom verkeervergrijpen;
 - het landelijke BOA-platform het idee steunt om boa's aanvullende bevoegdheden toe te kennen;
- Verzoekt het college om:
- bij het OM/minister JenV aan te dringen om vaart te maken om de bevoegdheden van boa's uit te breiden naar

verkeershandhaving en actief te vragen om een pilot in Rotterdam met het inzetten en opleiden van boa's voor beboeten van verkeersvergrijpen en het aanpakken van snelheidsduivels;

- de kosten voor het inzetten en opleiden van boa's inzichtelijk te maken voor stedelijke uitrol;
 - met dit voorstel zo snel als mogelijk terug te komen naar de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen, D.P.A. Tak en B. van Drunen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Dan gaan we naar mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Stel je eens voor: het is zaterdagmiddag, lekker weer, de horeca zijn weer geopend en je zit bij 1NUL8 op het terras. In de verte hoor je een idioot aan komen rijden, die veel te veel gas geeft. Een verdekt opgestelde politieagent houdt deze sportieve jongeman staande en pakt zijn bonnenboekje erbij. De jongeman begint te grijnzen. Ja, dit soort volk is totaal niet onder de indruk van een boete, want met een volgende cokedeal is dat zo weer verdiend. Maar wat gebeurt er vervolgens? Er komt plotseling een busje aangereden. Hé, zie je die jongeman op zijn Valencia-sneakers van 800 euro denken, dat heb ik niet eerder meegemaakt. Er stapt iemand uit het busje en legt een wielklem om het wiel van de witte BMW. En je hoort de agent tegen die jongeman zeggen dat hij er maandag weer afgaat. Hij mag eventjes 48 uur afkoelen. Nippend aan je witte wijntje in het zonnetje, moet dat een geweldig gezicht zijn. Wat gaat die jongeman vervolgens doen? Ja, die kan alleen maar lopend zijn weg vervolgen en via Snapchat zijn matties inlichten dat ze voorlopig Rotterdam maar beter kunnen mijden omdat de skotoe nieuwe tactieken heeft. Voorzitter, de wethouder heeft aangegeven dat we dit niet morgen even geregeld

kunnen hebben. Ik dien daarom een motie in die heel redelijk is, namelijk eentje die verzoekt om te onderzoeken of het mogelijk is om hier een pilot mee te starten. Als de wil er is bij het college om nou echt iets te doen, om nou echt eens iets te doen tegen verkeersaso's, dan kan de wethouder niets anders doen dan de motie omarmen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Drunen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Lekker scheuren? Lekker lopen!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van Verkeersveiligheid;
Constaterende dat:

- Rotterdammers ernstige hinder ondervinden door verkeersaso's;
- vele Rotterdamse straten hiermee een ware oase van gevaar zijn voor voetgangers en fietsers;

Overwegende dat:

- de nodige maatregelen hiertegen reeds getroffen zijn, maar preventieve maatregelen onderbelicht zijn;
- de mogelijkheden rondom het gebruik van de wielklem als preventief middel tegen verkeersaso's een afschrikkend effect hebben;

- het erg frustrerend is voor verkeersaso's om hun dierbare auto voor straf tijdelijk niet te kunnen gebruiken door een wielklem;

- de wielklem een aanvullende en passende maatregel is bij het reeds aangenomen voorstel om de handhaving tegen verkeersaso's te intensiveren;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken of er een pilot gestart kan worden waarin de mogelijkheid geboden wordt om bij op heterdaad geconstateerd grensoverschrijdend gedrag in het verkeer voor 48 uur een wielklem aan te brengen;
 - de resultaten van dit onderzoeken op korte termijn te delen met de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Drunen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Excuus voorzitter, waar waren we inmiddels aanbeland?

De **VOORZITTER**. U wordt gevraagd om een bijdrage te leveren bij agendapunt 33.1, tweeminutendebat over verkeersveiligheid.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel. Excuus, voorzitter, ik had net iemand aan de lijn waardoor ik even van mijn a propos was.

Ik vind het heel goed dat we het vandaag wederom hebben over verkeersveiligheid in onze stad. Een van de onderwerpen waar ik me samen met mevrouw Van Groningen de afgelopen jaren hard voor heb gemaakt. En ik wilde vandaag ook nog even stilstaan bij de voortgang die we hebben weten te boeken de afgelopen jaren. Als je kijkt naar de inzet van de politie, bijvoorbeeld afgelopen zomer ook in de binnenstad met borden die er niet om logen om ook duidelijk aan te geven aan verkeersshuften dat ze zich moeten gedragen. De mobiele flitspaal, de onderzoeken naar hoe we lawaai-flitsers in deze stad kunnen inzetten. Maar toch moet me van het hart dat er toch met enige regelmaat mensen naar mij toekomen met: mijnheer Tak, ik maak me zorgen om de verkeersshuften in deze stad. Er zijn toch nog te veel mensen, die ons weten te ontglippen en daarom vinden wij het ook goed dat er vandaag ook weer een aantal moties wordt ingediend welke wij van harte ondersteunen. Want wat ons betreft kan er zeker ook de komende jaren nog veel gebeuren, kunnen we nog veel meer aandacht hebben voor deze problemen. Ook als er bijvoorbeeld meer politiecapaciteit beschikbaar komt, zou het fijn zijn als daar een deel van kan worden ingezet om verkeersshuften in onze stad eindelijk eens echt goed aan te pakken. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, verkeersshuften hebben lak aan de andere verkeersgebruikers. En wat we hebben gezien tijdens de technische sessie is dat zij voor weinig ongelukken zorgen. En er werd ons ook op gewezen dat er vooral veel werd verdiept in hun gedrag. Het leek een soort boeiend antropologisch verschijnsel, maar dat is het niet. Het schrikt mensen af. Mensen die over de weg scheuren, midden op de weg stoppen, zebapaden negeren. Het zorgt misschien niet meteen voor meer ongelukken, maar wel voor een schrikreactie. En het zorgt ervoor dat bijvoorbeeld kinderen steeds later zelf naar school mogen fietsen. En daarmee tasten we de autonomie van kinderen aan. En het zorgt ervoor dat fietsers hele straten mijden, omdat ze te gevaarlijk zijn. En het zorgt er ook voor, dat het rechtsgevoel wordt aangetast, doordat de pakkans van deze verkeerssaso's bijzonder laag is. Kortom: ook handhaving is hierbij heel erg belangrijk. D66 is er echt voor en heeft daarom ook meegetekend en gesteund de moties van de VVD voor meer prioriteit voor handhaving.

En wat we wel belangrijk vinden is dat er ook nog wat breder wordt gekeken, dus dat er echt wordt gekeken naar: hoe kunnen we nou zorgen dat er genoeg dertig-kilometerwegen zijn. Maar ook een eerdere motie van D66, dat er vooral ook wordt gekeken naar de grijze dertig-kilometerwegen, dat daar ook op gehandhaafd wordt, wat nu vaak niet gebeurt.

En wat ook belangrijk is, is dat het makkelijker wordt om flitsers te plaatsen in de stad. Dat is nu vaak lastig, moet via het Openbaar Ministerie. Ik heb hier zelf een amendement op ons verkiezingsprogramma landelijk op ingediend. Ik zal proberen erop toe te zien dat dat wordt uitgevoerd. Kortom: het is heel erg belangrijk dat we onze straten gaan inrichten zodat er niet harder kán

worden gereden. Maar tot die tijd, tot dat voor elkaar is, zullen we ook moeten handhaven. En daarom steunen we deze moties van harte. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u. Ik moet zeggen dat uw lijn overigens voortreffelijk functioneert nu.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, het is wat verbeterd.

De **VOORZITTER**. Ik weet niet wat u gedaan heeft, maar hij is erg goed.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Mooi.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, jaarlijks raken duizend Rotterdammers gewond in het verkeer en komen tien tot vijftien van hen, van ons, om het leven. Dat zullen we als GroenLinks nooit accepteren als iets wat er nu eenmaal bij hoort. Het veiliger maken van onze straten is een topprioriteit, maar is een zaak van de lange adem. De voortgangsbrief van het verkeersveiligheidsbeleid laat zien dat er belangrijke stappen worden gezet, bijvoorbeeld met het verlagen van de maximumsnelheid naar dertig kilometer per uur op drukke straten, het autoluw of autovrij maken van straten rondom scholen en het aanpakken van gevaarlijk autorijgedrag. Belangrijke punten voor GroenLinks, die terecht veel aandacht krijgen. Voorzitter, dan nog kort een reactie op drie moties, waar we tegen zullen stemmen.

Eerst de motie 'Zichtbaar naar school', die pleit ervoor om kinderen met gele hesjes naar school te laten gaan. Voorzitter, dat is wat GroenLinks betreft 'blaming the victim'. Niet de kinderen moeten hun gedrag aanpassen, automobilisten moeten dat doen. Dat raakt aan de tweede motie waar we tegen zullen stemmen over veilige oversteekroutes naar school. Gelukkig gebeurt er in de stad al heel veel, maar het

veiliger maken van de omgeving om op scholen, bijvoorbeeld met grote initiatieven in Bloemhof en Hillegersberg - het voorstel in deze motie om twee, op het eerste gezicht vrij willekeurige situaties in een VVD-wijk en een Leefbaar Rotterdam-wijk aan te pakken - komt op ons wat opportunistisch over. Voorzitter, ten slotte de motie over de bevoegdheden van boa's, namelijk het voorstel om die uit te breiden naar verkeershandhaving. GroenLinks is een groot voorstander van meer capaciteit voor handhaving. Maar we vinden in algemene zin, en ook hier, dat politiewerk moet worden uitgevoerd door politieagenten die daarvoor opgeleid en gekwalificeerd zijn. Voorzitter, daarom zullen wij tegen deze motie stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers op dit agendapunt? Mijnheer Van Zevenbergen, zie ik.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u, voorzitter. Heel kort. Minder blik op straat is natuurlijk een thema van de SP en vanaf het begin dat ik in de raad zit, ageer ik al tegen verkeersonveiligheid en dat we daar zo laks in delegeren. Dus ik ben blij dat wij harder op gaan treden tegen die onveilige maatregelen. Ik heb het wel eens genoemd toen ik nog in de gebiedscommissie zat: het zijn gewoon moordenaars zoals ze dwars door bijvoorbeeld de Pretoriaaan scheurden waar kinderen gewoon speelden. Dus wij steunen ook bijna alle moties en dat was het. Daar houd ik het even bij, want ik zit krap in mijn tijd.

De **VOORZITTER**. Is er nog iemand die een bijdrage wil leveren? Eenmaal, andermaal, niet? Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben eigenlijk ook heel blij, dat u er nu bij bent, digitaal, want vorige keer in de EDEM-commissie spraken we vanuit mobiliteit en ook handhaving, wat wij hier lokaal kunnen doen. Maar als burgemeester bent u net

wat breder geoutilleerd in de instrumenten die u heeft, dus er zijn dadelijk ook een paar moties op uw vlak ingediend. Dus dan kunnen wij dat vandaag samen doen.

Verkeersveiligheid is een ontzettend belangrijk onderwerp. Gisteren stond ik nog met mevrouw Van Groningen op een locatie bij een net nieuw ingericht, dus goed verlicht, zebrapad. En dat doen wij het hele jaar door, maar ik wilde dat eens wat even extra markeren, zeker in de aanloop van dit debat. Afgelopen jaar hebben we 34 zebrapaden zo aangepakt om te verbeteren. En dat zijn niet alleen de plekken waar ongevallen plaatsvonden. We kijken natuurlijk wel naar waar is het slim en waar is het noodzakelijk om in te grijpen. Maar ook op plekken waar mensen zich onveilig voelen. Want dat kan natuurlijk een andere reden zijn waarom mensen niet over straat wandelen of niet op straat fietsen. En we willen daar vooral actief verbeteringen in doorvoeren, want een onveilig gevoel mag nooit een belemmering zijn om niet te lopen en niet te fietsen.

Veel verbeteringen spelen zich dan ook af op veilige routes voor voetgangers en fietsers. En in het bijzonder ook rondom scholen aan gevaarlijke wegen. En het is ook heel fijn om dat vanuit uw raad steeds terug te horen hoe dat gewaardeerd wordt en ook van de mensen. Dus bijvoorbeeld bij de Theresiaschool, waar we van vijftig naar dertig gingen aan de Strevelsweg. En als je de blijde reacties ziet van de ouders, die dus nu wel hun kinderen zelf naar school durven te laten gaan. En dat krijgt dus ook veel navolging, want we zijn met veel scholen in gesprek om die schoolroutes veilig te maken en daar blijvend ook permanent een punt van te maken.

En dan het gebied van handhaving. We hebben flitscamera's, de mobiele flitscamera's werden al genoemd, die testen we nu voor heel Nederland uit op zeven verschillende plekken in Rotterdam. Dat soort slimme oplossingen zijn fijn,

omdat we niet altijd zelf over de politie gaan en over de inzet en de prioriteiten, maar op deze manier wel dus permanent op een aantal plekken kunnen beboeten. Omdat verkeersveiligheid ook heel erg gaat over gedrag, zorgen we ook voor educatie en voorlichtingsprogramma's voor kinderen, jongeren en ouderen en in allerlei vormen. Het verkeersexamen dat we ieder jaar doen, maar ook bijvoorbeeld in Ahoy, het verkeerseducatieplein dat we daar opzetten. En daar hebben het afgelopen jaar, ondanks corona, 14.000 kinderen aan onze trainingen kunnen deelnemen. Nou dat gaan we deze zomer ook weer doen, alleen al als compensatie, omdat er natuurlijk minder verkeerslessen op school worden gegeven door corona. En dat brengt mij meteen op de vraag van mevrouw Van Groningen: zijn er inhaalmogelijkheden als je het verkeersexamen gemist hebt en het toch op school wordt aangeboden? Ja, vanaf 1 maart kunnen alle scholen weer intekenen voor het verkeersexamen en wie vorig jaar niet heeft mee kunnen doen, kan deze keer met de inhaalronde meedoen. Dus dat is hartstikke mooi.

Ik ga eventjes meteen naar de punten die in de moties daarbij werden genoemd. Ik weet niet, ik heb namelijk wat actuelere moties gezien en ik geloof niet dat het RIS al helemaal geactualiseerd is. Dus ik ga wel reageren nu op de nieuwste versies die ik heb gezien. Er was een motie over 'Zichtbaar naar school'. Ik heb daar mevrouw Van Groningen zojuist niet over gehoord. Het gaat over een pilot op scholen, om scholen een pilot aan te bieden. Oh, mevrouw Van Groningen is er.

De **VOORZITTER**. U heeft een vraag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja ik dacht: ik maak het even helder voor u. Ik heb die ook niet ingediend uiteindelijk. We hadden hem wel ingediend bij de griffie, maar we hebben hem teruggetrokken naar aanleiding van ons overleg samen. Dus de motie die we hebben ingediend is 'Prioriteit Verkeersshufterigheid', die gaat over de

Rotterdamse verkeersboa's en gaat dus over veilige schoolroutes. Dus dat zijn de drie moties die wij vandaag uiteindelijk hebben ingediend.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank, prima. Zichtbaarheid naar school is belangrijk en het is natuurlijk vooral belangrijk dat ouders zorgen dat hun kinderen lichte kleding hebben, goed zichtbaar zijn, maar dat is inderdaad de verantwoordelijkheid ook van de ouders. En als er kinderen met school op stap gaan, dan bieden wij hesjes aan aan de scholen en die kunnen ze gewoon aanvragen. Dus dat eventjes dan ter kennisgeving. Misschien was dat voor u voldoende toen om die motie in te trekken. Dus daar laten we dat dan eventjes bij.

U vroeg ook in uw motie, en die is wat aangepast, naar die veilige oversteekroutes naar school. Daar zei ik net ook al wat over, hoe belangrijk dat is. En zowel vanuit verkeersveiligheid vliegen we dat aan als vanuit Rotterdam Loopt, want we willen niet alleen dat het voor kinderen veilig is, maar natuurlijk ook voor heel veel wandelaars. En eigenlijk dacht ik eerst: nou ja, we doen hier al zoveel aan. Moet daar nou nog een motie overheen? Maar nu, u vraagt in die motie van: ja, vertel het dan ook eens. En welke plekken kiest u dan precies om aan te pakken? En kunt u daar terugkoppeling op geven? Toen dacht ik: ja, dat is eigenlijk wel weer een heel mooi moment om dat ook te gaan communiceren. En dan weet u dat het onze aandacht heeft. En dan komt dat ook nogmaals goed op de agenda en kunt u dat ook goed volgen, hoe de voortgang daarmee is. Dus met die aanpassingen zie ik die motie als een aanmoediging voor ons beleid. En ook inderdaad de terugkoppeling van ons beleid en daarmee kan ik hem van harte ondersteunen.

Dan is er een motie: 'Lekker scheuren' en daar moet ik even informatie bij pakken die wij van de politie hebben ontvangen. Want u vraagt, en ja, ik ben iedere keer weer onder de indruk van het vlammeende betoog

van mijnheer Van Drunen en ik snap ook dat je je soms wat onmachtig voelt en je zou zo graag een instrument in handen hebben en ik moet ook zeggen: ik noem de creativiteit hier en ook wel in de commissie EDEM lovenswaardig. En u vraagt nu: wilt u onderzoeken of u een pilot kunt doen? Wij hebben contact opgenomen met de politie en die ontraadde deze motie. Die ontraadde om een pilot te doen en ik zal u aangeven wat daar de redenen van zijn. Een wielklem wordt hier normaal gesproken niet voor gebruikt. Dat is normaal gesproken alleen een dwangmiddel als je je verkeersbelasting niet volstaat en dan kun je lokaal zo'n wielklem aanbrengen. Of als je openstaande parkeerboetes wilt laten betalen. Maar het is niet een strafmaatregel die als zodanig kan worden ingezet. En het is ook in die zin niet aan het college of aan de burgemeester om dat zo op te leggen. Maar als je het dan aan de politie vraagt, dan zeggen ze: we hebben al een beperkte capaciteit. Dat is niet alleen hier in Rotterdam zo, dat is een landelijk probleem. En dit vraagt dan extra inzet. Want dan moeten wij die mensen op heterdaad betrappen, dus van zo'n snelheidsovertreder of zo'n lawaaijak en dat betekent dat we ze staande moeten houden. Dan hebben we extra politievoertuigen daarvoor nodig, inclusief extra bemanning en extra administratieve handelingen. En dat zien zij gewoon niet zo zitten. Daarnaast moet dan die auto, die in overtreding is geweest, weggesleept worden of naar een andere plek, mogelijk met een sleepvoertuig, en ergens anders langs de weg worden gezet met die wielklem erop. En dan later weer worden vrijgesteld. Alle uren en geld, zeggen zij, die hieraan opgaan kunnen beter in meer snelheidscontroles en extra geluidscontroles worden gestoken binnen de bebouwde kom. Dan bouw je dossiers op waar het OM uiteindelijk mee kan besluiten voertuigen te vorderen en eigenaren te vervolgen. Dus vanuit die overwegingen, zegt de politie. Ik wil deze motie ontraden. Mocht deze motie het toch halen, omdat iemand hem toch sympathiek

vindt, dan verwacht ik dat in de uitwerking deze argumenten zullen terugkomen. Dus in die zin zou ik hem willen ontraden vanwege het werk. Op het moment dat u op de een of andere manier een meerderheid haalt voor deze motie, dan zal de afdoening in deze strekking zijn, want dan zal zo'n pilot worden ontraden. Dan ga ik er overigens niet over. Tegen de tijd dat hij het haalt, ga ik hem wel overdragen aan de burgemeester, want die gaat erover, die zit in de driehoek en die spreekt de politie en het OM vaker.

Eens even kijken, dan zijn er nog twee moties. En de Rotterdamse verkeersboa's, daar hadden we ook van gezegd: daar loopt een mooie pilot in Utrecht en op het moment dat die resultaten gunstig zijn, ga ik er alles aan doen om ervoor te zorgen dat we dat ook in Rotterdam kunnen doen. Daar gaat nu een iets verstrekkender motie over dan waar wij toen met elkaar enthousiast over waren. Daarmee komt hij op het terrein van de burgemeester en zal de burgemeester daar de beantwoording van doen. En zo ook de motie 'Maak prioriteit van verkeershufferigheid' dus.

Ik heb volgens mij in vogelvlucht alle moties behandeld. En ja, ik wil nog wel één opmerking maken, ook de verschillende bijdragen in ieder geval onderstrepen, er wordt in onze stad ongelooflijk veel werk gemaakt van het verbeteren van de verkeersveiligheid. En waar mijnheer Postma zei: 'duizend Rotterdammers per jaar', vijf jaar geleden waren dat 1500 Rotterdammers per jaar die een ernstig verkeersongeluk kregen. En je ziet: in vijf jaar een enorme reductie gelukkig, maar ieder ongeluk en iedere dode is er één te veel. En ik ben eigenlijk ontzettend blij met al uw aandacht hiervoor en dat we met elkaar deze niet aflatende strijd voeren om te zorgen dat de stad veiliger wordt. Hij wordt er beter van, hij wordt er mooier van en ik denk ook duurzamer, omdat ook de meeste maatregelen zorgen dat we gewoon op een goede en gezondere manier door onze stad kunnen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer, wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder).
Wethouder, of de burgemeester.

De **VOORZITTER**. Ja, wellicht wil mijnheer Verheij het voorzitterschap kort even overnemen. Dan kan ik een paar opmerkingen maken.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

De heer **ABOUTALEB**. Ik heb mijnheer Van Putten aangehoord, zijn opsomming van het ideaalbeeld van zittend op het terras en voertuigen aan je zien voorbijgaan. Ik dacht heel even: oei, mijnheer Van Putten, laten we alsjeblieft voorzichtig zijn met generaliseren als het gaat om motorrijders. Ik heb een zeer gewaardeerde topman gehad bij onze brandweer in Rotterdam, een fervent motorrijder, en die zou ik niet in de categorie drugsdealers willen plaatsen. En ik heb op dit moment een collegelid dat motorrijdt, een locoburgemeester, die zou ik ook niet in de categorie drugsdealers willen scharen. We hebben in deze omgeving een fantastisch opererende Harley Davidsonclub en fantastische liefhebbers van die geweldige machines en die zou ik niet in de categorie drugsdealers willen scharen. En ik ben zelf zeer betrokken geweest bij een secretaresse van mij die zelf een geweldig fan is van een Harley Davidsonclub, een geweldige vereniging die elk jaar een opkomst had in Brabant. Ik ben een keer meegegaan, een geweldig mooie club. Niet met die Hell's Angels of Satudarah, laten we alsjeblieft niet generaliseren, die komen ook voor. Dus ja, er zijn heel veel motorrijders die je echt met 180-190 euro boete voor geluid of anderszins echt diep in de portemonnee kunt treffen. En ja, ongetwijfeld loopt er ook iemand rond, die zijn brood verdient naast of buiten de wet. Maar echt niet iedereen, dus ik wil daarvoor oppassen, ook al is de bijdrage die u heeft geleverd vanuit een bepaalde invalshoek te begrijpen, maar ik

ga niet mee in die generaliserende beelden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U heeft een vraag van mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u, voorzitter. Ja eerst een kleine correctie, het was inderdaad mijnheer Van Drunen, ikzelf en niet mijn fractiegenoot mijnheer Van Putten.

De heer **ABOUTALEB**. Sorry, excuses.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Geen probleem, het is u vergeven. En daarbij, ik ben heel benieuwd waar u in mijn betoog het woord 'motorrijder' gehoord heeft, want ik heb dat woord geen enkel moment in mijn mond genomen.

De heer **ABOUTALEB**. Ik dacht dat u sprak over het beeld dat u op het terras zat en dat er iemand met een motor flink langskwam, die veel decibellen produceerde. Ik dacht dat gehoord te hebben.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat u verder burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Dank u zeer. Ik wilde alleen even, want dit is wel een categorie burgers die regelmatig echt gemangeld wordt, terwijl het hele eerlijke, fantastische burgers zijn die ook gewoon op hun eigen manier aan vrijetijdsbesteding willen doen op een motor en dan niet altijd buiten de wet staan. Ik wil daarvoor waarschuwen. En ja, de politie heeft daar echt wel aandacht voor. In de zomer, mijnheer Van Schaik heeft zich bij mij wel eens gemeld, als lid van de gebiedscommissie namens Leefbaar Rotterdam, over het geluid van motoren in de zomer, zeker op die plekken waar sommige asociale motorrijders zichzelf willen presenteren en dan nog net niet verdekt opgesteld, maar wel op een bepaalde manier vangt de politie ze wel op. Dat is bij de Meent, dat is dat stukje richting De Doelen, maar ook in de Witte de

Withstraat. En je ziet ook wel een stijging in het aantal proces-verbalen dat uitgedeeld is. In 2019 waren het er 43.000 en het afgelopen jaar waren het er 49.000. Dat zijn dus 6.300 proces-verbalen meer. Dus de politie heeft daar aandacht voor. Dus de motie van mevrouw Van Groningen en anderen op dit punt kan zich verheugen op de belangstelling van zowel de politie als van mij. Maar ik wil voor één ding waarschuwen: wij hebben bij onze eenheid Rotterdam om en nabij de honderd politiemensen die vrijgemaakt zijn voor verkeersaangelegenheden en daar kan er echt geen één bij. Dus het is niet zo dat als we zeggen: we gaan hier meer aandacht aan besteden, dat ook betekent dat er in de formatie-eenheden meer mensen komen. Dat gaat hem dus niet worden, want het is schaars en we hebben ook heel veel andere taken die de politie hoort te vervullen. Maar het feit dat er in één jaar tijd meer dan 6.000 proces-verbalen zijn uitgedeeld, zegt iets over de motivatie van de politie om met dit thema aan de slag te gaan.

Dan als het gaat om de verkeersboa's, daar had ik wat aarzelingen bij. Om te beginnen, dat heeft te maken met het feit dat ik wil oppassen de boa's steeds meer bevoegdheden toe te kennen. En dat heeft ook te maken met de discussie die we hebben met de vakbonden. Als je zegt: ja, we willen heel graag met de boa's wat meer doen, komen voortdurend de geweldsinstrumenten aan bod. En in die dialoog heb ik niet zoveel zin, dat heb ik weleens eerder gezegd. En ik wil wel bij de boa's bepleiten dat ze meer taken doen, dus ook deze taak. Maar ik heb geen zin in de discussie met allerlei anderen over de vraag: ja, maar als je ze nieuwe taken toekent, dan moeten er ook geweldsinstrumenten worden toegekend. Ik zeg u dat maar even in alle eerlijkheid. Maar het bepleiten van deze bevoegdheid neem ik graag mee in mijn gesprekken met de driehoek om te kijken of we dat als driehoek belangrijk vinden en dan gaan we ook met de portefeuillehouder hierover spreken. Dat is, zoals u weet, onze

locoburgemeester, die is portefeuillehouder boa's. Dan gaan we kijken of we in die vierhoek een modus kunnen vinden om hiermee aan de slag te gaan, maar randvoorwaardelijk is voor mij niet dat er geen claim komt op het terrein van het behangen van de boa's met geweldsinstrumenten.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester, voordat u verdergaat, volgens mij heeft mevrouw Van Groningen een vraag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, een korte. Dat ging over uw eerste opmerking over de eerste motie, 'Prioriteit voor verkeersshufterigheid'. We realiseren ons terdege dat de politie het hartstikke druk heeft en dat we graag zouden willen dat er meer politieagenten zijn, maar die zijn er nog niet. U geeft zelf ook aan dat het in ieder geval een groot probleem is, dus dat onderkent u. Maar ik neem nu aan dat u wel bedoelt dat we waar mogelijk de aanpak intensiveren.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, intensiveren of anders te werk gaan. Je kunt je ook afvragen of je alcoholcontroles moet doen, wat ook heel nuttig is. Of dat je juist de capaciteit op een andere manier inzet, maar dat kunnen we het beste aan de politie overlaten, dat zijn de professionals. Wij brengen de politieke wensen over aan de politieorganisatie. En ik heb aangegeven dat de belangstelling bij de politie ook aan de orde is. Men verzet zich ook niet tegen deze motie, dat is ook gezond. Maar ik probeer alleen aan te geven dat de capaciteit die er is voor verkeersveiligheid en voor verkeer in zijn algemeenheid beperkt is, dat is het. Dus als de indruk wordt gewekt dat er op deze manier tien of twintig agenten bij worden geplust, ja dan zeg ik dat dat niet de bedoeling is en dat het ook niet kan gebeuren.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Helder. Ik denk dat heel veel Rotterdammers heel dankbaar zijn en ook de politie dadelijk, als

wij een nachtje lekker kunnen slapen en dan geen last hebben van dat verkeersshufterige gedrag in de stad. Dank u.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, waarmee mijn advies over beide moties nu geleverd is.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel burgemeester. Dan kijk ik of er naar aanleiding daarvan nog behoefte is aan een nadere vraag. Dat is denk ik niet het geval. Mevrouw de wethouder nog. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel. Toch één korte vraag aan de burgemeester. Als de politie geen extra capaciteit gaat inzetten, zoals u aangeeft, als het gaat over de discussie van hufterigheid en de politie ook echt wel heel goed weet, dat dit een belangrijk onderwerp is, wat houdt dan die aansporing in? Want eerlijk gezegd stuit me dat toch een beetje tegen de borst, dat wij als raad menen de politie te moeten aansporen op iets waar zij, volgens mij, ongelooflijk goed van doordrongen zijn en dat het een probleem is en zij ook alles op alles zetten om daarmee aan de slag te gaan. Dus wat houdt dat aansporen dan eigenlijk precies in?

De heer **ABOUTALEB**. Nou, we hebben altijd gezegd dat wij bij de driehoek de autonome bevoegdheid rust voor handhaving laten gaan. Maar we hebben altijd gezegd: we willen heel graag onze handhavende taak doen luisterend naar het politieke orgaan in onze omgeving. Want voor ons is er niet alleen de gemeenteraad van Rotterdam, er zijn ook vijftien gemeenten waarin die capaciteit toebedeeld moet worden. En ik noteer aan de kant van de gemeente Rotterdam wel heel veel prioriteiten. We hebben niet zo lang geleden de aso-bezorgersmotie genoteerd, ook van de VVD. Wij hebben dit thema. Wij hebben de aandacht voor voldoende manschappen om te kunnen handhaven op de coronamaatregelen van dit moment. Ik kan een hele waslijst

noemen. En die prioriteit, van welke capaciteit zet je waar, dat is een autonome bevoegdheid van de driehoek. Wij nemen daarin altijd de wensen van de politiek in ogenschouw. En daar proberen we op die manier een goede balans in te vinden. En de politie zegt tegen mij: we kunnen zeer zeker hier nog meer uithalen, als het gaat om het bestrijden van verkeershufterigheid, maar dan door anders te werken, door op een andere manier te werk te gaan, maar niet door meer capaciteit in te zetten, want wij komen nu al vijfhonderd mensen tekort bij de politie in Rotterdam. En je kunt niet die prioriteiten opstapelen. En als alles prioriteit is, dan is er geen prioriteit.

De heer **VONK** (cu-sgp). Prima, helder antwoord inderdaad. En wat mij betreft is dus de conclusie: aansporing niet nodig. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Daarmee is uw vraag beantwoord. Even kijken of de burgemeester klaar is met de beantwoording. Dat is het geval.

Wethouder Bokhove, was u klaar met de beantwoording? U knikt ook. Ik zie geen vragen meer vanuit de raad. En dat betekent dat de moties die zijn ingediend bij dit onderwerp in het stemvenster aan bod zullen komen en dat we dit agendapunt kunnen afsluiten. Dan geef ik de voorzittershamer weer terug aan de burgemeester.

(De heer Verheij draagt het voorzitterschap weer over aan burgemeester Aboutaleb.)

33.2 Tweeminutendebat over 'Opdringerige reclames tijdens metroritten', aangevraagd door het lid Van Zevenbergen

De **VOORZITTER**. Ik dank u wel. Dan zijn we aangekomen bij agendapunt 33.2: Tweeminutendebat over opdringerige reclames tijdens metroritten. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ja dit onderwerp gaat me erg aan het hart. Maar ik realiseer me ook dat ik waarschijnlijk de enige ben in de raad die zich hier nog druk over maakt. Terwijl het een ernstiger probleem is dan we denken. Maar ik zal mijn bijdrage doen.

De SP heeft grote moeite met de opdringerigheid van deze reclame, de pop-upreclame tijdens tunnelritten in de metrotunnel. De passagier kan de reclame bijna niet ontwijken. Met andere woorden: de passagier moet gedwongen, ongewenste prikkels ondergaan. In de opgestelde nadere regels voor reclame met verlichting, zijn geen regels opgenomen voor deze gewelddadige vorm van pop-upreclame. Deze reclames kunnen schadelijk zijn, schadelijk voor mensen die overgevoelig zijn voor prikkels, bijvoorbeeld mensen met autisme, overgevoeligheid et cetera. Daarom pleit de SP ervoor deze vorm van reclames te beperken. Openbaar vervoer dient een openbare plek te zijn waarin iedereen veilig vervoerd kan worden. Toegankelijkheid moet dan ook gewaarborgd blijven. Wij willen dat het college nadere regels stelt. En mijn verzoek aan de raad is toch vooral de weg naar een prikkelarme stad in te gaan. Prikkelbare mensen worden echt zo gemaakt en niet zo geboren. Maar ik heb een interruptie, geloof ik, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik durfde u in dit mooie betoog niet te onderbreken, mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dat kan ik me voorstellen.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, ja ik ben zo benieuwd om van mijnheer Van Zevenbergen te horen waar die onderzoeken nou zijn. Want wij streven ook echt naar een veilig en gezond openbaar vervoer. Ik wil dan toch echt wel weten waaruit blijkt dat dit zo heftig is.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Kijkt u wel eens naar een streaming-station, Disney Plus bijvoorbeeld? Of naar een, ik probeer even de meest bekende te noemen, want u heeft kinderen, dus u kijkt er waarschijnlijk naar. Dan ziet u altijd voor de reclame op een regel vooraf: hier zitten lichtflitsen in. Dit kan gevaarlijk zijn. Dit is eigenlijk al algemeen bekend dus. Dat flitsen, die prikkels, voor mensen met die dingen die ik noemde, dat die daar gevaarlijk voor zijn. Als je mij gaat vragen naar alle onderwerpen en alle onderzoeken, dan ga ik u daar nu even geen antwoord op geven. Als we een keer samen naar de kroeg gaan, dan ga ik het u allemaal uitleggen. Maar u kunt van mij aannemen dat het schadelijk is voor die groepen die ik opnoemde. U hebt er waarschijnlijk zelf geen last van, daar moet u dankbaar voor zijn, maar er zijn mensen die het wel hebben.

De **VOORZITTER**. U kunt binnenkort lekker op een terrasje zitten en daar verder over praten.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja gezellig. Nee maar ik heb het over toegankelijkheid. Mensen geloven wel in toegankelijkheid met drempels en dergelijke, maar mensen met autisme of overgevoeligheid, daar hebben we nog steeds geen goed beleid op gevormd en dit soort prikkels in deze prikkelrijke stad, waarvan we er in Rotterdam erg veel hebben, die negeren we gewoon. Maar ik ben voorlopig een roepende in de woestijn, dat snap ik wel.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, u wilt natuurlijk ook graag dat het openbaar vervoer voor iedereen bereikbaar blijft en betaalbaar. En de RET heeft nu een fantastische manier gevonden om extra inkomsten te genereren en u zegt: ja, dat wil ik eigenlijk niet.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Kent u dat gezegde van Koos van Zomeren: Nederland heeft prachtige wegen, maar steeds minder plekjes om naartoe te gaan.

En dat zie ik ook zo met het openbaar vervoer. We gaan er allerlei reclames in brengen dadelijk, maar een heleboel mensen kunnen er geen gebruik meer van maken. Gaan we dadelijk extra tarief vragen voor wagons waar geen reclame meer is? Dat mensen lekker gewoon reclamevrij van het openbaar vervoer kunnen genieten? Is dat dan de bedoeling? Of als we het echt openbaar willen houden, dat iedereen erin moet komen, iedereen veilig moet kunnen reizen, is dat wat u wilt?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Het is wat uw definitie van veilig is.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dat je voor je gezondheid ergens kan komen, in een openbaar vervoer waar iedereen gebruik van moet kunnen maken, ook al heb je een beperking. Dat is wat ik ervan vind en dat is voor mij veilig. Dat ook mensen met een beperking gerust gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Dus ik pleit voor deze motie.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Licht aan het einde van de tunnel

‘De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van het agendapunt 33.2 Tweeminutendebat over ‘Opdringerige reclames tijdens metroritten’;
Constaterende dat:

- er momenteel door de RET geëxperimenteerd wordt met pop-up tunnelreclames tijdens metroritten;
- deze digitaal aangelichte pop-up reclames opdringerig zijn en overlast met zich mee kunnen brengen voor reizigers;
- in de door het college opgestelde “nadere regels voor reclame met verlichting Rotterdam 2020” geen regels zijn opgenomen over pop-up reclames tijdens metroritten;

Overwegende dat:

- reizigers deze pop-up reclames niet volledig kunnen vermijden;

- deze reclames schadelijk kunnen zijn voor mensen die hier gevoelig voor zijn bijvoorbeeld mensen met hersenletsel, epilepsie, autisme, ADHD of hooggevoeligheid;
- blootstelling aan deze led-pop-up reclames beperkt dient te worden;
- een prikkelarme omgeving waardevol is;
- de toegankelijkheid van het openbaar vervoer gewaarborgd dient te worden;

Roept het college op:

- nadere, specifiekere regels op te stellen over de hoeveelheid en soort pop-up tunnelreclames en de wijze waarop deze vertoond mogen worden tijdens metroritten;
- hierbij 'rust in het openbaar vervoer' als uitgangspunt te nemen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Helder.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik denk dat we elkaar niet gaan vinden, maar in ieder geval-

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Vandaag niet.

De **VOORZITTER**. Maar er is wel een afspraak in de maak, dat hoor ik wel, op een terrasje. Goed, dan gaan we naar mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u wel dat u mij binnenhaalt, maar ik heb hier geen inbreng over.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN**. (vvd). Ik heb ook geen inbreng meer, voorzitter. Wat ik wilde vragen heb ik net gevraagd. Dank u.

De **VOORZITTER**. Wil iemand nog een bijdrage leveren? Dat is niet het geval. Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, hier hebben we het ook al even kort in de commissie over gehad. En toen gaf de collega van mijnheer Van Zevenbergen aan zich zorgen te maken over mensen met epilepsie en deze reclames die plotseling kunnen opduiken. En toen hebben we ook aangegeven: nou, er wordt rekening gehouden met een stroboscopisch effect, dat dat niet plaatsvindt. Want dat zijn dus die prikkels die vervelend kunnen zijn voor mensen met epilepsie. Er zijn inderdaad in de wereld ook mensen met autisme en verhoogde prikkelgevoeligheid. Dat is niet altijd pas later ontwikkeld, maar soms ook al in eerste aanleg, dat het in die systemen een beetje geprikkeld kan zijn. Ik vind het eigenlijk heel mooi dat mijnheer Van Zevenbergen daar een pleidooi voor houdt. Maar zo zijn er heel veel prikkels in de stad. Sommige mensen hebben last van harde geluiden, een hard optrekkende motor, zoals we net al bespraken, die komt bij de een ook anders binnen dan bij de ander. En het is lastig om daar zomaar een soort norm op te leggen. Wij gaan in z'n algemeenheid pas maatregelen nemen als er aantoonbare gezondheidsschade optreedt. En ja, daar staat nu mijnheer Van Zevenbergen inderdaad alleen in, omdat deze reclames ook in het buitenland worden gebruikt. Daar is niet aangetoond dat dat tot gezondheidsschade zou leiden. En het is natuurlijk ook mogelijk, en dat hebben we al eens eerder gezegd, dat vindt hij misschien niet het fijnste argument, maar je kunt ook natuurlijk aan de andere kant gaan zitten als je weet aan welke kant de reclames verschijnen, dan kun je naar de andere kant kijken. Net zoals sommige mensen het prettiger vinden om vooruit of achteruit te rijden in de metro. Dat zijn ook keuzes die mensen zelf kunnen maken. Daarnaast vind ik dit echt aan de RET.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen wil een vraag stellen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ja ik vind het niet erg dat

de wethouder het niet met me eens is, maar het verhaal van 'ze kunnen aan de andere kant gaan zitten, ze kunnen het vermijden', deze reclame is niet te vermijden. En al ga je aan de andere kant zitten, al ga je vooruit, al ga je achteruitrijden, je wordt ermee opgezadeld. En daar moet u eerlijk in zijn, U moet het gewoon eerlijk vertellen: we hebben dat geld nodig en we nemen het risico met passagiers van het openbaar vervoer, en dat is wat ik u kwalijk neem.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Voorzitter, de reclames worden aan één zijde van de metrobus geprojecteerd, dus je zou naar de andere kant kunnen kijken. En als je aan de andere kant rijdt, dan worden ze natuurlijk weer aan de andere kant geprojecteerd. Maar in principe worden ze voor de reiziger aan één kant geprojecteerd. We hebben het nu nog niet kunnen zien, want dit project gaat pas in mei van start. Ik zei net al: de RET is een zelfstandig bedrijf en mag dit ook doen binnen zijn concessie. En ze zouden in mei van start willen gaan, maar dat hangt er ook nog van af of de RET voldoende adverteerders heeft voor deze wijze van adverteren. Ja, daar valt dus nu niet veel meer over te zeggen. De motie, ik ontraad hem, ik vind het de bedrijfsvrijheid van de RET om deze reclames uit te zenden. En ja, vooralsnog is er geen gezondheidsschade aangetoond en staat het het bedrijf vrij om dat te doen. En dus wil ik daarmee de motie ontraden.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af. En een ordevoorstel. We hebben nog een aantal tweeminutendebatjes te gaan, er zijn niet zoveel sprekers, er is ook niet zoveel spreektijd. Vindt u het een goed idee om door te gaan en dan de debatten af te ronden en tot een uur of misschien 18.45 uur, 19.00 uur te pauzeren en dan de stemmingen te doen na de dinerpauze? Vindt u dat een goed idee? Ik krijg een tweetal reacties binnen, iedereen juicht het toe. Dus dat gaan wij maar doen. Ja akkoord. En wellicht kunnen we ons ook

een beetje wat beperken qua teksten, dan redden we het ook wel.

33.3 *Tweeminutendebat over 'Stop alle huisuitzettingen', aangevraagd door het lid Van Zevenbergen*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar 33.3: Tweeminutendebat over 'Stop alle huisuitzettingen'. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ik heb nog maar zeven seconden. Ik heb me weer veel te druk zitten maken bij het vorige onderwerp. In deze motie roep ik het college op in gesprek te gaan met de leegstandbeheerders en verhuurders, afspraken te maken om te voorkomen dat bewoners op straat komen te staan. Ik maak me er nog steeds zorgen om. Het is niet nodig, want de leegstandbeheerders hebben alternatieve woonruimte genoeg voor de mensen en die hoeven niet op straat te komen te staan. Vandaar deze motie. Ik ben door mijn tijd.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Stop alle huisuitzettingen

'De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van het agendapunt 33.3 Tweeminutendebat over 'Stop alle huisuitzettingen';

Constaterende dat:

- Rotterdammers tijdens de coronapandemie gewoon op straat worden gezet;

Overwegende dat:

- de wethouder ervoor kan zorgen dat niemand op straat komt te staan;
- leegstandsbeheerders alternatieve woonruimte kunnen regelen voor huurders;
- er momenteel een avondklok geldt en de coronamaatregelen van kracht zijn waardoor het zoeken naar alternatieve woonruimtes en verhuizen ontzettend moeilijk is;

- in quarantaine gaan zonder een huis niet mogelijk is;
Roept het college op:
- in gesprek te gaan met leegstandsbeheerders en verhuurders en afspraken te maken om te voorkomen dat bewoners op straat komen te staan;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Van Baarle. Die heeft zich afgemeld. Iemand anders bij dit punt? Eenmaal andermaal, wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. We hebben hier ook al een actualiteitsdebat over gehad en ik en mijnheer Van Zevenbergen worden het, op dit punt denk ik, niet eens. Maar het is wel goed om nog een keer te benadrukken dat dit gaat om leegstandsbeheer, dus gebruiksovereenkomsten en geen huursituaties. Want toch blijven die hardnekkige woorden 'huisuitzettingen' en 'opzeggen van huur' steeds gebruikt worden. Het is echt een andere situatie. En bij leegstandsbeheer is er een goede selectie aan de voorkant en bij mensen die van leegstandsbeheer gebruik willen maken, wordt vaak gekeken naar: ben je wendbaar, heb je nog inkomen, kun je ergens op terugvallen in je netwerk? En ik denk juist dat het heel belangrijk is dat we de ruimte in de stad ook blijven gebruiken bij het leegstandsbeheer. Je krijgt hele lage kosten, daar staat tegenover dat je uiteindelijk wel een keer weg moet.

De **VOORZITTER**. Wethouder Kurvers, nog even een ogenblikje. Mijnheer Van Zevenbergen heeft nog een vraag.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, meer een opmerking, want ik heb het echt over leegstandsbeheerders gehad. En de vraag is of hij daarmee in gesprek gaat. De mensen die op straat worden gezet,

worden ook op straat gezet uit het pand van leegstandsbeheer. Want daar kun je ook net zo goed in wonen. U moet mij niet beschuldigen van iets, alsof ik iets probeer te manipuleren.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Nee, dank u wel. En ik bouwde mijn betoog op, dat dit eigenlijk ook gewoon een hele mooie tussenvorm is die de ruimte wel gewoon goed gebruikt. Maar daar hoort ook bij dat het tijdelijk is en het stopt een keer. En u wilt dat dat voorkomen wordt. Ja, dat gaan we gewoon niet doen. Ik denk dat het heel goed is dat we de tijdelijke ruimte in de stad juist goed benutten. Als u mij oproept om in gesprek te gaan, om dat te voorkomen dat mensen dus eruit gaan, dat ga ik dus ook gewoon niet doen. Tegelijkertijd wil ik u ook wijzen op een verklaring die landelijk is opgesteld door tijdelijke vastgoedbeheerders op hun werkwijze, dat zij een goede selectie doen aan de voorkant. Ik weet ook dat de tijdelijke leegstandsbeheerders waar wij mee werken ook een inspanning leveren om te kijken of zij mensen opnieuw een plekje kunnen geven in tijdelijk vastgoed, mits zij natuurlijk altijd netjes betaald hebben, zich netjes gedragen hebben et cetera, et cetera. Maar daar kunnen ze ook geen garantie op geven. Dus eigenlijk is het gewoon een hele nette set aan regels en afspraken, zoals er gewerkt wordt. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer.

33.5 *Tweeminutendebat over 'Nooit meer antisemitisme in Rotterdam', aangevraagd door het lid Hoogwerf*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 33.5, want 33.4 is door de SP ingetrokken. Tweeminutendebat over 'Nooit meer antisemitisme in Rotterdam'. Ik hoop dat wethouder Wijbenga is aangesloten. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Daar zijn we. Is de wethouder aanwezig?

De **VOORZITTER**. Daar ga ik van uit. Hij is ingelogd.

Mevrouw **HOOGWERF** (Ir). Oké, dan gaan we beginnen. We hebben inmiddels twee weken geleden een vrij intensief debat gehad in de actualiteitenraad over een incident bij een Joodse begraafplaats waar de ramen waren beschadigd. De ramen, eigenlijk de glazen afzetting langs de begraafplaats. In datzelfde weekend was ook weer het restaurant HaCarmel in Amsterdam beklad, vernield. Eigenlijk iedereen die meedeed aan het debat, uitte ook gelijktijdig zijn afschuw over het gebeurde en sprak ook over maatregelen die genomen moesten worden. De wethouder ook, niet in de laatste plaats, wat dat betreft. Dus wij dachten eigenlijk: mooi, eensgezind, mooi signaal naar de Joodse gemeenschap, dat doen we goed in Rotterdam. Wat schetst mijn verbazing? Ik opende een paar uur later mijn mailbox en daar was eigenlijk een vrij duidelijke mail vanuit de Joodse gemeenschap Rotterdam, die zeiden: nou, ik weet niet wat er tijdens het debat gebeurde, maar wat de wethouder zei, klopt niet. Hij weet blijkbaar niet dat er sprake is geweest van vijf incidenten in tweeëneenhalf jaar. Er is geen contact geweest met de Joodse gemeenschap. En in één ding had hij wel gelijk, we doen inderdaad geen aangifte meer, want daar geloven we niet meer in. Dat was voor mij een reden om opnieuw aan de bel te trekken. Wat schetst vervolgens nog sterker mijn verbazing? Dat de wethouder ineens helemaal terughaalt wat er aan de hand was, nu zelfs betwijfelde of er überhaupt sprake was van een antisemitisch incident en zegt dat ik eigenlijk mijn bakkes moet houden, omdat ik polariseer. Dat is wat mij betreft de wereld op zijn kop. Zo'n mail vanuit de gemeenschap, dat is een alarmsignaal. Dat is een 'wij voelen ons niet gehoord, wij voelen ons bedreigd en doe er wat aan'. En volgens mij is dat ook precies hetgeen wat we moeten doen en er geen welles-nietesspelletje van maken. Geen spelletje maken wie er gelijk heeft en wie het meeste deugt, waar ik sowieso al niet zo

van ben, maar gewoon doen wat nodig is. En om dat te doen wil ik voorstellen om uit deze impasse te komen en gewoon laten zien dat we serieus met antisemitisme aan de slag willen. Daar dient een aantal moties voor dat ten grondslag ligt aan deze debataanvraag. Ik vind het ook belangrijk om te vermelden dat de Joodse gemeenschap zelf zei: we wilden net eigenlijk de deur openzetten naar een kennis laten maken met onze historie, met onze tradities in Rotterdam. Die wilde eigenlijk net die deur op een kier zetten en dan gebeurt er dit. En wat gebeurt er dan? Dan gaat die deur potdicht. De motie die we hebben ingediend om kennis te laten maken de Joodse historie is ook weer een handreiking vanuit de gemeenschap. Ik hoop echt dat we die met z'n allen aannemen en werk gaan maken van de aanpak van antisemitisme in Rotterdam. Want het is nooit gewoon, het is nooit acceptabel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Stedelijk coördinator antisemitisme

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van antisemitisme in Rotterdam;

Constaterende dat:

- de ruiten van de Joodse begraafplaats aan de Oostzeedijk voor de vijfde keer in tweeëneenhalf jaar tijd zijn vernield en vervangen;

- er in de afgelopen jaren zeer veel antisemitisme heeft plaatsgevonden in Rotterdam, en in Nederland, zoals:

- * het aantal incidenten van antisemitisme in Nederland in 2019 steeg met 35 procent (een recordaantal van 182 incidenten) ten opzichte van 2018. Dit was het topje van de ijsberg, ook omdat antisemitische uitingen op het internet, door het CIDI, niet werden meegeteld;

- * veel Joodse instellingen en scholen moeten al tientallen jaren permanent beveiligd worden;

- * de meeste Joden durven het niet aan om zichtbare symbolen, zoals keppeltjes en davidsterren, te dragen in het openbaar;
- * tijdens een demonstratie tegen Israël in Rotterdam, in 2017, werden antisemitische leuzen gescandeerd, zoals: 'Joden, herinner je Khaybar, het leger van Mohammed keert terug';
- * tijdens de verkiezingen van dit jaar werden vele campagneposters beklad met Hitlersnorren en nazi-teksten;
- * vorig jaar ontstond er commotie over antisemitisme in een appgroep van studenten van de EUR en Hogeschool;
- * wethouder Wijbenga tijdens de actualiteitenraad van 4 maart 2021 zijn betoog begon met dat er nog te vaak sprake is van antisemitisme en er te veel antisemitische uitingen zijn in Rotterdam en in Nederland;

Overwegende dat:

- het stadsbestuur na de actualiteitenraad naar aanleiding van de vernieling van de Joodse begraafplaats flinke kritiek kreeg vanuit de Joodse gemeenschap;
- de gemeente Rotterdam er alles aan moet doen om antisemitisme uit te bannen, zodat Joodse mensen zich veilig voelen in Rotterdam;

Verzoekt het college:

- een stedelijk coördinator antisemitisme in te stellen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 2. Rotterdamse campagne tegen Jodenhaat

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van antisemitisme in Rotterdam;

Constaterende dat:

- de ruiten van de Joodse begraafplaats aan de Oostzeedijk voor de vijfde keer in tweeëneenhalf jaar tijd zijn vernield en vervangen;
- er in de afgelopen jaren zeer veel antisemitisme heeft plaatsgevonden in Rotterdam, en in Nederland, zoals:

- * het aantal incidenten van antisemitisme in Nederland in 2019 steeg met 35 procent (een recordaantal van 182 incidenten) ten opzichte van 2018. Dit was het topje van de ijsberg, ook omdat antisemitische uitingen op het internet, door het CIDI, niet werden meegeteld;
- * veel Joodse instellingen en scholen al tientallen jaren permanent beveiligd moeten worden;
- * de meeste Joden durven het niet aan om zichtbare symbolen, zoals keppeltjes en davidsterren, te dragen in het openbaar;
- * tijdens een demonstratie tegen Israël in Rotterdam, in 2017, werden antisemitische leuzen gescandeerd, zoals: Joden, herinner je Khaybar, het leger van Mohammed keert terug';
- * tijdens de verkiezingen van dit jaar werden vele campagneposters beklad met Hitlersnorren en nazi-teksten;
- * vorig jaar ontstond er commotie over antisemitisme in een appgroep van studenten van de EUR en Hogeschool;
- * wethouder Wijbenga tijdens de actualiteitenraad van 4 maart 2021 zijn betoog begon met dat er nog te vaak sprake is van antisemitisme en er te veel antisemitische uitingen zijn in Rotterdam en in Nederland;

Overwegende dat:

- op 23 juni de uitkomst van het belevingsonderzoek naar antisemitisme besproken wordt in de commissie WIISA. Dit duurt nog drie maanden en dat is veel te laat. De tijd van toekijken en afwachten op onderzoek is voorbij. Bovenstaande opsomming laat zien dat wij nu actie moeten ondernemen;
- de gemeente Rotterdam er alles aan moet doen om antisemitisme uit te bannen, zodat Joodse mensen zich veilig voelen in Rotterdam;

Verzoekt het college:

- een grootschalige campagne op te zetten om Jodenhaat in Rotterdam tegen te gaan;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 3. Laat de Joodse gemeenschap niet opdraaien voor de schade aan de begraafplaats

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van antisemitisme in Rotterdam;

Constaterende dat:

- de ruiten van de Joodse begraafplaats aan de Oostzeedijk voor de vijfde keer in tweeëneenhalf jaar tijd zijn vernield en vervangen;
- het college zegt in overleg te zijn met de beheerder over de schade, maar ook liet blijken dat zij ‘niet te snel als gemeente financieel in moet springen’;

Overwegende dat:

- dit de zoveelste keer is dat er schade aan de ruiten is toegebracht en de gemeente, naar ons idee, juist zeer ruimhartig hoort mee te denken met de organisatie van de begraafplaats;

Verzoekt het college:

- indien nodig de schade aan de wand financieel te vergoeden;
- zich ook financieel ruimhartig op te stellen naar de Joodse gemeenschap als het gaat om maatregelen die de begraafplaats beter moeten beschermen;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 4. Breng de rijke historie van Joodse Rotterdammers beter onder de aandacht

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van antisemitisme in Rotterdam;

Constaterende dat:

- de ruiten van de Joodse begraafplaats aan de Oostzeedijk voor de vijfde keer in tweeëneenhalf jaar tijd zijn vernield en vervangen;
- er in de afgelopen jaren zeer veel antisemitisme heeft plaatsgevonden in Rotterdam, en in Nederland, zoals:
 - * het aantal incidenten van antisemitisme in Nederland in 2019 steeg met 35 procent (een recordaantal van 182 incidenten) ten

opzichte van 2018, Dit was het topje van de ijsberg, ook omdat antisemitische uitingen op het internet, door het CIDI, niet werden meegeteld;

* veel Joodse instellingen en scholen al tientallen jaren permanent beveiligd moeten worden;

* de meeste Joden durven het niet aan om zichtbare symbolen, zoals keppeltjes en davidsterren, te dragen in het openbaar;

* tijdens een demonstratie tegen Israël in Rotterdam, in 2017, werden antisemitische leuzen gescandeerd, zoals: ‘Joden, herinner je Khaybar, het leger van Mohammed keert terug’;

* tijdens de verkiezingen van dit jaar werden vele campagneposters beklad met Hitlersnorren en nazi-teksten;

* vorig jaar ontstond er commotie over antisemitisme in een appgroep van studenten van de EUR en Hogeschool;

* wethouder Wijbenga tijdens de actualiteitenraad van 4 maart 2021 zijn betoog begon met dat er nog te vaak sprake is van antisemitisme en er te veel antisemitische uitingen zijn in Rotterdam en in Nederland;

Overwegende dat:

- de Joodse gemeenschap al sinds het begin van de zeventiende eeuw een prominente minderheidsgroep vormt in Rotterdam, die een zeer grote bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling van onze stad, zowel bestuurlijk, economisch als cultureel;

- door de (historie) van de Joodse gemeenschap nog beter onder de aandacht te brengen, in bijvoorbeeld het onderwijs of in musea, kan de gemeente Rotterdam een betere bewustwording creëren bij de mensen die bijvoorbeeld antisemitische appjes hebben verstuurd of verkiezingsposters hebben beklad;

Verzoekt het college:

- alle bestaande activiteiten over de Joodse gemeenschap in Rotterdam meer onder de aandacht te brengen, zoals de Open Joodse Huizen, de herdenkingen, de Joodse stadswandelingen en de bijdrage aan de ontwikkeling van Rotterdam;
- en een expositieruimte minstens één keer per jaar beschikbaar stellen voor een

tentoonstelling over het Joodse leven in Rotterdam;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Helder. Mijnheer Versnel. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter, we worden nog wel eens door elkaar gehaald. Laat ik beginnen met te onderstrepen wat mevrouw Hoogwerf zegt: antisemitisme moeten we nooit accepteren en we moeten er hard tegen optreden en veel tegen doen. Onze conclusie is, dat dat ook erg verweven zit in het beleid dat wethouder Wijbenga voert. Ik vond het overigens een goed debat in de commissie, maar we zullen tegen de moties van Leefbaar Rotterdam stemmen simpelweg omdat het al gebeurt. Waar Leefbaar Rotterdam om vraagt, ik begrijp ook dat de wethouder goed contact heeft met de Joodse gemeenschap, dat de Joodse gemeenschap ook tevreden is met de aanpak van de wethouder. Gisteren is hij nog persoonlijk poolshoogte gaan nemen bij de begraafplaats en hij heeft nadrukkelijk contact met de gemeenschap en dat is denk ik een goede zaak gezien de situatie waar zij natuurlijk mee te maken hebben gehad. Het programma 'Relax. Dit is Rotterdam' voorziet er natuurlijk ook in, dat gaat over de aanpak van discriminatie en met nadruk ook antisemitisme, want daarvoor hebben wij absoluut geen plaats in Rotterdam. Dus volop steun voor de aanpak van antisemitisme. En hoewel ik heel goed begrijp waar mevrouw Hoogwerf vandaan komt, desalniettemin geen steun voor de moties, omdat waar om gevraagd wordt in feite al gebeurt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Heel goed. Voordat we doorgaan naar wethouder Wijbenga wilde ik even melden dat ik zojuist te horen heb gekregen dat er een voorlopige uitslag is. Die zal zo meteen worden gepubliceerd.

Dan weet u dat ook. Wethouder Wijbenga. Mevrouw Yildirim nog, mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voorzitter, ook de Partij van de Arbeid heeft geen goed woord over voor het ingooien van de ruiten op de Joodse begraafplaats. En het is natuurlijk helaas niet de eerste keer dat we dit horen. En we vinden ook dat instellingen en organisaties die structureel te maken hebben met vernielingen en intimidatie beter beschermd moeten worden. En we maken ons natuurlijk ook zorgen om antisemitisme, het moet ook gewoon een keertje klaar zijn met deze haat richting de Joodse gemeenschap. Het moet een keer klaar zijn met haat tegen gemeenschappen in zijn algemeenheid. Wij vinden dat we een vuist moeten maken tegen radicalen in onze samenleving. En we moeten stoppen met het voeden van een voedingsbodemp voor haat. Dat betekent dat er ook een verantwoordelijkheid voor ons is als politici om na te denken over wat we de wereld inslingeren. Afrondend, er is een aantal vragen gesteld, moties ingediend en wij wachten heel graag de beantwoording van de wethouder af. Met name op het punt van de verzekeringen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim, Partij van de Arbeid, u bent door uw spreektijd heen. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ik dacht dat ik aangemeld was voor dit punt, dus vandaar dat ik nog niet eerder had gereageerd voor een termijn, sorry. Maar de incidenten rondom de begraafplaats laten zien dat de strijd tegen antisemitisme gevoerd moet blijven worden. En goed dat er inmiddels contact is geweest tussen de gemeente en de Joodse gemeenschap, want er is nog wel kritiek op de reactie van de gemeente en terecht dat mevrouw Hoogwerf dat aankaart. Maar het is wel goed om vast te stellen dat ook is uitgesproken, ik heb daar laatst nog eens naar gevraagd bij de Joodse gemeenschap, dat er zeer veel vertrouwen is dat het goedkomt en dat de gemeente ook hiermee goed aan de slag

gaat. En ook waardering voor de wethouder die de verbinding zoekt met deze gemeenschap. Het is ook goed dat het antisemitisme een plek heeft in het programma 'Relax' en steviger is verankerd door de moties die de VVD en ChristenUnie-SGP bij de bespreking daarvan al hadden ingediend. Maar we moeten nu niet verslappen en dit goed afhandelen. Dus welke maatregelen worden nu precies getroffen? Ik wil graag van de wethouder nogmaals horen: wanneer vindt nou het gesprek plaats waarin de zaken goed worden afgehandeld? En worden de kosten dan ook door de gemeente genomen? Wat is hier de positie van de wethouder op dit moment daarin. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Gezien de tijd ga ik het heel kort houden. Ik kan me eigenlijk helemaal aansluiten bij mijnheer Vonk, bij zijn bijdrage van zojuist. Wat het CDA betreft is het onacceptabel als er sprake is van antisemitisch geweld. Het is ook goed dat dat goed onderzocht wordt, wat de achtergrond is en of er aanknopingspunten zijn voor opsporing. Maar voor de rest denk ik dat mijnheer Vonk het prima verwoord heeft.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Iemand anders nog? Nee. Wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter en dank u wel raadsleden voor de inbreng. Ik denk dat we weer een krachtig signaal met elkaar afgeven, dat er een veiliger, goede plek moet zijn voor alle Joodse Rotterdammers. En dat als er sprake is van haat, intimidatie, geweld, vernieling tegen deze groep, we dat heel hoog opnemen en dat we ook hard zullen inzetten om dat te bestrijden, dat te bestraffen en dat we ook al hard inzetten en dat blijven doen om dat te voorkomen.

De vernieling staat daar eigenlijk los van, al wordt het nu door Leefbaar Rotterdam aan elkaar geknoopt. De vernieling is gebeurd bij de Historische Joodse Begraafplaats aan de Oostzeedijk, vanaf de weg niet zichtbaar. Het zijn vernielingen die irritant zijn, vandalisme, meerdere keren. Er is nooit aangifte van gedaan en de tijdlijn van wat er precies wanneer gebeurd is, zal de politie ook nog krijgen. We willen naar de toekomst toe, dat er veel beter wordt aangegeven dan tot nu toe gebeurd is. Er is geen enkele aanwijzing gevonden dat deze vernielingen een antisemitische achtergrond hadden.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dit is nou precies waar ik zo ontzettend moe van word. Ik haal het er niet bij, Leefbaar Rotterdam haalt het er niet bij, wij krijgen dit signaal heel erg duidelijk uit de mensen die betrokken zijn bij de begraafplaats. In de mail: incidenten en er is al vijfmaal een ruit vervangen in de laatste tweeëneenhalf jaar. Zij koppelen het aan antisemitisme. En ik neem aan, wethouder, dat u de Joodse gemeenschap serieus neemt. En ik neem aan, wethouder, dat u daar zorgvuldig mee omgaat en dat u niet, omdat u nu toevallig op uw teentjes bent getrapt, maar denkt zo met zo'n onderwerp om te moeten gaan. Dat mag ik toch niet hopen, want anders is het wat mij betreft iets te relaxt geworden.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja mevrouw Hoogwerf persisteert in flauwekul. Ik kan het niet anders zeggen. En los van haar informanten, die ik niet hoor, ze vertelt geen naam of datum of wat, zeg ik, maar ik praat zelf met de Joodse gemeenschap, dat doet ook de directie Veilig en dat doet ook de politie, en het verhaal is heel helder: dit zijn vernielingen. Irritante vernielingen, zonder antisemitische motivatie, die nu niet gebleken is. Dus mevrouw Hoogwerf kan wel refereren aan mailtjes, en dan denk ik: ja jammer dan. U mag zelf ook nadenken, mevrouw Hoogwerf. En u heeft heel goed mijn uitleg gehoord, u heeft heel goed de feiten gehoord. Ik ben ook terplekke geweest. Als

ik daar met u had gestaan, had u dat ook aan mij toegegeven, dat er geen enkele aanwijzing is dat dit een antisemitische achtergrond heeft. Dus houd nou op met die dingen kunstmatig aan elkaar te knopen. En als een of andere vertegenwoordiger van de Joodse gemeenschap in een mail dat aan u wel doet dan is hij abuis, punt. Waarom ik het zo belangrijk vind om heel duidelijk naar u te zijn, mevrouw Hoogwerf, is dat u over de rug van de Joodse gemeenschap dit antisemitische nummertje maakt. En u doet voorkomen alsof wij niet goed bezig zijn in deze stad met het beschermen en beveiligen van de Joodse gemeenschap. En dat zijn we wel. Daar wordt iedere dag heel hard aan gewerkt.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, ik maak nu graag een punt van orde. Ik ben er nu wel een beetje klaar mee.

De **VOORZITTER**. Nee, als u een punt van orde maakt, kan dat niet zijn om te zeggen, dat u er klaar mee bent. Dan heeft u een inhoudelijk debat. Een punt van orde is als een vraag niet beantwoord wordt of iets van dien aard. Gaat uw gang.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja, de wethouder kiest ervoor om, wetende dat het geen commissiebehandeling is, maar dat je twee minuten hebt om zo'n aanval te doen, een persoonlijke aanval, dat vind ik niet kies. Dan denk ik van: oké. Ik kan niet zomaar namen vrij gaan geven van mensen die in de bescherming van het contact met mij zeggen: joh, het klopt niet, wat er gezegd wordt. Ik neem dat wel uitermate serieus en volgens mij is dat ook mijn taak als volksvertegenwoordiger en is het niet mijn taak om blind achter u aan te lopen, om wat u zegt, wethouder. En u zou moeten weten dat als ik zoiets zeg, dat niet doe omdat het mij goed uitkomt, maar omdat ik ervan schrik, na een goed debat dat we hebben gehad, en daar heb ik u ook de complimenten voor gegeven tijdens de actua, een mail te krijgen waarin ze zeggen: het vertrouwen ontbreekt. Daar schrik ik van. En dan denk ik: als we dit

met z'n allen serieus willen nemen, moeten we dat soort signalen ook gewoon aanpakken. En als het gewoon Jan, Piet of Klaas uit Lutjebroek was geweest, was ik er niet zo serieus mee omgegaan. Maar het is iemand die ik serieus moet nemen. En dat doe ik dus ook. En ik hoop, dat u als wethouder, die toch echt voor ons aan de slag is ook zegt: ik neem die volksvertegenwoordiger die dit signaal geeft ook serieus. En dan zet u me niet zo weg. Nooit.

De **VOORZITTER**. U bent door uw spreektijd heen, mevrouw Hoogwerf. Het was een ruime interruptie. Wethouder, wilt u tot een afronding komen?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, mevrouw Hoogwerf baseert zich op contacten met de Joodse gemeenschap. Nou wil ik haar even goed aangeven dat ik zowel persoonlijk met meerdere vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap als wel met de beheerder van deze Joodse begraafplaats contact heb en dat overigens ook de politie, de bewaak- en beveiligingsactiviteit, de Koninklijke Marechaussee ook intensieve frequente contacten met de Joodse gemeenschap heeft. Dus kom nou niet aan met iets van een mailtje van 'we vinden dit of dat'. Ik heb er dinsdag nog expliciet naar gevraagd: hoe zit het met het vertrouwen van de Joodse gemeenschap in hoe wij omgaan met u, met uw veiligheid? Daar is uitgesproken dat dat vertrouwen groot is. En ik heb ze ook uitgenodigd, omdat ik de sfeer die mevrouw Hoogwerf opwekte heel vervelend vond, alsof daar dingen niet goed zouden zijn. Ik heb ze ook uitgenodigd om ze toch, ondanks corona, persoonlijk te treffen. En dat doen we, mijnheer Vonk vroeg daarnaar, dat doen we 25 maart. En dan zullen we het in een fysiek contact nog eens bevestigen. Het is zo belangrijk de veiligheid en de vrijheid voor Joodse Rotterdammers, die mag nooit onder druk komen te staan. Daar blijven we ook hard op inzetten. We weten dat van elkaar en we zijn er op de goede manier mee bezig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf, wilt u er niet doorheen praten? U heeft geen spreektijd meer en ik heb u het woord ook niet gegeven. Wethouder, afronden graag.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Voorzitter, er zijn nog een paar vragen gesteld en ik moet ook een reactie op de moties geven. Er is de vraag gesteld: hoe is het met die contacten verder met die Joodse gemeenschap, via mijnheer Vonk. Ik noemde die datum al. Tussentijds wordt er al veel voorbereid over wat er precies aan de hand is. Het is heel belangrijk hier te zeggen: het idee dat een aangifte geen zin heeft, doet zich af en toe voor bij groepen in de stad. U weet dat als burgemeester, onze burgemeester weet dat in zijn rol ook. Dat is echt een grote misvatting. We hebben het zo nodig dat Rotterdammers blijven melden wat voor misstanden er in de stad zijn. Is het niet om direct altijd de dader op te sporen, dan is het wel om het beeld van veiligheid en onveiligheid goed te houden. En we hebben nu gemerkt hoe vervelend het is als zich slechte gevoelens ontwikkelen bij de organisatie van de Joodse begraafplaats, omdat er te vaak vernielingen zijn geweest. Men bindt de kat de bel aan, eigenlijk als het al te vaak gebeurd is en dan heeft in de tussentijd niemand iets kunnen doen. Dus niemand neemt verantwoordelijkheid. Het is ook vanaf de weg af niet te zien, voorzitter. Het is een donker pad waarop het gebeurd is. Dus had men het gemeld, dan hadden we er wat mee kunnen doen. Dan hadden we dit debat misschien ook niet hoeven hebben. Dus aangifte moet gebeuren en dat hebben we nu ook met de beheerder van de begraafplaats afgesproken. Dus ik wil dat tegen mijnheer Vonk zeggen. Mijnheer Vonk had het over geld. Het gaat niet over geld. Het kan ook niet zo zijn dat de gemeente schade van vernielingen gaat vergoeden aan de stad. Dat zou juridisch ook een idioot precedent zijn. Maar wat we wel doen, we gaan wel praten over de situatie. We gaan wel adviezen geven over hoe kan voorkomen worden dat dit punt kwetsbaar blijft voor vernielingen. Ik zie er

ook heel positief naar uit. Er zijn al heel praktische gedachtes daarover gewisseld, voorzitter.

Ik ga afronden met de moties van Leefbaar Rotterdam. Al die moties hebben eigenlijk één groot probleem. Ze zeggen: doe de dingen die we al doen. We doen heel veel aan preventie van antisemitisme, op scholen, in bepaalde klassen, in trainingen met hooligans is het met de KNVB indertijd gedaan en dat wordt ook herhaald, en het maakt een onderdeel uit van het reguliere onderwijs in de stad. De burgemeester heeft, door corona niet, maar daarvoor jaarlijks ook met klassen een reis gemaakt naar een concentratiekamp. De Anne Frankstichting helpt met een programma voor schoolklassen. Daarnaast doen we in de stad ook veel aan Joodse monumenten. We hebben Loods 24, de Stolpersteine-actie loopt, een heel belangrijk ding. We hebben nu volop discussie over het achterhuis in de kerk op Rotterdam-Zuid. Al uw moties zijn volop in werking en ik val dan eigenlijk wel mijnheer Karremans bij: deze moties verdienen geen steun, omdat ze overbodig zijn. We doen het. Dus, mevrouw Hoogwerf, ik moet in die zin zeggen, het punt 'antisemitisme' is gemaakt, wordt herkend, wordt gedeeld in de hele raad en we doen dat eigenlijk zoals zij in de moties oproept te doen. Dus ontraden omdat ze overbodig zijn. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af en de stemming over de moties is vanavond aan de orde. Mevrouw Yildirim, u had nog een navraag, begrijp ik?

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, even voor de helderheid ook richting iedereen. Ik had een vraag gesteld over de verzekeringen. Natuurlijk, de wethouder zegt terecht: het gaat niet over geld. Maar het is wel echt vervelend als men steeds met schade zit. Wat ik weet, is dat die verzekeringen niet mogelijk zijn in geval van een begraafplaats. Speelt dat hier ook een rol?

Want de wethouder had het net over 'creatieve oplossingen'.

De **VOORZITTER**. Helder. Helder. Wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). In het gesprek met de Joodse begraafplaats aan de Oostzeedijk zal ik daarop navragen. Maar kijk, sowieso wordt de verzekering moeilijk als je geen aangifte doet. Dus dat is wel de eerste verantwoordelijkheid die bij de Joodse begraafplaats ligt. Maar we gaan echt met ze om de tafel om dit probleem zo goed mogelijk in de toekomst te voorkomen.

33.6 Tweeminutendebat over 'Beleid cameratoezicht', aangevraagd door het lid Van der Velden

De **VOORZITTER**. Helder. Het volgende tweeminutendebat betreft 'Beleid rond cameratoezicht'. Mijnheer Van der Velden als eerste. En ik vraag aan de vicevoorzitter om het voorzitterschap over te nemen.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u wel voorzitter. Oh ja, sorry, ik wacht even.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel voorzitter. Gaat uw gang, mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ja we hebben dit debat aangevraagd om enkele moties in te dienen. En een van de moties gaat over het cameratoezicht bij ondergrondse vuilcontainers. Wij vinden dat een zwaar middel om in te zetten, wat eigenlijk niet opweegt tegen de privacyschending. Hoe functioneel is het? En bovendien kun je dat ook op een andere manier doen door bijvoorbeeld wat vaker het vuil op te halen. Als ik in mijn buurt kijk, dan gebeurt het ook regelmatig, soms duurt het toch lang

voordat die container weer geleegd is. En verder, ja het collegebeleid richt zich nu puur en alleen op het voorkomen van naastplaatsingen, terwijl volgens mij de juridische basis voor het gebruik van toezichtcamera's eigenlijk ligt in het waarborgen van de openbare orde. Dus ja, hoe zie je dat? Wij verzoeken daarom het college te stoppen met het cameratoezicht om naastplaatsingen te voorkomen. Dat is de eerste motie.

Dan naar de tweede motie. Ja, dat is eigenlijk in het kort samengevat over de noodzaak van het gebruik van de camera's. Dat bewoners dat verzoeken, maar ja of dat nou echt gevoelens van onbehagen wegneemt, wij zien dat op een andere manier liever, dat je dat via gericht beleid wegneemt. En meer cameratoezicht, laten we eerlijk zijn, niet zelden leidt dat tot een lagere subjectieve veiligheidsbeleving. Dus vandaar hier een motie over. En onze laatste motie betreft iets waar we vorige keer ook een korte uitwisseling van standpunten over hadden in de commissie Veiligheid. Ik heb er nog over nagedacht, D66 ook, want die tekent de motie mee, en wij verzoeken toch het college om het cameratoezicht in Rotterdam jaarlijks te evalueren in plaats van de drie jaar die er nu voor staat. En dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Geen Big Brother bij de vuilcontainer

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van het debat over 'Beleid cameratoezicht, aangevraagd door het lid Van der Velden;

Constateernde dat:

- het college is begonnen met cameratoezicht bij ondergrondse vuilcontainers, om zo naastplaatsingen vast te leggen;
- in het collegeprogramma 'In de bak. Naastplaatsingen 2019-2022' het volgende

staat: "Zodra mensen het idee hebben dat ze in de gaten worden gehouden, vertonen ze eerder sociaal gewenst gedrag. Om het effect te versterken, worden de containers voorzien van een sticker of wordt een bord geplaatst waarop staat dat er cameratoezicht is. Om het gevoel van toezicht te vergroten, kan er eventueel ook voor gekozen worden om een bord met een foto van kijkende ogen te plaatsen."; Overwegende dat:

- cameratoezicht voor het voorkomen van naastplaatsingen een zwaar middel is dat niet opweegt tegen het nadeel van privacyschending (proportionaliteit) en bovendien kan worden vervangen door andere maatregelen (subsidiariteit);
- collegebeleid zich nu puur en alleen richt op het voorkomen van naastplaatsingen, terwijl de juridische basis voor het gebruik van toezichtcamera's ligt in het waarborgen van de openbare orde;

Verzoekt het college:

- te stoppen met cameratoezicht voor het voorkomen van naastplaatsingen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 3. Jaarlijkse herijking beleid cameratoezicht

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van het debat over 'Beleid cameratoezicht', aangevraagd door het lid Van der Velden;

Constaterende dat:

- de evaluatie van het cameratoezicht in Rotterdam eens in de drie jaar plaatsvindt;

Overwegende dat:

- het gebruik van camera's voor het waarborgen van de openbare orde een zeer zwaarwegend instrument is met een navenant effect op de privacy van Rotterdammers;
- een jaarlijkse evaluatie van nut en noodzaak van de door de gemeente ingezette toezichtcamera's nodig is om de legitimiteit van deze beleidskeuze te kunnen monitoren;

Verzoekt het college:

- het cameratoezicht in Rotterdam jaarlijks te evalueren;
- de jaarlijkse evaluaties van het Rotterdamse cameratoezicht te delen met de Raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden en N. Arsieni

Motie 4. Negatieve subjectieve veiligheidsbeleving geen reden voor cameratoezicht

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021, ter bespreking van het debat over 'Beleid cameratoezicht, aangevraagd door het lid Van der Velden;

Constaterende dat:

- het volgens de wijkprofielen steeds beter gaat met de objectieve veiligheid in de wijken, maar dat bewoners wel een lager subjectief gevoel van veiligheid ervaren;

Overwegende dat:

- bewoners bij het college verzoeken kunnen doen voor het plaatsen van nieuwe toezichtcamera's, óók als de objectieve cijfers daar geen aanleiding toe geven;
- verzoeken van bewoners om meer cameratoezicht niet zozeer gaan om de noodzaak voor het gebruik van camera's, maar om gevoelens van onbehagen met gericht beleid weg te nemen;

Voorts overwegende dat:

- meer cameratoezicht niet zelden leidt tot een lagere subjectieve veiligheidsbeleving;

Verzoekt het college:

- een subjectieve veiligheidsbeleving in wijken met een objectieve veiligheid op of boven het stedelijk gemiddelde niet meer mee te wegen in de beslissing om nieuwe toezichtcamera's te plaatsen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Van der Velden. Dan heb ik mijnheer Karremans op mijn

spreeklijst staan. Gaat uw gang, mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dank u wel voorzitter. Nou het gaat om veiligheidscamera's, daar is de VVD een groot voorstander van, als groot voorstander van de verbetering van de veiligheid in de stad. Dat zult u begrijpen. U gaat het niet geloven als u de commissievergadering van vorige week heeft bijgewoond, wij gaan de motie van D66 over het beleid rond cameratoezicht steunen. Ja, het is een beetje de dag van D66 vandaag. Wij dragen daar graag een beetje aan bij. Dus dat beleidskader is prima om op te stellen. Ik wil echter ook van deze gelegenheid gebruikmaken om te onderstrepen dat naar aanleiding van de motie van de VVD, dat is de motie 'Luister naar de Rotterdammer', het per gisteren mogelijk is om via een simpel formulier cameratoezicht aan te vragen voor Rotterdammers. Dus geen ingewikkeld proces. Overall waar wij komen, waar de burgemeester komt, waar wethouder Wijbenga komt, wordt gevraagd om veiligheidscamera's. Natuurlijk omdat mensen gewoon een veilige straat en een veilige buurt willen, alleen wisten ze nooit waar ze moesten beginnen en inmiddels staat dat formulier online. Dus speciaal voor mijnheer Van der Velden zeg ik: google maar eens: formulier-cameratoezicht-Rotterdam, want dan is dat het eerste resultaat. Dan kunt u gelijk een camera aanvragen voor in uw straat. En dan wordt het natuurlijk nog beoordeeld door de burgemeester en de driehoek uiteraard. Maar het is al hartstikke mooi dat Rotterdammers daar terecht kunnen. Ik zeg: alstublieft, dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Karremans. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ja. Nou gemeenten mogen niet zomaar cameratoezicht inzetten. Dat mag alleen als minder vergaande maatregelen niet voldoende zijn gebleken om die openbare

orde te handhaven. En de inzet van camera's staat ook nooit helemaal op zichzelf, maar gebeurt altijd in combinatie met andere maatregelen, zoals bijvoorbeeld betere straatverlichting of beter toezicht. Mensen werken altijd nog beter dan camera's. Dus dat hele pakket aan maatregelen is belangrijk en dat is ook belangrijk om serieus te nemen. Camera's lossen daarin dus niet alles op. En dat moet steeds opnieuw worden getoetst. Dus daar zijn we wel van, omdat we denken dat ook juist als je naar het hele pakket moet kijken dat relevant is. En voorzitter, waar het ons om gaat, is effectiviteit en doelmatigheid. Dus we zijn geen tegenstander van de inzet van camera's en andere kunstmatige intelligentie-toepassingen, maar er moeten wel de juiste waarborgen en criteria voor gelden. En ik ben daarom ook echt heel blij, namens D66 kan ik wel zeggen allemaal, met de inspanningen van het college voor de totstandkoming van dit lokale beleidskader dat in de commissie besproken is. Want het is eigenlijk voor het eerst dat we dat op deze manier op papier hebben gezet en ik denk dat het heel veel overzicht geeft. Maar het is nog wel onduidelijk binnen welke kaders de gemeente nou eigenlijk sensoren, data en andere kunstmatige intelligentie inzet voor naastplaatsing, verkeersoverlast, woninginbraken en nou, verzin het allemaal nog maar meer. De gemeente wordt steeds meer een smart city. En ondertussen zijn er allerlei proeftuinen en je houdt het straks bijna niet mee bij wat we allemaal kunnen doen. En dat is niet zo gek, want de ontwikkelingen snellen ons tegemoet. Dus ook goed om daar, waar dat dat heel nuttig is, gebruik van te maken. Maar wij vinden het wel belangrijk dat voor al die sensoreninzet, die datatoepassingen en kunstmatige intelligentie, want dat kan ook echt heel fout gaan, om daar wel een lokaal beleidskader voor te ontwikkelen en dat ook van toepassing te laten worden voor andere professionele partijen in de stad. En daar dienen wij, met een aantal partijen, een motie over in. En heel blij

natuurlijk dat de VVD die motie wil steunen, wil ik bij dezen maar zeggen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Arsieni heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Wie smart is moet ook slim zijn

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van Beleidskader Cameratoezicht;
Constaterende dat:
- digitalisering en technologisering ontwikkelingen zijn met een grote impact, ook in Rotterdam;
- de gemeente steeds meer een ‘smart-city’ wordt waarbij met sensoren data wordt verzameld, waaronder camerabeelden en geluidssensoren, maar ook data op andere manieren verkrijgt;
- het college met het lokale beleidskader voor de Gemeentewet 151c criteria heeft geformuleerd voor de inzet van (mobiel) cameratoezicht in de stad;
- het lokale beleidskader Gemeentewet 151c alleen betrekking heeft op camera’s en voor de inzet van andere en nieuwe sensor en data-toepassingen inclusief geavanceerde analysetechnieken, ook wel genoemd Artificial intelligence (AI) nog geen beleidskader bestaat;
Overwegende dat:
- D66 geen tegenstander is van de inzet van camera’s en andere sensoren, en AI, maar dat hier wel de juiste waarborgen en criteria voor moeten gelden;
- D66 daarom blij is met de inspanningen van het college voor de totstandkoming van het lokale beleidskader Gemeentewet 151c;
- het onduidelijk is binnen welke kaders de gemeente sensoren, data en AI inzet voor naastplaatsingen, verkeersoverlast of woninginbraken;
- er sprake is van diverse proeftuinen, pilots en experimenten waarbij sensoren, data en AI worden toegepast;
- het van belang is om voor alle sensoren-inzet, datatoepassingen en AI-gebruik een lokaal beleidskader te ontwikkelen zodat

we de noodzakelijke waarborgen niet uit het oog verliezen;
- dit kader, daar waar dat binnen de mogelijkheden van de wet toepasbaar is, ook van toepassing laten worden voor andere professionele partijen in de stad;
Verzoekt het college:
- voor de gemeentelijke organisatie tot een breed beleidskader te komen voor smart city-oplossingen die voortkomen uit (toekomstige) sensor-, data- en AI-toepassingen;
- dit beleidskader te doen toekomen aan de raad voor eind 2021;
En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N. Arsieni, D. Yildirim en S. Leewis

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mevrouw Arsieni. Ik kijk of er andere sprekers zijn die nog het woord wensen. Dat is niet het geval. Dan zie ik dat ook wethouder Wijbenga een stuk van de beantwoording zal doen.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja graag, voorzitter. Het spijt me, de techniek geeft niet een andere mogelijkheid dan dat u nu even de logistiek achter mij ziet, maar ik hoop dat dat u niet zal afleiden. Drie moties waar ik graag op reageer, de burgemeester zal dat doen voor de motie van mevrouw Arsieni.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Wethouder, de achtergrondgeluiden verstoren uw verhaal.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). De moties van de Partij voor de Dieren die ik even wil behandelen over camera’s voor naastplaatsingen. Ja, inmiddels weten we toch allemaal hoeveel ergernis er in Rotterdam en bij Rotterdammers is over die ene procent van de Rotterdammers die lak heeft aan de prullenbak en de regels over afval en daardoor ergerniswekkend de straten vuil maakt. En hoe vaak Stadsbeheer ook werkt en hoeveel vrijwilligers er ook helpen, deze mensen

maken dat de stad niet zo fris en vrolijk is als hij kan zijn en dat willen we ook heel hard aanpakken. En in ons programma 'In de bak' brengen we niet alleen steeds beter de basis op orde bij Stadsbeheer en werken we steeds meer samen met partners, maar doen we ook de pakkans van daders, die procent die zich niet goed gedraagt. En die pakkans wordt aanmerkelijk verhoogd door de combinatie die hier door de Partij voor de Dieren aan de orde wordt gesteld. En dat is dat je de camera gebruikt op plaatsen waar er voor veiligheid en leefbaarheid al een probleem is en waarbij de naastplaatsing dan heel gemakkelijk kan worden meegepakt in het optreden. Nou, u heeft laatst nog in de media gelezen over weer een andere partij, die zich er ook heel erg druk om maakte, D66. Dat is maar een voorbeeld van een overtuigende raadsmeerderheid die zegt: zet alles op alles om dat te verbeteren. En deze motie past daar echt niet in, want we hebben het nodig en dat willen we ook zo houden. Daarnaast heeft D66, mevrouw Arsieni, een motie ingediend over 'Wie smart is moet slim zijn'. En dat is een actuele en belangrijke kwestie. Het toenemende gebruik in de stad, niet alleen het gebruik van camera's, maar ook van sensoren. Zowel de gemeente doet dat als derde partijen doen dat ook.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Wethouder, voordat u verdergaat, mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik hoor de wethouder zeggen dat het dus één procent van de mensen betreft die dat doet, die naastplaatsing bij de containers. Dat houdt dus in dat 99 procent het niet doet. Dan vind ik deze maatregel om camera's op die vuilcontainers te zetten wel zeer, zeer zwaar. 99 procent houdt zich er dus gewoon wel aan. En dan moet je echt gaan nadenken: is het nog wel proportioneel? En ik vraag me ook af, waar de wethouder niet op ingaat, die juridische basis. Die juridische basis voor die toezichtcamera's ligt volgens mij in het waarborgen van de

openbare orde en niet zozeer voor dit. Kunt u daar ook iets over zeggen?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja. Kijk, mijnheer Van der Velden, waar ik ook in de stad kom, als wethouder Buitenruimte, die ene procent geeft ergernis naar die 99 procent. En wat ze zeggen is: pak ze. Pak ze aan. En als het niet linksom kan, dan maar rechtsom. En zet er dan alstublieft een camera bij. Dat is wat die 99 procent zegt. Dus we doen dit niet omdat de burgemeester of het college dit leuk vindt, we doen dit omdat die 99 procent het helemaal zat is, dat die één procent zich asociaal gedraagt. Dat is de motivatie.

Uw tweede vraag was de juridische onderbouwing van een en ander. En dan verwijs ik toch eventjes naar het uitgebreide debat daarover, dat ik met de burgemeester mocht voeren in de commissie. Zowel in proportionaliteit als in 'is dit het juiste middel?' is het een zware afweging om dat te doen. En de driehoek heeft daarin een uiteindelijke toetsende, eindverantwoordelijke rol. Maar ik zal even naar de burgemeester kijken of hij aanleiding vindt in uw vraag om daar nog iets meer over te zeggen, voorzitter en mijnheer Van der Velden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Wethouder, voordat u verdergaat, wil mijnheer Van der Velden nog wat aanvullende vragen stellen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u, voorzitter. Ja ik reageer even op dat wethouder Wijbenga zegt dat de overige 99 procent tegen u zegt: pak ze. Nou ik vind dat zeer kort door de bocht. Ik zou dat weleens willen zien, want ik behoor tot die 99 procent en ik verafschuw die camera's als ik eerlijk mag zijn. Dus dat vind ik een beetje kort door de bocht. Maar wat je ook ziet, is dat gewoon bij sommige naastplaatsingen, dan praat ik gewoon uit mijn eigen buurt, het zijn altijd bepaalde dagen dat dat gebeurt. En het zijn ook precies de dagen, bijvoorbeeld bijna altijd

in het weekend, maandag komen ze dan ook nog niet en dan kun je pas je vuil weer kwijt op de dinsdag. Ik denk dat als je daar gewoon meer in investeert, en dat moeten ze nu echt eens gaan doen, dat je dan al veel problemen kan voorkomen. Ik vind het echt jammer dat er zo slecht wordt opgehaald door Stadsbeheer in sommige wijken. En daar moet u echt iets aan gaan doen, voordat u zo'n zwaar middel inzet. Ik vind echt, 99 procent die het hiermee eens is, nou ja ik geloof dat echt niet. En wat vindt u daarvan, als u gewoon wat vaker vuil ophaalt in bepaalde buurten?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Nou ja kijk, vaker het vuil ophalen, dat is eigenlijk in de vorige collegeperiode gedaan en dat leidde ertoe dat mensen dachten: nou, dan kan ik het er nog makkelijker bijgooien. En dat werd almaar erger. Daarnaast is het zo: dat die bakken bij u in de wijk vol zijn, is wel heel gek, want dat kan eigenlijk helemaal niet. We hebben sensing en die sensoren geven signalen op het Kleinpolderplein en we weten heel prima wat het ritme van de stad is. En als hij op 50 procent vol is, krijgen we signalen, als hij op 80 procent vol is krijgen we een signaal. En de volle containers zijn inmiddels een uitzondering in de stad. Ja, het kan zijn dat er bijvoorbeeld een bedrijf zit dat illegaal dumpst en dan is in één keer de container vol. Dan kunnen we het niet voorzien. Het is ook weleens zo dat er een technisch mankement is. Over dit soort dingen hebben we het ook heel veel in de commissie BWB, maar dat Stadsbeheer nog zou werken volgens vaste patronen in plaats van datagestuurd naar het ritme van de stad, ja dat is wel een belangrijk verschil dat we juist in de tijd gemaakt hebben. En voordat we dan zeggen: ja dat zou een reden zijn om niet met die camera's te werken, ja dat gaat dan echt wel een stap te ver. Want ik denk dat we daardoor juist een extra middel hebben om de kans om betrapt te worden op het naastplaatsen te vergroten.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van der Velden nog?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou ik heb nog maar 23 seconden, dus ik laat het er heel even bij. Dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Goed zo. Mijnheer Van Schaik, u heeft geen tijd meer. Ik sta u één korte vraag toe.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Oh. Oké. Nou ja er stond namelijk hier in het tijdvenster dat we nog 20 minuten hadden, maar dat is dan denk ik een vergissing bij de griffie. Dus ik denk: ik neem er even uitgebreid de tijd voor. Maar kort dan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Maar dat gaan we niet doen.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dank voorzitter, dat u mij dat even gunt, maar het staat er wel in het scherm, dus mijnheer Van Schaik dacht: ik neem het er even van. Nee, één korte vraag richting de wethouder toe. Schei nou alstublieft even uit dat het een unicum is dat er overvolle containers staan. Want u weet dondersgoed dat die er voldoende zijn. En cameratoezicht prima, maar niet met het smoesje van 'er is geen vervuiling in de stad', want het is er nog steeds. Maar camera's kunnen eraan mee helpen om het op te lossen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik herken niet direct een vraag erin, misschien heeft mevrouw Verkoelen wel een vraag. Gaat uw gang.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, dank u wel voorzitter. Ja ik sla ook wel enigszins aan. Ik woon ook in deze zelfde stad, in het hart van de stad en ik ben overigens net als mijnheer Van der Velden erg tegen camera's. Die Big Brother is Watching you-stijl, daar houd ik ook in het geheel niet van. En ik wil echt kwijt dat er wel degelijk overvolle containers zijn, wethouder. Het gaat zelfs zo ver, ze staan voor mijn huis, ik zie het: als er geleegd is, zie je gewoon binnen een mum van tijd dat mensen al het

afval weer kwijt kunnen en dan is binnen een mum van tijd het weer vol. En wat ik vervolgens zie, is dat dan de ellende weer ontstaat, omdat er gewoon niet vaak zat geledigd wordt. En ik snap wat u zegt, ik begrijp het hoor, ik begrijp heel goed het verhaal. Hoe moeten we dat oplossen? Want dat vuil, het heeft een aanzuigende werking als we het continu weghalen. Alleen nu merk ik wel dat er bijna een soort afvaloorlog in sommige straten is en bij mij in mijn hele blok eromheen zie je gewoon een soort afvaloorlog ontstaan als er afvalwagens geweest zijn. Op het moment dat de mensen thuis zijn, nou dan vliegen ze allemaal de deuren uit met hun vuilniszakken om ze als de donder weg te doen, omdat anders de containers vol zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Verkoelen, wat is uw vraag?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Wat zegt u?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wilt u een vraag stellen of is dit een interruptie?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja. Ik wil van de wethouder weten: u bent zo stellig dat er helemaal niks meer aan de hand is met overvolle containers. Ik ervaar het niet en ik hoor het mijnheer Van der Velden zeggen, ik weet dat mijnheer Van Schaik het heel vaak zegt, dus ja, waar haalt u vandaan dat er geen overvolle containers, vuilcontainers meer zijn? Ik denk dat het wel zo is. En ja, ik ben erg gekant tegen het gegeven van de camera's, want juist zolang wij onze zaken niet goed op orde hebben, vind ik dat we de mensen ook niet kunnen aanpakken erop. Tot zover.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja kijk, op het moment dat er een technisch mankement is bij een ondergrondse container, of als de container vol is, dan is het eigenlijk al een gewoontegebruik dat de handhaving een stapje terug doet. Want dan wordt het niet ook direct de gepaste maatregel gevonden om volop te schrijven. Dat kan eigenlijk wel. De bedoeling is dat je

dan naar een andere container gaat met je vuilniszak, of deze nog niet wegbrengt. Wat me wel opvalt hier, is dat vanuit het onderwerp 'camera's' we het nu over de containers in de stad hebben, 6.500 containers, waar heel veel, duizenden, Rotterdammers gebruik van moeten maken. En we hebben nu een nieuw gegeven dat gewoon vanuit het Kleinpolderplein wij heel goed weten hoe het met die containers gaat. We weten het vanuit de sensoren en we weten het vanuit de mensen die ons melden, vanuit de containeradoptanten en de mensen die het in de BuitenBeter-app een melder uitzetten. Dus het is voor ons eigenlijk geen gokken of een voorbeeld, het is gewoon een soort wetenschap van wat we daarop binnenkrijgen. Ik zou eigenlijk de raadsleden, die hier nu over beginnen willen vragen: laten we dan in de commissie BWB, als ik de voorgang weer bericht over de schoonsituatie, op basis van de feiten van deze verschillende bronnen spreken over de mate waarin containers bruikbaar zijn voor de Rotterdammers, dan wel te vol zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Wethouder, voordat u verdergaat, volgens mij staat er een technische sessie gepland over de metingen. Ik stel voor dat we daar dit debat verder gaan voeren en dat we nu toch echt teruggaan naar het onderwerp dat op de agenda staat, namelijk het beleid over camera's. Dus wellicht kunt u in de beantwoording van de vragen en moties daarop ingaan. En daarna ga ik naar de burgemeester voor motienummer 3, zodat hij daarop kan antwoorden.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja dat zal ik doen, voorzitter. De motie 'Wie smart is moet slim zijn' wil het college omarmen. Het gaat om een beleidskader op het gevoelige punt van veiligheid, privacy, bescherming en techniek. We hebben een fieldlab gehad op woninginbraken, we hebben sensing. We doen geluidsmetingen in de stad. Die combinatie, volgens mij refereert de motie ook aan het eerdere debat dat we daarover

gehad hebben. Dus ja, als deze motie wordt aangenomen, betekent het dat het college ook zal komen met een invulling van dat gevraagde beleidskader. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. En dan ga ik naar de burgemeester voor de beantwoording van de vragen en motie 3.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, hier en daar nog een losse opmerking hoor. Kijk, het plaatsen van camera's alleen om te monitoren op afval, dat zal niet gebeuren, want u weet cameratoezicht is een ultimatum remedium en op die plekken waar een combinatie is van grote leefbaarheidsvraagstukken met onveiligheid en tegelijkertijd is er ook afval, dan loont het de moeite. Ik heb recent een camera geplaatst in Carnisse en daar is het een openbare-ordevraagstuk. Daar zijn winkelcentra in de buurt, er is samenscholing op bepaalde plekken. En toevallig staan er ook een paar zware containers, waar heel vaak wordt bijgeplaatst. Dan is dat eerder bijvangst dan dat dat een reden is om daar een camera te plaatsen. Anders komt zo'n cameraverzoek ook gewoon niet door de adviescommissie heen, omdat het cameratoezicht in ons mandje met mogelijkheden voor de openbare orde een ultimo remediumfunctie heeft. De vraag, de opmerking van mijnheer Van der Velden over de evaluatie van het cameratoezicht eens per jaar. Wel, voordat wij uit de samenleving signalen hebben opgepikt, en voordat dat allemaal verrijkt wordt om een besluit te nemen, of dat je ervaring hebt met één camera, ben je soms langer dan een jaar verder. En om dan al te evalueren, dan ben je echt niet goed bezig met die inzet van je tijd. Ik snap ook dat mijnheer Van der Velden zegt: ik heb een hekel aan camera's, dus hoe sneller ik ze kan monitoren, hoe beter het is om daar ook weer van alles van te vinden. Dat snap ik. Maar u kunt natuurlijk elk jaar ook bij de rapportages die het college levert, of ik lever, opmerkingen maken over

cameratoezicht. Er is niet per definitie een uitgebreide evaluatie voor nodig. Dat doen we één keer in de drie jaar. Dat is heel recent overigens door de raad geaccordeerd om daar van twee naar drie jaar te gaan. Om dat nu weer terug te brengen naar één jaar, dat vind ik echt geen goede keuze. Dus dat moeten we wat mij betreft niet doen. Ik adviseer dan ook op beide moties negatief.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel burgemeester. Dat is helder. En volgens mij zijn we daarmee aan het einde van dit agendapunt gekomen en hebben wij nog één agendapunt te gaan voor de dinerpauze. Dat is het tweeminutendebat over 'Onze democratie in de juiste handen', aangevraagd door mevrouw Arseni. En die ga ik dan ook als eerste het woord geven. Gaat uw gang.

33.7 Tweeminutendebat Onze democratie in de juiste handen

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter. De uitbraak van de wereldwijde pandemie vergt heel veel van iedereen die deel heeft uitgemaakt van de crisisstructuur om corona te bestrijden en daar heb ik in de commissie ook complimenten voor gemaakt, dat herhaal ik nog een keertje. In de eerste fase moesten we natuurlijk acuut ingrijpen en ons ook echt achter leiderschap scharen. Maar GRIP4 is bedoeld voor acute crisissituaties, zoals bijvoorbeeld een terroristische aanslag of een watersnoodramp of het neerstorten van een vliegtuig, waarin overleg met democratische organen niet mogelijk is. En in die fase was het ook voor de coronapandemie te begrijpen, de acute fase. Maar je kunt de democratie niet een jaar op pauze zetten en GRIP4 is nooit bedoeld geweest als crisisstructuur voor de lange termijn. Dan zijn er echt andere dingen nodig. In een langdurige periode die in het teken staat van de bestrijding van de pandemie is er wel degelijk lokaal overleg nodig. Het is juist van belang dat er draagvlak wordt gezocht en dat er lokaal maatwerk mogelijk wordt gemaakt. Dat

maakt ook dat er meer mensen betrokken blijven en ik ben er echt van overtuigd dat besluiten dan ook beter worden, kwalitatief gezien, omdat je lokaal ook gewoon een beter beeld hebt en de toets aan de praktijk dan ook kan plaatsvinden. Dus regeren per decreet is wat mij betreft geen recept voor de toekomst. En voorzitter, daarom zeggen wij: eens maar nooit weer. Met een aantal partijen verzoeken wij het college bij het Rijk erop aan te dringen om bij het evaluatieonderzoek van de OVV naar de coronacrisisaanpak in ieder geval ook heel expliciet te onderzoeken hoe we die lokale democratie in de toekomst bij een crisis met een lange doorlooptijd veel beter kunnen borgen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Arsieni heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Eens maar nooit weer!

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 ter bespreking van de rapportages van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond over de coronabestrijding;
Constaterende dat:

- sinds 12 maart 2020 alle veiligheidsregio's in Nederland zijn opgeschaald naar GRIP4, de maximale crisisopschaling;
- onze burgemeester tot 1 december 2020, als voorzitter van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond veel extra bevoegdheden kreeg om zo beter uitvoering te kunnen geven aan het kabinetsbeleid;
- het crisisniveau GRIP4, oorspronkelijk is bedoeld voor acute crisissituaties, zoals een terreuraanslag of een watersnoodramp, waarin overleg met (lokale) democratische organen niet mogelijk is;
- het langdurige werken met noodverordeningen volgend uit het crisisniveau GRIP4, de democratische rol van de gemeenteraad ernstig heeft beperkt;

- de Onderzoeksraad voor Veiligheid een onafhankelijk evaluatieonderzoek start naar de coronacrisisaanpak van het kabinet;
Overwegende dat:

- de crisisstructuur met noodverordeningen alleen gebruikt zou moeten worden in crisissituaties waarin overleg niet mogelijk is;
 - er in een langdurige periode die in het teken staat van de bestrijding van een pandemie, wel degelijk (lokaal) overleg mogelijk is;
 - het langdurig vasthouden aan de noodverordeningen onwenselijke gevolgen heeft gehad voor de (lokale) democratische legitimiteit van het overheidsbeleid;
 - het van belang is dat er draagvlak wordt gezocht en lokaal maatwerk mogelijk is, zodat besluiten kwalitatief beter worden;
- Verzoekt het college:
- bij het Rijk erop aan te dringen om bij het evaluatieonderzoek van de OVV naar de coronacrisisaanpak, ook expliciet te onderzoeken hoe de lokale democratie in de toekomst bij een crisis met een lange doorlooptijd beter geborgd kan worden;
 - ook de VNG te betrekken bij deze boodschap aan het Rijk;
 - hierover terug te koppelen aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N. Arsieni, S.F. Lammering, S. Leewis en E.H. Duijm-Wickerhoff

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mevrouw Arsieni. Ik kijk rond. Wie wil verder het woord op dit agendapunt voeren? Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja, dank u voorzitter. Ik kan me grotendeels aansluiten bij het betoog van mevrouw Arsieni van D66. Ook GroenLinks is de mening toegedaan dat deze crisiswetgeving niet gemaakt is voor de lengte die deze crisis al heeft. Ik wil het college en de burgemeester specifiek echt wel complimenten geven voor de manier waarop wij als raad zijn meegenomen. Dat neemt niet weg dat alle democratische controle feitelijk negen maanden stil heeft

gestaan op dit onderwerp. Dat is voor ons vervelend, maar wij zien onze burgemeester nog regelmatig. Dat is voor regiogemeentes nog veel vervelender. Dat is een situatie die ik niet nog een keer zou willen herhalen. Dus wat dat betreft heb ik met veel genoegen mijn handtekening onder de motie van mevrouw Arsieni kunnen zetten.

Dan wil ik even door naar de GGD. Die heeft de afgelopen tijd terecht veel geïnvesteerd in het opbouwen van een grote testcapaciteit op corona. Nu zijn we volop aan het vaccineren en het ziet ernaar uit dat als die vaccinaties goed gaan aanslaan die testcapaciteit steeds minder nodig is. Aan de andere kant is er nu nog heel weinig mogelijk als het gaat om evenementen en voorstellingen in de culturele sector, sportwedstrijden, daar is allemaal vrijwel niets van mogelijk, zeker niet met veel publiek. Dat zou wellicht weer mogelijk kunnen zijn als er van tevoren goed getest kan worden. De GGD geeft aan: dat willen wij niet doen, want wij zijn er alleen voor het bestrijden van infectieziektes. Daarom heb ik een motie geschreven die vraagt om het overdragen van de testcapaciteit naar een andere partij op het moment dat er echt overcapaciteit is, zodat we evenementen weer mogelijk kunnen maken. Overigens wil ik wel zeggen dat ik die instelling van de GGD niet helemaal de juiste vind, want die gaat ervan uit dat altijd alles op slot is. Volgens mij moeten we uitgaan van de situatie dat alles open is en dan zou juist het testen voor evenementen kunnen bijdragen aan de bestrijding van de infectieziekte. Ik begrijp dat de GGD dat nu niet zo ziet en ik vind het niet zo zinvol om daar een principieel discussiepunt van te maken, maar ik wil het wel gezegd hebben.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Leewis heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Capaciteit voor het nieuwe normaal

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 maart 2021 bij de bespreking van agendapunt 33.7 ‘evaluatie coronabestrijding/onze democratie in de juiste handen’;

Constaterende dat:

- de GGD een grote testcapaciteit heeft opgebouwd om te kunnen testen op COVID-19 besmettingen;
- de vaccinatie tegen COVID-19 op gang is en nu circa 2 miljoen Nederlanders ondertussen ten minste één vaccinatie hebben ontvangen;
- hierdoor op termijn een overcapaciteit van testen ontstaat;
- de GGD deze testcapaciteit alleen gebruikt voor haar taak: het bestrijden van de infectieziekte COVID-19;

Overwegende dat:

- door grootschalig testen voor aanvang van (sport)evenementen, concerten en andere activiteiten deze wellicht eerder kunnen worden georganiseerd;
 - de GGD aangeeft dat zij deze taak niet kan uitvoeren, maar bereid is overcapaciteit over te dragen;
- Verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met stakeholders in de culturele sector, de (sport)evenementensector en de GGD;
 - een concreet plan uit te werken om eventuele overcapaciteit zo snel als mogelijk over te dragen aan een partij, of partijen, die voorafgaand aan deze activiteiten de testen kunnen afnemen;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. S. Leewis en E.S. Walgenbach

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dat heeft u bij dezen. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr).
Goedenavond voorzitter. Ik begrijp dat mijn tijd op is, maar ik hoop op een beetje coulance. Wij steunen de motie van D66. De kern van het verhaal is dat er naar onze mening niet genoeg is gedaan om coronaproof een alternatieve fysieke locatie

te vinden. De noodverordening is van bovenaf opgedragen, maar de wijze van vergaderen hadden we zelf kunnen bepalen. Tijdens de begrotingen kan het namelijk ook gewoon, met stemmen achteraf. Dat was structureel goed, dat achteraf stemmen. De burgerzaal is groter dan de raadzaal, dus zelfs daar was het mogelijk. Gewoon een kwestie van prioritering. Want Utrecht doet het bijvoorbeeld wel. Fysieke raad, commissies digitaal, prima. Dan komen we als raad één keer in de drie à vier weken in het stadhuis en zoveel reisbewegingen geeft het ook niet. Ik wil u bedanken voor uw coulance, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Duijm-Wickerhoff met een duidelijke oproep aan onszelf. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja voorzitter, wij gaan weer een motie van D66 steunen, het is zo'n dag vandaag. Van mijn studie Economie weet ik nog heel goed: never waste a good crisis. Dat was toch een adagium waaraan je je dient te houden. Nou datzelfde geldt natuurlijk met betrekking tot deze crisis. Het is hartstikke goed om lessen te trekken, om te zorgen dat we de volgende keer, bij de volgende pandemie de lokale democratie overeind houden. Hartstikke goed idee en ik zou zeggen: voorwaarts. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). En wij gaan voorwaarts naar mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik ga het ook heel kort houden, want zoveel tijd hebben we overigens ook niet meer. Ik zou hierbij nogmaals willen herhalen: alle waardering voor alle betrokkenen in de afgelopen periode, want er is ongelooflijk hard gewerkt, of het nou door onze burgemeester was, de GGD, de Veiligheidsregio. Alle mensen die daarbij betrokken zijn, hebben een bizar jaar achter de rug net als alle inwoners van Rotterdam, maar zij hebben daar toch wel

een aanzienlijke verantwoordelijkheid in gehad. En dat geldt ook voor politie, boa's en het zorgpersoneel. Ik wil me aansluiten bij een aantal moties die zijn ingediend. Wel zou ik willen vragen om, waar het gaat om de motie van GroenLinks over het overdragen van de testcapaciteit, daaraan vooraf ook een overweging aan de raad te sturen: wanneer geacht wordt dat dat ook veilig kan. Want we zijn er nog niet uit. We zien ook nu dat de besmettingen echt nog wel op een hoog niveau zijn en niet uitgesloten is dat dat nog enkele malen toeneemt. Dus wat mij betreft moeten we in elk geval voorkomen dat de testcapaciteit overgedragen wordt op het moment dat dat nog gewoon door de GGD nodig is. Dus graag daar wat nadere invulling over bij het uitwerken van zo'n plan. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Eskes. Ik zie geen andere sprekers. Ik kijk nog even of er nog iemand het woord wenst. Dat is niet het geval. Dan gaan we naar de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, dank. We hebben in de commissie zeer uitgebreid gesproken over de rapportage die ik heb aangeleverd over de manier waarop in de afgelopen periode met de coronamaatregelen is gewerkt. Ik snap wat mevrouw Arsieni zegt als het gaat om de democratische controle, maar ik heb ook weerlegd in dat debat dat het natuurlijk niet zo was dat er geen democratische controle was. Die was er wel. Niet door de gemeenteraad van Rotterdam, niet die van Amsterdam, niet die van Zwijndrecht, maar door de Tweede Kamer. En dat is ooit door de wetgever precies ook zo bedoeld. De wetgever heeft niet bedoeld, toen de wet gemaakt is ter bestrijding van de A-ziekten, dat lokale gemeenteraden invloed zouden hebben op de besluitvorming. En daar is een hoger orgaan in de democratie, de Tweede Kamer die daar de minister over ondervraagt en daar de minister ook op corrigeert. En dat is ook met enige regelmaat gebeurd. Op sommige momenten was er sprake van sturing lokaal en ik herinner mij moties van, ik dacht van,

50PLUS, maar ook van de ChristenUnie-SGP als het gaat om mondkapjes voor ouderen in ouderenvoorzieningen. Als het gaat om allerlei andere lokale maatregelen die aanvullend zijn daaromtrent, dat zijn eerder lokale wensen die gehonoreerd kunnen worden, al dan niet in een democratisch bestel. Als het gaat om maatregelenpakketten of noodverordeningen of et cetera, ja dat zijn echt besluiten van het Rijk die gesanctioneerd zijn door een ander huis van de democratie. Dus volgens mij moeten we daar helemaal in de volle breedte over zeggen. Maar als mevrouw Arsieni zegt: het wettelijk arsenaal is niet toereikend, zowel in de Wet op de Gezondheidszorg als de Wet op de Veiligheidsregio's, dan steun ik dat wel. Want inderdaad, het klopt dat deze wetgeving niet gemaakt is, als het gaat om de Wet op de Veiligheidsregio's, voor dit soort vraagstukken. Zeker bij grootschalig optreden in de GRIP4, die is daar niet voor bedoeld. Nee, en daarom is er ook een evaluatie van de Wet op de Veiligheidsregio, al gestart overigens vóór corona. Ik heb daar zelfs voor gepleit om de evaluatie in formele zin aan te houden, totdat we wat meer beeld hebben over de manier waarop we met corona zijn omgegaan, om dan te bezien of in toekomstige wetgeving aanpassingen van die Wet op de Veiligheidsregio's in het licht van corona ook anders zouden kunnen luiden. Ik ben blij dat daar nog ruimte is om in die evaluatie daar nog eens verder met elkaar over te spreken. En ik ben er zeker van overtuigd dat zowel in de nationale wetgeving op de volksgezondheid als in de Wet op de Veiligheidsregio's aanpassingen gaan plaatsvinden. Dus deze oproep van deze motie heeft in die zin, denk ik, de juiste timing. En ik neem hem graag mee onder mijn arm bij het bespreken met het kabinet en anderen over de evaluaties en welke aanpassingen daarvoor nodig zijn.

Voorzitter, dan het tweede element. Als het gaat om de testcapaciteit: de GGD is niet zozeer onwelwillend als wel dat het nog maar de vraag is of het kabinet die

capaciteit volop in zou willen zetten, omdat het kabinet met het VNO-NCW had gesproken over het mobiliseren van andere capaciteit als het gaat om bijvoorbeeld het bedienen van bedrijven of het bedienen van andere instellingen. Maar de GGD Rotterdam is niet ten principale daartegen, dus daar willen we graag naar kijken. Maar het is overigens ook niet zo dat wij in Rotterdam nu alleen maar functioneren vanuit de filosofie van wat niet mag. Ik heb u volgens mij in de commissie ook verteld dat mijn inzet in de gesprekken met het kabinet is, en niet alleen mijn inzet maar ook die van de andere collega's, de andere 24 burgemeesters, de voorzitters van de veiligheidsregio's: naarmate we meer vaccineren zullen we toe moeten naar een moment aan te wijzen waarop we zeggen: nou gaan we het adagium ook omdraaien, namelijk: de samenleving is dan vervolgens openbaar. Je kunt van alles, behalve nog een kleine lijst wellicht, waarop een aantal zaken nog staat, waarvan je zegt: nou nu liever nog even niet. Maar de psychologie van de samenleving is over naar een andere fase, dat is heel belangrijk. Maar dat hangt zeer nauw samen met de mate waarin we vaccineren. Overigens, het is ook goed om daar vervolgens goed in de gaten te houden wat de besmettingen doen. En die stijgen op dit moment. Maar de stijgingen in het verleden leidden -met dubbel 'd'- tot meer mensen in ziekenhuizen en meer dodelijke slachtoffers. We komen nu in de categorie van wat jongere mensen die besmet raken, zeg onder de 50 en daar zie je dat de cijfers stijgen, dat is vervelend, maar bij de mensen in die categorie, in bijvoorbeeld het basisonderwijs, daar meten we heel veel besmettingen op het ogenblik, daar leidt dat niet in heel veel gevallen tot overlijdens van mensen. Dus we hebben een andere ernst die we met elkaar moeten calculeren. En er komt ergens een moment van: we stijgen zo en we dalen zo en het snijpunt van die twee lijnen zou misschien de overgang kunnen zijn naar een andere filosofie. Ik ben er pleitbezorger van, andere collega's doen dat ook. Naarmate we meer vaccineren, moeten we ook meer

kunnen toelaten. Ik denk dat het belangrijk is om dan het moment te bepalen waarop dat ook kan gebeuren. Dus we gaan eraan werken wat mij betreft. Dus het advies op deze motie van mijnheer Leewis is wat mij betreft positief.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel burgemeester. Daarmee hebben we alle punten gehad die aan de orde zijn geweest bij dit agendapunt en zijn we aan het einde van alle beraadslagingen. Dat brengt ons bij de dinerpauze die we doen voordat we aan de stemmingen gaan beginnen. Ik kijk even naar de griffier. Mijnheer Vonk stelt een vraag of er nog een beraadslaging volgt met wethouder Van Gils. Die is al geweest, die hebben we al gehad, mijnheer Vonk, dus dat komt niet meer. Nee, we gaan naar de dinerpauze en we gaan schorsen tot 19.45 uur. Is iedereen daarmee akkoord? Er is behoefte om het tot 20.00 uur te doen, 20.00 uur. Prima, we gaan schorsen tot 20.00 uur en dan gaan we beginnen met de stemmingen. Een vriendelijk verzoek of iedereen even volledig wil uitloggen en om 20.00 uur weer volledig opnieuw wil inloggen, zodat we zo weinig mogelijk technische problemen hebben bij de stemmingen. De vergadering is geschorst, ik zie u terug om 20.00 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 18 maart 2021

Notulen van de raadsvergadering van 18 maart 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 4.

Voorzitter: de heer J.W. Verheij

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering, met dien verstande dat de heer Aboutaleb niet aanwezig is.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dames en heren, er zijn hier wat internetverbindingsproblemen, wat wifi-problemen, maar we gaan het gewoon proberen. Als ik wat wazig in beeld ben, dan ligt het niet aan het feit dat niet het geval.

Terwijl de griffie bezig is om te zorgen dat iedereen in het stelsysteem komt, ga ik kijken of er stemverklaringen zijn bij de stemming. Daarna heb ik nog wat huishoudelijke mededelingen over onder andere het pairen bij de stemmingen. Mag ik handjes voor de stemverklaringen?

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ben ik te verstaan voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). U bent luid en duidelijk te verstaan.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Oké. Ik kan u heel slecht verstaan namelijk. Maar dat was al duidelijk. Eens even kijken, nu moet ik even heel erg veel scrollen, het punt dat altijd wordt gemaakt, dat is punt 33.5, 'Nooit meer antisemitisme in Rotterdam'. Daar zullen wij tegen de moties stemmen. We snappen wel de emoties, maar we zijn op zich wel tevreden met de uitleg van de wethouder en ook het verhaal over zeg maar dat het juridisch moeilijk is om een precedent te scheppen voor het opdraaien van de kosten. En ook dat er toch al het maximale gedaan wordt, maar als er zo'n dergelijke motie naar voren gehaald wordt, dat we die toch dan breder ingestoken zouden willen zien. Dat is ons verhaal. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Van Noppen. Andere stemverklaringen? Mijnheer Leewis, aan u het woord.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, één stemverklaring bij het onderwerp 'Beleid cameratoezicht', motie 3. Ondanks dat ik de strekking van de motie eigenlijk heel goed begrijp, vond ik de argumentatie van de burgemeester dat het ook niet zoveel zin heeft om eindeloze hoeveelheden papier te verstouwen ook wel goed. Na lang wikken en wegen hebben we als fractie besloten dan toch tegen deze motie te stemmen. Maar ik wil wel meegeven dat wij plaatsing van camera's kritisch zullen beoordelen op het feit of dat wel proportioneel is.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Arsieni, uw stemverklaring.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik heb één stemverklaring bij punt 28. Dat is motie 1. Dat is een motie van de SP:

'Vrijstelling van giften tot 1200 euro per jaar'. Ja voorzitter, wij zijn wel voorstander van een dergelijke versoepeling alleen kan dat nu niet binnen de kaders van de Participatiewet. Dus we zouden dit nu op dit moment niet kunnen steunen. Maar om die reden hebben we natuurlijk zelf een motie ingediend waarbij we wel vragen om zo veel mogelijk maatwerk en al klaar te zijn voor het moment dat die versoepeling er daadwerkelijk komt. Dus ja, een heel sympathieke motie. Ik zou hem heel graag willen hebben gesteund, alleen het kan nu nog niet. Ik hoop op een ander moment verder te gaan met mijnheer Van Zevenbergen hierover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil twee stemverklaringen geven. Het gaat om 25, het voorstel met betrekking tot de gewijzigde aanpak van de fosfaat- en blauwalgproblematiek in de Kralingse Plas. De wethouder heeft mij niet kunnen overtuigen. Leefbaar Rotterdam had liever gezien dat het afgezaand zou worden. Ik vind het ook onbegrijpelijk dat dit linkse college wellicht dadelijk voor gaat stemmen, voor fosfaten en chemicaliën in de plas te gooien, maar Leefbaar Rotterdam zal beide moties van de Partij voor de Dieren steunen, omdat de wethouder ons niet heeft overtuigd en dat gaat dan om motie 25.1 en 25.2.

Daarentegen kunnen wij ons niet vinden in wat de Partij voor de Dieren zegt over de camera's bij de containers. Leefbaar Rotterdam is ervan overtuigd dat die camera's juist goed werk doen. Doordat er camera's zijn, kan er beter gesignaleerd worden. Dus daarom zullen wij niet met de Partij voor de Dieren meegaan. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Van Schaik. Dan mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wilde graag een stemverklaring doen over motie 28.1. Dat is die vrijstelling van giften van 1200 euro per jaar voor bijstandsgerechtigden. Mevrouw Arsieni haalde mij eigenlijk al de woorden uit de mond. Ook wij vinden dit een zeer sympathieke motie, maar wij zijn ook wel gevoelig voor het argument dat als je niet precies weet hoe die wettelijke uitwerking komt, je het niet twee keer per jaar moet gaan aanpassen en bovendien zien wij nog een hoop haken en ogen hieraan. We gaan hier wel ook nog verder over praten in commissieverband en in technische sessies, dus we houden het in de gaten. Voor nu stemmen wij tegen.

En dan nog een stemverklaring over motie 29.2. Dat gaat over het gebruik van het geboorteland als target of als criterium voor het opsporen van buitenlands vermogen. De motie van DENK om dat niet te doen. Wij zijn het daar ook mee eens, maar de wethouder heeft al gezegd dat we dat niet meer gaan doen. Dus daarmee is de motie overbodig en zullen wij tegen stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, twee stemverklaringen voorzitter. Een stemverklaring bij 30.2 over de zonnepanelen op daken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Vonk, voordat u daar wat over zegt, die motie wordt ingetrokken.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dan hoeft ik niet te zeggen dat ik daarop tegen ben. Dat is goed nieuws.

Even kijken, dan een stemverklaring bij 30.1.3: 'Maak prioriteit van verkeershufferigheid'. Tenzij deze motie niet wordt ingetrokken voorzitter wil ik aangeven dat wij ook daarop toch tegen gaan stemmen. We vinden op zich het een ongelooflijk belangrijk onderwerp, maar er is ook een technische sessie geweest

waarin de politie heeft aangegeven dat zij hier hoge prioriteit aan geven. Ze hebben echt geen aansporing nodig van de gemeenteraad om dit nog meer prioriteit te geven. En daarom vinden we het eerlijk gezegd een beetje een verkeerd signaal. Wij staan vierkant achter de politie, ook als het gaat om het erkennen dat zij de goede prioriteiten kunnen stellen. Daarom tegen deze motie. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Vonk. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dank voorzitter. Ook wat betreft de motie 28.1 van de SP, de giftenmotie. Wij gaan ook tegen deze motie stemmen. Dat doen wij niet gemakkelijk. Naar mijn oordeel worden eigenlijk in die motie de giften en de bijschrijvingen door elkaar gehaald. Dus wat dat betreft praten we ook met de SP verder om te kijken hoe we de ingestoken lijn vanuit Rotterdam, het toepassen van maatwerk, hoe we daar nog meer, ja toch weer een stukje ruimte in kunnen scheppen met z'n allen. Dus voor nu tegen, maar dat betekent niet dat wij niet volop aandacht hebben voor het probleem dat wordt geadresseerd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Yildirim. Ik kijk of er andere stemverklaringen zijn. Zo ja, dan graag uw handje omhoog. Ik zie geen verdere sprekers voor stemverklaringen. Dan ga ik met u naar een aantal huishoudelijke zaken. We gaan zo in de besluitvorming beginnen met een tweetal stemmingen over moties bij agendapunt 22 van de vorige raadsvergadering op 18 februari. Daar staakten de stemmen. En dan schrijft ons Reglement van Orde voor dat we daar opnieuw over stemmen in de volgende raadsvergadering. Daarna volgt de besluitvorming over de agendapunten 9A en 9B. Dat betreft het instellen van de adviescommissie 'Besteding Eneco-gelden'. We hebben wel de leden benoemd middels de schriftelijke stemming, maar we hebben nog niet de commissie zelf ingesteld. Dat gebeurt dus bij 9A en 9B.

En daarna gaan we vanaf agendapunt 23 stemmen tot we aan het einde zijn gekomen. Over de andere agendapunten zijn reeds besluiten genomen zonder stemming. Dat waren de hamerstukken.

Zoals gezegd, mijnheer Simons en mijnheer Koster hebben laten weten dat motie 2 bij agendapunt 30, 'Zonnepanelen op daken niet in het groen' wordt ingetrokken. Mijnheer Eerdmans en mijnheer Lammering zijn niet aanwezig voor de stemming. Zij zijn gepaard. Datzelfde geldt voor mijnheer Karremans en mevrouw Mohamed-Hoesein. Zij zijn niet aanwezig en zijn eveneens gepaard.

Dan kijk ik naar de griffier of iedereen inmiddels is ingelogd in het systeem. Dat zouden dan 41 stemgerechtigde leden moeten zijn. Daar wordt nog een check op uitgevoerd.

Voor de volledigheid wijs ik u er nogmaals op dat bij het stemmen u gebruikmaakt van de groene en de rode stemknop in het stelsysteem en dat u de knop 'onthouden' niet mag gebruiken. Als er overwegingen zijn van persoonlijk belang dan stemt u bij de betreffende stemming niet mee. Als dat aan de orde is, kunt u dat melden. Volgens mij kunnen we dan gaan stemmen.

Stemming

Stemming over moties vergadering 18 februari 2021 waarbij de stemmen staakten

En dan beginnen we, zoals gezegd, bij de besluitvorming over de twee moties waar de stemmen staakten.

(Er is een technische storing.)

Dames en heren, ik ben weer terug. Ik hoop dat ik nu wel goed hoorbaar en zichtbaar ben? Beter dit, lees ik. Nou, dat is mooi. Dan ga ik u meenemen door de stemmingen. Dan hoop ik dat we er voortvarend doorheen gaan. We beginnen met de besluitvorming wegens het staken

van de stemmen op 18 februari 2021 bij het voorstel met betrekking tot de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Parkhavenstrook zoals vastgelegd in het Masterplan Parkhaven. Ikzelf zal net als de vorige keer niet deelnemen aan deze stemming. Dat betekent dat we gaan beginnen met motie 2.

Motie 2, 'Dikke en beeldbepalende bomen blijven staan'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 17 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV en 50PLUS.

Motie 3, 'Toename houtopstand en kroonvolume bomen Parkhaven'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 17 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV en 50PLUS.

Dat waren die twee moties van de vorige keer.

Agendapunt 9: Het (herziene) voorstel tot: a. vaststelling van het 'Instellingsbesluit Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco; b. vaststelling van de derde wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Rotterdam 2019.

Dan gaan we naar agendapunt 9. Dat is het herziene voorstel tot ten eerste de vaststelling van het 'Instellingsbesluit Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco. En ten tweede: de vaststelling van de derde wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Rotterdam 2019. Deze waren bedoeld als hamerstukken. Het betreft namelijk de instelling van die commissie en de bijbehorende rechtspositieregeling voor de leden. Ik stel voor deze alsnog te hameren, tenzij iemand hier stemmen over wenst. Wil die dan nu zijn handje opsteken? Anders hamer ik ze. Aldus besloten. Dan gaan we naar agendapunt 23.

Agendapunt 23: Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Cool'

Mijnheer Versnel heeft verkeerd gestemd. We staken de stemming en starten hem opnieuw.

Motie 1, 'Aankondiging bouwstop voor hotels en horeca in Cool'. U kunt stemmen. De motie is met 35 stemmen voor en 6 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66 en PVV.

Motie 2, 'Participatie hotelbeleid'. U kunt stemmen. De motie is met 36 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van VVD en PVV.

Amendement A, 'Behoud gebouw cinerama randvoorwaardelijk'. U kunt stemmen. Het amendement is met 21 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

'Voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Cool''. U kunt stemmen. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 24: Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Rotterdam Central District'

'Voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Rotterdam Central District''. U kunt stemmen. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS.

Agendapunt 25: Het voorstel met betrekking tot de gewijzigde aanpak van de fosfaat- en blauwalgproblematiek in de Kralingse Plas

Motie 1, 'Geduld is een schone zaak'. U kunt stemmen. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA en 50PLUS.

Motie 2, 'Stop riooloverstort op de Kralingse Plas'. U kunt stemmen. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA en 50PLUS.

'Voorstel met betrekking tot de gewijzigde aanpak van de fosfaat- en blauwalgproblematiek in de Kralingse Plas'. U kunt stemmen. Het voorstel is met 29 stemmen voor en 12 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD en 50PLUS.

Agendapunt 26: Het rapport van de Gemeentelijke Ombudsman 'Opsporing verzocht! Hoe gaat het nu met de Rotterdamse adresonderzoeken', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport

'Voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit het Rapport van de Gemeentelijke Ombudsman 'Opsporing verzocht! Hoe gaat het nu met de Rotterdamse adresonderzoeken'. U kunt stemmen. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 27: Het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede'

Motie 1, 'De onmisbare telefoon'. U kunt stemmen. De motie is met 30 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 2, 'Kinderen en jongeren doen mee'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 3, 'Regio tegen kinderarmoede'. U kunt stemmen. De motie is met 36 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van VVD en PVV.

Motie 4, 'Ieder kind kansgelijk'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 5, 'Zakgeld tijdens schoolreisje'. U kunt stemmen. De motie is met 30 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 6, 'Een (armoedepreventie) medewerker aanstellen op Rotterdamse scholen'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 7, 'De taal van armoede is voor alle kinderen hetzelfde!'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, NIDA, DENK en 50PLUS en het lid Van Elck van de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Motie 8, 'Zet social media in om actiever informatie te verspreiden over de gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede'. U kunt stemmen. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 9, 'Verrijk de armoede-informatie'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 10, 'Kleedgeld voor onze Rotterdammertjes'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Agendapunt 28: Inlichtingenbureaus are watching you

Motie 1, 'Vrijstelling van giften tot 1.200 euro per jaar voor bijstandsgerechtigden'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 2, 'De menselijke maat terug(vorderen)'. U kunt stemmen. De motie is met 30 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 3, 'Onbedoeld de inlichtingenplicht overschreden. Een generaal pardon'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 4, 'Meer transparantie voor meer vertrouwen in het inlichtingenbureau'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 5, 'Geen financiële prikkels bij rechtmatigheidsonderzoeken naar de uitkeringen'. U kunt stemmen. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS en de leden Van Elck, Hoogwerf, Koster en Simons van de fractie van Leefbaar Rotterdam en het lid Van Wifferen van de fractie van D66.

Agendapunt 29: Resultaten experiment opsporen buitenlands vermogen volgens IBF-methode

Motie 1, 'Taakverruiming in plaats van taakvernauwing'. U kunt stemmen. De motie is met 29 stemmen tegen en 12 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en 50PLUS.

Motie 2, 'Etniciteit en geboorteland mag niets uitmaken!'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor

verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Agendapunt 30: Beheerverslag deelnemingen 2018-2019

Motie 1, 'Vergroot samenspel tussen raad en college bij aandeelhouderschap'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 18 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

(Motie 2 is ingetrokken.)

Mevrouw Van Wifferen vraagt om een voorstel.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Even voor de zekerheid, was er geen voorstel bij 29?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Bij 29, dat was 'Resultaten experiment opsporen buitenlands vermogen volgens IBF-methode'. Dat was geen raadsvoorstel.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Oh, dan was ik abuis. Pardon.

Agendapunt 31: Zomercampus 010

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan nu toch echt de Zomercampus. Klinkt goed, zomer.

Motie 1, 'Aandacht voor democratie tijdens de Zomercampus'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 2, 'Gezond ontbijt of lunch door lokale leveranciers voor de Zomercampus'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 3, 'Maak stageplekken mogelijk tijdens de Zomercampus 010'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden

de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

(Motie 4 is ingetrokken.)

Motie 5, 'Alle studenten kunnen onderwijzer worden!'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

(Motie 6 is ingetrokken.)

Motie 7, 'Een beperking mag geen belemmering zijn voor de Zomercampus 2021'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 8, 'Betrek ouders en kinderen meer bij de Zomercampus 010'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 32: Openbaar vervoer en corona

Motie 1, 'Steun het openbaar vervoer'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 2, 'Sociale veiligheid op peil'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 3, 'Openbaar vervoer veilig en betrouwbaar'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 4, 'Trek aan de (OV-)noodbel'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 5, 'Tijdelijke OV-maatregelen ook echt tijdelijk'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 6, 'Gezamenlijk de MRDH (OV-)noodbel luiden'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 7, 'Praatjes vullen geen gaatjes'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 8, 'Kleed het OV niet uit!'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 9, 'Doneer resterend bedrag aan gedupeerden'. U kunt stemmen. De motie is met 35 stemmen tegen en 6 voor verworpen. Voor stemden de fracties van NIDA, DENK en 50PLUS.

Agendapunt 33: Debat over 'Geen stemrecht voor Bloemhof en Afrikaanderwijk', aangevraagd door de leden Büyükçifci en anderen

Motie 1, 'Waarborg het stemrecht!'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 33.1: Tweeminutendebat over 'Verkeersveiligheid', aangevraagd door de leden Van Groningen e.a.

Motie 1, 'Lekker scheuren? Lekker lopen!'. U kunt stemmen. De motie is met 25 stemmen voor en 16 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, D66, ChristenUnie-SGP, NIDA en DENK.

(Motie 2 is ingetrokken.)

Motie 3, 'Prioriteit van verkeershysterigheid'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen voor en 8 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van ChristenUnie-SGP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 4, 'Veilige oversteekroute naar school'. U kunt stemmen. De motie is met

38 stemmen voor en 3 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van het CDA en het lid Balwantsingh van de fractie van de PvdA.

(De heer Segers-Hoogendoorn, mevrouw Eskes en de heer Balwantsingh gaven aan hier verkeerd te hebben gestemd en wensen geacht te worden voor te hebben gestemd.)

Mijnheer Segers-Hoogendoorn geeft aan dat hij verkeerd gestemd heeft. Betreft dat deze stemming of de vorige?

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). De vorige.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De vorige. Dan noteren we dat in de notulen.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Dat geldt zeer waarschijnlijk ook voor mijn fractiegenoot. Sorry.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat klopt inderdaad geeft zij aan. Het heeft geen invloed op de uitkomst van de stemmingen. En als dat wel zo was geweest, was het pech. Mijnheer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb ook op het vorige punt helaas verkeerd gestemd. Dat wilde ik even doorgeven voor de notulen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We noteren het. En ondertussen gaan we door.

Motie 5, 'Rotterdamse verkeersboa's'. U kunt stemmen. De motie is met 29 stemmen voor en 12 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Agendapunt 33.2: Tweeminutendebat over 'Opdringerige reclames tijdens metroritten', aangevraagd door het lid Van Zevenbergen

Motie 1, 'Licht aan het einde van de tunnel'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Agendapunt 33.3: Tweeminutendebat over 'Stop alle huisuitzettingen', aangevraagd door het lid Van Zevenbergen

Motie 1, 'Stop alle huisuitzettingen'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Agendapunt 33.5: Tweeminutendebat over 'Nooit meer antisemitisme in Rotterdam', aangevraagd door het lid Hoogwerf

Motie 1, 'Stedelijk coördinator antisemitisme'. U kunt stemmen. De motie is met 30 stemmen tegen en 11 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 2, 'Rotterdamse campagne tegen Jodenhaat'. U kunt stemmen. De motie is met 30 stemmen tegen en 11 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 3, 'Laat de Joodse gemeenschap niet opdraaien voor de schade aan de begraafplaats'. U kunt stemmen. De motie is met 28 stemmen tegen en 13 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP en PVV.

Motie 4, 'Breng de rijke historie van Joodse Rotterdammers beter onder de aandacht'. U kunt stemmen. De motie is met 28 stemmen tegen en 13 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD, PVV en 50PLUS.

Agendapunt 33.6: Tweeminutendebat over 'Beleid cameratoezicht', aangevraagd door het lid Van der Velden

Motie 1, 'Wie Smart is moet ook slim zijn'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Mijnheer Van Baarle steekt zijn handje op.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Dag mijnheer de voorzitter. Ik moet u tot mijn spijt doorgeven dat ik verkeerd gestemd heb, maar wat mij betreft hoeft het niet over en volstaat een mededeling voor de notulen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We kunnen hem opnieuw starten.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Dat hoeft van mij niet. Een mededeling in de notulen is voldoende.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Bij dezen genoteerd.

Motie 2, 'Geen Big Brother bij de vuilcontainer'. U kunt stemmen. De motie is met 29 stemmen tegen en 12 voor verworpen. Voor stemden de fracties van PvdA, SP, PvdD, NIDA en 50PLUS en de leden Achbar en Yigit van de fractie van DENK.

(De heer Van Baarle gaf aan hier verkeerd te hebben gestemd en wenst geacht te worden voor te hebben gestemd.)

Motie 3, 'Jaarlijkse herijking beleid cameratoezicht'. U kunt stemmen. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 voor verworpen. Voor stemden de fracties van D66, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 4, 'Negatieve subjectieve veiligheidsbeleving geen reden voor cameratoezicht'. U kunt stemmen. De motie is met 35 stemmen tegen en 6 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA en 50PLUS.

Agendapunt 33.7: Tweeminutendebat over 'Onze democratie in de juiste handen', aangevraagd door het lid Arsieni

Motie 1, 'Eens maar nooit weer'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Capaciteit voor het nieuwe normaal'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Sluiting

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat was de laatste voor vandaag. Wij zijn aan het einde gekomen van onze agenda. Ik dank u hartelijk voor uw bijdragen en uw inzet vandaag. Ik wens u nog een heel fijne avond en sluit de vergadering.

(De vergadering is gesloten.)

(21.30 uur.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	469
Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 18 maart 2021	473
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van: 28 januari en 4 februari 2021 18 februari 2021	477
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 7 tot en met 10	478
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:	478
Bijlage behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over toelichting op nullijn Warmtebedrijf	478
Het voorstel met betrekking tot het ontslag van de directeur van de Rekenkamer Rotterdam	478
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Terbregse Rechter Rottekade 88'	479
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Ceintuurbaan 133'	479
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Tarwewijk'	479
Het voorstel met betrekking tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan Hillesluis: onteigeningsplan Groningerstraat, omvattende de panden Groningerstraat 1 en Beijerlandse laan 86 t/m 94 (even)	479
Het (herziene) voorstel met betrekking tot de vergoeding van kosten voor opsporing en ruiming van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog	479
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de eerste wijziging van de Verordening tegemoetkoming kosten SMI-kinderopvang Rotterdam 2018	479
Het voorstel met betrekking tot het verlengen van de werkingsduur, alsmede tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16, A4	479
Het voorstel tot onttrekking aan het openbaar verkeer van de Commanderijstraat	479
Het voorstel tot vaststelling van de Verordening rechtspositie directeur Rekenkamer Rotterdam en de Gemeentelijke Ombudsman 2021	480
Het voorstel tot wijziging van de Participatieverordening Rotterdam 2015	480

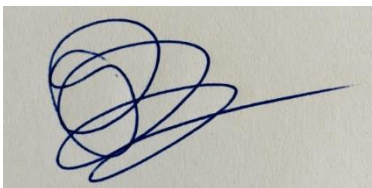
Onderwerp	Pagina
Het voorstel met betrekking tot het beschikbaar stellen van een voorschot in het kader van noodsteun aan de Schaatsbaan Rotterdam B.V.	480
Initiatiefvoorstel Van Schaik/Eerdmans met betrekking tot de besteding van gelden op voorstel van de fractie van Leefbaar Rotterdam in het kader van Koers van de Stad	480
Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Gefundeerd bouwen: onderzoek naar nieuwbouw en renovatie van scholen', alsmede het (herziene) voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport	480
Debat over 'Geen stemrecht voor Bloemhof en Afrikaanderwijk', aangevraagd door de leden Büyükcıfci en anderen	481
Beheerverslag deelnemingen 2018/2019	506
Het (herziene) voorstel met betrekking tot de benoeming van een directeur van de Rekenkamer Rotterdam, alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel	517
Het voorstel met betrekking tot de benoeming van wethouder R.A. Vermeij als lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling: a. Metropoolregio Rotterdam-Den Haag; b. Nieuw Reijerwaard Alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel	518
Het (herziene) voorstel tot: a. Vaststelling van het 'Instellingsbesluit Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco'; b. Vaststelling van de derde wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Rotterdam 2019; c. Benoeming van de voorzitter en de leden van de Adviescommissie aanwending verkoopopbrengst Eneco, alsmede stemopneming naar aanleiding van dit voorstel	518
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Cool'	518
Het voorstel met betrekking tot de gewijzigde aanpak van de fosfaat-en blauwalgproblematiek in de Kralingse Plas	527
Het rapport van de Gemeentelijke Kinderombudsman: 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede'	536
Inlichtingenbureaus are watching you	550
Het rapport van de Gemeentelijke Ombudsman 'Opsporing verzocht! Hoe gaat het nu met de Rotterdamse adresonderzoeken', alsmede het voorstel met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport	561
Resultaten experiment opsporen buitenlands vermogen volgens IBF-methode	562

Onderwerp	Pagina
Zomercampus 010	565
Openbaar vervoer en corona	572
Tweeminutendebat over 'Verkeersveiligheid', aangevraagd door de leden Van Groningen e.a.	585
Tweeminutendebat over 'Opdringerige reclames tijdens metroritten', aangevraagd door het lid Van Zevenbergen	596
Tweeminutendebat over 'Stop alle huisuitzettingen', aangevraagd door het lid Van Zevenbergen	599
Tweeminutendebat over 'Nooit meer antisemitisme in Rotterdam', aangevraagd door het lid Hoogwerf	600
Tweeminutendebat over 'Beleid cameratoezicht', aangevraagd door het lid Van der Velden	608
Tweeminutendebat Onze democratie in de juiste handen	615
Inventarisatie stemverklaringen	621
Stemmingen	623

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 29 april 2021.

De griffier,

De voorzitter,

